

The Project Gutenberg eBook of Merisusi, by Jack London

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: Merisusi

Author: Jack London

Translator: Helmi Krohn

Release date: March 14, 2015 [EBook #48489]

Language: Finnish

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK MERISUSI ***

Produced by Juhani Kärkkäinen and Tapio Riikonen

MERISUSI

Kirj.

Jack London

Suom. Helmi Krohn

Otava, Helsinki, 1915.

Ensimmäinen luku

Enpä oikein tiedä mistä päästä aloittaisin, vaikka joskus piloillani olenkin väittänyt, että Charley Furuseth oli syynä koko juttuun. Hänellä oli Mill Valleyssa, Tamalpais-vuoren juurella huvila, jossa hän oleskeli vain talvikuukausina lueskellen Nietzscheä ja Schopenhaueria aivojensa lepuutukseksi. Kesällä hän mielummin hikoili kuumassa ja tomuisessa kaupungissa kovassa työssä ja puuhassa. Jollei minulla olisi ollut tapana joka lauantai matkustaa hänen luokseen ja viipyä siellä maanantai-aamuun saakka, niin en eräänä tammikuun maanantaina olisi ollut San Franciscolahdella.

Laiva ei ollut kuitenkaan mikään huono alus, sillä *Martinez* oli aivan uusi lauttalaiva, joka kulki vasta neljättä tai viidettä kertaa Sausaliton ja San Franciscon vähä. Vaara piili sumussa, joka laskeutui

lahdelle, ja josta minulla, maamyyrällä, ei ollut aavistustakaan. Muistanpa selvästi, että kävin hyvillä mielin istumaan yläkannelle kokkaan, aivan perämiehenkojun alle ja annoin salaperäisen sumun kietoa mielikuvituksen pauloihinsa. Raitis tuuli puhalsi ja hetken aikaa olin yksin kosteassa pimeydessä — en kuitenkaan aivan yksin, sillä epämääräisesti tunsin, että luotsi ja joku, jota luulin kapteeniksi, olivat lasikojussa pääni yläpuolella.

Muistan ajatelleeni, kuinka mukava työnjako kuitenkin on, kun minun ei tarvinnut tutkia sumua, tuulia, veden nousua ja laskua eikä merenkulkua päästäkseni ystäväni luo, joka asui lahden toisella puolella. Mikä erinomainen asia, että ihmiset antautuivat erikoisaloille, arvelin minä. Luotsin ja kapteenin ammattitiedot riittivät siten monelle tuhannelle ihmiselle, jotka eivät ymmärtäneet merestä ja merenkulusta enemmän kuin minäkään. Ja sitä paitsi, sen sijaan, että olisin käyttänyt tarmoani oppiakseni koko joukon asioita, saatoin nyt keskittää sen muutamiin harvoihin erikoisasioihin, esimerkiksi selvitteläkseni runoilija Poen asemaa amerikkalaisessa kirjallisuudessa — olin vastikään julkaissut siitä tutkielman aikakauskirjassa *Atlantic*. Tullessani laivaan ja kulkiessani salongin läpi olivat väijyvät silmäni huomanneet kookkaan herrasmiehen, joka luki *Atlantica* juuri siltä kohtaa, missä minun kirjoitelmani oli. Ja minun mieleeni tuli jälleen työnjako — luotsin ja kapteenin erikoistiedot antoivat tälle kookkaalle herralle tilaisuuden lukea minun erikoistietojani Poesta, sillä välin kun he kuljettivat häntä San Franciscoon.

Eräs punakka mies, joka viskasi kovalla kolinalla salongin oven jäljessään kiinni ja kulki kopistaen jalkojaan kannella, keskeytti mietiskelyni, vaikka olinkin jo ennättänyt merkitä muistiin nämä ajatukset, voidakseni käyttää niitä vastaista kirjoitusta varten, jonka nimeksi olin suunnitellut "Vapauden välttämättömyys: mietteitä taiteen harjoittajille". Punakka mies heitti silmäyksen peränpitäjän kobjua kohti, tuijotti sitten sumuun, astui raskain askelin kannen poikki ja taas takaisin (hänellä varmaan oli puujalat), ja pysähtyi sitten hajasäärin minun eteeni, kasvoillaan tyytyväinen ilme. Olin varmaan oikeassa olettaessani, että hän oli viettänyt koko elämänsä merillä.

"Juuri tällainen ilkeä ilma harmentaa hiukset ennen aikojaan", sanoi hän nyökäyttäen päätään perämiehen kobjua kohti.

"En luullut heillä olevan minkäänlaisia vaikeuksia", vastasin minä. "Kaikki näyttää yhtä yksinkertaiselta kuin aapinen. Kompassi neuvoo heille suunnan, ja he tuntevat etäisyyden ja nopeuden. Minä tahtoisin sanoa sitä vain matemaattiseksi aksiomiksi."

"Eikö muka vaikeuksia!" hän puhisi. "Yhtä yksinkertaistako kuin aapinen! Matemaattinenko aksiomi!"

Hän näytti ojentavan vartaloaan ja nojautuvan vasten ilmaa katsellessaan minua. "Entäs tämä virta, joka kulkee Golden Gatesta?" hän kysyi tai pikemminkin huusi. "Kuinka nopeasti se virtaa? Kuinka suuri voima sillä on? Ajatelkaahan vain! Nyt meillä on signaalipoiju aivan edessä! Katsokaas, miten he muuttavat suuntaa!"

Sumusta kajahti kellon synkkä ääni, ja minä näin, miten luotsi käänsi nopeasti peräsimen pyörää. Kellon kilinä, joka äsken oli kuulunut suoraan edestä, tuli nyt sivulta. Meidän laivamme vihelsi käheästi, ja ajoittain kuului toisiakin vihellyksiä sumusta.

"Tuo ääni tulee jostakin lauttalaivasta", sanoi punakka mies ja viittasi oikealle, mistä vihellys kuului. "Ja tuossa! Kuulitteko? Se oli torven ääni! Varmaan jokin laakeapohjainen kuunari. Pitäkää varanne, herra kuunarinkapteeni! Niin, senhän arvasinkin! Piru on merrassa!"

Näkymätön lauttalaiva antoi merkin toisensa jälkeen ja toittotti torvea kauheasti.

"Nyt he vakuuttavat kunnioitustaan toinen toiselleen ja valmistuvat kääntymään", jatkoi punakka mies, kun kiihkeät vihellykset vaikenivat.

Hänen kasvonsa loistivat ja hänen silmissään paloi innostuksen tuli, kun hän selitti ihmiskielellä, mitä nuo vihellykset ja sumutorvet tarkoittivat: "Nyt höyryvihellin väistyy vasemmalle. Kuuletteko tuota poikaa, joka kurnuttaa kuin sammakko? Luultavasti höyrylaiva, joka tulee Headsista ja ponnistelee vastavirtaan."

Kimakka, pieni vihellin, joka piti pahaa ääntä, ikäänkuin olisi ollut hullu, suuntasi aivan läheltä meitä vastaan.

Gong-gong vastasi *Martinez*-laivalta. Meidän pyöräsiipemme pysähtyivät, niiden valtimon iskut lakkasivat ja alkoivat sitten jälleen. Kimakka, pieni vihellin, joka kuulosti sirkan sirinältä keskellä petoeläinten karjuntaa, tunkeutui sumun läpi hiukan sivummalta ja heikkeni heikkenemistään. Minä katsahdin kysyvästi toveriini.

"Se on tuollainen uhkarohkea höyryparkaasi", sanoi hän. "Toivonpa melkein, että olisimme ajaneet

sen upoksiin, tuon pienen raukan! Sellaiset tuottavat vain harmia. Mitä hyötyä niistä on? Mikä aasi tahansa voi hoitaa sellaista ja ohjata sen suoraan helvettiin toivottaen torvea voimainsa takaa ja vaatien, että koko muu maailma väistyy sen tieltä, koska se juuri on tulossa eikä tahdo varoa muita. Koska se on tulossa! Ja siinäpä sitä vasta saakin pitää varansa! Sillä heillä ei ole aavistustakaan siitä, että pitäisi väistyä syrjään, niinkuin tavallinen soveliaisuus vaatii."

Hänen aiheeton harminsä huvitti minua suuresti, ja sillä välin kun hän äkeissään astui edestakaisin, vaivuin minä omiin mietteihini ajatellen, kuinka romanttista tuo sumu, joka ikäänkuin ääretön salaperäinen harmaa varjo oli peittänyt osan liitävää maapalloa. Entäs ihmiset, nuo säkenöivän valon atomit, joita painaa mielettömän toiminnanhalun kirous ja jotka ohjaavat puu- tai rautahevosensa keskelle salaperäisyyttä, sokeasti hapuillen näkymättömän läpi ja meluten ja laverrellen lohduttavia sanoja, vaikka epävarmuus ja pelko painostaakin heidän sydämiään.

Toverini ääni herätti minut jälleen ja minä naurahdin. Minäkin olin hapuillut ja pyörinyt sinne tänne, vaikka luulin selvästi nähneeni salaperäisyyden läpi.

"Halo! Joku tulee meidän tiellemme!" sanoi hän. "Kuuletteko? Ja aivan täyttä vauhtia. Suoraan eteenpäin. Varmaan hän ei ole vielä huomannut meitä. Tuuli käy toisaalta."

Raitis tuuli puhalsi aivan suoraan meitä vastaan, ja minä kuulin selvästi lähestyvän vihellyksen jonkin matkan päästä, hiukan syrjästä.

"Lautta-alusko?" kysyin minä.

Hän nyökkäsi ja sanoi sitten: "Muut eivät kulje yhtä nopeasti." Hän naurahti. "Nyt tuolla ylhäällä on varmaan hätä käsissä."

Minä silmäsin ylös. Kapteeni oli pistänyt päänsä ja hartiansa ulos perämiehenkojosta ja katseli lakkaamatta sumuun, ikäänkuin hän pelkällä tahdonvoimallaan olisi voinut nähdä sen läpi. Hänen kasvojensa ilme oli levoton, samoin kuin toverinikin, joka oli hyökännyt laivan reunalle ja tuijotti hellittämättömästi kuin kapteenikin siihen suuntaan, mistä näkymätön vaara uhkasi.

Sitten tapahtui jotakin, ja aivan tavattoman nopeasti. Sumu näytti hajaantuvan ikäänkuin salama olisi iskenyt nuolensa sen keskelle, ja laivan keula tuli esiin heittäen sumupyörteitä kummallekin puolelleen, aivan kuin leviatan, joka viskelee kärsällään meriruohoa. Minä näin perämieskojun sekä valkeapartaisen miehen, joka nojautui kyynäpäyttensä varassa siitä ulos. Hän oli pukeutunut siniseen univormuun, ja muistan erityisesti huomanneeni, että hän näytti hienolta ja levolliselta. Hänen tyyneytensä teki minuun tuona hirveänä hetkenä aivan kauhistuttavan vaikutuksen. Hän alistui kohtaloonsa, kulki käsi kädessä sen kanssa ja lasi vain kylmaverisesti, milloin isku hänet yllättäisi. Nojautuessaan eteenpäin hän tarkasteli meitä levollisesti ja tutkivasti, ikäänkuin olisi tahtonut aivan hiuskarvalleen määrätä yhteentörmäyspisteen, eikä näyttänyt vähintäkään välittävän meidän luotsistamme, joka kiukusta kalpeana huudahti: "No, onpas tämä nyt kaunista!"

Muistellessani tätä hetkeä täytyy minun tunnustaa, että tämä huomaus oli siksi selvä, ettei se kaivannut mitään vastausta.

"Tarttukaa johonkin ja pitäkää lujasti kiinni", sanoi punakka mies minulle. Häntä ei haluttanut enää lörpötellä, ja luonnoton levollisuus näytti tarttuneen häneenkin. "Kuunnelkaa, mitä naiset huutavat", sanoi hän äkäisesti — melkein katkerasti, ikäänkuin hän jo ennenkin olisi kokenut jotakin saman tapaista.

Laivat törmäsivät yhteen, ennenkuin ennätin seurata hänen neuvoaan. Toinen alus oli varmaan iskenyt jokseenkin keskelle meidän laivaamme, sillä en voinut nähdä yhtään mitään, vieras alus oli kokonaan kadonnut näkyvistäni. *Martinez* kallistui pahasti, ja murtuvat lankut ratisivat ja ryskyivät hirveästi. Minä kaaduin pitkäksi märälle kannelle, ja ennenkuin pääsin pystyyn, kuulin naisten huutavan. Aivan varmaan nuo kauheat äänet, jotka saivat veren suonissani jähmettymään, herättivät minussa silmittömän kauhun. Minun mieleeni muistui, että salongissa oli pelastusvöitä, mutta ovella hyökkäsi vastaan joukko miehiä ja naisia, jotka työnsivät minut syrjään. En muista enää, mitä seuraavina silmänräpäyksinä tapahtui, mutta sen vain tiedän, että hetken kuluttua vedin alas korkeilta hyllyiltä pelastusvöitä, ja että punakka mies satoi niitä kiihottuneiden naisten vyötäisille. Tämä muisto on painunut yhtä selvästi mieleeni kuin jokin näkemäni taulu. Se oli elävä taulu, voin nähdä sen milloin tahansa edessäni — salongin seinässä ammotti reikä, jonka reunat olivat pirstaleina ja josta tunkeutui harmaata sumua sisään; tyhjillä, pehmeillä istuimilla näkyi äkillisen paon jälkiä: matkasälyä, käsilaukkuja, päivänvarjoja ja päällysvaatteita; vieressäni seisoi samainen kookas herra, joka oli lukenut kirjoitelmaani, kiedottuna korkkivöihin ja jäykistekankaaseen, aikakauskirja yhä kädessä, ja kysyi yhä uudestaan yksitoikkoisella äänellään tokko luulin vaaran uhkaavan meitä; punakka mies astuskeli rohkeasti puujalkojensa varassa auttaen kaikkien lähellä olevien ylle pelastusvöitä; ja keskellä

sekasortoa kajahti naisten mieletön huuto.

Tuo naisten huuto koski kaikkein kipeimmin hermoihini. Varmaan se koski myös punakan miehen hermoihin, sillä silmissäni näkyi toinenkin kuva, jota en saa koskaan mielestäni haihtumaan. Kookas herrasmies pistää aikakauskirjansa päällystakkinsa taskuun ja katselee uteliaasti ympärilleen. Joukko naisia, kasvot vääntyneinä, kalmankalpeina, suut selkosen selällään, huutavat niin tuskallisesti kuin kadotukseen tuomitut sielut; ja punakka mies, joka seisoo nyt kasvot aivan tummanpunaisina vihasta, kädet koholla pään päällä, ikäänkuin hän tahtois iskeä kuin salama ympärilleen huutaa: "Hiljaa! Hiljaa!"

Muistan, että tämä näky sai minut äkkiä purskahtamaan nauruun, ja seuraavassa hetkessä huomasin, että minäkin olin joutua aivan pois suunniltani. Sillä nuo naiset olivat samanlaisia kuin minä itekin, he muistuttivat äitiäni ja sisariani, he vapisivat kuolemanpelosta eivätkä tahtoneet kuolla. Muistan senkin, että he huusivat aivan kuin siat olisivat vinkuneet teurastajan käsissä, ja tämä tavaton yhtäläisyys kauhistutti minua. Nuo naiset, joiden sydämessä liikkui jaloja ja helliä tunteita, huusivat nyt täyttä kurkkua. He tahtoivat elää, mutta he olivat yhtä avuttomia kuin rotat satimessa ja kirkuivat voimiensa takaa.

Tuo kauhu ajoi minut ylös kannelle. Olin aivan sairas, minua kuvotti ja kävin istumaan penkille. Tunsin epäselvästi, että huutavia miehiä kiiruhti kannella edestakaisin koettaen irroittaa veneitä. Kaikki kävi juuri samalla tavalla kuin kirjoissa kerrotaan tällaisista kohtauksista. Köydet takertuivat kiinni. Ei mikään tehnyt tehtävänsä. Vene laskettiin veteen, naiset ja lapset hyökkäsivät siihen, vesi kohosi laitojen vii ja vene kaatui kumoon. Toista venettä yritettiin irroittaa, mutta se jäi toisesta päästään riippumaan kiinni ja jätettiin sellaisenaan siihen. Ei jälkeäkään näkynyt vieraasta aluksesta, joka oli saanut onnettomuuden aikaan, mutta kuulin joidenkuiden sanovan, että se varmaan lähettäisi veneitä meidän avuksemme.

Astuin alakannelle. *Martinez*, vajosi nopeasti, vesi oli jo aivan lähellä. Joukko matkustajia hyppäsi mereen. Toiset, jotka olivat jo vedessä, huusivat ja pyrkivät takaisin laivaan. Ei kukaan välittänyt heistä. Samassa huudettiin, että laiva heti uppoaa. Kauhu, jonka tuo tieto sai aikaan, valtasi minutkin, ja äkkiä olin joutunut laidan yli veteen keskelle lainehtivaa ihmismerta. Kuinka oikeastaan jouduin sinne, sitä en tiedä, sen nyt vain tiesin, miksi nuo ihmiset heti pyrkivät takaisin laivaan. Vesi oli kylmää — niin kylmää, että se aivan kirveli. Pudotessani veteen tunsin äkillistä ja viiltävää kipua, ikäänkuin tuli olisi minut polttanut. Se viilsi aivan ytimiä myöten. Tuntui siltä, kuin olisi joutunut suoraan kuoleman kitaan. Minä läähätin tuskasta ja hengitin syvään, ennenkuin pelastusvyö nosti minut jälleen veden pintaan. Tunsin väkevää suolan makua suussani ja olin vähällä tukehtua siihen kitkerään nesteeseen, joka tunkeutui kurkkuun ja keuhkoihin.

Kylmyys oli kuitenkin kaikkein pahinta. Tunsin selvästi, etten kestäisi sitä kuin muutamia minuutteja. Ympärilläni ihmiset ponnistelivat ja polskuttivat vedessä. Kuulin heidän huutavan toisilleen. Kuulin myöskin airojen loisketta. Hetken kuluttua ihmettelin, että olin vielä hengissä. Alaraajoistani oli tunto kokonaan kadonnut, ja jäytävä kylmyys hiipi vähitellen sydämeeni. Pienet laineet, joiden harjat sähättivät pahanilkisesti, huuhtelivat alituisesti ylitseni ja tunkeutuivat suuhuni, niin että sain kuvotuskohtauksen toisensa jälkeen.

Kaikki äänet muuttuivat vähitellen epäselviksi, vihdoinkin kuulin vain hirveän tuskanhuudon jonkin matkan päästäjätiesin, että *Martinez* oli nyt upponnut. Sen jälkeen — kuinka paljon myöhemmin, sitä en yhtään voi laskea — toinnuin jälleen ja hätkähdin pelosta. Olin aivan yksin. En kuullut huutoja, en ainoatakaan ihmisääntä — laineet vain loiskivat, ja niiden ääni kuulosti kammottavan ontolta ja kumealta sumussa. Kauhu keskellä suurta ihmisjoukkoa, jossa kaikilla on melkein samat pyyteet, ei ole niin hirvittävä kuin jos se valtaa mielen yksinäisyydessä — ja sellainen kauhu yllätti nyt minut. Minne aallot ajoivat minua? Punakka mies oli sanonut, että virta kulki Golden Gatesta. Ehkäpä se kuljetti minut valtameren selälle? Entä pelastusvyö, joka kannatti minua? Eikö se milloin tahansa voinut mennä rikki? Olin kuullut sanottavan, että niitä tehtiin paperistakin ja ontoista ruovoista, ja että ne hyvin pian vettyivät ja kadottivat kantovoimansa. Minä en voinut uida. Olin aivan yksin ja ajelehdin — siltä ainakin tuntui, keskellä harmaata alkuajan avaruutta. Minun täytyy myöntää, että jouduin aivan mielettömyyden valtaan, että huusin yhtä hurjasti kuin nuo naisetkin olivat huutaneet ja loiskutin vettä jäykistyneillä käsilläni.

* * * * *

Kuinka kauan tätä kesti, siitä minulla ei ole aavistustakaan, sillä vaivuin horrokseen, josta en muista sen enempää kuin jostakin levottomasta ja tuskallisesta unesta. Kun toinnuin jälleen, tuntui minusta kuin vuosisatoja olisi kulunut, ja näin aivan pääni yläpuolella, keskellä sumua laivan keulan sekä kolme kolmikulmaista purjetta, jotka pullottivat tuulessa. Laivan kaulan halkaistessa laineita porisi ja kuohui vesi aivan kauheasti, ja minä kelluin aivan keskellä väylää. Koetin huutaa, mutta olin liian väsynyt. Keula kynti edelleen, se kulki aivan vieritseni ja viskasi vesiryöpyn pääni yli. Sitten laivan musta kylki

hipaisi niin läheltä ohitseni, että olisin voinut sitä käsin kajota. Koetinkin sitä tehdä, sillä mielettömyydessäni ajattelin voivani tarttua kynsin kiinni puuhun, mutta käsivarteni olivat raskaat, enkä voinut niitä liikuttaa. Vielä kerran yritin huutaa, mutta ääntä ei päässyt huuliltani.

Laivan perä kulki ohitseni ja painui samassa kahden aallon lomaan; vilahdukselta näin miehen, joka seiso i peräsimestä ja vielä toisenkin, joka näytti vain polttavan tupakkaa. Näin savun tunkeutuvan hänen huuliensa yli, kun hän hitaasti käänsi päätään ja katseli merelle siihen suuntaan, missä minä olin. Hän katsoi vain aivan välinpitämättömästi eteensä, ilman minkäänlaista tarkoitusta, niinkuin ihmiset usein aivan sattumalta katsovat, kun heillä ei ole mitään erityistä tekemistä, mutta toimivat vain siksi, että he elävät ja että heidän täytyy tehdä jotakin.

Tuosta katseesta riippui nyt koko elämäni ja kuolemani. Näin sumun nielevän laivan; näin perämiehen selän ja toisen miehen kääntyvän hitaasti tuijottaessaan ulapalle ja sattumalta luodessaan katseensa minuun. Hänen kasvojensa ilme oli miettävä, ja minä pelkäsin, ettei hän huomaisi minua, vaikka hänen katseensa osuisikin minuun. Mutta hänen silmänsä keksivät minut ja hän katsoi suoraan minuun — näki minut, sillä hän juoksi peräsimen luo, työnsi toisen miehen syrjään, ja kiersi peräsintä kerran toisensa jälkeen, tarttuen toisella kädellään toisen yli ja antaen samalla jonkinmoisia käskyjä. Laiva näytti kulkevan edelleen entistä suuntaansa ja katosi melkein samassa silmänräpäyksessä sumuun.

Olin vähällä taas mennä tainnoksiin ja ponnistin kaikki voimani voittaakseni tuon tukahduttavan tyhjyyden ja pimeyden, joka painosti minua. Hetken kuluttua kuulin airojen loisketta, joka lähenemistään läheni, kuulin myöskin miehen äänen, joka huusi. Kun mies tuli aivan lähelle, kuulin hänen huudahtavan harmissaan: "Miksikä hemmetissä ette vastaa?" Tiesin, että hän tarkoitti minua, mutta samassa pimeys ja tyhjyys sai minut valtoihinsa.

Toinen luku

Minusta tuntui, kuin olisin leijaillut kiertorataa myöten avaruudessa. Säkenöiviä valotäpliä tanssi ympärilläni ja kiiti ohitseni. Kiertäessäni aurinkojen ympäri vilisi kaikkialla tähtiä ja komeettoja. Niin pian kuin olin päässyt ratani päähän ja aioin kääntyä takaisin päinvastaiseen suuntaan, kajahti ukkosen voimalla suunnattoman gong-gongin ääni. Määräämättömän ajan kuluessa, jolloin keinuin levollisesti soljuvien vuosisatojen aallokossa, nautin lennostani ja ihmettelin sitä.

Mutta unelmani muuttui, sillä muuksi kuin uneksi en voinut sitä ymmärtää. Minä kiidin yhä nopeammin ja nopeammin. Minä pyörin ympäri huimaavaa vauhtia. Tuskin saato i hengittää, niin nopeasti liidin avaruuden halki. Gong-gongin ukkosääni yhä yltyi ja paisui. Minä odotin sitä yhä kiihtyvällä tuskalla. Samassa minusta tuntui, kuin olisin laahautunut karkealla hiekalla, joka valkeana ja kuivana loisti auringossa. Se tuotti minulle sietämätöntä tuskaa ja kipua. Ihoni oli kuin tulessa. Gong-gong jyrisi ja rämisi. Säkenöivät valopilkut suhahtivat ohitseni loppumattomana virtana, ikäänkuin koko tähtitaivas olisi kiitänyt avaruuden halki. Minä läähätin, vedin raskaasti henkeä ja avasin silmäni. Kaksi miestä oli polvillaan edessäni ja puuhasi kanssani. Tuo huojuva liike syntyi sen johdosta, että laiva lakkaamatta kohosi ja laskeutui kulkiessaan eteenpäin. Pelottava gong-gong oli paistinpannu, joka riippui seinällä ja paukkui ja helisi joka kerta, kun laiva heilahti. Karhea, polttava hiekka oli miehen karheat kädet, jotka hieroivat paljasta rintaani. Minä väentelin tuskasta hänen hieroessaan minua ja kohotin hiukan päätäni. Rintani oli punainen ja haavoja täynnä, ja pieniä veripisaroi ta puhkesi esiin hankautuneen ja tulehtuneen ihon alta.

"Jo riittää, Yonson", sanoi toinen miehistä. "Ettekö näe, että olette melkein nylkenyt nahan häneltä?"

Mies, jota sanottiin Yonsoniksi, — hän näytti kömpelöltä skandinaavilta — lakkasi hieromasta ja nousi hämillään pystyyn. Toinen, joka oli puhutellut häntä, oli varmaan lontoolainen, hänen hienot piirteensä ja pehmeät, melkein naiselliset kasvonsa todistivat, että hän rintalapsena oli kuullut St. Mary le Bow'n kirkon kellon äänen. Ryppyinen, ohut lakki ja likainen, karhea säkkikangas hänen vyötäisillään olivat omansa todistamaan että hän oli kokki siinä varsin likaisessa keittiössä, jossa minä makasin.

"Kuinka te nyt voitte, herra?" kysyi hän mielistelevästi hymyillen, mikä ilmaisi aivan selvästi, että hän monessa sukupolvessa oli perinyt sen juomarahanhimoisilta esi-isiltään.

Vastaukseksi kohosin vaivoin istualle, ja Yonson auttoi minut pystyyn. Paistinpannun kolina ja pauke tärisyttivät hirveästi hermojani. En voinut pitää koossa ajatuksiani. Tartuin kiinni kojun laudoitukseen saadakseni hiukan tukea — se oli kuitenkin niin likainen, että kosketus tuotti melkein pahoinvointia — ja kurottauduin kuuman lieden yli ylettyäkseni rämisevään pannuun, jonka otin alas naulasta ja laskin hiihastiin.

Kokki irvisteli salaa heikkohermoisuudelleni ja antaen käteeni höyryävän kulhon hän sanoi: "Kas tässä, tämä tekee teille hyvää!" Se oli kauheaa sotkua — laivakahvia — mutta kuuma juoma virkisti minua sittenkin. Nielaistuani muutamia kuluksia tuota höyryävää sekoitusta tarkastelin hankautunutta ja veristä rintaani ja käännysin sitten skandinaavin puoleen.

"Kiitos, mr Yonson", sanoin hänelle, "mutta etteköhän ole pidellyt minua hiukan liian kovakouraisesti?"

Hän näytti käsittävän moitteen, joka pikemmin ilmeni teoissani kuin sanoissani, sillä hän kohotti kätensä ja tarkasteli sitä. Se oli täynnä känsiä. Silitin kädelläni sen sarvimaisia pahkuroita, jotka raapivat minua niin kovasti, että suorastaan tunsin väristystä ruumiissani.

"Nimeni on Johnson — eikä Yonson", sanoi hän hyvällä englanninkielellä, jossa tuskin nimeksikään tuntui vieraanvoittoisuutta, vaikka hän äänsikin sanat kovin hitaasti.

Hänen vaaleansinisissä silmissään oli lempeä, vastustava ilme, ja samalla ne kuvastivat ujoa rehellisyyttä ja miehuullisuutta, mikä kokonaan voitti minun myötätuntoni.

"Kiitän teitä vieläkin kerran, mr. Johnson", sanoin minä ja ojensin hänelle käteni.

Hän epäröi hämillään, nojautui vuoroin toiseen, vuoroin toiseen jalkaansa, mutta tarttui vihdoin kömpelösti käteeni ja pudisti sitä perinpohjaisesti.

"Onko teillä kuvia vaatteita, joita voisitte lainata minulle?" kysyin kokilta.

"Kyllä, herra", vastasi tämä iloisesti ja innokkaasti. "Minä juoksen alas tarkastamaan vaatevarastoani, jos tyydytte minun vaatteisiini, herra."

Hän pujahti ulos — tai pikemmin hän soljui ulos ovesta nopeammin ja kevyemmin kuin kissa, hänen käyntinsä muistutti lähinnä ehkä vuotavaa öljyä. Tämä öljymäisyys ja rasvamaisuus oli arvatenkin — niinkuin myöhemmin myöskin huomasin — hänen luonteensa silmiinpistävin ominaisuus.

"Entäs missä minä olen?" kysyin Johnsonilta, jonka otaksuin olevan laivamiehen. "Mikä laiva tämä on ja minne se on matkalla?"

"Se tulee Farallonesista ja kulkee lounaiseen", vastasi hän hitaasti ja selvästi, ikäänkuin olisi koettanut panna parhaan englantinsa ja vastata aivan täsmällisesti kysymyksiini. "Kuunarini nimi on *Ghost* ja se on menossa Japaniin hylkeitä pyytämään."

"Kuka on laivan kapteeni? Minun täytyy saada puhutella häntä heti kun olen pukeutunut."

Johnson näytti nololta ja kiusaantuneelta. Tuntuipa siltä, kuin hän olisi etsinyt koko sanavarastonsa läpi keksiäkseen täysin pätevän sanan. "Kapteenin nimi on Susi-Larsen, siksi häntä aina nimitetään. En ole koskaan kuullut muuta nimeä. Mutta minä neuvoisin teitä puhuttelemaan häntä siivosti. Hän on tänään aivan vimmoissaan. Perämies..."

Tähän hänen puheensa keskeytyi. Kokki solahti sisään.

"Pitäkää kiirettä, Yonson", sanoi hän. "Ukko ylhäällä kannella tahtoo puhutella teitä, eikä hänen sovi antaa odottaa."

Johnson kääntyi tottelevaisesti ovelle ja vilkaisi minuun kokin olkapään yli hämmästyttävän vakavasti ja ikäänkuin varoittaen, niinkuin hän olisi tahtonut panna vielä enemmän painoa keskeytyneelle puheelleen ja uudestaan varoittaa minua, jotta puhuisin vain siivosti kapteenin kanssa.

Kokin käsivarrella oli avara ja ryppyinen, kulunut ja pahalta haiseva puku.

"Ne ovat maanneet kosteina, herra", selitti hän arvokkaasti. "Mutta voivathan ne kelvata sen aikaa, kunnes olen kuivannut teidän omat vaatteenne."

Nojaten seinään ja horjahtaen joka kerta, kun laiva heilahti, sain vihdoin kokin avulla karheen villapaidan ylleni. Tuo epämiellyttävä kosteus sai aikaan sen, että tunsin pistelyä ja kihelmöimistä ihossani. Kokki, joka huomasi, että värisin ja irvistelin vaistomaisesti, sanoi hymyillen:

"Toivottavasti teidän ei koskaan elämässänne tarvitse tottua tällaiseen, sillä teillähän on hieno iho kuin naisella, en mokomata ole ennen nähnyt. Heti teidät nähtyäni olisin voinut vaikka vannoa, että olette hieno herra."

Alusta alkaen olin tuntenut vastenmielisyyttä häntä kohtaan, ja tuo tunne vain lisääntyi hänen auttaessaan vaatteita ylleni. Minusta tuntui vastenmieliseltä tulla hänen lähellensä. Minä peräydyin

aina, kun hän kosketteli minua; luontoni nousi häntä vastaan. Ja tämän tunteen vallassa sekä kiusaantuneena siitä hajusta, joka läksi monista liedellä kiehuvista ja porisevista pannuista, pyrin niin pian kuin suinkin raittiiseen ilmaan. Sitä paitsi tahdoin mitä pikimmin tavata kapteenia saadakseni tietää, mihin keinoihin he saattoivat ryhtyä viedäkseen minut maihin.

Yksinkertainen pumpulipaita, jonka kaulus oli repaleinen ja rinta tahraantunut, ikäänkuin siinä olisi ollut vanhoja veripilkkuja, puettiin ylleni hartain anteeksipyyntöin ja selityksin. Sitten sain kömpelöt kengät jalkaani sekä vaaleansiniset, virttyneet housut, joista toinen lahje oli ainakin kymmenen tuumaa pitempi toista. Tuo lyhyempi lahje teki minuun sen vaikutuksen kuin piru olisi aikonut siepata itselleen kokin sielun, mutta saanutkin palan todellisuutta varjon asemesta.

"Ketä minä saan kiittää tästä ystävällisyydestä?" kysyin minä ollessani täysissä tamineissa, päässä pieni pojanlakki ja yllä takin sijasta likainen, raidallinen pumpulimekko, joka riippui vain vyötäisille saakka ja jonka hihat eivät ulottuneet kyynärpäitä pitemmälle.

Kokki ojensi vartaloaan siroasti, vaikka samalla nöyrästi ja hänen huulillaan karehti mielitelevä hymyily. Sen kokemuksen nojalla, mikä minulla oli valtameren laivojen palvelusväestä, matkan lähetessä loppuaan, olisin voinut vanhoa, että tuo asento oli aivan tiedoton. Epäilemättä se johtui vain perinnöllisestä matelevaisuudesta.

"Mugridge, herra", leperteli hän rasvaisen hymyn levitessä hänen naisellisten kasvojensa vii. "Thomas Mugridge, herra, nöyrin palvelijanne."

"Hyvä, Thomas", sanoin. "Pidän teitä mielessäni, kun vaatteeni ovat kuivuneet."

Lempeä välke kirkasti hänen kasvojaan, ja hänen silmänsä kiilsivät, ikäänkuin jossakin syvällä hänen sielussaan hänen esi-isänsä olisivat heränneet ja muistelleet hämärästi niitä juomarahoja, joita he entisen elämänsä aikana olivat saaneet.

"Kiitos, herra", sanoi hän samalla kertaa sekä nöyrästi että kiitollisena.

Yhtä hiljaa kuin ovi, joka avautui, hän soljui syrjään, ja minä astuin kannelle. Olin vielä uuvuksissa pitkällisen vedessä-oloni jälkeen. Tuulenpuuska tarttui minuun, ja minä horjuin pitkin keinuvaa kantta kajuutan nurkkausta kohti, josta pidin kiinni saadakseni hiukan tukea. Kuunari heilui hirveästi kyntäessään Tyynen meren loivia laineita. Jos laiva, niinkuin Johnson oli sanonut, oli matkalla lounaiseen, niin tuuli minun laskuni mukaan puhalsi melkein etelästä. Sumu oli hälvennyt, ja kimalteleva aurinko loisti meren pinnalla. Käännyin itää kohti, jossa tiesin Kalifornian olevan, mutta en voinut nähdä muuta kuin matalia sumusärkkiä — varmaan sama sumu oli *Martinez* laivankin tuhonnut ja saattanut minut nykyiseen tilaani. Pohjoisessa, ei kovinkaan pitkän matkan päässä, kohosi vedenrajan yläpuolella ryhmä paljaita kallioita, ja yhdellä niistä saatoin erottaa majakan. Lounaisessa, melkein aivan edessämme, häämötti jotakin pyramidintapaista, siellä oli varmaan purjelaiva.

Tarkasteltuani taivaanrantaan käänsin katseeni lähempää ympäristöä kohti. Kaikkein ensiksi iski mieleeni se ajatus, että mies, joka oli pelastunut haaksirikosta ja ollut aivan kuoleman kielissä, olisi ansainnut enemmän huomiota, kuin mitä minun osakseni tuli. Perämies tuijotti uteliaana minuun, mutta muuten ei kukaan välittänyt minusta vähääkään.

Sen sijaan kaikkien huomio näytti kiintyneen johonkin, mikä tapahtui keskilaivalla. Siellä kookas mies makasi selällään laivaluukulla. Hän oli täysissä pukimissaan, mutta paita oli rinnasta reväisty auki. Ihoa ei näkynyt kuitenkaan yhtään, sillä rintaa peitti musta karva, aivan kuin koiran pörröinen turkki. Kasvat ja kaula olivat mustan, harmahtavan parran peitossa, joka luonnostaan olisi ollut jäykkä ja tuuhea, mutta valui nyt veltona ja vetelänä ja likomärkänä rinnalle. Silmät olivat suljetut, ja mies nähtävästi aivan tajuton, mutta suu oli silti selkosen selällään ja rinta kohoili, ikäänkuin hän olisi ollut tukehtua ja koettanut kiihkeästi vetää henkeään. Vähänväliä, aivan koneellisesti ja jonkinmoisella tottumuksella, eräs laivamiehistä laski nuoran varassa kankaisen sangon mereen, hilasi sen vähitellen ylös ja kaatoi sen sisällyksen tajuttoman miehen päälle.

Mies, joka sattumalta oli luonut katseensa merelle ja siten pelastanut minut veden vallasta, astui nyt edestakaisin aukeaman kohdalla ja pureskeli äkeissään sikarinsa päätä. Hän oli ainakin viiden jalan ja kymmenen tuuman pituinen, mutta hänen pituutensa ei sittenkään ensi hetkessä tehnyt minuun syvintä vaikutusta, vaan hänen voimansa. Ja kuitenkin, vaikka hän oli karkeatekoinen, hartiakas ja korkearintainen, en sanoisi, että hänen ruumiinvoimansa olisi ollut aivan kiinteää laatua. Se oli pikemmin jäntevää ja luisevaa, sellaista, jota tavallisesti näkee laihoilla ja sitkeillä ihmisillä, mutta hänen jyrävä ruumiinrakenteensa muistutti ensi sijassa jotakuta uutta gorillalajia. Ulkonaisesti hän ei kuitenkaan yhtään ollut gorillan näköinen. Minä yritänkin vain kuvata tuota voimaa sellaisenaan, panematta huomiota hänen ulkonaiseen hahmoonsa. Hänessä oli samanlaista voimaa kuin esimerkiksi alkuperäisissä esineissä, villeissä eläimissä ja niissä olennoissa, jommoisiksi me kuvittelemme puissa

eläneet perikuvamme — tuollaista hurjaa ja julmaa voimaa, jossa itsessään on eloa, sitä elämän nestettä, joka kykenee liikkumaan, itse alkuainetta, josta monet elämänmuodot ovat syntyneet: sanalla sanoen, sitä voimaa, joka saattaa käärmeen ruumiin kiemurtelemaan vielä sittenkin, kun sen pää on murskattu ja käärme sellaisenaan kuollut, tai joka piilee muodottomassa kilpikonnaan lihamöhkäleessä ja saattaa sen värähtelemään, jos sormella sitä koskettaa.

Sellaisen voimakkaan vaikutuksen teki minuun tuo mies, joka kulki siinä nyt edestakaisin. Koko hänen ryhtinsä oli luja ja vakava, askeleet tasaiset ja varmat. Pieninkin lihaksen liike, sekä hartioiden kohoaminen että huulten pinnistys niiden lujasti pusertaessa sikaria, ilmaisi vastustamatonta ja yliluonnollista voimaa. Mutta vaikka tämä voima näytti hallitsevan jokaista hänen tekoansa, niin sittenkin se ikäänkuin vain kuvasti toista, vieläkin suurempaa voimaa, joka oli kätkeyty häneen, joka uinaili ja vain silloin tällöin näyttäytyi, mutta joka milloin hyvänsä saattoi herätä, riehua ja raastaa aivan kuin ärsytetty jalopeura tai raivoava myrsky.

Kokki pisti päänsä keittiökojunsuun ovesta ulos ja irvisteli minulle rohkaisevasti, viitaten peukalollaan siihen suuntaan, missä tuo voimakas mies astui. Siten hän tahtoi ilmoittaa minulle, että tuo mies oli kapteeni, "ukko", niinkuin kokki oli häntä nimittänyt, se henkilö, jonka puoleen minun tuli kääntyä ja pyytää, että hän jollakin keinoin saattaisi minut maihin. Olin juuri astunut pari askelta, jotta niin pian kuin suinkin saisin suoritetuksi tuon viiden minuutin keskustelun, jonka pelkäsin käyvän varsin myrskyisäksi, kun onneton olento, joka makasi kannella, sai entistään kovemman tukehdukohtauksen. Hän väänteli ja heitteli itseään suonenvedontapaisesti. Leuka ja märkä, musta parta kohosi yhä korkeammalle, selkälihaksen pingoittuivat ja rinta paisui ponnistellen tiedottomasti ja vaistomaisesti saadakseen enemmän ilmaa. Vaikka en nähnyt mitään, niin tiesin sittenkin, että iho parran alla muuttui sinipunertavaksi.

Kapteeni eli Susi-Larsen, niinkuin miehet häntä nimittivät, pysähtyi ja tarkasteli kuolevaa. Hänen kuolinkamppailunsa oli niin raju, että se miehistä, joka huuhteli häntä vedellä, lakkasi työstään ja tuijotti uteliaana häneen, kallistaen sankoa, jotta vesi virtasi siitä kannelle. Kuoleva rummutti koroillaan laivaluukkua, ojensi suoraksi jalkansa, pingoitti ruumistaan hirveällä ponnistuksella ja heitteli päätään edestakaisin. Sitten hänen lihaksensa herposivat, pää ei enää viskautunut puolelle eikä toiselle ja syvä helpotuksen huokaus pääsi hänen huuliltansa. Alaleuka painui alas, ylähuuli vetäytyi ylöspäin, ja kaksi tupakasta ruskettunutta hammasrivä tuli näkyviin.

Ja nyt tapahtui jotakin hyvin kummallista. Kapteeni alkoi kuolleenlelle purkaa vihaansa kuin ukkonen. Kirouksia tulvi virtanaan hänen suustaan. Eivätkä ne olleet mitään mietoja kirouksia eikä vain raa'an luonteen purkauksia. Jokainen sana oli oikea herjaus, eikä häneltä puuttunut sanoja. Ne pihisivät ja räiskyivät kuin sähkökipinät. En eläissani ollut kuullut mitään senkaltaista, en olisi edes luullut mitään sellaista mahdolliseksikaan. Minä, joka harrastin kirjallisuutta ja suosin jossakin määrin voimakkaita kuvia ja sanoja, uskallan väittää, että käsitin paremmin kuin kukaan muu sen erikoisen voiman ja eloisuuden sekä sen hirveän herjauksen, joka puhkesi esiin tuossa hänen sanatulvassaan. Syynä hänen vihaansa luullakseni oli se, että vainaja, laivan perämies, oli elänyt kevytmielisesti San Franciscossa ennen matkallelähtöä, ja oli nyt pahaksi onneksi kuollut aivan matkan alussa, jotta Susi-Larsenilla ei ollut enää riittävästi miehistöä.

Turhaa minun on mainita, ainakin ystäväilleni, että mieleni joutui aivan kuohuksiin. Kiroukset ja kaikenlaiset rivot puheet olivat aina olleet minulle vastenmielisiä. Minut valtasi kuvottava tunne, sydämenahdistus, miltei pyöritys. Kuolema oli aina merkinnyt minulle jotakin juhlallista ja arvokasta, joka levitti ympärilleen rauhaa ja toi mukanaan pyhiä menoja. Kaikki sen synkemmat ja kammottavammat muodot olivat minulle aivan outoja. Minä toistan vieläkin, että samalla kun osasin panna arvoa tämän hirveän herjaustulvan hurjalle voimalle, joka virtasi Susi-Larsenin huulilta, olin aivan poissa suunniltani. Tuo kuohuva laavavirta oli polttavan kuuma, enkä olisi lainkaan ihmetellyt, jos kuolleen märkä musta parta olisi alkanut kääpetyä ja äkkiä leimahtanut ilmiliikkiin. Mutta mies makasi siinä aivan hiljaa. Hän irvisteli yhä edelleen ivallista, leikkisää, kynnillistä, pilkkaavaa ja uhmailevaa irvistystään. Hän oli tilanteen herra.

Kolmas luku

Susi-Larsen lakkasi kiroilemasta yhtä äkkiä kuin oli aloittanutkin. Hän sytytti sikarinsa uudelleen ja katseli ympärilleen. Hänen katseensa osui sattumalta kokkiin.

"No, kokki?" sanoi hän lempeällä äänellä, joka oli samalla kylmä kuin teräs.

"Mitä, herra?" vastasi kokki innokkaasti, levollisen ja anteeksipyyttävän matelevasti.

"Etteköhän ole jo kylliksi kurottanut kaulaanne? Se voi vahingoittaa teitä, nähkääs. Perämies on kuollut, eikä minulla ole varaa kadottaa vielä teitäkin. Teidän täytyy varoa terveyttänne, kokki, ymmärrätekö?"

Hänen viimeiset sanansa, jotka olivat räikeänä vastakohtana sille lempeälle äänelle, jolla hän vasta oli puhunut, tuntuivat ikäänkuin kiivaalta piiskaniskulta. Kokki käpristyi aivan kokoon.

"Kyllä, herra", vastasi hän nöyrästi, ja pää katosi keittiön ovesta.

Tämä ankara, yleinen nuhtelu, jonka kokki läsnäolollaan oli aiheuttanut, vaikutti sen, että toisetkin miehet kävivät välinpitämättömiksi ja ryhtyivät työhön, mikä mihinkin. Muutamat miehet, jotka seisoivat keittiön ja laivaluukun välisillä portailla eivätkä näyttäneet laivamiehiltä, keskustelivat yhä edelleen matalalla äänellä. Sain sittemmin kuulla, että he olivat pyyntimiehiä, joiden oli määrä ampua hylkeitä ja jotka omasta mielestään olivat paljon parempia kuin tavalliset merimiehet.

"Johanson!" huusi Susi-Larsen. Yksi laivamiehistä lähestyi häntä kuuliaisesti. "Noutakaa purjekinnas ja neula ja ommelkaa tuo rahjus pussiin! Purje-arkussa on palanen vanhaa jäykisteveaatetta. Katsokaa että se riittää."

"Mitä minä panen hänelle jalkoihin, herra?" kysyi Johanson vastattuaan tavanmukaisesti: "Kyllä, herra!"

"Kyllä me siitä huolen pidämme", vastasi Susi-Larsen. "Kokki!" huusi hän kovalla äänellä.

Thomas Mugridge hyökkäsi keittiöstä aivan kuin vieterinukke rasiasta.

"Mene alas ja pane hiiliä säkkiin!"

"Onko kellään teistä raamattua tai rukouskirjaa!" kysyi kapteeni taaskin, kääntyen tällä kertaa pyyntimiesten puoleen, jotka seisoivat portaalle.

He pudistivat päätään, ja joku heistä sanoi jotakin nauraen, vaikken voinutkaan kuulla mitä se oli, mutta se herätti aivan yleisen naurun.

Susi-Larsen teki nyt saman kysymyksen laivamiehille. Raamatut ja rukouskirjat näyttivät olevan täällä harvinaista tavaraa, mutta joku laivamiehistä lupasi kysyä alhaalla lepovuorolla olevilta. Hetken kuluttua hän palasi ilmoittaen, ettei sielläkään sellaista ollut.

Kapteeni kohautti olkapäitään. "Sitten me upotamme hänet mereen ilman minkäänlaisia metkuja, jollei pappimainen löytöläisemme osaa hautajaiskaavaa ulkoa."

Hän oli kääntynyt taakseen ja katseli minua suoraan silmiin.

"Te olette kai pappi?" kysyi hän.

Kaikki hylkeenampujat — heitä oli kuusi — kääntyivät nyt myös taakseen ja tarkastelivat minua. Tunsin vaistomaisesti, että näytin varmaan linnunpelättimeltä. Nauru kajahti, kun he näkivät minut — nauru, jota ei hillinnyt eikä taltuttanut vähintäkään se seikka, että kuollut makasi pitkänään ja irvisteli meidän edessämme kannella; — nauru, joka oli yhtä raakaa, kovaa ja voimakasta, kuin itse valtameri, ja jota vain ne osaavat nauraa, jotka mieleltään ovat raakoja ja tunteeltaan tylsistyneitä ja jotka yhtä vähän ymmärtävät kohteliaisuuden kuin ystävällisyyden vaatimuksia.

Susi-Larsen ei nauranut, vaikkakin hänen harmaissa silmissään piili veitikka. Olin astunut aivan hänen lähelleen, ja tällä hetkellä sain ensimmäisen vaikutuksen miehestä itsestään, miehestä, ottamatta lukuun hänen vartaloaan ja sitä kiroustulvaa, joka minun läsnäollessani oli syössyt hänen huuliltaan. Hänen kasvonsa olivat suuripiirteiset ja voimakkaat, leveät ja täyteläiset ja tekivät ensi näkemällä jyrkän vaikutuksen. Mutta hänen kasvojensa laita oli aivan sama kuin hänen vartalonsakin, tuo jyrkyyden tunne katosi ja tuntuipa melkein siltä, kuin hänen sielussaan olisi syvällä uinunut tavaton ja hirvittävä henkinen voima. Poskipielet, leuka, kaareva otsa, joka painui ulospäin silmien yläpuolella, — kaikki nuo yksityiskohdat, vaikka ne itsessään olivatkin äärettömästi voimakkaita, näyttivät ilmaisevan tavatonta henkistä joustavuutta ja voimaa, jota silmin oli mahdoton nähdä. Aivan turhaa olisi myös ollut koettaa tutkia sellaista henkeä, mitata sen syvyyttä ja määrätä sen laajuutta ja rajoitusta, luokittaa sitä johonkin määrättyyn luokkaan samantapaisten tyyppien joukkoon.

Ja hänen silmänsä — kohtalo piti huolta siitä, että sain tutustua niihin varsin hyvin — olivat suuret ja kauniit, avonaiset niinkuin suurien mestarien muotokuvissa, voimakkaan otsan ja tuuheitten mustien kulmakarvojen varjostamat. Hänen silmänsä olivat harmaat, tuota ihmeellistä, alituisesti vaihtelevaa harmaata väriä, joka vivahtelee ja vaihtelee väriltään aivan kuin monivärinen silkki auringonpaisteessa, joka on sekä vaalean- että tummanharmaata, vihertävänharmaata, vieläpä joskus syvänsinistäkin kuin

meri. Nämä silmät saattoivat salata sielun syvyyttä tuhannella eri tavalla, mutta sattuipa joskus, että ne avautuivatkin ja päästivät sielun valloilleen, antoivat sen ikäänkuin hyökätä alastomana maailmaan keskelle jotakin ihmeellistä seikkailua. Nuo silmät saattoivat vaipua mietteihin yhtä toivottoman synkkinä kuin lyijynraskaat pilvet; ne saattoivat salamoida ja kipinöidä ikäänkuin ne olisivat heitelleet ympärilleen liekehtiviä miekkoja; ne saattoivat olla yhtä jääkylmät kuin napamaisema, mutta ne saattoivat myös lämmitä ja pehmetä ja säteillä syvää, miehuullista hellyyttä, vetää ja viekoitella puoleensa tavalla, joka sekä lumoo että hallitsee naisia, kunnes he ilolla, huojennuksella ja auliudella ovat valmiit antautumaan.

Mutta palatkaamme asiaan. Minä vastasin hänelle, että ikävä kyllä en voinut suorittaa hautausmenoja, koska en ollut pappi, ja silloin hän kysyi:

"Millä tavalla te sitten ansaitsette elatuksenne?"

Minun täytyy myöntää, ettei minulle koskaan ennen ollut tehty sellaista kysymystä; enkä itsekään ollut sitä koskaan pohtinut. Seisoin siinä aivan ymmällä, ja ennenkuin toinnuin hämmästyksestäni olin typerästi kyllä sammaltanut:

"Minä minä olen herrasmies."

Hänen ylähuulensa käretyi ivallisesti.

"Kyllä minä olen tehnyt työtä — ja teen yhä vieläkin!" huudahdin innokkaasti ikäänkuin hän olisi ollut tuomarini ja minun olisi ollut pakko puolustautua hänen edessään. Samalla tunsin, kuinka typerästi menettelin antautuessani keskustelemaan tästä asiasta.

"Elatukseksenneko?"

Hänen olennossaan oli jotakin niin käskevää ja hallitsevaa, että olin aivan ymmällä — "nolona" niinkuin Furuseth olisi sanonut — aivan kuin lapsi, joka vapisee ankaran koulumestarin edessä.

"Kuka elättää teitä?" kuului hänen seuraava kysymyksensä.

"Minä elän koroillani", vastasin rohkeasti, mutta jo seuraavassa hetkessä olisin voinut purra kieleni poikki. — "Tällä asialla — suokaa anteeksi, että sen sanon — ei ole kuitenkaan mitään tekemistä sen kanssa, josta haluan puhua teidän kanssanne."

Mutta hän ei pannut vähintäkään huomiota vastustukseeni.

"Kuka on ansainnut teidän kapitaalinne? Mitä? Senhän arvasin. Tietysti teidän isänne. Te elätte siis vainajien kustannuksella. Te ette ole koskaan seisonut omilla jaloillanne. Te ette voisi omin neuvoin elää edes vuorokautta, ette hankkia edes kolmea ateriaa vatsanne täytteeksi. Näyttäkääpäs minulle kätenne!"

Varmaan se ääretön voima, joka uinui hänessä, äkkiä heräsi, tai ehkäpä minä hetken aikaa olin aivan raukea, sillä ennenkuin ymmärsin asiatakaan, oli hän astunut pari askelta lähemmäksi, tarttunut oikeaan käteeni ja kohottanut sen tarkastellakseen sitä. Yritin vetää pois sen, mutta hänen sormensa pusertuivat ilman vähintäkään ponnistusta yhä lujemmin sen ympärille, jotta luulin sen aivan musertuvan. Sellaisissa olosuhteissa on vaikea ylläpitää arvokkuuttaan. Enhän voinut väännellä itseäni enkä riistäytyä irti kuin koulupoika. En myöskään voinut hyökätä tuon karhun kimppuun, jonka ei tarvinnut muuta kuin hiukan vääntää käsivarttani taittaaksensa sen poikki. Ei ollut muuta neuvoa kuin seisoa hiljaa ja alistua. Minulla oli aikaa nähdä, että kuolleen perämiehen taskut tyhjennettiin ja että hänen ruumiinsa ja irvistelevät kasvonsa peitettiin kankaan alle, jonka laivamies Johanson ompeli kiinni karkealla, valkoisella purjelangalla, työntäen neulaa kankaan läpi nahkaisen purjekintaan avulla.

Susi-Larsen päästi irti käteni halveksivalla liikkeellä.

"Kuolleiden ihmisten kädet ovat säilyttäneet sen pehmeänä. Ei kelpaa muuhun kuin laivapojan töihin."

"Minä haluan päästä maihin", sanoin lujalla äänellä, sillä olin taas aivan levollinen. "Minä maksan teille vaivanne ja ajanhukkanne."

Hän katseli minuun uteliaasti. Silmissä piili iva.

"Minulla on vastaehdotus, joka varmaan olisi teidän sielullenne hyväksi. Perämies on kuollut, ja täällä tapahtuu useita ylennyksiä. Yksi laivamiehistä pääsee perämieheksi, laivapoika ylenee laivamieheksi ja te saatte ottaa laivapojan paikan ja tehdä kontrahdin täksi matkaksi, saatte kaksikymmentä dollaria kuussa ja vapaan ylläpidon. No, mitä arvelette? Muistakaa, että se koituu teidän sielunne hyväksi. Se

kasvattaa teitä. Te saatte ajoissa oppia seisomaan omin jaloin, ehkäpä pääsette hiukan eteenpäinkin hoipertelemaan."

Mutta minä en ottanut hänen puhettaan kuuleviin korviin. Purjeet, jotka siinsivät lounaisesta, yhä suurenivat ja selvenivät. Köysistö oli siinä samanlainen kuin *Ghost*-laivassakin, mutta laivan runko oli pienempi. Kaunista oli nähdä tämän kuunarin keinuvan ja liitävän meitä kohti, varmaan se sivuuttaisi meidät aivan läheltä. Tuuli oli äkkiä parantunut, ja aurinko oli piiloutunut pilveen kimalleltuaan hetken aikaa veden pinnalla. Meri oli lyijynharmaa ja kuohui yhä kiivaammin, niin että valkopäisiä aaltoja hyrskyi korkealle ilmaan. Nopeus kiihtyi, ja laiva keinui entistä enemmän. Kovassa tuulenpuuskassa laivan parras sukeltui veden alle ja kannelle tulvasi samalta puolelta niin runsaasti vettä, että muutamat pyyntimiehet nostivat nopeasti jalkojansa.

"Tuo laiva kulkee heti meidän ohitsemme", sanoin oltuani hetken aikaa ääneti. "Ja koska se kulkee päinvastaiseen suuntaan, niin se varmaan on matkalla San Franciscoon."

"Se on hyvin luultavaa", vastasi Susi-Larsen, kääntyen sivulle ja huutaen: "Kokki! Hohoi, kokki?"

Kokki hyökkäsi ulos keittiökojasta.

"Missä laivapoika on? Käske hänet tänne."

"Kyllä, herra." Thomas Mugridge liukui nopeasti perälle ja katosi toisia portaita alas, jotka olivat lähellä peräsintä. Hetken kuluttua hän palasi, ja aivan hänen kintereillään seurasi luiseva, kahdeksan- tai yhdeksäntoistavuotias nuorukainen, jonka kasvot olivat punakat ja jöröt.

"Tässä hän on, herra", sanoi kokki.

Mutta Susi-Larsen ei edes katsonut sanantuojaan, vaan kääntyi heti laivapojan puoleen.

"Mikä sinun nimesi on, poika?"

"George Leach, herra", vastasi poika ynseästi. Nuorukaisen käytöksestä saattoi huomata, että hän arvasi miksi hänet oli kutsuttu paikalle.

"Se ei ole mikään irlantilainen nimi", sanoi kapteeni terävästi. "O'Toole tai McCarthy sopisi perhanan hyvin sinun kärsällesi. Mutta ehkäpä äitisi halkopinossa piili joku irlantilainenkin."

Huomasin, että pojan kädet puristuivat nyrkkiin kuullessaan tämän loukkauksen, ja hänen kasvoilleen levisi puna aivan kaulaa myöten.

"No, yhdentekevää", jatkoi Susi-Larsen. "Ehkäpä sinulla on syytäkin unohtaa oikea nimesi, enkä minä laske sitä sinulle viaksi, niin kauan kuin hoidat kunnolla työsi. Sinä tulit tietysti Telegraph Hillistä. Se näkyy kärsästäsikin. Yhtä topakka kuin kaikki muutkin ja kahta vertaa jörömpi. Kyllä minä ne miehet tunnen. No, ole huoleti, kyllä se sinusta täällä saadaan. Ymmärrätkö? Kuka pestasi sinut?"

"McCready & Swanson."

"Herra!" lisäsi Susi-Larsen ukkosäänellään.

"McCready & Swanson, herra!" oikaisi laivapoika silmissään tuima tuike.

"Kuka sai ennakkomaksun?"

"He saivat sen, herra."

"Sen minä arvasinkin. Sinä olit tietysti peevelin iloinen, kun he sen saivat. Et voinut päästä kyllin pian matkaan, kun tiesit eräänlaisten herrojen seuraavan kintereilläsi."

Nuorukainen tuli aivan hurjaksi. Hän kumartui alas ikäänkuin hän olisi aikonut hyökätä toisen kimppuun, ja näytti aivan ärsytetyltä pedolta työntäessään sanat suustaan: "Se on..."

"Mikä?" kysyi Susi-Larsen omituisen lempeällä äänellä, ikäänkuin olisi ollut pakahtua uteliaisuudesta.

Nuorukainen epäröi, mutta hillitsi sitten itsensä. "Ei mitään, herra. Minä peruutan sanani."

"Ja sillä sinä myönnät minun olleen oikeassa." Hän hymyili tyytyväisesti. "Mitenkä vanha olet?"

"Täytin vasta kuusitoista vuotta, herra."

"Se on vale. Olet jo yhdeksännellätoista. Suurikasvuinen ikääsi nähden, lihakset kuin hevosella.

Kokoo kampsusi ja siirry kanssiin, keulapuolelle. Sinä olet nyt laivamies. Ylennyt virassasi, ymmärrätkö?"

Odottamatta nuorukaisen myöntävää vastausta kääntyi kapteeni sen miehen puoleen, joka juuri oli lopettanut kammottavan työnsä ja ommellut kuolleen ruumiin pussiin. "Onko teillä aavistustakaan merenkulusta, Johanson?"

"Ei, herra."

"No, yhdentekevää; te olette nyt joka tapauksessa perämies. Muuttakaa tavaranne perämiehenkojuun."

"Kyllä, herra!" vastasi Johanson iloisesti ja läksi keulapuolelle. Entinen laivapoika ei sillä välin ollut liikahtanut paikaltaan.

"Mitäs sinä siinä odotat?" kysyi Susi-Larsen.

"Minä en ole ottanut pestiä laivamieheksi, herra", kuului vastaus. "Minä otin laivapojan pestin. En minä halua ruveta laivamieheksi."

"Ota tavarasi ja mene keulapuolelle."

Tällä kertaa Susi-Larsenin käsky oli peloittavan jyrkkä. Nuorukainen vilkaisi ynseästi häneen, mutta ei liikahtanut.

Nyt Susi-Larsenin hirveä voima pääsi jälleen valloilleen. Se tapahtui aivan odottamatta ja äkkiä. Hän hyppäsi kuusi jalkaa eteenpäin ja iski poikaa nyrkillään vatsaan. Samalla tunsin tuskallista kipua aivan samalla kohtaa, ikäänkuin isku olisikin osunut minuun. Mainitsen tämän vain todisteena siitä, kuinka kiihottuneet hermoni olivat ja kuinka tottumaton olin raakoihin kohtauksiin. Laivapoika — hän painoi ainakin satakuusikymmentäviisi naulaa — kääpetyi kokoon, ja hänen ruumiinsa retkotti hervottomana nyrkin varassa kuin vanha riepu kepin nenässä. Sitten hän heilahti ilmaan, pyörähti ympäri ja putosi pää edellä kannelle vainajan ruumiin viereen, mihin hän sitten jäi makaamaan väännellen itseään tuskissaan.

"No?" kysyi Larsen minulta. "Joko olette päättäneet?"

Olin pitänyt hiukan silmällä kuunaria, joka kulki nyt melkein meidän rinnallamme, vain parin sadan yardin päässä meistä. Se oli siro ja soma pieni alus. Saatoin erottaa suuren mustan numeron purjeessa, kuvia luotsilainvoista olin ennen nähnyt.

"Mikä laiva tuo on?" kysyin.

"Luotsilainva *Lady Mine*", vastasi Susi-Larsen äreästi. "Se on päässyt kaikista luotseistaan ja on nyt matkalla San Franciscoon. Tällä tuulella se ehtii perille viidessä, kuudessa tunnissa."

"Olkaa hyvä ja antakaa sille merkki, jotta voin päästä maihin!"

"Signaalikirja pahaksi onneksi on pudonnut mereen", selitti hän. Kaikki hylkeenampujat irvistelivät.

Tuumin hetken aikaa, katsellen kapteenia suoraan silmiin. Olinhan nähnyt, kuinka julmasti hän oli kohdellut laivapoikaa ja tiesin, että minuakin kohdeltaisiin yhtä julmasti, jollei vieläkin julmemmin — ja siksi tein jotakin, joka mielestäni on uhkarohkeinta mitä eläissäni olen tehnyt. Hyökkäsin laivan reunalle, hoidoin käsilläni ja huusin:

"*Lady Mine*, ohoi! Ottakaa minut mukaan! Tuhat dollaria, jos viette minut maihin!"

Odotin ja tarkastelin innokkaasti kahta miestä, jotka seisoivat peräsimestä. Toinen piti perää. Toinen kohotti huutotorven huulilleen. En kääntänyt päätäni, vaikka joka hetki odotin, että peto iskisi selkäni takaa minuun. Vihdoin, kun odotus mielestäni oli tuntunut pitkältä kuin vuosisata, en voinut enää kestää sielunjännitystä. Katsoin taakseni. Hän ei ollut liikahtanut paikaltaan. Siinä hän seisoi samassa asennossa kuin ennenkin, hiljaa huojuen laivan keinuessa puolelta toiselle ja sytytti parhaillaan uutta sikaria.

"Mikä hätänä? Onko jotakin hullusti?"

Huuto kajahti *Lady Mine*-laivasta.

"On!" huusin niin kovasti kuin keuhkoni sallivat. "Henki on kysymyksessä! Tuhat dollaria, jos viette minut maihin!"

"Elämä Friscossa ei ole ollut minun miehistölleni hyväksi", huusi Susi-Larsen vastaan. "Kas tätä" — hän osoitti minua peukalollaan, "hän houraillee parast'aikaa merikäärmeistä ja marakateista".

Mies *Lady Mine*-laivalla nauroi torveensa. Ja luotsilaiva kulki eteenpäin.

"Piru hänet periköön!" kajahti vielä lopuksi ja molemmat merimiehet huitoivat käsiään hyvästiksi toisilleen.

Kumarruin epätoivoissani reunan yli ja näin kuinka pian veden harmaa pinta suureni ja laajeni meidän ja siron pienen kuunarin välillä. Tuo kuunari pääsisi varmaan viiden tai kuuden tunnin kuluttua San Franciscoon! Pääni oli vähällä haljeta! Tunsin tuskallista kipua kaulassani, ikäänkuin sydämeni olisi noussut kurkkuun saakka. Sitten kuohuva aalto iski laivan kylkeä vasten, niin että suolainen vaahto pirskahti huulilleni. Sitä seurasi kova tuulenpuuska, *Ghost* keikahti toiselle puolelle, ja suojanpuoleinen parras painui veden alle. Kuulin veden virtaavan alas kannelle.

Kun samassa käännyin taakseni, näin laivapojan nousevan horjuen pystyyn. Hänen kasvonsa olivat kalmankalpeat ja vääntyneet tuskasta. Hän näytti hyvin sairaalta.

"No, Leach, oletko menossa keulaan?" kysyi Susi-Larsen.

"Kyllä, herra", kuului murtuneen sielun vastaus.

"Entäs te?" tämä kysymys tarkoitti minua.

"Paha teidät periköön...", aloitin minä, mutta puheeni keskeytyi.

"Säästäkää sanojanne! Aiotteko hoitaa laivapojan tehtäviä? Vai pitääkö minun ensin kurittaa teitä?"

Mitä minä saatoin tehdä? Mitä hyötyä minulla olisi ollut siitä, jos hän olisi raa'asti lyönyt minua tai ehkäpä tappanutkin minut. Minä katsoin lujasti noihin julmiin, harmaihin silmiin. Ne olivat niin kylmät ja kovat kuin graniitti. Ihmisten silmistä pilkistää usein heidän sielunsa esiin, mutta Susi-Larsenin silmät olivat yhtä sileät ja kylmät ja harmaat kuin itse meri.

"No?"

"Kyllä", vastasin minä.

"Sanokaa: kyllä, herra!"

"Kyllä, herra", toistin minä.

"Mikä teidän nimenne on?"

"Van Weyden, herra."

"Entä etunimenne?"

"Humphrey, herra; Humphrey van Weyden."

"Kuinka vanha?"

"Kolmekymmentäviisi, herra."

"Hyvä. Menkää kokin luo, niin saatte tietää, mitä teidän tulee tehdä."

Ja siten minä tahtomattani jouduin Susi-Larsenin palvelukseen. Hän oli voimakkaampi minua, siinä kaikki. Mutta se tuntui minusta aivan käsittämättömältä, ja kun nyt palautan mieleeni tuon ajan, tuntuu se minusta vieläkin mahdottomammalta. Tuo aika on aina pysyvä mielessäni ihmeellisenä, käsittämättömänä, hirveänä ja ahdistavana unena.

"Malttakaapa! Älkää menkö vielä!"

Pysähdyin kuuliaisesti keittiön ovelle.

"Kutsukaa miehistö paikalle, Johanson! Nyt, kun kaikki on järjestyksessä, niin pitäkäämme hautajaiset, jotta saamme kannen puhtaaksi tuosta roskasta."

Sillä välin kun Johanson kävi kutsumassa lepovuoron miehiä alhaalta, asettivat muutamat laivamiehet kapteenin käskystä säkkikankaaseen ommellun ruumiin laivaluukulle. Molemmiin puolin kantta oli kiinnitetty koko rivi pieniä veneitä reunan varaan, pohjat ylöspäin. Miehet nostivat ylös luukun sekä sen synkän taakan, kantoivat sen suojanpuolelle ja asettivat sen veneitä vastaan, jotta ruumiin jalat

riippuivat reunan yli. Jalkapuoleen oli kiinnitetty hiilisäkki, jonka kokki oli tuonut.

Olin aina kuvailut mielessäni, että hautaus merellä olisi hyvin juhlallinen ja kunnioitustaherättävä toimitus, mutta tässä tilaisuudessa kaikki nämä kuvitteluni katosivat, ainakin näihin hautajaisiin nähden. Eräs hylkeenampujista, pieni tummasilmäinen mies, jota toiset kutsuivat nimeltä "Smoke", kertoi parast'aikaa jotakin juttua, jota hän höysti kirouksilla ja hävyttömyyksillä, ja noin kerran minuutissa koko pyyntimiesparvi purskahti kovaan nauruun, joka kuulosti minun mielestäni susien ulvonnalta ja helvetinkoirien haukunnalta. Miehistö astui meluten peräpuolelle, muutamat levolla olleet hieroivat unta silmistään ja keskustelivat puoliääneen. He näyttivät mieltiviltä ja harmistuneilta. Saattoi selvästi huomata, ettei matka tämän kapteenin seurassa miellyttänyt heitä, se kun oli alkanut näin ikävästi. Vähän väliä he katsoivat salaviihkäa Susi-Larseniin, ja minä huomasin, että he pelkäsivät häntä.

Susi-Larsen astui laivaluukun ääreen ja kaikki paljastivat päänsä. Minä tarkastelin miehistöä — heitä oli kaikkiaan kaksikymmentä henkeä, siis kaksikolmatta yhdessä perämiehen ja minun kanssani. Olihan varsin ymmärrettävää, että katselin uteliaisuudella näitä ihmisiä, koska kohtalo näytti määränneen, että minun piti elää vankina heidän kanssaan tässä pienessä, veden varassa kelluvassa maailmassa kukaties kuinka monta viikkoa tai kuukautta. Melkein kaikki nämä merimiehet olivat englantilaisia tai skandinaaveja, ja heidän kasvonsa olivat karkeat ja tylsät. Pyyntimiesten kasvot sitä vastoin ilmaisivat enemmän voimaa ja luonteenlujuutta, piirteet olivat kovemmat ja niissä näkyi hillittömien intohimojen selvät jäljet. Ihmeellistä kyllä — tuo seikka pisti heti silmäni — Susi-Larsenin kasvoissa ei ollut tätä leimaa. Niissä ei näkynyt vähintäkään paheen jälkeä, kaikki piirteet ilmaisivat vain lujutta ja päättäväisyyttä. Ne näyttivät pikemmin avonaisilta ja rehellisiltä, ja tämä vaikutus oli sitä tuntuvampi, kun hänen poskensa olivat sileäksi ajatut. Saatoin tuskin uskoa — ennenkuin näin uuden todistuksen — että sellainen mies saattoi kohdella niin julmasti toisia, kuin hän oli kohdellut laivapoikaa.

Kun hän nyt avasi suunsa puhuaksensa, heilautti iloinen tuulenpuuska toisensa jälkeen kuunaria niin kovasti, että parras painui veden alle. Tuuli vinkui hurjasti köysissä. Hylkeenampujista jotkut tähystelivät levottomina ylöspäin. Suojanpuoleinen parras, missä ruumis lepäsi, oli veden alla, ja kun laiva jälleen kohosi, huuhteli vesi kantta ja kasteli meiltä kengänkärjet. Kova sadekuuro iski äkkiä päällemme, ikäänkuin pisarat olisivat olleet rakeita. Kun kuuro oli mennyt ohi, alkoi Susi-Larsen puhua paljaspäisten miesten heiluessa edestakaisin laivan tahdissa.

"En muista hautajaismenoista muuta kuin pari sanaa", sanoi hän, "ja ne kuuluvat: Ruumis on laskettava mereen. Nyt te saatte laskea sen mereen!"

Hän vaiken. Miehet, jotka pitivät kiinni laivaluukusta, jolla ruumis lepäsi, näyttivät noloilta, varmaan juhlamenojen lyhyys hämmästytti heitä. Susi-Larsen joutui vimmoihinsa.

"Kohottakaa toista päätä, sen vietävät! Piruko teitä riivaa?"

Miehet kohottivat äkkiä luukun toisen pään pystyyn, ja aivan kuin koira, joka heitetään mereen, liukui vainaja jalat edellä veteen. Hiilisäkki painoi hänet syvyyteen. Hän oli poissa.

"Johanson", sanoi Susi-Larsen nopeasti uudelle perämiehelle. "Kaikki miehet työhön, kun he nyt kerran ovat täällä. Ottakaa alas laiva- ja viistopurjeet ja tehkää se pian. Me saamme kohta aika puuskan kaakosta. Reivatkaa fokka- ja isopurje saman tien."

Hetken kuluttua kaikki miehet olivat kannella täydessä työssä. Johanson antoi käskyjä, ja laivamiehet hilasivat ja höllittivät monenlaisia köysiä — mikä tietysti tuntui vain hirveältä sekamelskalta tällaisen maakravun silmissä kuin minä olin. Mutta kaikkein enimmäin hämmästytti minua koko jutussa miesten tavaton sydämettämyys. Vainaja oli haihtunut kaikkien mielestä, ei kukaan ajatellut enää koko tapausta, ei muistanut miestä, joka makasi rääsyihin ommeltuna, hiilisäkki jaloissaan, laivan jatkaessa matkaansa ja miesten suorittaessa töitään. Ei kukaan osoittanut vähintäkään liikutusta. Hylkeenampujat nauroivat jälleen Smoken jutuille; laivamiehet hilasivat ja vetivät, ja kaksi heistä kiipesi ylös köysitikapuita; Susi-Larsen tarkasteli synkkää taivaanlakea tuulenpuolelta; ja vainaja, joka oli kuollut niin inhottavalla tavalla ja saanut niin surkean hautauksen, vajosi yhä syvemmälle merenpohjaan...

Meren julmuus, sen säälimättömyys, sen peloittavuus valtasi nyt mieleni. Elämä oli muuttunut äkkiä aivan arvottomaksi, se oli kuin raaka ja tolkuton olento, liikkeiltään yhtä sieluton kuin lieju tai lima. Minä seisoin tuulenpuolella, köysitikapuiden luona, pidellen kiinni laivan reunasta, ja annoin katseeni kulkea autioiden, vaahtopäisten laineiden yli matalia sumusärkkiä kohti, jotka peittivät San Franciscon ja Kalifornian rannan. Sadekuuroja iski alas vähän väliä, niin että töin tuskin saatoin nähdä sumua. Ja tämä kummallinen alus ja sen peloittava miehistö keinui lakkaamatta tuulen ja meren painamana ylös ja alas ja kulki suoraan lounaista kohti, Tyynen meren loppumattomalla ja autiolla pinnalla.

Koettaessani alistua uusiin oloihin *Ghost*-laivassa sain ensi alussa kokea vain nöyryytystä ja kiusaa. Kokki, jota miehistö nimitti "tohtoriksi", hylkeenampujat "Tommyksi" ja Susi-Larsen tavallisesti vain nimellä "Cooky", oli muuttunut aivan toiseksi ihmiseksi. Se käänne, joka minun elämässäni oli tapahtunut, sai aikaan vastaavan muutoksen siinä tavassa, jolla hän minua nyt kohteli. Yhtä mateleva ja mielitelevä kuin hän aluksi oli ollut, yhtä kopea ja ärtyisä hän nyt oli. Minä en ollut enää mikään herrasmies, jolla oli hieno iho kuin "naisella", vaan aivan tavallinen, kehno laivapoika.

Itsepäisesti hän piti kiinni siitä vaatimuksesta, että minun puhutellessani häntä tuli sanoa "mr Mugridge", ja neuvoessaan minulle tehtäviäni hän teki sen aivan sietämättömän kopeasti. Paitsi kaikkea sitä työtä, jota minun tuli suorittaa kajuutassa sekä neljässä pienessä kojussa, täytyi minun myös auttaa häntä keittiössä, ja koska olin aivan tottumaton sellaisiin toimiin kuin perunoitten kuorimiseen tai likaisten patojen puhdistamiseen, niin taitamattomuuteni oli alituisena ivan ja hämmästyksen lähteenä. Hän ei tahtonut lainkaan ottaa huomioon asemaani, tai oikeammin niitä oloja, joissa olin elänyt ja joihin olin tottunut. Tämä oli vain toinen puoli siitä tavasta, jolla hän oli päättänyt minua kohdella, ja minun täytyy myöntää, että ennenkuin päivä oli loppuun kulunut, minä vihasin häntä kiihkeämmin kuin ketään muuta ihmistä eläissäni.

Tämä ensimmäinen päivä oli minulle kovin tukala myös sen vuoksi, että *Ghost* kulki eteenpäin pohjaanreivatuin purjein — tällaisia termejä minä opin vasta myöhemmin — "ulvovassa lounaistuudessa", niinkuin mr Mugridge sanoi. Puoli kuuden aikana olin hänen käskystään asettanut kajuutassa myrskyastiat telineineen pöytään, ja sen jälkeen oli minun määrä viedä teetä ja lämmintä ruokaa keittiöstä. Tässä yhteydessä en malta olla kertomatta, miten ensikerran jouduin tekemisiin aaltojen kanssa, jotka valtasivat koko laivan.

"Pitäkää varanne, ettei meri vie teitä", kuului mr Mugridgen jäähyväisvaroitus, kun astuin ulos keittiöstä mahtava teekannu toisessa ja useita vastaleivottuja leipiä toisessa kädessä. Eräs hylkeenampujista, pitkä, velto mies nimeltä Henderson, oli menossa peräpuolelle kajuuttaan "väläkannelta", joksi metsästäjät piloillaan nimittivät keskilaivalla sijaitsevia makuupaikkojansa. Susi-Larsen seisoi ylävällä peräkannella ja poltti ikuista sikariansa.

"Tuossa se tulee — varokaa!" huusi kokki.

Pysähdyin epäröiden, sillä en tiennyt lainkaan, mikä oli tulossa, ja näin keittiön oven paukahtavan kiinni. Samassa huomasin, että Henderson tarttui kuin hullu taklaukseen kiinni ja kiipesi köysitikapuita myöten ylöspäin, kunnes oli monen jalan korkeudessa pääni yläpuolella. Näin myöskin, että ääretön väreilevä ja vaahtoava aalto kohosi korkealle laivan reunan vii. Ja itse seisoin aivan sen alapuolella. Ajatukseni eivät voineet kulkea nopeasti, sillä kaikki oli minulle niin vierasta ja outoa. Ymmärsin vain, että vaara uhkasi minua, mutta en mitään muuta. Seisoin aivan hiljaa vapisten kauhusta. Susi-Larsen huusi peräkannelta:

"Tarttukaa kiinni johonkin, Hump!"

Mutta se oli myöhäistä. Hyökkäsin taklausta kohti, johon olisin voinut tarttua kiinni, mutta vesiryöppy syöksyi vastaan. Ja kaikki se, mikä nyt seurasi, sai pääni aivan pyörälle. Jouduin veden alle, olin vähällä tukehtua ja hukkaa. En pysynyt enää pystyssä, vaan pyörähdin ympäri ja vesi huuhteli minut mukanaan — minne, sitä en tiennyt. Useamman kerran kolahtin kovia esineitä vasten, kerran oikea polveni sai ankan tärähdyksen. Sitten vesitulva vähitellen vähentyi ja saatoin jälleen hengittää. Se oli laahannut minut keittiön puolelle, välikannen portaitten ohi suojapuolelle, valureikien luo. Loukkaantuneeseen polveeni koski kauheasti. En voinut nojata jalkaani, tai ainakin luulin, etten voisi sitä tehdä — aivan varmaan se oli katkennut. Mutta kokki oli kintereilläni, hän huusi keittiön ovelta, suojapuolelta.

"Tulkaa tänne! Ette te kaiken iltaa saa maata ja puhkia tuolla! Missä teekannu on? Meressäkö? Sitä teille olisi pitänytkin, että niskanne olisi mennyt nurin!"

Pääsin vihdoinkin jalkeille. Iso teekannu oli yhä minulla kädessä. Onnuin keittiöön ja ojensin sen hänelle. Mutta kokki näytti olevan aivan vimmoissaan, joko hänen vihansa oli sitten todellista tai vain teeskentelyä.

"Jumala paratkoon, olettepa te aika rähjys! Mihin te oikeastaan kelpaatte, tahtoisinpa tietää? Mitä? Onko teistä vähintäkään apua? Ette osaa edes kantaa teekannua tarvelemättä sitä! Nyt minun täytyy keittää uutta teetä."

"Ja mitäs te siinä puhutte?" hän huusi jälleen vihoissaan. "Siksikö että mamman lellipoika satutti hiukan pientä jalkaansa?"

En minä puhkinut, mutta voihan olla, että näytin hiukan surkealta, sillä jalkaani särki kovin. Minä hillitsin kuitenkin itseni, purin hammasta ja nilkutin sen suuremmitta ikävyyksittä keittiön ja kajuutan väliä. Kaksi ikävää seurausta oli tällä tapahtumalla: loukkaantunut polveni, jota ei kukaan hoitanut, kiusasi minua useita kuukausia ja nimi "Hump" [= kuhmu, sanaleikki nimestä Humphrey], jonka Susi-Larsen antoi minulle, jäi todellakin nimekseni. Siitä hetkestä alkaen kaikki nimittivät minua sillä nimellä, niin että se vihdoin yhdistyi kokonaan ajatuksiini, tuli osaksi minusta itsestäni, olin omastakin mielestäni vain "Hump", ikäänkuin "Hump" todellakin olisi ja aina olisi ollut minä itse.

Ei ollut lainkaan helppoa tarjota ja palvella pöydässä, jossa Susi-Larsen, Johanson ja kuusi hylkeenampujaa istuivat. Ensinkin oli kajuutta kovin pieni, ja laivan kovasti keinuessa oli varsin vaikea kiertää pöydän ympäri, niinkuin minun oli pakko tehdä. Mutta kovimmin koski minuun se seikka, etteivät ne, joita palvelin, osoittaneet vähintäkään sääliä minua kohtaan. Tunsin polveni paisuvan yhä enemmän vaatteiden alla ja tuskat tekivät minut aivan kipeäksi. Seinäpeleistä näin silloin tällöin oman kuvani, kasvoni olivat kammottavan kalpeat ja vääntyneet tuskasta. Kaikki huomasivat varmaan, kuinka kovin minä kärsin, mutta ei kukaan sanonut sanaakaan, ei kukaan pannut minuun vähintäkään huomiota, joten olin melkein kiitollinen Susi-Larsenille, kun hän jälkeensä, minun pestessäni astioita, sanoi:

"Älkää surko noin vähäpätöistä asiaa! Kyllä te sellaiseen totutte vähitellen. Jos saattekin siitä vähäisen vamman, niin opitte samalla astumaan omin jaloin. Se on kai teidän mielestänne paradoksi, vai mitä?" lisäsi hän.

Hän näytti tyytyväiseltä, kun minä nyökkäsin päätä ja vastasin tavanmukaisesti: "Kyllä, herra."

"Teillä on kai hiukan kirjatietoja? Mitä? No, sepä hyvä! Minäpä juttelen teidän kanssanne toisen kerran."

Ja välittämättä minusta sen enempää hän käänsi minulle selkänsä ja meni ylös kannelle.

Kun olin lopettanut kaikki loppumattomat työni illalla, sain mennä nukkumaan välikannelle, missä laitoin itselleni vaatimattoman kojun kuntoon. Olin tyytyväinen, kun pääsin erilleni tuosta inhottavasta kokista ja sain laskeutua levolle. Ihmeekseni olivat vaatteet kuivuneet päälläni enkä huomannut vähintäkään vilustumisen merkkiä, yhtä vähän viimeisen kastumiseni kuin pitkällisen vedessä-oloni jälkeen *Martinez*-laivan hukkuessa. Tavallisissa oloissa olisin kaikkien näiden onnettomuuksien jälkeen joutunut sairaan vuoteelle ja tarvinnut koulutetun sairaanhoitajan apua.

Mutta polveni kiusasi minua kauheasti. Sen verran kuin ymmärsin asiaa, oli polvilumpio murtunut ja terävä luu pisti esiin paisuneesta polvesta. Istuessani kojussani ja tutkiessani polveani — nuo kuusi hylkeenampujaa olivat entisellä paikallaan ja tupakoivat ja juttelivat kovalla äänellä — kulki Henderson ohitseni ja katseli polveani.

"Se näyttää pahalta", sanoi hän. "Sitokaa riepu sen ympärille, kyllä se sitten paranee."

Siinä kaikki. Maissa olisin saanut maata vuoteessa tämän vuoksi ja kirurgi olisi hoitanut minua ja käskenyt minua pysymään aivan alallani. Minun täytyy kuitenkin tunnustaa, etteivät nämä ihmiset osoittaneet suurempaa kylmäverisyyttä minun kärsimyksiäni kohtaan kuin omiansakaan, kun heille itselleen jotakin sattui. Luullakseni se osittain johtui tottumuksesta, mutta toisaalta myöskin siitä seikasta, että he luonteeltaan olivat vähemmän arkoja. Luulen todellakin, että ihminen, jolla on hienompi ruumiinrakenne ja heikompi hermosto, kärsii monta vertaa enemmän kuin he samasta kivusta.

Vaikka olinkin kovin väsynyt — kerrassaan raukea — niin en sittenkään saanut polveni kivuilta nukutuksi. En voinut muuta kuin purra huultani, jotta en valittaisi ääneen. Kotona olisin varmaan päästänyt tuskani valloilleen, mutta uusi, alkuperäinen ympäristöni näytti vaativan tavatonta itsehillitsemistä. Aivan kuin villi-ihmiset nämä miehet näyttivät olevan horjumattomia suurissa asioissa, mutta sitä vastoin lapsellisia, kun joku pieni seikka oli kysymyksessä. Muistan, että kerran matkan varrella Kerfoot, eräs hylkeenampuja, menetti sormensa, se murskaantui näet kokonaan, mutta mies ei päästänyt ainoatakaan ääntä, ei ainoakaan ele hänen kasvoissaan muuttunut. Mutta sama mies saattoi kerta toisensa jälkeen joutua aivan vihan vimmoihinsa jostakin pikkuseikasta.

Parast'aikaa hän oli vihoissansa, hän huusi, melusi, huitoi käsiään ja kiroili kuin hullu, ja kaikki tämä tapahtui vain siksi, että hän kiisteli erään toverinsa kanssa siitä, osasiko hylkeenpoika luonnostaan uida vai eikö. Hän väitti, että hylkeenpoika osaa heti synnyttyään jo uida. Toinen — hänen nimensä oli Latimer, laiha roikale, oikea yankee-naama, jolla oli kapeat, viekkaat silmät — väitti päinvastoin. Hän piti kiinni siitä väitteestään, että hylkeenpoika syntyi maalla juuri siksi, ettei se osannut uida, ja että sen emän täytyi opettaa sitä samoin kuin linnut opettavat poikasiaan lentämään.

Enimmäkseen muut neljä pyyntimiestä istuivat kyynärpäät pöydän nojassa tai makasivat kojuissansa

antaen riitapukarien yksin kiistellä. Mutta he olivat hyvin huvitetut asiasta, asettuivat puolelle tai toiselle, ja väliin kaikki puhuivat yhteen aikaan, niin että heidän äänensä kohosivat ja laskivat ääniaaltoina, jotka ahtaassa huoneessa tuntuivat ukkosen jyrinältä. Itse kiistanaihe oli kovin lapsellinen ja vähäpätöinen, ja heidän väittelynsä vieläkin lapsekkaampaa. Tuskin sitä saattoikaan sanoa miksikään keskusteluksi. He kiistelivät vain heittäen toisiaan vastaan kiivaita väitteitä, otaksumisia ja paheksuvia huudahduksia. He todistivat, että hylkeenpoikanen syntyessään maailmaan osasi tai ei osannut uida lausumalla väitteensä hyvin riitaisella äänellä ja hyökkäsivät sitten vastaväittäjän kimppuun, moittien hänen mielipidettään, tervettä järkeään, kansallisuuttaan tai entistä elämäänsä. Ja vastustaja piti puoliaan aivan samalla tavalla. Olen kertonut tämän vain osoittaakseni millä henkisellä tasolla nämä ihmiset olivat, joiden yhteyteen nyt olin joutunut. Siinä suhteessa he olivat täysin lapsia, vaikka he ruumiillisesti olivatkin kehittyneitä miehiä.

Ja he tupakoivat, tupakoivat aivan lakkaamatta — polttivat jotain karkeaa, halpaa, pahalta haisevaa tupakkaa. Ilma oli paksu ja sakea tupakansavusta, ja tässä savussa sekä laivan kovasti keinuessa, sen ponnistellessa myrskyssä eteenpäin, olisin varmaan tullut merikipeäksi, jos minulla olisi ollut taipumusta tähän tautiin. Mutta en tuntenut kuitenkaan muuta kuin äitelyyttä, vaikka se ehkä osittain johtui polveni kivustakin ja yleisestä väsymyksestä.

Maatessani nyt siinä ja tuumiessani pyörivät ajatukseni tietysti itseni ja oman kohtaloni ympärillä. Olihan jotakin kuulumatonta, jotakin, jota olisi ollut aivan mahdoton edeltäpäin aavistaa, että minä, Humphrey van Weyden, oppinut mies ja jos niin tahdotte, taiteen ja kirjallisuuden harrastaja, loikoilin hylkeenpyytäjälaiivalla kaukana Beringin merellä. Ja päällepäätteeksi laivapoikana! Minä, joka en koskaan ollut tehnyt mitään karkeaa työtä käsilläni enkä ikipäivinä askaroinut keittiössä! Koko ikäni olin viettänyt levollista, yksitoikkoista ja hiljaista elämää, niinkuin lukuja harjoittava mies ja erakko ainakin, kun hänellä on varma ja riittävä toimeentulonsa. Myrskyisä elämä ja urheilu ei ollut koskaan miellyttänyt minua. Kirjatoukka minä aina olin, siksi ainakin isäni ja sisareni olivat nimittäneet minua jo lapsena ollessani. Yhden ainoan kerran eläissani läksin seikkailuretkelle, mutta erosin melkein heti tovereistani ja palasin mukavaan kotiini. Ja tässä minä nyt elin ja sain luultavasti loppumattomasti kattaa pöytää ja palvella toisia, kuoria perunoita ja pestä astioita! Ruumiiltani en ollut lainkaan voimakas. Lääkärit olivat aina sanoneet, että ruuminrakenteeni oli erinomaisen hyvä, mutta etten ollut kylliksi kehittänyt sitä. Lihakseni olivat heikot ja pehmeät kuin naisen — sitä ainakin lääkärit useasti olivat väittäneet kehoittaessaan minua ottamaan osaa uudenaikaisiin urheiluihin. Mutta minä tein mieluummin työtä aivoillani kuin ruumiillani; en ollut siis lainkaan valmistunut siihen kovaan elämään, joka minulla nyt oli edessä.

Tämä oli vain vähäinen osa niistä ajatuksista, jotka risteilivät aivoissani, ja minä mainitsen sen vain siksi, että voisin edeltäpäin hiukan puolustaa heikkouttani ja avuttomuuttani siinä osassa, jota minun nyt tuli näytellä. Ajattelin myöskin äitiäni ja sisaruksiani, ja kuvailin mielessäni heidän suruaan. Minä olin ollut niiden joukossa, jotka Martinez-laivan haaksirikossa olivat saaneet surmansa, minun ruumistani ei koskaan löydetäisi. Olin näkevinäni lihavilla kirjaimilla painetut otsakkeet sanomalehdissä; näin toverini Yliopisto-klubissa ja "Bibelot"-seurassa pudistavan päätään ja sanovan: "Poikaparka!" Ja näin Charley Furusetthin edessäni sanoessani hänelle jäähyväiset aamulla lähtiessäni — hän loikoili yönutussaan sohvalla ikkunan luona ja kevensi mieltään päästämällä huuliltaan kokonaisen tulvan kaunopuheisia ja synkkämielisiä mietelmiä.

Ja kaiken aikaa kuunari keinui, kynti eteenpäin, kohosi liikkuvien vuorien harjalle ja laskeutui vaahtoaviin laaksoihin, ponnistellen yhä eteenpäin Tyynellä merellä — ja minä olin siinä mukana. Kuulin tuulen vinkuvan yläpuolellani. Sen ääni tunkeutui luokseni kumeasti karjuen. Vähän väliä kajahti askelten ääntä pääni päältä. Kaikkialta kuului hirveää ratinaa, palkit ja taklaus narisivat ja vinkuivat ja valittivat tuhansissa eri äänilajeissa. Hylkeenampujat riitelivät ja huusivat yhä edelleen aivan kuin ihmishaamun saaneet matelijat. Ilma oli täynnä kirouksia ja ruokottomuuksia. Näin heidän pahanilliset ja kiihottuneet kasvonsa, jotka edestakaisin heiluvien lamppujen kalpeankeltaisessa valossa näyttivät vielä monta kertaa raaemmilta. Paksussa savussa olisi voinut luulla kojuja eläintarhan häkeiksi. Seinillä riippui öljyvaatteita ja pitkävartisia saappaita, ja siellä täällä oli rihlapyssyjä ja muita ampumakojeita telineissänsä. Siinä oli koko varustus, joka olisi kelvannut entisajan merirosvoille. Mielikuvitukseni oli koko ajan liikkeessä, mutta en voinut nukkua. Ja yö tuntui pitkältä, vaivalloiselta ja ikävältä, ennen kaikkea hirveän pitkältä.

Viides luku

Mutta tämä ensimmäinen yöni hylkeenampujain välikannella oli myös viimeiseni. Seuraavana päivänä Susi-Larsen ajoi uuden perämiehen, Johansonin, pois kajuutasta ja lähetti hänet välikannelle, missä hän sai makuupaikkansa, jota vastoin minä sain huostaani pienen kajuutan viereisen kojun, jolla matkani

ensimmäisen vuorokauden kuluessa oli ollut jo kaksi eri omistajaa. Metsästäjät huomasivat heti, miksi tämä muutos oli tapahtunut, ja osoittivat sen johdosta tyytymättömyyttään. Tuntuipa siltä, kuin Johanson joka yö olisi uudestaan elänyt edellisen päivän kaikki tapahtumat. Hän puhui yhtämittaa, huusi ja komensi unissaan, häiriten siten Susi-Larsenin unta, ja siksi hän oli siirtänyt tämän vastuksen pyyntimiesten puolelle.

Unettoman yön jälkeen nousin vuoteeltani väsyneenä ja tuskaisena yrittääkseni jälleen töihini. Thomas Mugridge ajoi minut ylös kello puoli kuusi, aivan samalla tavalla kuin Bill Sykes [erään Dickensin romaanihenkilön nimi] potkaisee hereille koiransa. Mutta mr Mugridgelle maksettiin hänen raakuutensa takaisin ja vieläpä korkoineen. Pitäessään turhanpäiten melua — olinhan maannut koko yön silmät auki — hän varmaan herätti jonkun hylkeenampujan, sillä raskas kenkä lensi äkkiä ilman halki puolipimeässä, ja kirkaistuaan tuskasta pyysi mr Mugridge jokaiselta nöyrästi anteeksi. Tultuani keittiöön huomasin, että hänen toinen korvansa oli veressä ja paisunut. Se ei koskaan tullut aivan entiselleen, eikä miehistö nimittänyt häntä siitä pitäen enää muuksi kuin "kukkakaalikorvaksi".

Koko päivä oli täynnä surkeutta ja ikävyyttä. Edellisenä iltana olin ottanut omat kuivuneet vaatteeni keittiöstä ja kaikkein ensiksi vaihdoin kokin lainavaatteet niihin. Tunnustelin kukkaroani. Paitsi hiukan kuparirahaa — tuollaisissa asioissa minulla oli tarkka muisti — oli siinä ollut satakahdeksankymmentä dollaria kullassa ja seteleinä. Kukkaro oli tallella, mutta kaikki rahat, paitsi kuparit, olivat kadonneet. Mainitsin siitä kokille tullessani kannelle töihin, ja vaikka olinkin valmistunut kiivaaseen vastaukseen, niin en kuitenkaan koskaan olisi voinut olettaa saavani vastaani niin äkäistä sanatulvaa.

"Kuulkaapa, Hump", murahti hän vihaisesti, silmissään paha-aennustava välke, "tahdotteko, että lyön teitä vasten turpaa? Jos luulette, että olen varas, niin on parasta, että pidätte epäilyksenne ominanne, tai muuten näytän teille, kuinka suuresti te olette erehtynyt! Olettepa te tosiaankin kiitollinen! Te tulette tänne, tuollainen surkea, hunningolle joutunut ihminen, ja minä otan teidät keittiöni ja kohtelen teitä oikein siivosti, ja saan nyt tämän palkakseni. Ensi kerralla saatte mennä helvettiin, tekisipä mieleni hiukan auttaakin teitä sillä matkalla."

Näin sanoen hän kohotti nyrkkinsä ja hyökkäsi askeleen minua kohti. Häpeäkseni minun täytyi myöntää, että väistyin syrjään ja pakenin keittiön ovesta ulos. Mitäpä muutakaan olisin voinut tehdä? Raaka voima — eikä mikään muu — hallitsi tässä petomaisessa laivassa. Järkisyvät eivät merkinneet täällä mitään. Ajatelkaahan: keskikokoinen, ruumiinrakenteeltaan hento mies, jonka lihakset olivat heikot ja kehittymättömät ja joka on viettänyt hiljaista, rauhallista elämää kaukana kaikista väkivaltaisuuksista — mitäpä hän olisi voinut tehdä! Yhtä vähän olisin voinut otella tämän ihmispedon kuin jonkun villin eläimen kanssa.

Sillä tavalla minä ajattelin, sillä tahdoin jollakin keinoin puolustaa itseäni ja rauhoittaa omaatuntoani. Mutta se ei kuitenkaan tyydyttänyt minua. Yhtä vähän muistelllessani näitä tapauksia voin nytkään olla täysin tyytyväinen. Asema oli sellainen, että siihen olisi pitänyt kovakouraisesti tarttua kiinni, ei siinä kylmäverinen pohdinta riittänyt. Jos tarkastelee asiaa muodollisen logiikan valossa, ei siinä ole vähintäkään häpeämisen syytä — mutta sittenkin minä häpeän joka kerta, kun ajattelen sitä, ja ylpeyteni sanoo minulle, että se jollakin selittämättömällä tavalla on tahrannut ihmisarvoani.

Tämä ei kuitenkaan oikeastaan kuulu kertomuksen kulkuun. Kiiruhtaessani keittiöön tunsin kovaa kipua polvessani ja avuttomana vaivuin peräkannelle johtavalle portaalle. Mutta kokki ei ollut seurannut jäljessäni.

"Katsokaahan kuinka hän juoksee! Katsokaa häntä!" kuulin hänen huutavan. "Tulkaa tänne, mamman pikku lellipoika parka. En minä tee teille mitään pahaa; en totta tosiaankaan."

Minä käännysin ja jatkoin työtäni; siten tämä kohtaaminen loppui tältä kerralta, vaikka sitä myöhemmin vielä jatkettiin. Minä katoin aamiaispöydän kajuuttaan ja tarjosin ruokaa hylkeenampujille ja päällikölle kello seitsemältä. Myrsky oli heikontunut yön aikana, vaikka vieläkin aallot kävivät korkeina ja tuuli oli kova. Aamuvahdin aikana oli purjeita taas lisätty, joten *Ghost* kiiti nyt eteenpäin täysin purjein, molemmat laivapurjeet ja jaakari vain puuttuivat. Mutta keskustelusta pöydässä kuulin, että nuo kolme purjetta nostettaisiin heti aamiaisen jälkeen. Kuulin myöskin, että Susi-Larsen tahtoi käyttää hyväkseen myrskyä niin paljon kuin suinkin, sillä se ajoi laivan lounaaseen, siihen osaan valtamerta, missä hän toivoi kohtaavansa luoteisia pasaatituulia. Tässä tasaisessa tuulessa hän arveli siten pääsevänsä suurimman osan matkasta Japaniin, ja tehtyään kaaroksen etelään päin kuumaan vyöhykkeeseen ja päästyään Aasian rannikon läheisyyteen hän aikoi suunnata kulun jälleen pohjoista kohti.

Aamiaisen jälkeen sattui minulle uusi ikävyys. Lopetettuani astioiden pesun puhdistin kamiinan kajuutassa ja kannoin tuhkan ulos heittääkseni sen mereen. Susi-Larsen ja Henderson seisovivat peräsimen luona ja keskustelivat innokkaasti keskenään. Johanson piti perää. Kun astuin tuulen puolelle, teki hän äkkiä liikkeen päällään, jonka minä käsitin vain tervehdykseksi. Hän tarkoitti

kuitenkin sillä, että minun piti heittää tuhka suojapuolelta mereen. Aavistamatta erehdystäni astuin Susi-Larsenin ja metsästäjän ohi ja heitin tuulen puolelta tuhkan laivan reunan yli veteen. Mutta tuuli tarttui tuhkaan ja tuprutti sitä sekä minun että Susi-Larsenin ja Hendersonin silmille. Samassa Susi-Larsen potkaisi minua, aivan kuin olisin ollut koira. En koskaan ollut aavistanut, että potku voisi tehdä niin kipeätä. Horjahdin ja nojauduin puoleksi tajuttomana kajuutan seinää vasten. Kaikki pyöri silmissäni, tunsin itseni aivan sairaaksi, minua kuvotti, ja vaivoin pääsin takaisin laivan reunalle. Mutta Susi-Larsen ei vilkaissutkaan minuun. Hän karisti tuhkan vaatteistaan ja jatkoi keskusteluaan Hendersonin kanssa. Johanson oli nähnyt koko tapauksen yläväältä paikaltaan, ja käski parin laivamiehen siivota jälkeni.

Myöhemmin aamupuolella tapahtui minulle aivan toisenlainen yllätys. Kokin käskystä olin mennyt Susi-Larsenin kojuun laittamaan hänen vuodettaan ja siivoamaan. Aivan päänaluksen yläpuolella oli hylly täynnä kirjoja. Silmäsin niitä ja huomasin hämmästykseni siellä Shakespearen, Tennysonin, Poen ja De Quincyn teoksia. Olipa siinä tieteellisiäkin kirjoja, niinkuin Tyndallin, Proctorin ja Darwinin teoksia. Tähtitiede ja fysiikkakin oli edustettuina, ja näinpä siellä Bullfinchin Sadun aikakauden, Shaw'n Englantilaisen ja amerikkalaisen kirjallisuuden historian sekä Johnsonin Luonnonhistorian kahtena paksuna nidoksena. Sitä paitsi siellä oli koko joukko kieliopeja, esim. Metcalfin ja Reed & Kelloggin kieliovit — enkä voinut olla vetämättä suutani nauruun, kun näin teoksen, joka käsitteli Englannin kirkkokieltä.

Minun oli aivan mahdoton huomata mitään yhdyssidettä näiden kirjojen ja sen Susi-Larsenin välillä, jonka minä tunsin, ja ihmettelin itseni, tokko hän todellakin pystyi niitä lukemaan. Mutta ruvettuani laittamaan vuodetta kuntoon löysin vaippojen joukosta kirjan, joka varmaan oli pudonnut häneltä kädestä hänen vaipuessaan uneen — siinä oli Drowningin kootut teokset. Kirja oli avattu "Parvekkeella" runon kohdalta ja siellä täällä oli lyijykynällä tehtyjä alleviivauksia. Laivan heilahtaessa äkkiä putosi kirja kädestäni ja sen sisästä lensi paperipala, joka oli täynnä mittausopillisia kuvioita ja laskuja.

Aivan selvää siis oli, että tuo kauhea Susi-Larsen ei ollut mikään oppimaton hölmö, niinkuin olisi voinut päättää hänen raa'asta käytöksestään. Hän oli minulle nyt täydellinen arvoitus. Kumpaisetkin puolet hänen luonteestaan olivat täysin ymmärrettäviä, mutta molemmat yhdessä sitä vastoin kerrassaan käsittämätöntä. Taisin jo mainita, että hän puhui hyvin puhtaasti englanninkieltä ja teki vain aivan vähäisiä virheitä. Jokapäiväisessä puheessaan hylkeenampujain ja miehistön kanssa hän teki tosin koko joukon kielivirheitä, joita saattoi pitää murteellisuuksina, mutta ne harvat sanat, jotka hän minulle oli lausunut, olivat olleet aivan virheettömiä ja oikeita.

Huomatessani tämän uuden puolen Susi-Larsenissa kasvoi rohkeuteni, ja päätin puhua hänelle kadonneista rahoistani.

"Minun rahani on varastettu", sanoin hänelle hetken perästä, kun hän astui yksin peräkannella edes ja takaisin.

"Herra", oikaisi hän ankarasti, vaikkei äreästi.

"Minun rahani on varastettu, herra", toistin nöyrästi.

"Miten se on tapahtunut?" kysyi hän.

Minä kerroin hänelle koko tapauksen — sanoin, että vaatteeni olivat olleet kuivumassa keittiössä ja että myöhemmin olin saada selkääni kokilta, kun mainitsin vahingostani hänelle.

Hän nauroi kertomukselleni. "Löytötavaraa", sanoi hän; "Cooky ottaa talteen ne vähät, mitkä hän löytää. Sitä paitsi, eikö teidän kurja henkenne ole sen summan arvoinen? Voitte pitää tätä terveellisenä opetuksena. Te olette nyt saanut oppia pitämään itse huolta rahoistanne. Luultavasti olette tähän asti antanut jonkun juristin tai muun luottomiehen tehdä sitä puolestanne."

Ymmärsin hänen ivansa, mutta kysyin sitten: "Miten voin saada rahani takaisin?"

"Se on oma asianne. Täällä ei ole juristeja eikä luottomiehiä käytettävänä, vaan saatte hoitaa itse asianne. Jos saatte dollarin, niin pitäkää kiinni siitä. Jollei pidä huolta rahoistaan, niinkuin te nyt, niin kadottaa ne. Sitä paitsi te olette tehnyt syntiä. Teillä ei ole oikeutta saattaa lähimmäistänne kiusaukseen. Te saatoitte kokin kiusaukseen, ja hän lankesi. Te olette syössyt turmioon hänen kuolemattoman sielunsa. Asiasta toiseen — uskotteko te sielun kuolemattomuuteen?"

Hän kohotti hitaasti silmäluomiaan tehdessään tämän kysymyksen, ja tuntuipa siltä, kuin hän olisi paljastanut minulle sielunsa syvyyden, niin että saatoin nähdä aina sen pohjaan asti. Mutta se oli vain harhaluulo. Ei kukaan ole koskaan nähnyt syvälle Susi-Larsenin sieluun, tuskin edes vilahdukseltaakaan sitä, siitä olen aivan varma. Myöhemmin sain kokea, että hänellä oli erakon sielu, joka ei paljasta sisintään kellekään, vaikka hän joskus oli sitä tekevinäänkin.

"Teidän silmissänne kuvastuu kuolemattomuus", vastasin sanomatta häntä herraksi — koe, johon minulla mielestäni oli oikeus keskustelun laatuun nähden.

Hän ei oikaissut minua. "Minä ymmärrän teitä siten, että te näette niissä jotakin elollista, mutta ei sen sittenkään ole pakko elää iankaikkisesti."

"Minä näen niissä enemmänkin", jatkoin rohkeasti.

"Silloin te näette niissä myös itsetietoisuutta. Te näette niissä elävää elämää, mutta se ei ulotu sittenkään sen kauemmaksi — niissä ei ole mitään, mikä todistaisi, että tuo elämä jatkuu ikuisesti."

Kuinka selvä hänen ajatuksenjuoksunsa oli ja kuinka hyvin hän lausui ilmi ajatuksensa! Hän oli katsellut minua uteliaasti, mutta nyt hän käänsi päänsä ja tarkasteli lyijynväristä vedenpintaa tuulen puolella. Hänen silmänsä synkkenivät ja ilme suun ympärillä tuli ankaraksi ja kovaksi. Hän oli epäilemättä raskaalla mielellä.

"Ja mitä hyötyä siitä olisikaan?" kysyi hän äkkiä kääntyen jälleen minun puoleeni. "Jos olisinkin kuolematon — niin mitä sitten?"

Minä epäröin. Miten voisin selittää ihanteellista käsityskantaani tälle miehelle? Miten voisin sanoa selittää tunnetta, joka oli ikäänkuin unessa kuultua soittoa — jotakin, josta olin täysin vakuutettu, mutta jota oli mahdoton sanoa selittää?

"Mitä te sitten uskotte?" sanoin minä.

"Minä uskon, että elämä on vain sekamelskaa", vastasi hän nopeasti. "Se on kuin hapatus, käyteaine, joka liikkuu ja voi hetken aikaa olla liikkeessä, tunnin, vuoden tai sata vuotta, mutta joka lopulta sittenkin kadottaa liikkumiskykynsä. Suuret syövät pienet voidakseen edelleen olla liikkeessä, vahvat syövät heikot pysyäkseen voimakkaina. Ne, joilla on hyvä onni, syövät enimmin ja liikkuvat kauimmin, siinä kaikki. Mihin nuo esimerkiksi kelpaavat?"

Hän osoitti kärsimättömästi muutamia laivamiehiä, jotka puuhailivat köysien ääressä keskilaivalla.

"He liikkuvat — ja sitä limaeläinkin tekee. He liikkuvat saadakseen syödä, jotta voisivat edelleen liikkua. Siinä koko juttu! He elävät vatsansa vuoksi, ja vatsa on olemassa heidän tähtensä. Se on ikuinen kiertokulku — siitä ei pääse minnekään. Eivät hekään. Mutta vihdoinkin tapahtuu pysähdys. He eivät liiku enää. He kuolevat."

"Mutta he uneksivat tulevaisuudesta", sanoin minä, "heillä on kauniita, kirkkaita unelmia..."

"Ruoasta", lisäsi hän painokkaasti.

"Ja sen lisäksi vielä..."

"Ruoasta. Paremmasta ruokahalusta ja tilaisuudesta saada tyydyttää sitä." Hänen äänensä kuulosti kovalta — leikinlasku oli hänestä kaukana. "Sillä katsokaapas, eivät he toivo muuta kuin että pääsisivät edullisille matkoille, jotka tuottaisivat heille enemmän rahaa, että ylenisivät perämiehiksi ja voisivat koota omaisuutta — sanalla sanoen, että saisivat tilaisuuden nylkeä lähimmäistään, nukkua rauhassa yönsä, syödä hyvin ja teettää jollakin muulla raskaimmat työnsä. Entäs te ja minä — mekin olemme aivan samanlaisia. Ero on vain siinä, että me olemme syöneet enemmän ja paremmin kuin he. Minä syön nykyään heidän ja myöskin teidän kustannuksellanne. Mutta ennen muinoin te söitte enemmän kuin minä. Te nukuitte pehmeissä vuoteissa, käytitte hienoja vaatteita ja nautitte hyvää ruokaa. Kuka laittoi teidän vuoteenne? Kuka valmisti teidän vaatteenne? Kuka keitti teille ruokaa? Ette koskaan itse. Te ette koskaan ole tehnyt työtä otsanne hiessä. Te elätte rahoista, jotka isänne on ansainnut. Te olette kuin laivalintu, joka hyökkää toisten kimppuun ja ottaa toisilta kalan, jonka ne ovat pyytäneet. Te olette yksi niistä monista, jotka muodostavat niin sanotun yläluokan, jotka ovat kaikkien muiden herroja, jotka syövät sen ravinnon, jonka nuo toiset hankkivat ja mielellään itsekkin söisivät. Te käytte lämpimissä vaatteissa. Mutta he ovat valmistaneet nuo vaatteet, ja kuitenkin he kärsivät vilua riekaleissaan ja kerjäävät teiltä ja juristiltanne tai luottamusmiehiltänne työtä."

"Mutta tähän on aivan ulkopuolella meidän keskusteluaihettamme", huudahdin minä.

"Ei yhtään." Hän puhui nyt hyvin vilkkaasti, ja hänen silmänsä loistivat. "Se on eläimellistä, mutta elämä on nyt kerran sellaista. Mitä hyötyä tai järkeä siinä olisi, jos tuollainen eläimellisyys olisi iankaikkista? Mikä tarkoitus sillä olisi? Mitä hyötyä siitä olisi? Te ette ole koskaan tehnyt työtä elatukseksenne. Mutta se ruoka, jonka te olette syönyt tai haaskannut, olisi voinut pelastaa parikymmentä niistä onnettomista, jotka tekivät työtä tuon ruoan tähden, mutta eivät saaneet sitä sittenkään syödä. Mitä kuolemattomuutta te olette ansainnut? Taikka he? Ajatelkaahan nyt itseänne tai minua. Mitä teidän kehuttu kuolemattomuutenne merkitsee nyt, kun teidän elämänne on törmännyt

yhteen minun elämäni kanssa? Te tahtoisitte palata maihin, jonne teidän elämellisyysenne paremmin soveltuu. Mutta minua huvittaa pitää teidät täällä, missä minun elämellisyuteni kukoistaa. Ja täällä minä aion pitääkin teidät. Se voi olla teille hyödyksi, mutta se voi johtaa teidät myös perikatoon. Te voisitte menettää henkenne tänään, tällä viikolla tai tämän kuukauden kuluessa. Minä voisin tappaa teidät vaikka tällä hetkellä, iskemällä teitä nyrkillä, sillä te olette kurja raukka. Jos me olisimme kuolemattomia — niin mitä syytä siihen olisi? Harjoittaa elämellisyyttä niinkuin te ja minä olemme tehneet koko elämämme ajan, ei juuri sovi kuolemattomille sieluille. Ja minä sanon vielä kerran, mitä se hyödyttäisi? Kuinka minä olen voinut pidättää teidät täällä?"

"Siksi että te olette vahvempi", vastasin nopeasti.

"Mutta miksi minä olen vahvempi?" jatkoi hän heti loppumattomia kysymyksiänsä. "Siksi että minussa on enemmän käyteainetta kuin teissä. Ettekö nyt huomaa? Ettekö huomaa?"

"Mutta sehän on aivan toivoton käsityskanta", vastustelin minä.

"Siinä te olette oikeassa", sanoi hän. "Miksi ihminen siis yhtään liikkuu, koska liikunta on elämää? Ilman tätä liikuntaa — jollei ihminen olisi hitunen käyteainetta — ei olisi olemassa mitään toivottomuuttakaan. Mutta — ja siinä se juuri onkin — me tahdomme elää ja liikkua, vaikkei siihen ole mitään järkevää syytä, siksi että elämä nyt kerran on elämistä ja liikuntaa ja että se tahtoo elää ja liikkua. Jos niin ei olisi, niin elämä olisi kuollut. Tämän elämän vuoksi, joka teissä on, te uneksitte kuolemattomuudesta. Elämä teissä on elollista ja tahtoo ikuisesti elää. Pyh! Ikuista elämellisyyttä!"

Hän kääntyi nopeasti ympäri ja astui keulaa kohti. Kansikorokkeella hän pysähtyi ja huusi minut luokseen.

"Paljonko Cooky on ottanut?" kysyi hän.

"Satakahdeksankymmentäviisi dollaria, herra", vastasin minä.

Hän nyökäytti päätään. Kun hetken kuluttua astuin portaita alas mennäkseni kattamaan päivällispöytää, kuulin hänen keskilaivalla kiroilevan ja huutavan muutamille miehille.

Kuudes luku

Seuraavana aamuna myrsky oli tauonnut kokonaan ja *Ghost* keinui hiljalleen eteenpäin tyynellä vedenpinnalla. Silloin tällöin tuntui kuitenkin hiukan vetoa, ja Susi-Larsen seisoj koko ajan ylävällä peräkannella silmäillen koilliseen meren yli, josta suuren pasaatituulen oli määrä puhaltaa.

Kaikki miehet olivat kannella ja laittoivat veneitä kuntoon pyyntiä varten. Laivassa oli seitsemän venettä, kapteenin oma vene sekä kuusi muuta, yksi kutakin ampujaa kohti. Jokaiseen veneeseen kuului kolme miestä — yksi ampuja, soutaja sekä peränpitäjä. Laivassa nämä soutajat ja perämiehet kuuluivat miehistöön. Ampujatkin komennettiin vahtiin ja heidän oli aina pakko totella Susi-Larsenia. Kaiken tämän ja paljon lisää sain nyt tietää. *Ghost* oli nopein kuunari sekä San Franciscon että Victorian laivaston aluksista. Alkujaan se oli ollut jonkun yksityisen pursi ja rakennettu vartavasten hyvin nopeakulkuseksi. Laivan muoto ja varustus puhuu aina omasta puolestaan, vaikka minä en sellaisesta ymmärräkään mitään. Johnson kertoi minulle kaiken tämän keskustellessani hetken aikaa hänen kanssaan eilen, toisen iltapäivävahdin aikana. Hän kertoi yhtä innokkaasti tämän laivan erinomaisuudesta kuin monet ihmiset puhuvat kauniista hevosistansa. Hän oli kuitenkin hyvin tyytymätön toimeensa, ja sikäli kuin saatoin ymmärtää, on Susi-Larsen laivurina hyvin huono mies. Itse laiva viekotteli Johnsonia ottamaan pestin, mutta hän on jo alkanut sitä katua.

Hän sanoi, että *Ghost* on kahdeksankymmenen tonnin kuunari ja erittäin kaunista tekoa. Se on kolmekolmatta jalkaa leveä ja yli yhdeksänkymmentä jalkaa pitkä. Tavaton lyijyköli, jonka painoa tarkoilleen ei tiedetä, tekee sen hyvin vakavaksi, ja purjeet ovat suunnattoman suuret. Se on toista sataa jalkaa korkea kannelta laskien isonmaston yläpuolelle asti; keulamasto latvamastoinen on kahdeksan tai kymmenen jalkaa lyhyempi. Mainitsen nämä yksityisseikatkin, jotta lukija voisi kuvaila mielessään kuinka iso tämä pieni veden varassa kelluva maailma oli, jossa eli kaksikolmatta miestä. Olihan se varsin pieni maailma — tomuhiutale, pieni pilkku — ja minä ihmettelin, miten ihmiset saattoivat uskaltaa lähteä keskelle valtamerta niin pienessä ja hauraassa kojeessa.

Susi-Larsenilla on myöskin se maine, että hän on aivan tavattoman uhkarohkea merellä. Kuulin Hendersonin ja erään toisen hylkeenampujan, Standish-nimisen kalifornialaisen, puhuvan siitä. Pari vuotta sitten olivat *Ghostin* mastot taittuneet myrskyssä Beringin merellä, jolloin nykyiset hankittiin sijaan, ja ne ovat kaikella tavalla sekä isommat että järeämmät. Kun ne pystytettiin, kuului Susi-Larsen

sanoneen, että hän pikemmin antaisi laivan mennä kumoon kuin luopuisi mastoistansa.

Jokainen mies laivassa, paitsi Johanson, joka on aivan haltioitunut ylennyksestään, koettaa jollakin tavalla puolustaa oloaan tässä laivassa. Toinen puoli miehistöä on ollut ennen pitkällä matkoilla ja he puolustautuvat sillä, etteivät edeltäpäin tietäneet mitään koko laivasta eikä sen kapteenista. Ne, jotka tuntevat olot täällä, kuiskailevat salaa, että mukana seuraavat ampujat tosin ovat taitavia pyssymiehiä, mutta ovat tunnetut riitaisuudestaan ja huonoista taipumuksistaan eivätkä olleet saaneet pestiä mihinkään kunnon laivaan.

Olen nyt tutustunut erääseen toiseen laivamieheen. Hänen nimensä on Louis ja hän on irlantilainen, kotoisin Nova Scotiasta; hänellä on pyöreät ja hauskat kasvot, hän rakastaa seuraa ja on halukas juttelemaan niin kauan kuin joku vain viitsii kuunnella häntä. Iltapuolella, kun kokki nukkui ja minä kuorin ikuisia perunoitani, tuli Louis keittiöön juttelemaan. Hän puolusti oloaan *Ghost*-laivassa sillä, että hän pestiä ottaessaan oli juovuksissa. Hän vakuutti minulle kerta toisensa jälkeen, ettei hän koskaan olisi sitä tehnyt selvällä päällä. Hän näyttää viimeisinä kahtenatoista vuonna joka talvi olleen hylkeenpyynnissä ja kuuluu olevan kummankin laivaston kaikkein parhaita veneenohjaajia.

"Poika rukka", sanoi hän pudistaen vakavasti päätään, "sen pahempaan kuunariin ette olisi voinut joutua, ja kuitenkin ette ollut humalassa niinkuin minä. Purjelaiva on merimiesten onnena, mutta toisenlaiset laivat sitä olla pitää. Perämies oli ensimmäinen uhri, mutta painakaa mieleenne mitä nyt sanon — ennenkuin tämä matka on loppunut, on täällä useampiakin ruumiita. Minäpä sanon teille näin meidän kesken, että tuo Susi-Larsen on oikea piru, ja tässä laivassa on aina eletty kuin helvetissä siitä saakka kun hän sai sen haltuunsa. Enkö minä muka sitä tietäisi? Enkö minä muka muista, miten hän Hakodatessa kaksi vuotta sitten riitaantui miehistön kanssa ja ampui neljä kappaletta. Minä olin silloin *Emma L.*-laivassa, vain kolmensadan yardin päässä! Ja samana vuonna hän tappoi miehen nyrkillään. Niin, herra, tappoi hänet kerrassaan. Musersi hänen kallonsa kuin munankuoren. Ja sitten Kura-saaren kuvernööri ja poliisipäällikkö — he olivat japanilaisia herrasmiehiä kumpikin, herra — tulivat vaimoineen hänen luokseen vieraisille laivaan, ne rouvat olivat tuollaisia pieniä olentoja, joita näkee kuvattuina viuhkoissa. Ja sitten laiva pantiin käyntiin, ja hänen toimestaan nuo suloiset aviomiehet astuivat ensin veneeseen, mutta vene irtaantuikin aivan kuin vahingossa ja vei miehet mukanaan selälle. Vasta viikkoa myöhemmin rouvat vietiin maihin saaren toiseen päähän, eikä heillä ollut muu edessä kuin lähteä jalan vuorten yli vaeltamaan kotiansa kohti pienissä, ohuissa olkisandaaleissaan, jotka eivät kestäneet koossa ensimmäistä mailiakaan. Niin, kyllä minä tiedän, millainen hän on. Oikea peto hän on, tuo Susi-Larsen — samanlainen hirviö, josta Ilmestyskirjassa puhutaan, ja lopulta hukka hänet varmaan perii. Mutta muistakaa, minä en ole sanonut yhtään mitään. En ole hiiskunut ainoatakaan sanaa — sillä vanha paksu Louis tahtoo kunnialla päättää tämän matkansa, vaikka joka ainoa teistä joutuisikin kalanruoaksi."

"Susi-Larsen!" hän jatkoi hetken kuluttua. "Ajatelkaa tuota nimeä! Susi — sehän hän juuri onkin. Hänellä on kova sydän, niinkuin monella muulla. Sillä hänellä ei ole sydäntä nimeksikään. Merisusi, se juuri hän onkin. Eikö teidänkin mielestänne se nimi sovi hänelle?"

"Mutta jos kaikki tietävät millainen hän on", sanoin minä, "niin kuinka hän voi saada miehistöä lainkaan laivaansa?"

"Niin, mistä se johtuu, että voidaan saada ihmisiä tekemään vaikka mitä sekä maalla että merellä?" huudahti Louis kelttiläisen kiivaudella. "Luuletteko, että minä olisin nyt täällä, jollen olisi ollut sikahumalassa ottaessani pestiä? On sellaisia, jotka eivät voi purjehtia kunnon ihmisten kanssa — niinkuin nämä pyyntimiehet esimerkiksi — ja sitten on sellaisiakin, jotka eivät tunne häntä, niinkuin nuo raukat tuolla keulassa. Mutta kyllä he sen vielä oppivat, kyllä he sen vielä oppivat, ja saavatpa vielä surra sitäkin, että lainkaan ovat maailmaan syntyneet. Voisinpa itkeä noiden raukkojen tähden, jos vain voisin olla ajattelematta paksua Louis-parkaa ja hänen huoliaan. Mutta minä en ole sanonut sanaakaan, muistakaa se — en koskaan yhtä ainoatakaan sanaa!"

Hän vaikeneti hetkeksi, mutta häntä näytti vaivaavan kroonillinen kielevyys, sillä hän aloitti melkein heti uudestaan: "Nuo pyyntimiehet ovat kelvotonta joukkoa, mutta malttakaaahan, kunnes ne alkavat riidellä ja juonitella, niin kyllä hän saa ne vaikenemaan. Hän saa heidän syntiset, mädäntyneet sydämensä pelkäämään Jumalaa. Hylkeenampuja Horner, tiedättehän, 'Jock' Horner, niinkuin he nimittävät häntä — hän, joka on niin hiljainen ja sävyisä ja puhuu niin lempeästi kuin nainen, tuo simasuu — uskotteko, hän tappoi viime vuonna veneensä ohjaajan? He väittivät, että se tapahtui vahingossa, mutta minä tapasin jälkeinpäin soutajan Yokohamassa, ja hän kertoi koko jutun juurta jaksain. Ja tuo pieni musta piru, Smoke, hän harjoitti salakalastusta Copper-saarella, joka on ryssäin aluetta, ja sai istua kolme vuotta Siperian suolakaiivoksissa. Siellä hänet kahlehdittiin sekä kädestä että jalasta toiseen mieheen kiinni. Mutta nuo miehet riitaantuivat jollakin tavalla, ja Smoke lähetti silloin toisen kiulussa ylös kaivoksesta. Se kävi vain vähän kerrallaan, nähkääs, ensimmäisenä päivänä hän lähetti jalan, toisena käsivarren, kolmantena pään ja niin edespäin."

"Ette nyt tarkoita täyttä totta!" huudahdin minä kauhuissani.

"Mitä?" kysyi hän nopeasti. "Minä en ole sanonut mitään. Minä olen sekä kuuro että mykkä — ja niin on paras teidänkin olla, äitinne tähden. Joka kerta avatessani suuni olen puhunut vain hyvää heistä ja hänestä — Jumala tuomitkoon kadotukseen hänen sielunsa, kärventyköön hän tuhat vuotta kiirastulessa ja menköön sitten suoraa päätä pahimpaan ja syvimpään helvettiin!"

Johnson, mies, joka oli hieronut minut verille tullessani laivaan, näytti vähimmin epäilyttävältä kaikista sekä keula- että peräkannen miehistä. Hänessä ei todellakaan ollut mitään oudoksuttavaa. Hänen suorautensa ja miehuutensa pisti heti silmiin, ja sen ohella hän teki tavattoman vaatimattoman, melkein ujon tai pelokkaan vaikutuksen. Mutta mikään pelkuri hän ei ollut. Päinvastoin hän oli rohkea ja miehuullisen varma. Siksipä hän heti tuttavuutemme alussa pani jyrkästi vastaan, kun sanoin häntä Yonsoniksi. Ja nyt alkoi Louis puhua hänestä.

"Hän on kelpo mies, tuo kunnan Johnson", sanoi hän, "paras kaikista laivamiehistä. Hän on minun soutajani. Mutta pelättävää on, että hän joutuu riitaan Susi-Larsenin kanssa, kun täällä alkaa säkenöidä. Kyllä minä sen tiedän. Minä näen sen hiljalleen lähestyvän aivan kuin rajuilman. Olen puhunut hänelle kuin veljelle, mutta hän ei tahdo purjehtia väärän lipun alla eikä salata ajatuksiaan. Hän ei voi olla vaiti, kun hänen mielestään täällä tehdään vääryyttä, ja ainahan sitä joku käy kielimässä Sudelle. Ja susi on väkevä — hänen susiluontonsa ei siedä toisia voimakkaita luonteita, ja Johnsonilta ei voimaa puutu, sen hän saa nähdä, hän ei alistu eikä vastaa haukkumisiin ja lyönteihin vain siivosti: 'kyllä, herra, nöyryn kiitos, herra'. Oi, kyllä siinä vielä peli syntyy! Ja Jumala tiesi mistä minä saan toisen soutajan! Luuletteko, että se tälle koskaan sanoo muuta kuin: 'Nimeni on Johnson, herra!' kun ukko nimittää häntä Yonsoniksi? Ja ensi kerralla hän tavasi nimensä kirjain kirjaimelta. Olisittepa nähnyt silloin Sutta! Luulin, että hän karkaisi hänen niskaansa. Sitä hän ei kuitenkaan tehnyt, mutta kyllä se aika vielä tulee — hän nitistää tuon kelpo Johnsonin, jos tunnen oikein meritavat ja menot."

Thomas Mugridge käy yhä sietämättömämmäksi. Minun täytyy sanoa häntä herraksi joka kerta puhuessani parikin sanaa hänelle. Osittain siihen on syynä se, että Susi-Larsen näyttää suosivan häntä. Enpä usko kenenkään koskaan kuulleen, että kapteeni ja kokki samassa laivassa olisivat ystäviä, mutta niin täällä kuitenkin on laita. Pari kolme kertaa on Susi-Larsen jo pistänyt päänsä keittiön ovesta sisään ja jutellut ystävällisesti Mugridgen kanssa, ja kerran — juuri tänään iltapuolella — hän seisoi kannelle johtavien portaiden luona ja puheli hänen kanssaan runsaan neljännestunnin. Keskustelun loputtua Mugridge palasi keittiöön kasvot tyytyväisyyttä loistaen, ja askaroidessaan hän hyräili merimieslauluja hermostuttavan kimakalla äänellä.

"Minä voitan aina päällikköjeni suosion", sanoi hän minulle tuttavallisesti. "Sillä minä tiedän, miten heitä on mielisteltävä, nähkääs. Entinen laivurini — hän kysyi aina, enkö halunnut pistäytyä kajuuttaan hetkeksi juttelemaan hänen kanssansa ja kallistelemaan lasia kaikessa ystävyudessa. 'Mugridge', sanoi hän minulle, 'te olette joutunut väärälle uralle'. 'No, mikäs minusta sitten olisi pitänyt tulla?' sanoin minä. 'Te olisitte ollut kuin luotu herrasmieheksi, ja silloin teidän ei olisi tarvinnut tehdä työtä elatukseksenne', sanoi hän. Pääni pantiksi, Hump, jollei hän sanonut aivan niin, kun minä istuin hänen omassa kojussansa ja mukavasti poltin hänen sikarejansa ja join hänen rommiansa."

Hänen lorunsa olivat vähällä tehdä minut hulluksi. En koskaan ole vihannut kenenkään ääntä niin syvästi kuin hänen. Hänen rasvainen, mielistelevä puhetapansa ja hänen tavaton itserakkautensa hermostutti minua siinä määrin, että usein koko ruumiini vapisi. Sen vastenmielisempää ihmistä en eläissäni ole nähnyt. Mahdotonta on kuvaila, kuinka epäsiististi hän valmisti ruokaa, ja koska hän keitti joka palan, jota laivassa syötiin, täytyi minun suurella varovaisuudella valita ruokani, jotta saisin vähimmin sotkuiset palat hänen laitoksistansa.

Käteni tuottivat minulle suurta vastusta, ne kun olivat aivan tottumattomat työhön. Kynnet mustuivat ja iho kävi niin likaiseksi, etten edes harjalla voinut saada sitä puhtaaksi. Lisäksi sain rakkoja kädet täyteen ja toiseen käsivarteeni ison palohaavan, kun kerran laivan pahasti heilahtaessa menetin tasapainoni ja törmäsin vasten kuumaa rautauunია, ja polveni oli yhä kipeä. Turvotus ei ollut hävinnyt, ja lumpio törretti pystyssä niinkuin ennenkin. Se ei parantunut siitä vähääkään, että minun täytyi nilkuttaa sillä päivät pitkät.

Olisin tarvinnut lepoa ja rauhaa, jotta se olisi voinut parantua.

Lepoa! En koskaan ennen ollut ymmärtänyt tämän sanan merkitystä. Olin levännyt koko ikäni tietämättä sitä. Mutta jos nyt olisin saanut istua edes puolen tuntia työttömänä, tarvitsematta edes ajatella, niin olisi se mielestäni ollut parasta maailmassa. Toiselta puolen elämäkokemukseni suuresti lisääntyi. Tämän jälkeen voin antaa oikean arvon työväenluokan elämälle. En voinut uneksiakaan, että työ olisi niin kauheaa. Kello puoli kuudesta aamulla kymmeneen illalla olen ympäristöni orja, en ainoatakaan hetkeä ole oma herrani, jollen ota lukuun muutamia minuutteja, joita saatoin varastaa itselleni toisen iltapäivävahdin jälkeen. Jos hetkenkin katselen, miten aallot kimaltelevat

auringonpaisteessa tai joku laivamiehistä kiipeää kahvelihuippupurjeeseen tai kulkee pitkin kokkapuuta, voin olla varma siitä, että hirveä ääni karjaisee minulle: "Tulkaa tänne, Hump! Ei nyt ole aika uneksia! Kyllä minä pidän teitä silmällä!"

Keskikannella näyttää paha tuuli olevan vallalla, ja huhu käy miehestä mieheen, että Smoke ja Henderson ovat riidassa. Henderson on epäilemättä hauskin hylkeenampujista, hiljainen ja rauhallinen mies, joka ei hevin suutu. Mutta varmaan he ovat nyt saaneet hänet suuttumaan, sillä Smoken toinen silmä on musta ja paisunut ja hän näytti aivan erityisen äkäiseltä tullessaan kajuuttaan illalliselle.

Juuri vähää ennen oli tapahtunut jotakin hyvin inhottavaa, jotakin, mikä oli erittäin kuvaavaa näille sydämettäville ja raaioille miehille. Miehistössä on eräs aivan nuori poika, kömpelö, maalta kotoisin oleva nuorukainen nimeltä Harrison, joka varmaan seikkailuhalusta on lähtenyt tälle ensimmäiselle matkallensa. Vaihtelevien tuulien puhaltaessa oli laivaa useamman kerran käännetty tuuleen, jolloin purjeet aina siirrettiin toiselta puolelta toiselle ja joku mies lähetettiin ylös mastoon siirtämään etumaista kahvelihuippupurjetta. Kun Harrison oli maastossa, sattui köysi jollakin tavalla takertumaan väkipyörään, jonka läpi se kahvelin päässä juoksee. Ymmärtääkseni vahinko olisi voitu kahdella tavalla korjata — joko laskemalla fokki alas, mikä oli verrattain helppoa ja vaaratonta, tai kiipeämällä itse kahvelin päähän, mikä olisi hyvin vaarallista.

Johanson huusi Harrisonille, että hänen piti kiivetä kahvelin päähän. Kaikki näkivät, että poika pelkäsi. Ja siihen oli syytäkin, sillä eipä ollut mikään vähäinen asia heittäytyä noiden ohuiden ja heiluvien köysien varaan kahdeksankymmenen jalan korkeudessa ilmassa. Jos tuuli olisi ollut tasainen, niin se ei olisi ollut niin vaikeata, mutta *Ghost* keinui aikalailta aallokossa, ja joka kerta kun laiva keinahti, paukkuivat ja lepattivat purjeet, ja nostoköydet vuoroin höltyivät ja kiristyivät. Mies olisi yhtä helposti pudonnut sieltä alas kuin kärpänen piiskansiimasta.

Harrison kuuli käskyn ja ymmärsi mitä häneltä vaadittiin, mutta hän epäröi. Luultavasti hän ensi kertaa eläissään oli niin korkealla ilmassa. Johansoniin näytti tarttuneen Susi-Larsenin itsevaltius, sillä hän alkoi kiroilla ja säättä minkä kerkesi.

"Jo riittää, mr Johanson", sanoi Susi-Larsen äreästi. "Minä tahdon vain sanoa teille, että minä tässä laivassa pidän kiroilemisesta huolta. Jos tarvitsen siinä suhteessa teidän apuunne, niin ilmoitan teille!"

"Hyvä, herra", vastasi perämies nöyrästi.

Sillä välin Harrison lähenei nostoköyttä. Minä seisoin keittiön ovella ja katselin, ja huomasin, että hän vapisi kovasti, ikäänkuin hänessä olisi ollut vilutauti.

Hän siirtyi hyvin hitaasti eteenpäin, tuuma tuumalta. Kuvastuessaan taivaan kirkasta sineä vasten hän näytti isolta hämähäkiltä, joka kömpi eteenpäin verkkonsa keskellä.

Tie kulki suoraan ylöspäin, sillä fokki pistäikse korkealle ilmaan ja nostoköydet, jotka kulkivat useiden väkipyörien läpi sekä kahvelissa että mastossa, tarjosivat käsille ja jaloille tukikohtia. Mutta vaara oli siinä, että tuuli ei ollut kyllin vahva eikä tasainen, jotta purjeet olisivat pysyneet pullollaan. Kun Harrison pääsi puolitiehen, keikahti *Ghost* hitaasti tuulenpuolelle ja taas takaisin kahden hyökyaallon välissä. Hän seisahtui ja tarrautui kiinni. Kahdeksankymmentä jalkaa alempana näin hänen lihastensa tuskallisesti jännittyvän, kun hän henkensä kaupalla tarrasi kiinni. Purje riipotti rentona ja kahveli ponnahti laivan keskelle. Nostoköydet höltyivät, ja vaikka kaikki tapahtui hyvin nopeasti, niin näin niiden sittenkin taipuvan hänen ruumiinsa painon alla. Sitten kahveli kääntyi aivan äkkiä sivulle, isopurje paukkui kuin kanuunanlaukaus ja reivinuorat hakkasivat purjetta vasten kuin pyssynluodit. Harrison piti kiinni ja seurasi mukana huimaavassa kulussa ilman halki. Mutta matka loppui äkkiä. Nostoköydet pinnistivät salamana nopeudella. Vaikutus oli kuin piiskansiiman isku kärpäselle. Hän ei jaksanut enää pitää kiinni. Toinen käsi irtaantui. Toinen pysytteli vielä hetken aikaa nuorassa, mutta seurasi sitten toisen esimerkkiä. Ruumis heilahti alaspäin, mutta hänen onnistui jollakin tavalla pysyä jaloillaan kiinni ja hän jäi riippumaan pää alaspäin. Kauheasti ponnistaen hän vihdoin sai tarratuksi nostoköysiin, mutta kesti kauan, ennenkuin hän pääsi entiseen asentoonsa. Ja siinä hän nyt riippui surkean näköisenä.

"Lyönpä vetoa, ettei hänelle tänään illallinen maita", kuulin Susi-Larsenin sanovan. Hänen äänensä tunkeutui korviini keittiön toisesta päästä. "Varokaa, Johanson, älkää seisoko aivan hänen alapuolellaan! Varokaa, nyt sitä tulee!"

Harrison oli todellakin hyvin sairas, niinkuin ainakin merikipeä ihminen, ja hyvän aikaa hän piti vain kiinni horjuvasta tuestaan koettamattakaan liikkua eteenpäin. Johanson kehoitti kuitenkin lakkaamatta ja raa'asti häntä saattamaan työnsä täytäntöön.

"Mikä häpeä", kuulin Johansonin mutisevan kiusallisen pitkäveteisesti ja virheettömästi englanninkielellä. Hän seisoi köysien ääressä parin jalan päässä minusta. "Poika on varsin sävyisä. Kyllä

hän on hyvä oppimaan, kun hänelle vain annetaan tilaisuutta siihen. Mutta tämä on suorastaan...", hän vaikenen kesken, mutta hänen aikomuksensa oli sanoa "murhaa".

"Olkaa vaiti!" kuiskasi Louis hänen korvaansa. "Ajatelkaa Jumalan tähden äitiänne — ja pitäkää suunne kiinni."

Mutta Johnson katseli ylös ilmaan ja mutisi edelleen.

"Kuulkaahan, kapteeni", sanoi hylkeenampuja Standish Susi-Larsenille, "tuo on minun soutajani, enkä minä tahdo kadottaa häntä".

"Aivan oikein, Standish", kuului vastaus. "Hän on teidän soutajanne, kun hän on teidän veneessänne, mutta hän on minun laivamieheni niin kauan kuin hän on laivassa, ja silloin minä teen hänelle mitä ikinä haluan."

"Mutta ei suinkaan ole syytä...", aloitti Standish innokkaasti.

"Kyllä se asia on järjestetty", selitti Susi-Larsen. "Olen sanonut teille niin paljon kuin on tarpeen ja sillä hyvä. Mies on minun, ja minä voin vaikka keittää soppaa hänestä ja syödä hänet, jos tahdon."

Pahanilkinen välke syttyi hylkeenampujan silmiin, mutta hän kääntyi äkisti pois ja astui välikannelle vievään porraskäytävään. Siihen hän pysähtyi ja katsoi ylös. Kaikki miehet olivat kerääntyneet kannelle ja kaikkien katseet olivat suuntautuneet sinne, missä ihmishenki kamppaili kuoleman kanssa. Nuo miehet, joille elinkeinäjärjestys oli antanut vallan toisten ihmisten yli, olivat äärettömän sydämettämiä. Minä, joka olin elänyt maailman hyöriinän kiertokulun ulkopuolella, en koskaan olisi voinut uneksiakaan, että työtä tehtiin sillä tavalla. Ihmishenki oli aina minun mielestäni ollut jotakin tavattoman pyhää; täällä sitä vastoin sillä ei ollut minkäänlaista arvoa, se oli vain tekijä kauppalaskennossa. Minun täytyi kuitenkin lisätä, että itse miehistöllä oli enemmän inhimillisiä tunteita, mikä kävi ilmi Johnsonin käytöksestä. Mutta heidän päällikkönsä sen sijaan — hylkeenampujat ja kapteeni — olivat sydämettämiä välinpitämättömiä. Standishin vastustus johtui vain siitä, ettei hän tahtonut menettää soutajaansa. Jos Harrison olisi ollut jonkun muun ampujan soutaja, niin hän samoin kuin toinenkin olisi vain nauranut koko tapaukselle.

Mutta palaan Harrisoniin. Johansonin täytyi torua ja komentaa poikaparkaa kokonaista kymmenen minuuttia, ennenkuin hän sai hänet taas liikkeelle. Hetken kuluttua hän pääsi kahvelin päähän, missä hän kävi kahdareisin istumaan itse puomille, ja siinä hänen oli myös helpompi pysytellä kiinni. Hän irrotti köyden ja aikoi palata nostoköyttä myöten maston luo. Tie oli hiukan viettävä. Mutta nyt hänen rohkeutensa oli kokonaan lopussa. Vaikka hänen asemansa olikin kovin epävarma, niin hän ei sittenkään halunnut vaihtaa sitä vieläkin epävarmempaan laskeutumalla köyttä myöten alas.

Hän silmäsi köyttä ja katsoi sitten alas kannelle. Hän tuijotti eteensä silmät selkoselällään, ja hänen ruumiinsa vapisi. En eläissäni ole nähnyt ihmiskasvoissa kuvastuvan niin kauheaa pelkoa. Johanson käski turhaan häntä laskeutumaan alas. Joka hetki hän oli vaarassa pudota, mutta pelko teki hänet aivan avuttomaksi. Susi-Larsen astui edestakaisin keskustellen Smoken kanssa, eikä pannut vähintäkään huomiota Harrisoniin, vain kerran hän huusi ankaralla äänellä peränpitäjälle:

"Te ette pysy oikeassa suunnassa, tyhmeliini! Hoitakaa kunnolla peräsintä, jos tahdotte välttää ikävyyksiä."

"Kyllä, kyllä, herra", vastasi mies ja käänsi peräsintä.

Hän oli useamman kerran poikennut hiukan oikeasta suunnasta, jotta keulapurje kokoaisi niin paljon tuulta kuin suinkin ja pysyisi vakavana. Hän oli koettanut auttaa Harrison-parkaa, välittämättä siitä, vaikka Susi-Larsen sen johdosta häneen vihastuisikin.

Aika kului ja jännitys oli aivan kauhea. Thomas Mugridgen mielestä koko tapaus oli vain naurettava juttu — vähän väliä hän pisti päänsä keittiön ovesta ulos ja teki leikillisiä huomautuksia. Kuinka minä vihasin häntä! Vihani yltyi ylymistään tänä hirveänä hetkenä, kunnes sillä ei ollut enää minkäänlaisia rajoja. Ensimmäisen kerran eläissäni minun teki mieleni tappaa — näin "punaista edessäni", niinkuin joku kirjailijoistamme on kuvannollisesti sanonut. Elämä semmoisenaan saattoi vielä olla pyhää, mutta Thomas Mugridgen nähden se oli kadottanut kaiken pyhyytensä. Kun minulle selvisi, että näin "punaista edessäni", valtasi minut kauhu, ja mieleeni iski ajatus, että ehkä ympäristöni raakuus oli tarttunut minuunkin — minuun, joka olin vastustanut kuolemanrangaistuksen oikeutusta silloin, kun kaikkein inhottavimmat rikokset olivat kysymyksessä!

Puoli tuntia kului, ja nyt huomasi, että Johnson ja Louis olivat joutuneet jonkinlaiseen kiistaan. Se päättyi siten, että Johnson työnsi syrjään toisen käsivarren, joka yritti pidättää häntä, ja hyökkäsi eteenpäin. Hän kiiruhti suoraan kannen yli, hyppäsi etumaisiin köysitikapuihin ja alkoi kiivetä. Mutta

Susi-Larsenin terävä silmä huomasi hänet.

"Halloo — mitäs te siellä teette?" huusi hän.

Johnson pysähtyi hetkeksi. Hän katsoi kapteeniaan suoraan silmiin ja vastasi hitaasti:

"Minä kiipeän pojan avuksi, jotta hän pääsee alas."

"Laskeutukaa tikapuilta alas ja heti paikalla — kuuletteko? Alas!"

Johnson epäröi, mutta totunnainen kuuliaisuus sai vallan hänessä. Hän laskeutui vastahakoisesti alas ja palasi keulapuolelle.

Puoli kuuden aikaan menin kattamaan pöytää kajuuttaan, mutta minä tuskin tiesin mitä tein, sillä silmissäni ja aivoissani kummitteli koko ajan kalmankalpean ja vapisevan pojan kuva; hän muistutti naurettavasti täitä kompuroidessaan pitkin heiluvaa kahvelia. Kun minun kuudelta tuli tarjota illallista ja astuin kannen poikki hakeakseni ruokaa keittiöstä, näin Harrisonin yhä entisessä asennossaan. Keskustelu pöydässä liikkui aivan muissa asioissa. Ei kukaan näyttänyt välittävän nuorukaisesta, joka aivan turhan päiten oli hengenvaarassa. Mutta kun hiukan myöhemmin menin uudestaan keittiöön, näin ilokseni, että Harrison astui vaivalloisesti ja horjuen köysitikapuiden luota kansiluukkua kohti. Hän oli siis vihdoinkin uskaltanut tulla alas.

Ennenkuin lopetan kertomukseni tästä tapahtumasta, tahdon myös kertoa osan siitä keskustelusta, joka minulla oli Susi-Larsenin kanssa alhaalla kajuutassa, pestessäni astioita illallisenjälkeen.

"Te olette näyttäneet kovin surkealta tänään iltapuolella", aloitti hän. "Mistä se johtuu?"

Huomasin kyllä, että hän tiesi, mikä oli tehnyt minut melkein yhtä sairaaksi kuin Harrisoninkin, ja että hän tahtoi vain tietää mitä minä ajattelin, ja siksi vastasin: "Se johtuu vain siitä, että Harrisonia on raa'asti kohdeltu."

Hän naurahti. "Se on vain meritautia, vai mitä? Toisilla on siihen taipumusta, toisilla ei."

"Sitä se tässä tapauksessa ei ole", väitin minä vastaan.

"Onpa sittenkin", selitti hän. "Maailma on yhtä täynnä raakuutta kuin meri aaltoja. Toiset sairastavat toisesta, toiset toisesta. Siinä kaikki."

"Mutta te, joka vain pilkkaatte ihmiselämää, ettekö te pane siihen mitään arvoa?"

"Arvoako? Mitä arvoa?" Hän katsoi minuun, ja vaikka hänen katseensa oli luja ja hänen silmänsä kylmät, niin olin sittenkin näkevinäni niissä kyynillistä hymyä. "Mitä arvoa? Millä tavalla te mittaatte sitä? Ja kuka arvioi sitä?"

"Minä", vastasin.

"No, minkä arvoinen se teidän mielestänne sitten on? Toisen ihmisen henki, sitä minä tarkoitan. Sanokaa, minkä arvoinen se on?"

Elämän arvo? Miten minä voisin sitä niin tarkalleen määritellä? Minun oli tavattoman vaikea lausua ajatukseni Susi-Larsenille, vaikka se ei muuten ollut yhtään minun heikko puoleni. Sittemmin olen tullut siihen johtopäätökseen, että se osittain johtui miehen persoonallisuudesta, mutta etupäässä kuitenkin siitä, että hänen käsityskantansa oli aivan toinen kuin minun. Vaihtaessani ennen ajatuksia materialistien kanssa oli meillä ainakin ollut jokin yhteinen lähtökohta, mutta Susi-Larsenilla ja minulla ei ollut mitään yhteistä. Ehkäpä minua myös hämmästytti hänen alkuperäinen luonnollisuutensa. Hän kävi aina ihan suoraan käsiksi kysymykseen, riisti siltä kaikki liiat sivuseikat, ja teki sen niin suurella varmuudella, että minä taistelin ikäänkuin syvässä vedessä ilman minkäänlaista pohjaa. Elämän arvo? Mitenkä voisin vain ilman muuta vastata siihen kysymykseen? Elämän pyhyys oli minusta ollut itsestään selvä asia. Että sillä oli sisäinen arvo, oli totuus, jota en koskaan ollut osannut epäillä. Mutta kun hän nyt epäili tätä totuutta, jäin minä vastausta vaille.

"Mehän puhuimme siitä eilen", sanoi hän. "Minä väitin, että elämä oli kuin hapatus, käyteaine, joka nielee elämää voidakseen elää. Minä väitin myöskin, ettei eläminen ollut mitään muuta kuin hyvin menestyvää elämellisyttä. Jos otamme huomioon sen, mitä on tarjona ja mitä kysytään, niin on elämä kaikkein halvinta maailmassa. Täällä on vain niin ja niin paljon vettä, niin ja niin paljon maata, niin ja niin paljon ilmaa, mutta kuinka monta elämää syntyy maailmaan, sitä on mahdoton määrätä. Luonto on suuri tuhlari. Ajatelkaahan kaloja ja niiden miljoonia mätimunia! Ja ajatelkaahan vain itseännekin ja minua! Miljoonat elämät voisivat meistäkin saada alkunsa. Jos meillä vain olisi aikaa ja tilaisuutta käyttää hyväksemme jokaista hitusta syntymätöntä elämää itsessämme, niin voisimme antaa elämän

kokonaisille kansoille ja kansoittaa kokonaisia maita. Elämä? Puh! Sillä ei ole mitään arvoa. Kaikista arvottomista olioista se on kaikkein arvottomin. Kaikkialla se kulkee kuin kerjäläinen. Luonto sirottelee sitä kaikkialle molemmin käsin. Siihen, missä olisi vain yhdelle tilaa, se kylvää tuhansia ja siksi toinen elämä syö toisen, kunnes vain voimakkaimmat ja ahneimmat jäävät jäljelle."

"Te olette lukenut Darwinia", sanoin minä. "Mutta te olette käsittänyt hänet väärin, jos teette sen johtopäätöksen, että taistelu olemassaolosta antaa teille oikeuden tuhota turhanpäiten elämää."

Hän kohautti olkapäitään. "Te tiedätte, että tuo teidän mielipiteenne kohdistuu vain ihmiselämään, sillä te tuhoatte yhtä paljon lihaa ja lintuja ja kaloja kuin minäkin tai kuka muu tahansa. Ihmisen elämä ei kuitenkaan eroa millään tavalla eläinten elämästä, vaikka se teistä siltä tuntuukin ja vaikka luulette voivanne näyttää toteen, miksi se muka on jotakin muuta. Miksi minä siis säästäisin elämää, joka on niin arvotonta? On olemassa enemmän merimiehiä kuin laivoissa tarvitaan, enemmän työmiehiä kuin työpajoissa ja konehuoneissa voidaan käyttää. Te, joka asutte kaupungissa, tiedätte tietysti, että te sijoitatte kaikki köyhät syrjäkaduille ja annatte nälänhädän ja ruttotaudin raivota heidän parissaan, ja kuitenkin on olemassa enemmän köyhiä, kuin mistä te voitte pitää huolta — sellaisia, jotka kuolevat leivän ja lihan (se on tuhotun elämän) puutteessa. Oletteko koskaan käynyt Lontoon telakoilla ja nähnyt ihmisten tappelevan työstä kuin villipedot?"

Hän astui portaitten luo, mutta käänsi siinä päätään ja sanoi: "Ettekö tiedä, ettei elämällä ole muuta arvoa kuin se, minkä se itse antaa itselleen? Ja tietysti se antaa itselleen liian suuren arvon, sillä sen täytyy olla puolueellinen itseänsä kohtaan. Ajatelkaa laivamiestä tuolla ylhäällä. Hän piti kiinni köydestä niin lujasti, kuin hän olisi ollut kallisarvoisempi kuin timantti tai rubiini. Oliko hän teille niin kallisarvoinen? Ei. Minulle? Ei tietenkään. Itselleen? Oli. Mutta minä en hyväksy hänen arvioimistaan. Hän arvaa oman arvonsa aivan liian suureksi. On niin lukemattoman monta elämää, jotka haluavat päästä maailmaan. Jos hän olisi pudonnut alas ja hänen aivonsa olisivat vuotaneet kannelle niinkuin hunaja kennosta, niin maailmalla ei olisi ollut siitä mitään vahinkoa. Maailmalle hän ei merkinnyt mitään. Maailmassa on aivan liian monta elämää tarjona. Vain hänelle itselleen oli hänen elämällään arvoa, ja todisteena siitä, kuinka arvoton tämänkin arvo on itsessään, on se, ettei hän kuoltuaan edes tiedä kadottaneensa elämänsä. Hän oli vain itse antanut itselleen suuremman arvon kuin timanteille tai rubiineille. Mutta timantit ja rubiinit ovat olleet ja menneet — ne ajalehtivat kannella ja ämpärillinen merivettä voi huuhtoa ne mereen, eikä hän edes tiedä, että timantit ja rubiinit ovat hukkaan menneet. Hän ei kadota mitään, sillä samalla kun elämä häneltä häviää, ei hän enää tiedä mitä tappio merkitsee. Ettekö te sitä ymmärrä? Mitä te tähän voitte vastata?"

"Että te ainakin olette johdonmukainen", sen enempää en voinut sanoa. Ja minä jatkoin lautasten ja vatiin pesemistä.

Seitsemäs luku

Kolmen päivän vaihtelevien tuulien jälkeen olemme vihdoinkin saaneet koillisia pasaatituulia. Nukuttuani hyvin yöni, vaikka polveani pakottikin, nousin kannelle ja huomasin, että *Ghost* kiiti eteenpäin raittiissa myötätuulessa vaahtoavaa merenpintaa pitkin, se lensi täysin purjein, ainoastaan viistopurjeet puuttuivat. Oi, tämä ihmeellinen pasaatituuli! Koko yön ja päivän me purjehdimme, ja koko seuraavan ja sitä seuraavan päivän — päivän toisensa jälkeen, alati myötätuulessa, joka puhalsi tasaisesti ja voimakkaasti. Laiva hoiti itse itsensä. Ei tarvittu hilata eikä vetää jalusnuoria ja nostoköysiä, ei kääntää latvapurjeita, miehistöllä ei ollut mitään muuta työtä kuin vain hoitaa peräsintä. Iltaisin, kun aurinko meni mailleen, päästettiin purjeet höllälleen, ja aamuisin, kun yöllinen kaste hävisi, tiukennettiin niitä jälleen — siinä kaikki.

Kymmenen solmua, kaksitoista solmua, yksitoista solmua — siten meidän nopeutemme vaihtelee. Ja yhtämittaa tuo ihana tuuli puhaltaa koillisesta ja ajaa meitä kaksisataaviisikymmentä mailia eteenpäin vuorokaudessa. Minä iloitsen ja olen pahoillani samalla kertaa tästä nopeudesta, joka vie meidät yhä kauemmaksi San Franciscosta ja yhä lähemmäksi kuumaa vyöhykettä. Joka päivältä lämpimyyks huomattavasti enenee. Toisen iltapuolivahdin aikana tulevat laivamiehet alastomina kannelle ja heittelevät ämpärillä vettä toistensa päälle. Lentokaloja ilmestyy näkyville, ja öisin kuulen, miten vahti hyökkää kannen poikki, koettaen ottaa kiinni niitä, jotka ovat pudonneet laivaan. Aamuisin, kun Thomas Mugridgea on lahjottu, leviää mieluista paistetun kalan hajua keittiöstä, ja delfiininlihaa tarjotaan kaikille niinä päivinä, jolloin Johnson, istuessaan kokkapuun varassa, on saanut pyydetyksi jonkun näistä kimaltelevista kaunottarista.

Johnson näyttää istuvan kaikkina vapaahetkinään tuolla kokkapuulla tai ylhäällä saalingissa katsellen miten *Ghost* viiltää vettä purjeiden painon alla. Hänen silmissään kimaltelee intohimoinen ihailu, ja hän kulkee ylt'ympäri haltioituneena, silmäillen ihastuneena pullistuneita purjeita, kuohuvaa vanavettä ja

laivan keinuvaa kulkua kirkkailla laineilla, jotka aaltoilevat eteenpäin juhlallisessa kulussa.

Sekä päivät että yöt ovat täynnä ihmeitä ja hurjaa huimausta, ja vaikka minulla ei olekaan monta vapaata hetkeä ikävän työni lomassa, katselen kuitenkin varkain silloin tällöin tätä ihmeellistä ihanuutta, jommoista en koskaan olisi voinut uneksiakaan maailmassa olevan. Yläpuolellamme kaareutuu kirkas syvänsininen taivas — se on yhtä sininen kuin itse meri, joka laivan keulapuolella kimaltelee kuin taivaansininen silkki. Ylt'ympäriällä taivaanrannassa valoisia, villavia pilviä, jotka eivät muuta muotoaan eivätkä liukahda paikaltaan, vaan näyttävät ikäänkuin tahratonta, turkoosinsinistä holvia ympäröivältä hopeakehykseltä.

En koskaan voi unohtaa erästä yötä, jolloin loikoilin kannen katoksella ja katselin veden ihmeellistä kuohua, joka ryöppysi *Ghostin* keulan kummallekin puolen. Se kohisi aivan kuin puro, joka kuohuu sammaleisten kivien yli rauhallisessa notkossa, ja tämä soriseva laulu viekötti minut kauaksi, kauaksi itsestäni, niin etten enää ollut laivapoika Hump enkä liioin Humphrey van Weyden, joka oli uneksinut kolmekymmentäviisi vuotta kirjojen parissa. Mutta ääni, joka tuli selkäni takaa, herätti minut unelmistani, ja minä jäin kuuntelemaan runoa, jota Susi-Larsen lausui tavattoman miehuullisella varmuudella ja samalla pehmeällä äänellä, joka ilmaisi hänen käsittävän runoilijan sanoja.

"No, mitä te siitä pidätte, Hump?" kysyi hän hetken kuluttua.

Minä katselin häntä. Hänen kasvonsa loistivat aivan kuin merikin, ja hänen silmänsä tuikkivat tähtien valossa.

"Minusta, suoraan sanoen, on hyvin ihmeellistä, että te voitte innostua mihinkään", vastasin kylmästi.

"Katsokaa, tämä on elämää, oikeaa elämää!" huudahti hän.

"Puh! Eihän elämällä ole mitään arvoa", vastasin hänen omilla sanoillaan.

Hän nauroi, ensi kertaa vasta kuulin hänen äänessään iloa.

"Onpas se, etten voi saada teitä ymmärtämään, etten voi ajaa teidän päähänne mitä elämä on. Tietysti se on arvotonta, kaikille muille paitsi ihmiselle itselleen. Ja minäpä voin sanoa teille, että minun elämäni tänä hetkenä on hyvin suuren arvoinen — minulle itselleni. Sen arvo on aivan verrattoman suuri, ja se tietysti on ääretöntä liioittelua, se teidän täytyy myöntää, mutta minä en mahda sille mitään, siksi että elämä, joka on minussa, on määrännyt sen arvon."

Hän näytti etsivän sanoja ilmaistakseen ajatuksensa, ja vihdoinkin hän jatkoi:

"Minä olen ihmeellisen mielialan vallassa; tuntuu aivan siltä, kuin koko menneisyys kajahtaisi minussa, kuin kaikki voima olisi minun. Minä näen totuuden, voin erottaa ehdottomasti hyvän pahasta, oikean väärästä. Minä näen selvästi ja kauaksi. Voisinpa melkein uskoa Jumalaan! Mutta" — hänen äänensä sävy muuttui, ja valoisa välke katosi hänen kasvoiltaan — "mitä tämä mieliala oikeastaan on? Tämä elämäni? Tämä elämään haltioituminen? Tämä inspiraatio, joksi sitä kai voisi nimittää? Niin, se on mieliala, joka valtaa ihmisen silloin, kun ruoansulatus ei ole epäkunnossa, kun vatsa tekee tehtävänsä, ruokahalu on hyvä ja kaikki käy hyvin. Se on jotakin, joka lahjoo ja lumoo ihmisen, se on veren samppanjaa, käyteaineen kuohua — joka toisissa ihmisissä herättää pyhiä ajatuksia, toisten eteen loihitii Jumalan, tai luopi hänet, jolleivät he itse voi häntä nähdä. Siinä kaikki, elämän huumausta, käyteaineen kuohumista ja paisumista, elämän poreilua, joka hurjasti iloitsee omasta olemassaolostaan. Puh! Huomenna saan maksaa sakkoa huumeistani niinkuin juopunut. Ja silloin minulle selviää, että minun täytyy kuolla, luultavasti merellä, minun oma mateluni loppuu ja minut heitetään yhdessä kaiken muun mädänneen kera mereen; minun lihaksieni voima ja liikuntakyky lakkaa, jotta kalojen evät, suomukset ja suolet saisivat voimaa ja liikuntakykyä. Puh! Samppanja on jo laimentunut. Se ei enää poreile ja kuohu, juoma on mautonta ja äitelää."

Hän läksi luotani yhtä äkisti kuin oli tullutkin ja hyppäsi kannelle voimakkaasti ja notkeasti kuin tiikeri. *Ghost* kynti tietään edelleen. Veden porina kokassa kuului minusta ikäänkuin kuorsaukselta, ja kuunnellessani tätä ääntä haihtui vähitellen mielestäni se vaikutus, jonka Susi-Larsenin huumauksen äkillinen vaihtuminen epätoivoksi oli jättänyt minuun. Sitten kuulin erään pitkämatkaisista merimiehistä laulavan kauniilla tenoriäänellään laulua pasaatituulen ylistykseksi.

Kahdeksas luku

Joskus luulen Susi-Larsenia hulluksi, tai ainakin puolihulluksi, hänellä kun on niin paljon kummallisia oikkuja ja päähänpistoja. Toisin ajoin hän mielestäni on suuri mies, joka on joutunut väärälle uralle. Ja

lopulta minä olen aivan vakuutettu siitä, että hän on alkuperäisen ihmisen täydellinen tyyppi, joka on syntynyt maailmaan tuhatta vuotta tai ihmispolvea liian myöhään — suoranainen anakronismi tässä korkeampaan sivistykseen kohonneessa vuosisadassa. Hän on aivan varmaan kaikkein selvä tyyppisin individualisti. Eikä yksin sitäkään, hän seisoo myös aivan yksin. Hänen ja laivan muiden miesten välillä ei ole vähintäkään sielunsukulaisuutta. Hänen tavaton miehuuden- ja sielunvoimansa antaa hänelle erikoisaseman. Muut ovat vain lapsia hänen rinnallansa, yksinpä pyyntimiehetkin ja hän kohtelee heitä myös kuin lapsia, laskeutuu suurella vaivalla heidän tasollensa ja leikkitelee heidän kanssaan kuin penikoiden kera. Tai hän tutkii heitä yhtä kylmäverisesti kuin leikkauksentekijä, kopeloi heidän sisuksiaan ja tutkii heidän sielujaan, ikäänkuin tahtois ottaa selkoa siitä, mistä aineesta he ovat tehdyt.

Lukemattomia kertoja olen nähnyt hänen pöydässä loukkaavan milloin mitäkin hylkeenampujaa katsellen heitä kylmästi ja tutkivasti ja jonkinmoisella mielenkiinnolla, tai tarkaten heidän tekojaan, vastauksiaan ja harmistuneita huudahduksiaan uteliaisuudella, joka tuntui melkein naurettavalta sivullisen mielestä. Mitä hänen omiin vihanpurkauksiinsa tulee, niin olen vakuutettu siitä, että ne eivät ole luonnollisia, ei useinkaan mitään muuta kuin kokeiluja, mutta etupäässä sittenkin vain paha tapa, jolla hän kohtelee muita ihmisiä. En koskaan, paitsi ehkä perämiehen kuollessa, ole nähnyt hänen toden perästä suuttuvan. Enkä tahtoisikaan nähdä häntä oikein täydessä raivossaan, jolloin hän laskisi koko voimansa valloilleen.

Mitä hänen oikkuihinsa ja päähänpistoihinsa tulee, niin kerronpa, mitä Thomas Mugridgelle tapahtui kajuutassa, ja samalla voin myöskin täydentää erästä jo mainitsemaani tapausta. Eräänä päivänä, kun aamiainen oli jo syöty ja minä olin korjannut ruoat pöydästä, astui Susi-Larsen portaita ylös, Thomas Mugridge jäljessä. Kokilla oli tosin pieni koju kajuutan takana, mutta itse kajuutassa hän ei koskaan uskaltanut viipyä, vaan kiiruhti joka kerta sen läpi kuin pelästynyt kummitus.

"Vai niin, osaatteko te pelata 'nap'-peliä, Cooky", sanoi Susi-Larsen tyytyväisenä. "Olisihan minun pitänyt se tietää, koska olette englantilainen. Minä olen itsekin oppinut sen pelin englantilaisessa laivassa."

Thomas Mugridge oli aivan hulluna ylpeydestä, kun hän täten pääsi kapteeninsa ystävytyteen. Hänen kasvojensa eleet ja hänen yrityksensä käyttäytyä yhtä luontevasti kuin syntymänsä kautta arvokkaan aseman saavuttanut mies ainakin olisi suorastaan tehnyt inhottavan vaikutuksen, jollei se samalla olisi ollut niin naurettavaa. Hän ei ollut yhtään huomaavinaan minua, ja luulenpa melkein, ettei hän edes nähnytäkään minua. Hänen vaaleat, ympyriäiset silmänsä pyörivät päässä, mutta mitä suloisia näkyjä ne näkivät, siitä minulla ei ole aavistustakaan.

"Menkää hakemaan kortit, Hump", käski Susi-Larsen, kun he kävivät pöydän ääreen istumaan. "Ja tuokaa tänne sikarit ja whiskypullo hytistäni."

Tulin juuri parahiksi takaisin näine tavaroineeni kuullakseni kokin kertovan, että hänen elämässään oli jotakin salaperäistä — hän oli muka herrasmiehen poika, joka oli joutunut harhaan elämässä, tai jotakin sentapaista. Sitä paitsi hän oli rahamieskin, sai maksun siitä, että hän pysytteli poissa Englannista. "Minulle maksetaan oikein hyvin, herra", selitti hän, "niin hyvin, etten koskaan ole ilman rahaa".

Olin ottanut esille tavallisia laseja, mutta Susi-Larsen rypisti kulmiaan, pudisti päätään ja käski vaihtaa lasit isoihin pikareihin. Hän täytti ne puolilleen whiskyllä — "se on herrasmiehen juomaa", selitti Thomas Mugridge. Ja sitten he kilistelivät lasejaan ja valmistuivat pelaamaan "nap'ia", syyttivät sikarinsa, sekoittivat kortit ja jakoivat ne.

He pelasivat rahasta. He lisäsivät yhä panosten määrää. He joivat whiskyä, tyhjensivät pullon, ja minä sain hakea toista. En tiedä tokko Susi-Larsen petkutti pelatessansa vai ei — se ei suinkaan olisi ollut mahdotonta — mutta hän voitti alituisesti. Kokin täytyi vähän väliä hakea lisää rahoja. Joka kerralta hänen askeleensa tuntuivat yhä hoippuvammilta, mutta hän ei koskaan ottanut muuta kuin muutamia dollareita kerrassaan. Hän oli vähän väliä purskahtaa itkuun ja puhui aivan tuttavallisesti, lopulta hän ei voinut enää erottaa kortteja toisistaan eikä istua suorana. Kun hänen jälleen täytyi mennä kojuunsa hakemaan rahaa, hän tarttui kiinni Susi-Larsenin napinreikään ja sanoi kerta toisensa jälkeen: "Minulla on rahaa, tiedättekö, minä olen saanut rahaa — sillä minä olen herrasmiehen poika."

Whisky ei vaikuttanut Susi-Larseniin kerrassaan mitään, vaikkakin hän tyhjensi lasin toisensa jälkeen, vieläpä kaasi omansa täydemmiksikin kuin kokin. Hänessä ei voinut huomata vähintäkään muutosta. Kokin narrimaisuus ei näyttänyt edes huvittavan häntä.

Vihdoin oli Mugridge, joka vaakutti kovalla äänellä, että hän osasi hävitäkin kuin herrasmies, kadottanut viimeisetkin rahansa. Sitten hän kätki kasvonsa käsiinsä ja itki. Susi-Larsen katseli häntä uteliaasti, ikäänkuin olisi tahtonut tunkeutua hänen sieluunsa, leikata hänet elävältä, mutta muuttikin päätöksensä, hän tiesi kai entisistä kokeiluista, ettei siinä ollut mitään uutta.

"Hump", sanoi hän minulle tavattoman kohteliaasti, "olkaa hyvä ja tarjotkaa käsivartenne mr Mugridgelle ja taluttakaa hänet kannelle. Hän ei voi oikein hyvin. Ja sanokaa Johnsonille, että hän viskaa pari sangollista vettä hänen niskaansa", lisäsi hän kuiskaten, niin että minä yksin kuulin sen.

Minä jätin mr Mugridgen kannelle, jossa pari irvistelevää laivamiestä otti hänet huostaansa. Mr Mugridge soperteli unisena, että hän oli herrasmiehen poika. Mutta kun astuin alas portaita järjestääkseni pöytää, kuulin hänen kirkuvan saadessaan vettä niskaansa.

Susi-Larsen laski parhaillaan voittoaan.

"Tasan satakahdenkymmentäviisi dollaria", sanoi hän ääneensä. "Aivan niinkuin otaksuinkin. Tuo lurjus tuli laivaan aivan tyhjin taskuin."

"Ja nuo rahat, jotka te olette voittanut häneltä, ovat minun, herra", sanoin rohkeasti.

Hän katseli ivallisesti minuun. "Olen lukenut hiukan kielioppia eläissäni, Hump, ja te ette käytä oikeaa aikamuotoa. 'Olivat minun', olisi teidän pitänyt sanoa, eikä 'ovat minun'."

"Se kysymys ei koske kielioppia, vaan etiikkaa", vastasin minä.

Hän oli ehkä minuutin aikaa ääneti.

"Tiedättekö, Hump", sanoi hän sitten hitaasti ja vakavasti, melkein pä surunvoittoisesti, "ensi kertaa minä nyt kuulen sanan 'etiikkaa' jonkun ihmisen huulilta. Ja te ja minä olemme ainoat koko laivassa, jotka tiedämme mitä se merkitsee. Kerran eläissäni uneksin", jatkoi hän oltuaan taas hetken aikaa ääneti, "että saisin puhua miesten kanssa, jotka käyttävät sellaisia sanoja — että minä voisin kohota siitä asemasta, johon elämä oli minut pannut, ja seurustella ja jutella juuri sellaisten kanssa, jotka käyttivät puheessaan tuollaisia sanoja kuin etiikka. Ja tämä on todellakin ensi kerta, jolloin kuulen tätä sanaa lausuttavan. Se ei kuitenkaan ollut paikallansa, sillä te olette väärässä. Tätä kysymystä ei etiikka enemmän kuin kielioppikaan voi ratkaista, vaan tosiasia."

"Kyllä ymmärrän", sanoin minä. "Ja se tosiasia on se, että teillä on rahat."

Hänen kasvonsa kirkastuivat. Minun käsityskykyni näytti huvittavan häntä.

"Mutta sen kautta me vältämme itse varsinaisen kysymyksen", jatkoin minä, "ja se koskee sitä mikä on oikein".

"Ahaa!" sanoi hän rumasti irvistellen, "kyllä ymmärrän, te uskotte vielä sellaisiin seikkoihin kuin oikeaan ja väärään".

"Entäs te sitten? Ettekö te usko?" kysyin minä.

"En ensinkään. Valta merkitsee oikeutta, siinä kaikki. Heikkous on vääryyttä. Toisin sanoen: on hyvä olla voimakas, mutta paha olla heikko — tai vieläkin toisin: on hauska olla voimakas, koska se on edullista, ja ikävä olla heikko, siksi että se tuottaa ikävyyksiä. On hauska omistaa rahoja. On hyvä omistaa niitä. Koska minä voin omistaa rahaa, niin tekisin vääryyttä itselleni ja sille elämälle, joka minussa on, jos antaisin ne teille ja turmelisin sen ilon, mikä minulla niiden omistamisesta on."

"Mutta te teette minulle vääryyttä pitämällä ne itse", sanoin minä.

"En ensinkään. Toinen ei voi tehdä toiselle vääryyttä. Ainoastaan itselleen. Ja minä teen itselleni vääryyttä, jos otan huomioon toisten etuja. Ettekö ymmärrä sitä? Kuinka kaksi käyteaineen hitusta voisi tehdä vääryyttä toisilleen koettamalla hävittää toisiaan? Onhan niiden synnynnäinen ominaisuus juuri se, että ne koettavat syödä toisia ja estää syömästä niitä. Jos ne tästä poikkeavat, tekevät ne syntiä."

"Te ette siis usko altruismiin?" kysyin minä.

Tuon sanan hän oli varmaan kuullut ennen, mutta hänen katseensa muuttui miettiväksi. "Malttakaahan — se tarkoittaa kai yhteisvaikutusta vai kuinka?"

"Niin, tavallaan se tarkoittaa jonkinmoista yhteyttä", vastasin minä. Tuollaiset aukot hänen sanakirjassaan eivät enää hämmästyttäneet minua, sillä hän oli hankkinut kaikki tietonsa omin päin lukemalla itseksensä ja kehittämällä itseään ilman minkäänlaista johtoa, ajattelemalla vain paljon ja puhumalla vähän, jos yleensä lainkaan. "Altruistinen teko on sellainen, joka tarkoittaa toisten hyvää. Se on epäitsekkästä ja siis itsekkään teon täysi vastakohta, joka tarkoittaa vain omaa itseä."

Hän nyökkäsi. "Niin — nyt muistan. Olen lukenut siitä Spencerin teoksissa."

"Spencer!" huudahdin minä. "Oletteko te lukenut Spenceriä?"

"Hyvin vähän", selitti hän. "Ymmärsin koko lailla hänen 'Ensimmäisiä periaatteitaan', mutta hänen 'Biologiassaan' en päässyt minnekään ja 'Psykologia' pani pääni moneksi päiväksi pyörälle. Suoraan sanoen, minä en ymmärtänyt, minne hän tahtoi tulla. Minä oletin silloin, että se johtui minun puutteellisesta käsityskyvystäni, mutta myöhemmin olen tullut siihen johtopäätökseen, ettei minulla ollut kylliksi perustusta. Alkutiedot puuttuivat minulta. Vain Spencer ja minä itse tiedämme, kuinka minä ahkeroin hänen kirjojensa ääressä. Hiukan minä sittenkin opin hänen 'Etiikastaan'. Siinä kirjassa minä kohtasin sanan 'altruismi', ja nyt muistan, mitä sillä tarkoitettiin."

Minä ihmettelin itsekseen, mitähän Susi-Larsen oli voinut oppia sellaisesta kirjasta. Muistin sen verran Spencerin teoksia, että tiesin altruismin kuuluvan myös siihen elämäni hanteeseen, jonka hän asetti korkeimmaksi. Susi-Larsen oli varmaan seulonut suuren filosofin oppeja hylännyt tai hyväksynyt niitä oman mielensä ja tarpeensa mukaan.

"Mitä muuta te opitte häneltä?" kysyin minä.

Hänen otsansa meni ryppyyn hänen koettaessaan sopivalla tavalla lausua ilmi ajatuksiaan, joita hän ei koskaan ennen ollut pukenut sanoiksi. Minä olin oikein innoissani. Nyt minä tutkin hänen sieluaan, niinkuin hänellä oli tapana tehdä muille. Minä tarkastin aivan raivaamatonta maaperää. Omituinen — kauhistuttavan omituinen maa-ala oli siinä edessäni.

"Minä sanon sen teille niin muutamain sanoin kuin mahdollista", alkoi hän. "Spencer opettaa suunnilleen näin: Kaikkein ensiksi ihmisen tulee toimia omaksi hyväkseen — se on sekä siveellistä että hyvää. Sitten hänen tulee tehdä työtä lastensa hyväksi. Ja kolmanneksi koko suvun hyväksi."

"Ja kaikkein jaloimmat ja kauneimmat ja oikeimmat ovat sellaiset teot, jotka samalla kertaa tarkoittavat meidän omaa, meidän lastemme ja meidän sukumme parasta", lisäsin minä.

"Siihen minä en pannut erityistä huomiota", selitti hän. "En voinut huomata sen opin välttämättömyyttä, en edes sitä, että se olisi järkevä. Siksi minä hylkäsin sekä lapset että suvun. Niille minä en tahtonut uhrata mitään. Sehän on vain tuollaista hempeämielistä pötyä, sen te kai myönnätte, sitä se on ainakin sille, joka ei usko iankaikkiseen elämään. Jos minä tietäisin varmaan saavuttavani iankaikkisuuden, niin altruismi voisi tulla edulliseksi liikekeinotteluksi. Minähän voisin silloin korottaa sieluni kuinka korkeaan asteeseen tahansa. Mutta kun en edessäni näe muuta kuin kuolemaa, ja kun vain lyhyen aikaa saan nauttia tuosta kiehuvasta ja kuohuvasta matelemisesta, jota sanotaan elämäksi, niin olisi suorastaan epäsiiveellistä, jos uhrautuisin toisten tähden. Jokainen uhraus, joka anastaa minulta tilaisuuden liikkua yhtä vapaasti kuin ennen, olisi hulluutta — eikä yksin sitäkään, sillä samalla tekisin vääryyttä itselleni, ja se olisi huono teko. En saa laiminlyödä ainoatakaan liikettä, jos minun tulee käyttää hyväkseni kaikkea sitä käyteainetta, joka minussa on. Eikä se uhrautuvaisuus eikä itsekkyyks, jota minä käydessäni ja madellessani olen osoittanut, voi tehdä helpommaksi eikä vaikeammaksi sitä hiljaisuutta, joka odottaa minua."

"Te olette siis individualisti, materialisti ja loogilliselta kannalta katsoen hedonisti."

"Suuria sanoja", hän sanoi hymyillen. "Mikä on hedonisti?"

Hän nyökäytti myöntävästi päätään, kun olin selittänyt hänelle tämän sanan.

"Ja te olette mies", jatkoin minä, "johon ei koskaan voi luottaa, ei pienimmästäkään asiasta, jolla itsekkyyks on kaikki kaikessa".

"Nyt te alatte ymmärtää minua oikein", sanoi hän, ja hänen kasvonsa kirkastuivat.

"Teiltä puuttuu kokonaan se, mitä maailma sanoo moraaliksi."

"Aivan niin."

"Te olette mies, jota alati täytyy pelätä..."

"Juuri niin."

"Samalla tavalla kuin pelätään käärmettä, tiikeriä tai haikalaa."

"Nyt te tunnette minut", selitti hän. "Tunnette minut siltä puolelta, jolta minut yleensä tunnetaan. Minua sanotaan 'Sudeksi'."

"Te olette oikea peto", jatkoin rohkeasti. "Caliban, joka tahtois olla Setebos-jumalan kaltainen ja joka aivan kuin tekin seuraa alati vain oikkujansa."

Hänen otsansa vetäytyi ryppyyn tehdessäni tuon viittauksen. Hän ei ymmärtänyt sitä, ja minä huomasin, ettei hän ollut lukenut tätä runoa.

"Minä luen parhaillaan Browningin runoja", sanoi hän, "ja se on varsin kovaa työtä. En ole päässyt pitkälle, en jaksa oikein niitä sulattaa."

Tahdon nyt vain mainita, että hain kirjan hänen hytistään ja luin hänelle ääneen "Caliban" runon. Susi-Larsen oli ihastuksissaan. Hän ymmärsi täydellisesti runon alkuperäisen käsityskannan ja ajatuksenjuoksun. Hän keskeytti minut alituisesti lisäyksillään ja huomautuksillaan. Kun olin lukenut sen läpi, tahtoi hän, että lukisin sen vielä toiseen ja kolmanteen kertaan. Me syvennyimme keskustelemaan filosofiasta, tieteestä yleensä, kehitysoopista, uskonnosta. Hänen tietonsa olivat puutteellisia niinkuin itseoppineen miehen ainakin, mutta hänen sanoissaan ilmeni sen sijaan alkuperäistä varmuutta ja välittömyyttä. Tässä yksinkertaisuudessa juuri piili hänen voimansa, ja hänen materialismissaan oli paljon enemmän voimaa kuin Charley Furusethin älykkäissä, monimutkaisissa todisteluissa. Tätä ei ole kuitenkaan käsitettävä siten, että minä — ilmeinen ja synnynnäinen idealisti, niinkuin Furuseth väitti — olisin tullut voitetuksi; mutta Susi-Larsen ryntäsi kaikkien minun perustelujeni kimppuun sellaisella voimalla, joka herätti kunnioitustani, jos kohta hän ei voinutkaan muuttaa vakaumustani.

Ilta kului. Oli jo illallisen aika, eikä pöytä vielä ollut katettu. Tulin levottomaksi ja rauhattomaksi, ja kun Thomas Mugridge kurkisti ovesta sisään sairaan ja äkäisen näköisenä, aion tehdä lähtöä suorittaakseni toimeni. Mutta Susi-Larsen huusi Mugridgelle:

"Jouduttakaa töitänne, Cooky. Minä tahdon jutella Humpin kanssa, ja te saatte tulla toimeen ilman häntä niin hyvin kuin voitte."

Ja taaskin tapahtui jotakin käsittämätöntä. Sinä iltana minä istuin pöydässä kapteenin ja pyyntimiesten kanssa, ja Thomas Mugridge palveli meitä ja pesi astiat jäljestäpäin se oli Susi-Larsenin oikku, Calibanin päähänpisto, josta minulle tietysti koitui ikävyyttä perästäpäin. Ja koko ajan me keskustelimme lakkaamatta — pyyntimiesten suureksi harmiksi, sillä he eivät ymmärtäneet sanaakaan siitä mitä me sanoimme.

Yhdeksäs luku

Kolme kokonaista päivää, kolme ihanaa päivää sain nyt levätä Susi-Larsenin kanssa. Minä söin hänen pöydässään enkä tehnyt muuta kuin keskustelin kaikenlaisista kysymyksistä, jotka koskivat elämää, kirjallisuutta ja koko luomakuntaa, ja sillä välin puhisi ja raivosi Thomas Mugridge ja suoritti oman työnsä ohessa kaikki minunkin askareeni.

"Varokaa vihuria, muuta en voi sanoa teille", varoitti Louis, kun Susi-Larsen oli asettamassa jotakin riitaa pyyntimiesten kesken ja minä vietin loma-aikaa kannella.

"Ei voi koskaan tietää, mitä tapahtuu", jatkoi Louis, kun pyysin häntä tarkemmin selittämään sanojansa. "Hän on yhtä vaihtelevainen kuin tuuli ja aallot. Ei voi koskaan tietää, mikä hänen päähänsä pistää. Juuri kun luulette tuntevanne hänet niin perin pohjin, että voitte hyvin tulla toimeen hänen kanssaan, hän tekee äkkikäänteen, nousee teitä vastaan ja repii rikki kaikki teidän hyvänilman purjeenne."

En siis hämmästynyt kovinkaan suuresti, kun Louisin ennustama vihuri kohtasi minua. Olimme keskustelleet kiivaasti yhdessä — elämästä tietystikin — ja minä olin siksi rohkea, että ahdistin Susi-Larsenia itseään ja hänen elämäänsä. Minä suoraan sanoen tein oikean leikkauksen, tutkin hänen sieluaan yhtä rohkeasti ja perinpohjaisesti, kuin hän tavallisesti tutki toisia. Minulla on ehkä joskus tapana puhua hiukan loukkaavasti, sillä minä heittäydyn nyt aivan vapaaksi ja iskin ja pistelin, kunnes Susi-Larsen aivan puhisi vihasta. Hänen tummanruskeat, ahavoituneet kasvonsa mustuivat, ja hänen silmänsä paloivat. Hänessä ei ollut enää vähintäkään levon eikä järjen jälkeä — hän raivosi vain kuin mieleton. Minä sain nyt nähdä suden hänessä, äärimmäisyteen asti ärtyneen suden.

Hän hyökkäsi kimppuuni melkein ulvoen ja tarttui käsivarteeni. Minä olin terästännyt itseäni siihen määrään, että uhkarohkeasti ojensin käteni häntä vastaan, vaikka sisällisesti vapisinkin, mutta Susi-Larsenin tavaton voima oli minulle kuitenkin liikaa. Toisella kädellä hän tarttui kiinni käsivarteeni ja rutisti sitä, jotta minun täytyi huutaa kivusta. Jalat horjahtivat allani, en suorastaan voinut kivulta pysyä pystyssä. Lihakseni eivät tehneet enää tehtävänsä. Tuska oli siksi suuri. Käsivarteni oli musertua aivan murskaksi.

Hän näytti jälleen tointuvan, sillä hänen silmissään välkähti ja naurahtaen hän päästi käsivarteni irti, vaikka hänen naurunsa kuulostikin melkein mörinältä. Minä kaaduin maahan ja voimani olivat aivan lopussa. Hän kävi istumaan, sytytti sikarin ja väijyi minua aivan kuin kissa hiirtä. Kun minä väentelin

itseäni, niin huomasi hänen katselevan minua yhtä suurella uteliaisuudella, kuin olin ennen nähnyt hänen tarkkaavan muita. Hänen katseensa ilmaisi hämmästyä ja ihmettelyä, se oli niin tutkiva, ikäänkuin hän olisi tahtonut tietää mistä oikeastaan oli kysymys.

Vihdoin minä kömmin pystyyn ja nousin kajuutanportaita ylös. Kaunis ilma oli nyt loppunut, eikä minulla ollut muuta neuvoa kuin palata keittiöön. Vasen käsivarteni oli aivan halvaantunut, ja kesti useita päiviä, ennenkuin saatoin sitä taas käyttää — vasta viikkojen kuluttua jäykkyys ja kivut siitä kokonaan katosivat. Eikä hän sittenkään ollut tehnyt mitään muuta kuin puristanut kättäni. Hän ei ollut sitä vääntänyt eikä ryytyttänyt. Hän oli vain tarttunut siihen lujasti kiinni ja puristanut sitä. Vasta seuraavana päivänä käsitin täydellisesti, mitä hän olisi voinut tehdä minulle, kun hän pisti päänsä keittiöön ja ikäänkuin hieroen ystävyyttä kysyi minulta, mitenkä käsivarteni laita oli.

"Olisi sen voinut käydä pahemminkin", sanoi hän hymyillen.

Minä kuorin parasta aikaa perunoita. Hän otti perunan vadista. Se oli iso, luja ja kuorimaton. Hän litisti sitä kädessään — ja peruna puristautui soseena hänen sormiensa lomitse. Hän viskasi jätteet takaisin vatiin ja meni tiehensä — ja minä ymmärsin nyt täydellisesti, mitenkä minunkin olisi käynyt, jos hän koko voimallaan olisi käynyt minuun käsiksi.

Mutta nuo kolme rauhallista päivää olivat sittenkin tehneet minulle hyvää, sillä sinä aikana oli polveni saanut levätä. Se oli nyt paljon parempi, pöhötys oli vähentynyt, ja polvilumpio näytti asettuneen paikoilleen. Mutta nuo kolme rauhallista päivää tuottivat minulle myös sen ikävyyden, jota edeltäpäin jo olin aavistanut. Thomas Mugridge näytti aikovan kostaa minulle näiden päivien rauhan. Hän kohteli minua hyvin ilkeästi, kiroili alituisesti ja sälytti minun hartioilleni osan omia töitönsäkin. Uskalsipa hän uhata minua nyrkilläkin, mutta minäkin olin jo muuttumaisillani pedoksi ja sähätin hänelle niin julmasti vasten kasvoja, että hän peloissaan väistyi syrjään. Enpä voi väittää, että tuo muisto itsestäni — Humphrey van Waydenistä — olisi ollut kovin miellyttävä, minun seisoessani haisevassa keittiössä, kumartuneena työni yli, kasvot kääntyneinä kokkiin, joka oli aikeissa lyödä minua, huulien värähdellessä kuin murahtavan koiran ja silmien säihkyessä pelkoa ja avuttomuutta sekä sitä rohkeutta, joka johtuu pelosta ja avuttomuudesta. Tuo kuva ei miellyttä minua. Se muistuttaa liian selvästi satimeen joutunutta rottaa. En mielelläni edes sitä ajattelekaan — mutta se teki kai sittenkin kokkiin hyvän vaikutuksen, sillä uhkaava isku ei kohdannutkaan minua.

Thomas Mugridge astui askeleen taakse ja tuijotti minuun yhtä uhkaavasti ja ilkeästi kuin minäkin. Me olimme petoja kumpikin, jotka oli suljettu samaan häkkiin ja näyttivät hampaita toisilleen. Mugridge ei uskaltanut lyödä minua siksi, etten edeltäpäin valittanut; ja sentähden hän koetti toisella tavalla peloitella minua. Keittiössä oli yksi ainoa hyvä veitsi. Vuosien kuluessa sen terä oli kulunut ohueksi ja pitkäksi. Se näytti kovin vaaralliselta, ja alussa minä värisin joka kerta, kun minun oli pakko tarttua siihen. Kokki pyysi nyt Johansonilta lainaksi kovan veitsen ja alkoi hioa veistä. Hän teki sen suurella komeudella ja katseli merkitsevästi minuun. Kaiken päivää hän hioi sitä. Joka hetki, kun hänellä oli hiukankin aikaa, hän istui veitsi ja kovan kädessä ja hioi sitä tavattoman huolellisesti. Terä tuli teräväksi kuin partaveitsi. Hän koetteli sitä peukaloaan ja kynsiänsä vasten. Sitten hän ajoi karvoja kädestään, tarkasteli terää hyvin tarkasti ja huomasi — tai oli huomaavinaan siinä aina jonkun epätasaisuuden. Sitten hän tarttui jälleen kovasimeen ja hioi ja hioi niin ahkerasti, että olisin voinut purskahtaa nauruun — niin koomilliselta se näytti.

Mutta olipa asialla vakavakin puolensa, sillä sain kokea, että hän osasi käyttääkin veistänsä — että kaiken hänen pelkurimaisuutensa takana piili pelkurin rohkeuttakin, aivan kuin minulla itselläni, mikä saattoi johtaa hänet tekoon, jota koko hänen luontonsa vastusti ja pelkäsi panna toimeen, "Cooky hioo veistänsä Humpia varten", kuiskailivat miehet, ja toiset alkoivat moittia hänen käytöstään. Mutta sitä hän ei pannut yhtään pahakseen, hän nyökkäsi vain salaperäisesti päätään, ja vihdoin entinen laivapoika George Leachkin lasi karkeaa leikkiä asiasta.

Asian laita oli nyt sellainen, että Leach muiden muassa oli saanut käskyn kaataa vettä Mugridgen niskaan hänen pelattuaan korttia kapteenin kanssa. Ja Leach oli varmaan suorittanut tämän tehtävän niin perinpohjaisesti, ettei Mugridge ollut sitä unohtanut, sillä heidän välillään syntyi sanakiista ja he haukkuvat toisiaan minkä ennättivät. Mugridge uhkasi veitsellä, jota hän hioi minua varten. Leach nauroi ja sätti häntä edelleen, ja ennenkuin hän tai minä tiesin asiatakaan, oli veitsi iskenyt haavan Leachin käsivarteen kyynärpäässä aina ranteeseen asti. Kokki vetäytyi veitsi ojossa syrjään, kasvoillaan pirullinen ilme. Mutta Leach näytti aivan rauhalliselta, vaikka verta juoksikin haavasta kannelle aivan kuin vettä lähteestä.

"Kyllä minä tämän vielä maksan", sanoi Leach, "ja oikein korolla. Mutta ei sillä mitään kiirettä ole. Ilman tuota veistä te saatte olla, kun minä maksan velkani."

Näin sanoen hän kääntyi pois ja meni levollisesti kokkapuolelle. Mugridge oli kalmankalpea, sillä sekä hänen oma tekonsa että toisen uhkaus peloitti häntä. Mutta hän kohteli sen jälkeen minua vielä

entistäänkin pahemmin. Vaikka hän pelkäsikin toisen kosta, niin oli tämä kohtaaminen hänen mielestään hyvä opetus minulle, ja sen vuoksi hän käyttäytyi vielä entistä varmemmin ja pöyhkeivämmin. Nähdessään veren, jonka hän itse oli vuodattanut, valtasi hänet himo, joka tuntui melkein mielettömältä. Hän alkoi kaikkialla nähdä punaista. Tosin tätä seikkaa on psykologisesti varsin vaikea selittää, mutta minä saatoin sittenkin lukea hänen ajatuksensa yhtä selvästi kuin avonaisesta kirjasta.

Useita päiviä kului, *Ghost* kiiti yhä edelleen pasaatituudessa, ja olisin voinut vaikka vannoa, että mielenhäiriö, jonka näin Mugridgen silmissä palavan, yhä vain lisääntyi. Myönnän, että minua pelotti, aivan kauheasti pelotti. Hän hioi ja hioi ja hioi kaikki päivät. Ilme hänen silmissään, kun hän koetti veitsen terää ja katsoi minuun, oli suorastaan ihmissyöjän. Minä en uskaltanut kääntyä häneen selin, vaan kuljin aina takaperin keittiöstä ulos — miehistön ja metsästäjien suureksi iloksi, jotka kerääntyivät katselemaan minua. Jännitys tuli aivan liian suureksi. Joskus luulin tulevani hulluksi — mikä ei olisi ollut kummakaan näitten petojen ja hullujen parissa. Joka tunti, joka hetki uhkasi vaaraa minua. Ihmissielu oli suuressa hädässä, mutta ei kukaan ympäristössäni säälinyt sen vertaa, että olisi tullut avukseni. Joskus aion turvautua Susi-Larsenin apuun ja vedota hänen sääliinsä, mutta muistaessani hänen pirullisia silmiänsä, jotka katselivat vain kysyen elämää ja pilkkasivat sitä, luovuin tästä ajatuksestani. Toisin hetkin tuumin vakavasti tehdä itsemurhan, ja yön pimeydessä olisinkin varmaan heittäytynyt mereen, jollei valoisa elämäkäsitäkseni olisi tullut avukseni.

Susi-Larsen koetti useamman kerran viekoitella minua jälleen keskusteluihin, mutta minä vastasin vain aivan lyhyesti ja vältin häntä. Vihdoin hän käski, että aterioitsisin jälleen hänen kanssansa kajuutassa ja antaisin kokin suorittaa työni. Silloin minä puhuin suuni puhtaaksi, sanoin hänelle, mitä noiden kolmen päivän tähden, jolloin hän oli osoittanut minulle ystävällisyyttä, olin saanut keittiössä kärsiä. Susi-Larsen katseli minua hymyillen.

"Vai niin, te pelkätte — vai mitä?" kysyi hän pilkallisesti.

"Kyllä", vastasin minä uhkarohkeasti ja rehellisesti, "minä pelkään."

"Sellaisia te ja teidän kaltaisenne aina olette", sanoi hän puoleksi harmistuneena, "te puhutte niin hempeämielisesti kuolemattomista sieluistanne ja pelkätte kuitenkin kuolemaa. Nähdessänne terävän veitsen tuollaisen pelkurin kädessä te unohtatte kokonaan rakkaan unelmanne ja takerrutte kaikkiin voimiin elämään kiinni. Mutta, rakas Hump — tähän elätte ikuisesti! Te olette Jumala, eikä Jumalaa voi tappaa. Eihän Cooky voi tehdä teille mitään vahinkoa. Tähän tiedätte aivan varmaan nousevanne jälleen kuolleista. Mitä te siis pelkätte? Onhan teillä ikuinen elämä edessänne. Te olette miljonääri, kun kuolemattomuudesta on kysymys — miljonääri, jonka omaisuus ei voi joutua hukkaan; jonka rikkaus on katoamattomampi kuin tähdet ja joka on yhtä kestävä kuin aika ja paikka. Teidän on aivan mahdoton hävittää kapitaalianne. Kuolemattomuudella ei ole alkua eikä loppua. Ikuinen on ikuisesti olemassa ja jos te täällä kuolettekin, niin elätte te jossakin muualla jäljestäpäin. Ja onhan se kaunista, kun ihminen pudistaa yltään ruumiin, ja vapautunut henki liittää kohti korkeutta. Ei, Cooky ei voi vahingoittaa teitä. Hän voi vain antaa teille pienen nykäyksen sillä tiellä, jota teidän täytyy ikuisesti kulkea. Ja jos teidän ei nyt juuri tee mielenne saada tuota nykäystä, niin miksikä te ette itse anna tuota nykäystä Cookylle? Onhan teidän käsityksenne mukaan hänkin kuolematon miljonääri. Ette te mitenkään voi sallia, että hän tekee vararikon. Hänen paperinsa täytyy aina olla täydessä kurssissa. Te ette voi lyhentää hänen elämänsä tappamalla häntä, sillä hänellä ei ole alkua eikä loppua. Hänen on pakko elää jossakin jollakin tavalla. Antakaa hänelle siis pieni nykäys. Pistäkää häntä veitsellä, niin hänen henkensä pääsee vapaaksi. Nykyään se oleskelee varsin inhottavassa vankilassa, ja te tekisitte siis vain ystäväntyön, jos murtaisitte sen oven. Ja ken tietää — ehkäpä hyvinkin kaunis henki liittää taivaaseen hänen ruumiistaan. Antakaa hänelle nykäys, niin te saatte hänen paikkansa — hänellä on neljäkymmentäviisi dollaria kuussa."

Päivänselväähän oli, etten koskaan voisi saada mitään apua enkä myötätuntoa Susi-Larsenin puolelta. Mitä ikänä oli tehtävä, se oli minun yksin suoritettava, ja minä päätin, sillä rohkeudella, jonka pelko herätti minussa, voittaa Thomas Mugridgen hänen omilla aseillaan. Minä lainasin kovasimen Johansonilta. Louis oli varhemmin pyytänyt ja rukoillut, että hankkisin hänelle hiukan säilykemaitoa ja sokeria. Ruokasäiliö, jossa sellaisia herkuja talletettiin, oli kajuutan lattian alla. Sopivassa tilaisuudessa varastin sieltä viisi purkkia maitoa, ja illalla, kun Louis oli kannella vahdissa, vaihdoin ne tikariin, joka näytti yhtä vaaralliselta kuin Mugridgen veitsi. Tikari oli ruosteinen ja tylsäpäinen, mutta minä väänsin tahkoa Louisen teroittaessa tikarin päätä. Sinä yönä nukuin paremmin kuin moneen aikaan.

Seuraavana aamuna, ennen aamiaista, alkoi Mugridge hioa ja hioa niinkuin tavallisestikin. Minä vilkaisin häneen sivulta, sillä olin polvillani maassa ja tyhjensin tuhkaa uunista. Heitettyäni tuhkan mereen palasin keittiöön ja kuulin hänen silloin keskustelevan Harrisonin kanssa, jonka rehelliset orjankasvat loistivat ihastusta ja ihmetystä.

"Niin", sanoi Mugridge juuri minun astuessani sisään, "sen vuoksi sain istua kaksi vuotta Readingin

vankilassa. Mutta mitäpä minä siitä olisin välittänyt. Toinen oli saanut aivan kyllikseen. Olisittepa vain nähnyt hänet! Veitsi oli juuri tällainen. Minä iskin sen häneen niin kevyesti, ikäänkuin mies olisi ollut voita, ja hausempi oli kuulla hänen huutavan kuin käydä teatterissa," Mugridge vilkaisi nyt minuun nähdäkseen olinko kuullut siitä osani, ja jatkoi sitten: "'En minä mitään tarkoittanut, Tommy', sanoi mies surkealla äänellä, 'ei, jumal'avita, en minä mitään tarkoittanut'. — 'Kyllä minä sittenkin annan sinulle tästä, jotta tiedät', sanoin minä ja seurasin hänen kintereillään. Minä iskin sen suoraan kylkiluiden väliin, ja hän valitti ja huusi koko ajan. Kerran hän tarttui veitseen ja koetti riistää sen minulta. Mutta minä riuhtaisin sen irti ja viilsin hänen sormensa luita myöten. Se vasta joltakin näytti, sen minä voin teille vakuuttaa."

Perämiehen huuto keskeytti tämän julman jutun, ja Harrison kiiruhti perälle. Mugridge kävi istumaan korkealle keittiön kynnykselle ja alkoi taas hioa veistään. Minä laskin kädestäni kihvelin ja kävin levollisesti istumaan hiililaatikolle aivan häntä vastapäätä. Hän tuijotti ilkeästi minuun. Yhtä levollisesti kuin äskenkin, vaikka sydämeni tykyttikin kuin hullu, otin esille tikarin, jonka olin vaihtanut itselleni ja aloin hioa sitä. Olin odottanut, että Mugridge alkaisi sättiä minua, mutta suureksi ihmeekseni hän ei edes näyttänyt huomaavan mitä tein. Hän hioi yhä edelleen veistään. Minä tein samoin. Ja kaksi kokonaista tuntia me istuimme siten vastatusten ja hioimme lakkaamatta, kunnes huhu levisi ylt'ympäri laivaa ja toinen puoli miehistöä keräytyi keittiön ovelle katselemaan meitä.

Siinä sitä annettiin runsaasti sekä neuvoja että kehoituksia, ja Jack Horner — tuo levollinen ja hiljainen pyyntimies, joka ei näyttänyt tahtovan tehdä kärpäsellekään pahaa — kehoitti, että jättäisin kylkiluut rauhaan, mutta sensijaan pistäisin häntä puukolla vatsaan ja iskiessäni vääntäisin puukkoa niinkuin espanjalaisilla on tapana tehdä. Leach, jonka käsivarsi oli sidottu, tunkeutui toisten eteen ja pyysi että jättäisin jonkin verran työtä hänellekin. Susi-Larsen pysähtyi pari kertaa peräkannen astimelle ja katseli uteliaasti meidän hommiamme, mikä hänen mielestään oli kai vain sen käyteaineen nousemista ja liikkumista, jota hän nimitti elämäksi.

Ja minun täytyy tunnustaa, että sinä hetkenä elämä oli minun mielestäni melkein yhtä arvotonta. Siinä ei ollut mitään kaunista eikä jumalallista — emmehän me olleet muuta kuin kaksi toisiaan pelkäävää, liikkuvaa esinettä, jotka hioimme veitsiä, ja nuo toiset liikkuvia esineitä, jotka pelokkaasti tai rohkeasti katselivat noiden kahden tointa. Puolet heistä — siitä olen aivan vakuutettu — olisi hyvin mielellään tahtonut nähdä meidän vuodattavan toistemme verta. Enkä usko, että ainoakaan olisi koettanut estää, jos me olisimme ruvenneet tappelemaan oikein henkemme kaupalla.

Toisaalta koko tämä juttu oli sekä naurettava että lapsellinen. Siinä sitä vain hiottiin ja hiottiin — ajatelkaahan vain, Humphrey van Weyden, joka istui laivakeittiössä, hioi veistään ja koetteli sen terää peukaloaan vasten! Kaikista kohtauksista oli tämä ehkä sittenkin kaikkein mahdottomin. Ehkäpä minua täydellä syyllä aina oli nimitetty "Sissy" van Weydeniksi — ja että "Sissy" van Weyden saattoi tehdä jotakin tällaista, oli ehkä kaikkein hämmästyttävintä itse Humphrey van Weydenille, joka ei tietänyt, pitkö hänen sen johdosta nauraa vai hävetä.

Mutta ei mitään tapahtunut. Kahden tunnin kuluttua Thomas Mugridge laski pois veitsen ja kovasimen ja ojensi kätensä.

"Ei meidän kannata istua tällä tavalla ja näytellä itseämme tuolle roskajoukolle", sanoi hän. "He eivät pidä meistä ja kylläpä he riemuitsisivat, jos me katkaisisimme toistemme kaulat. Te olette kelpo mies, Humph! Te vasta olette poikaa, niinkuin sanotaan, ja minä tavallani pidän teistä. Ojentakaa minulle kätenne."

Vaikka olinkin suuri raukka, niin en sittenkään pelännyt yhtä pahasti kuin hän. Minä olin voittanut, enkä tahtonut vähimmälläkään tavalla antaa myöten, en edes puristamalla hänen inhottavaa kättänsä.

"Samapa se", sanoi hän vaatimattomasti, "ojentakaa kätenne minulle tai olkaa ojentamatta, en silti pidä teistä sen vähemmän". Ja pelastaakseen kunniansa hän kääntyi kiivaasti katselijoidemme puoleen. "Pois minun oveltani, senkin kirotut vääpelit."

Varmuuden vuoksi hän tarttui kiehuvaan vesikattilaan, ja silloin merimiehet heti katosivat. Tämä merkitsi jonkinmoista voittoa Mugridgelle, ja sen kautta hänen oli helpompi kestää varsinaista tappiotaan, vaikka hän tietystikin oli siksi varovainen, ettei edes yrittänytään ajaa pyyntimiehiä pois.

"Nyt Cookyn valta on loppunut", kuulin Smoken sanovan Hornerille.

"Se on varma!" kuului vastaus. "Tästä lähin Hump hallitsee keittiössä, ja Cooky saa pistää kyntensä piiloon."

Mugridge kuuli kaikki ja vilkaisi nopeasti minuun, mutta minä en ollut tietävinäniäkään mistään. En voinut aavistaakaan, että voittoni olisi niin suuri ja täydellinen, mutta minä päätin, etten päästäisi sitä käsistäni. Smoken ennustus näytti täyttyvän. Kokki oli nöyrempi ja alistuvaisempi minulle kuin itse

Susi-Larsenillekaan. Minä en nimittänyt häntä enää herraksi, en pessyt enää likaisia pannuja enkä kuorinut perunoita. Minä hoidin vain omat askareeni enkä mitään muuta, ja suoritin ne milloin ja miten itse arvelin parhaaksi. Sitä paitsi ripustin tikarin merimiesten tapaan vyölleni ja kohtelin Thomas Mugridgea aina jonkinmoisella ylemmyydellä, pilkalla ja halveksumisella.

Kymmenes luku

Susi-Larsenin ja minun ystävyuteni suurenee — jos tämä sana on omansa kuvaamaan herran ja palvelijan, tai oikeammin kuninkaan ja ilvehtijän välistä suhdetta. Minä en merkitse hänelle muuta kuin leikkikalua, eikä hän pane minuun suurempaa arvoa kuin lapsi leluunsa. Minun tehtäväni on huvittaa häntä, ja niin kauan kuin minä teen sitä, käy kaikki hyvin. Mutta, jos hän suuttuu tai tulee pahalle tuulelle, niin hän karkottaa minut heti kajuuttapöydästä keittiöön — ja saanpa vielä kiittää onneani, jos pääsen hengissä ja ehein nahoin karkuun.

Vähitellen on minulle selvinnyt, kuinka erillään kaikista muista tämä mies elää. Ei ole ainoatakaan miestä laivassa, joka ei vihaisi tai pelkäisi häntä, eikä siellä myöskään ole ainoatakaan, jota hän ei halveksisi. Hänen ääretön sisällinen voimansa suorastaan riuduttaa häntä, sillä se ei ole koskaan päässyt kokonaan purkautumaan esiin. Samanlainen kuin hän olisi epäilemättä Luciferkin, jos tämän kopean hengen olisi pakko oleskella sieluttomien kummitusten parissa.

Tämä yksinäisyys on itsessäänkin hänelle kovin tukalaa, mutta se on sitä vaikeampaa, kun rodun alkuperäinen raskasmielisyys painostaa häntä. Opittuani tuntemaan häntä ymmärrän entistä selvemmin skandinaavien vanhoja muinaistaruja. Nuo vaaleaveriset, vaaleatukkaiset jättiläiset, jotka loivat tämän hirvittävän panteonin, olivat kaikki samaa ainesta kuin hänkin. Hänessä ei ole jälkeäkään nauruarakastavan romaanisen kansan kevytmielisyydestä. Kun hän nauraa, niin se johtuu vain julmuudesta. Mutta hän nauraa harvoin, enimmäkseen hän on synkkä. Ja tällä synkkyydellä on yhtä syvät juuret kuin hänen rodullaankin. Se on pohjoismaisen rodun perintöä — tuo surumielisyys, joka on tehnyt koko sen rodun raskasmieliseksi, taipuvaksi puhtaaseen elämään ja fanaattiseen siveellisyyteen, mikä Englannissa reformeeratun kirkon ja sopivaisuuden ankarina vaatimuksina on kohonnut korkeimpaan huippuunsa.

Se ainakin on varmaa, että tämän rodun raskasmielisyys on puhjennut kaikkein vakavimmin ilmi uskonnossa ja sen itsekiduttavissa muodoissa. Mutta tätä korvausta ei Susi-Larsenille ole suotu. Hänen materialistinen käsityskantansa riistää häneltä kaiken uskonnon. Ja kun hurja luonto saa hänessä vallan, niin hän ei voi olla muuta kuin pirullinen. Jollei hän olisi niin julma, niin voisin joskus sääliä häntä — esimerkiksi eräänä aamuna kolme päivää sitten, jolloin vein vettä hänen kojuunsa ja sattumalta tapasin hänet siellä. Hän ei huomannut minua. Hän istui kasvot käsien peitossa ja hänen hartiansa nytkähtelivät suonenvedontapaisesti, ikäänkuin hän olisi nyyhkyttänyt. Näyttipä siltä, kuin jokin suuri suru olisi kalvanut häntä. Minä vetäydyin varovaisesti pois, mutta kuulin samassa hänen hiljaa valittavan: "Hyvä Jumala! Hyvä Jumala!" En usko, että hän todellakin rukoili Jumalaa — se oli vain jonkinmoinen huudahdus, mutta se tuli suoraan sielusta.

Päivällisen aikana hän kysyi pyyntimiehiltä, tiesivätkö he mitään lääkkeitä päänsärkyä vastaan, ja illalla tuo voimakas mies oli puolisokea ja astui horjuen kajuutan läpi.

"En koskaan eläissäni ole ollut sairas, Hump", sanoi hän, kun talutin häntä kojuunsa. "Minulla ei ole edes ollut päänsärkyä muuta kuin yhden ainoan kerran, kun kuuden tuuman pituinen haava, jonka vintturi oli iskenyt päähäni, alkoi parantua."

Kolme päivää hän sairasti tätä hirveää päänsärkyä, ja hän kesti kipua samoin kuin villit eläimet — ja niinkuin yleensä laivassa näytti olevan tapana: valittamatta, aivan yksin, vailla kenenkään myötätuntoa.

Kun sitten aamulla tulin hänen kojuunsa laittamaan vuodetta ja siivoamaan, oli hän taaskin terve ja täydessä työssä. Pöytä ja penkki oli täynnä papereita, piirustuksia ja laskuja. Edessään hänellä oli iso arkki läpinäkyvää paperia ja kompassin ja kulmaviivoittimen avulla hän kopioi siihen jotakin, joka näytti jonkinmoiselta mittakaavalta.

"Halloo, Hump!" tervehti hän minua iloisesti. "Minä vedän juuri viimeisiä viivoja. Tahtoisitteko nähdä tätä työtä?"

"Mitä se on?" kysyin minä.

"Se on keksintö, joka säästää suuresti merimiesten työtä — sen avulla koko merenkulku muuttuu vain lasten leikiksi", vastasi hän iloisesti. "Nyt voisi lapsikin ohjata laivaa. Ei mitään monimutkaisia laskuja tarvita enää! Yksi ainoa tähti taivaalla riittää, jotta kolkkona yönä voi saada selkoa laivan asemasta.

Katsokaahan! Minä asetan tämän läpinäkyvän paperin tälle tähtikartalle ja käännän mittakaavan pohjoisnavan puolelle. Mittakaavalle olen laskenut korkeusympyrät ja suuntaviivat. Minä tähtään vain yhteen tähteen ja käännän mittakaavan siten, että se joutuu suoraan vasten noita kartalla olevia numeroita, ja siitä voin heti tarkoilleen määrätä laivan aseman."

Hänen äänessään oli riemua, ja hänen silmänsä olivat tänä aamuna yhtä kirkkaat kuin meri; ne loistivat valoa.

"Te olette varmaan hyvin perehtynyt matematiikkaan", sanoin minä.

"Missä te olette käynyt koulua?"

"Pahaksi onneksi en ole edes koskaan nähnyt, miltä koulutalo sisältä näyttää", kuului vastaus. "Minun on täytyntä omin voimin kulkea eteenpäin. — Ja miksi te luulette minun tämän tehneen?" hän kysyi nopeasti. "Luuletteko minun uneksivan, että tahtoisin painaa jälkeni elämän hiekkaan?" Hän naurahti pilkallisesti, niinkuin hänellä oli tapana tehdä. "En ensinkään. Minä tahdon saada patentin keksinnölleni ja ansaita sillä rahaa, voidakseni kaikin voimin rypeä eläimellisyydessä ja antaa toisten suorittaa kaiken työn. Se on minun tarkoitukseni. Ja sitä paitsi minulla on ollut iloa työnsuorittamisesta."

"Luomisen iloa", sanoin hiljaa.

"Luullakseni on sitä nimitettävä siten. Vaikka oikeastaan se on vain uusi tapa, millä elämisenilo ilmenee elävässä olennessa — liikunnan voitto aineen yli — elävän lihan voitto kuolleen yli — käyteaineen ylvästelyä siitä, että se on käyteainetta ja että se voi liikkua."

Tämä hänen piintynyt materialisminsa sai minut tekemään epätoivoisen liikkeen kädelläni ja sitten jatkoin taas työtäni. Hän jäljensi edelleen viivoja ja numeroita läpinäkyvälle mittakaavalle. Tuo työ vaatii tavatonta tarkkuutta ja täsmällisyyttä, ja se tapa, millä hän hillitsi voimaansa, jotta se voisi soveltua työn keveyteen ja hienouteen, herätti ihastustani.

Kun olin laittanut vuoteen kuntoon, huomasin ihmeekseni, että tarkastelin häntä jonkinmoisella ihastuksella. Hän oli epäilemättä varsin kaunis mies — kaunis maskuliinisessa merkityksessä. Samalla tein jälleen sen huomion, ettei hänen kasvoissaan voinut huomata vähintäkään paheen, huonouden tai synnin jälkeä. Olen aivan vakuutettu siitä, että hänen kasvonsa olivat aivan tyyppilliset miehelle, joka ei tehnyt mitään väärää. Toivon, ettei tätä minun väitettäni käsitetä väärin. Minä tarkoitan, että mies, joka ulkomuodoltaan on sellainen kuin hän, ei voinut tehdä mitään omaatuntoaan vastaan, tai ettei hänellä yleensä ollut mitään omaatuntoa. Olen halukas pitämään oikeampana tätä viimeistä väitettäni. Hän oli perinyt esi-isiansä huomattavimmat ominaisuudet, hän oli niin alkuperäinen ihmisenä, että hän kuului suorastaan siihen tyyppiin, joka oli olemassa jo ennen siveellisen luonnon kehitystä Hän ei ollut epäsiiveellinen, mutta häneltä puuttui kokonaan moraalialia.

Sanoin äsken, että hänen kasvonsa olivat kauniit maskuliinisessa merkityksessä. Ne olivat sileäksi ajetut, ja piirteet olivat puhtaat ja hienot. Meri-ilmassa ja auringossa hänen alkujaan vaalea ihonsa oli muuttunut tumman pronssin väriseksi; se ilmaisi taistelua, mutta samalla teki hänet hurjan näköiseksi ja kohotti hänen kauneuttaan. Huulet olivat täyteläiset, mutta samalla lujat, melkein pä kovat, mikä muuten on kuvaavaa vain ohuille huulille. Koko alapuoli kasvoja — suu ja leuka — olivat yhtä lujat ja kovat, ne ilmaisivat miehen lannistumatonta voimaa ja rohkeutta — yksinpä nenäkin. Sellainen nenä oli vain sillä miehellä, joka oli tottunut käskemään ja hallitsemaan. Se muistutti kotkan nokkaa. Yhtä hyvin se olisi voinut olla kreikkalainen kuin roomalainenkin, mutta ollakseen kreikkalainen se oli kuitenkin liian jyrkä ja roomalaiseksi hiukan liian hieno. Ja samalla kuin väkivalta ja voima oli ikäänkuin ruumistunut hänen kasvoillensa, tuntui tuo perinnöllinen, painostava raskasmielisyys suurentavan hänen suunsa, silmiensä ja otsansa piirteitä, jotta ne näyttivät kauniimmilta ja täydellisemmiltä kuin mitä ne oikeastaan olivat.

Ihmeekseni huomasin seisovani aivan toimeettomana ja katselevani vain häntä. Minun on aivan mahdoton selittää, missä määrin tuo mies herätti mielenkiintoani. Kuka hän oli? Mikä hän oli? Miten hän oli sellaiseksi tullut? Hänessä näytti olevan niin sanomattoman paljon mahdollisuuksia, niin paljon kykyä — eikö hän tosiaankaan ollut muuta kuin halpa laivuri, joka hylkeenpyytäjien parissa oli kuuluisa peloittavasta raakuudestaan?

Uteliaisuuteni pääsi valloilleen kokonaisena sanatulvana. "Mistä se johtuu, että te ette ole saanut aikaan jotakin suurta maailmassa? Teidän lahjoillanne te olisitte voinut päästä vaikka kuinka pitkälle. Te, joka olette vailla omaatuntoa ja moraalista vaistoa, olisitte voinut tulla koko maailman herraksi, olisitte voinut murskata sen voimallanne. Ja kuitenkin te, seisoesanne juuri elämänne korkeimmalla huipulla, jolloin voimat hitaasti alkavat mennä alaspäin ja kuolema vähitellen lähestyy, vietätte vain kurjaa elämää, pyydystätte merieläimiä, joilla tyydytetään naisten turhamaisuutta ja koreilunhalua, ryvette eläimellisyydessä — käyttäakseni teidän omia sanojanne — mikä on kaikkea muuta kuin kunniaakasta. Miksette ole ihmeellisellä voimallanne toimittanut jotakin suurta? Eihän mikään olisi ollut

teidän tiellänne, eihän mikään olisi voinut estää teitä. Mistä se riippuu? Eikö teillä ole ollut kylliksi kunnianhimoa? Jouduitteko te jonkin kiusauksen uhriksi? Mikä oli siihen syynä? Mikä?"

Hän kohotti silmänsä minuun, kun aloin puhua, ja hän katseli minua levollisesti, kunnes olin lopettanut ja seisoin siinä aivan hengästyneenä ja ymmällä. Hän oli hetken aikaa vaiti, ikäänkuin hän olisi tuuminut mitä sanoa ja alkoi sitten:

"Oletteko lukenut vertausta kylväjästä, joka läksi kylvämään, Hump? Siinä tapauksessa te ehkä muistatte, että osa siemenistä lankesi kivistöön, jossa ei ollut paljon maata, ja ne itivät nopeasti, siksi ettei niillä ollut syvää maata. Mutta kun aurinko nousi, niin pouta poltti ne ja ne kuivettuivat, siksi ettei niillä ollut juuria. Ja osa lankesi orjantappuroihin ja orjantappurat kasvoivat ja tukahduttivat ne."

"No hyvä?", sanoin minä.

"No hyvä?" toisti hän puoleksi harmistuneena. "Ei se ollut yhtään hyvä. Toinen noista tapauksista soveltuu minuun."

Hän kumartui jälleen työnsä yli ja jatkoi jäljentämistään. Minä lopetin askareeni ja olin jo avannut oven lähteäkseen, kun hän puhutteli minua jälleen.

"Jos te tarkastelette kartalla Norjan länsirannikkoa, Hump, niin näette siinä syvän uurteen, jota sanotaan Romsdalin vuonoksi. Minä synnyin sadan mailin päässä tämän vuonon suusta. Mutta minä en ole norjalainen. Olen tanskalaista syntyperää. Vanhempani olivat kumpikin tanskalaisia, en tiedä, miten he joutuivat tuohon autioon seutuun länsirannikolle. En ole koskaan kuullut siitä. Muuten siinä jutussa ei ole mitään salaperäistä. He olivat köyhiä ja oppimattomia. He olivat köyhien ja oppimattomien ihmisten lapsia — noita meren kylväjiä, jotka niittävät aalloista satonsa, niinkuin aina maailman alusta asti on tehty. Ei siitä ole sen enempää sanottavana."

"Onpa niinkin", vastustin minä. "Koko asia on vieläkin yhtä hämärä."

"Mitä minä sitten sanoisin teille?" kysyi hän kiivaasti. "Kerronko teille lapsen ilottomasta elämästä? Kalaruoasta ja kaikin puolin tukalasta elämästä? Veneretkistä, joilla olin mukana niin pian kun osasin kävellä? Veljistänikö, joista toinen toisensa jälkeen läksi pitkille matkoille eikä koskaan palannut? Itsestänikö, joka ennenkuin osasin edes kirjoittaa tai lukea, jouduin jo kymmenen vuoden vanhana laivapojaksi rannikkolaivaan? Huonosta ruoastako ja vielä huonommasta kohtelusta — jolloin lyönnit ja potkut useinkin saivat palkita vuoteen ja aamiaisen, ja jolloin pelko ja viha ja tuska alituisesti valtasivat mieleni? En tahdo muistella tuota kaikkea, sillä vain ajatellessanikin tuota aikaa tunnen tulevani melkein hulluksi. Mutta tuolla rannikolla on laivureita, jotka mieheksi vartuttuani olisin voinut tappaa, jollei kohtalo olisi vienyt minua kauaksi niiltä seuduilta. Äskettäin kävin siellä, mutta pahaksi onneksi nuo laivurit olivat jo kaikki kuolleet, paitsi yksi ainoa. Hän oli perämies, kun muinoin erosin hänestä, ja laivuri tavatessani hänet jälleen. Lähtiessäni tuonnoin hänen luotaan oli hän raajarikko, joka ei koskaan enää voinut astua askeltakaan."

"Mutta kuinka te, joka luette Spenceriä ja Darwinia ettekä koskaan ole edes nähnyt koulua — kuinka te opitte lukemaan ja kirjoittamaan?" kysyin minä.

"Palvellessani englantilaisissa kauppalaivoissa. Kaksitoistavuotiaana tulin kajuutanvahdiksi, neljäntoista vuoden vanhana laivapojaksi, kuudentoista jungmanniksi, seitsemäntoista-vuotiaana laivamieheksi ja sitten kokiksi. Ääretön kunnianhimo ja alituinen yksinäisyys pakotti minua lukemaan omin päin — minä luin merenkulkutiedettä, matematiikkaa, tieteellisiä teoksia, kaunokirjallisuutta, kaikkea! Ja mitä hyötyä siitä on ollut? Tultuani nyt elämäni korkeimmalle huipulle, jolloin, niinkuin te sanotte, voimani alkavat mennä alaspäin ja kuolema vähitellen lähestyy, omistan minä oman laivan. Kurjaa se on, eikö totta? Ja kun aurinko nousi, niin pouta poltti minut ja minä kuivetuin, siksi ettei minulla ollut juuria."

"Mutta historia tietää kertoa orjista, jotka voittivat itselleen purppuran", sanoin minä moittivasti.

"Ja historia kertoo myöskin niistä tilaisuuksista, jolloin orjat saattoivat anastaa itselleen purppuran", vastasi hän äreästi. "Ei kukaan ihminen voi itse luoda sellaisia tilaisuuksia. Kaikki, mitä tuollaiset suuret miehet saivat aikaan, riippui kokonaan siitä tilaisuudesta, mikä heille tarjoutui. Siten korsikalainen teki. Minun unelmani ovat olleet yhtä suuret kuin konsanaan hänen. Minä olisin ottanut tilaisuudesta vaarin, jos se olisi tullut, mutta sitä ei tullut koskaan. Ohdakkeet kasvoivat ja tukahduttivat minut. Ja nyt voin sanoa teille, Hump, että te tiedätte minusta enemmän kuin kukaan muu elävä olento, omaa veljeäni lukuunottamatta."

"Kuka hän on? Ja missä hän on?"

"Hän kuljettaa *Macedonia*-laivaa, hän on hylkeenpyytäjä", kuului vastaus. "Me tapamme hänet

varmaan Japanin rannikolla. Häntä sanotaan Surma-Larseniksi."

"Surma-Larseniksi!" huudahdin minä. "Onko hän teidän kaltaisenne?"

"Tuskinpa vain. Hän on oikea karhu ja pölkkyää. Hän on saanut kaiken sen, mikä minussa on..."

"Raakaa", ehdotin minä.

"Niin — kiitos, että autoitte minua, kaiken sen mikä minussa on raakaa, hän osaa töin tuskin lukea ja kirjoittaa."

"Ei suinkaan hän koskaan haudo mielessään kaikenlaisia elämäkysymyksiä", lisäsin minä.

"Ei", vastasi Susi-Larsen tavattoman surullinen ilme kasvoillaan. "Hänen elämänsä on paljon onnellisempi, sillä hän on antanut elämän olla rauhassa. Itse eläminen vaatii kaikki hänen ajatuksensa, niin ettei hän ennätä sitä surra. Kuinka paljon olisinkaan säästynyt, jollen minäkään olisi ruvennut lukemaan kirjoja!"

Yhdestoista luku

Ghost on tehnyt kierroksensa Tynnellä merellä niin kauaksi etelään, kuin sen oli määrä, ja on nyt suunnannut kulkunsa luoteeseen erästä asumatonta saarta kohti, missä meidän tulee ottaa vettä, ennenkuin jatkamme matkaa Japanin rannikolle ja ryhdymme hylkeenpyyntiin. Ampujat ovat koetelleet pyssyjänsä, ja soutajat ja veneiden ohjaajat ovat laittaneet kuntoon purjeensa, kietoneet nahkaa ja plattinkia airojen ja hankatappien ympärille, jotta voisivat äänettömästi päästä hylkeitten läheisyyteen, ja siistineet veneensä hienoiksi kuin omenapaistos — käyttäökseni Leachin hauskaa puheenpartta.

Hänen käsivartensa oli parantunut varsin hyvin, mutta arpi siihen jää ikipäiviksi. Thomas Mugridge pelkää häntä aivan kauheasti eikä uskalla mennä kannelle pimeään tultua. Kanssissa on pari kolme seisovaa riitakysymystä vireillä. Louis on kertonut minulle, että miehistön puheet ovat levinneet peräkannellekin ja että toverit ovat aika tavalla läksyttäneet juorujen levittäjiä. Hän pudistaa huolissaan päätään puhuessaan Johnsonista, joka on soutajana samassa veneessä kuin hänkin. Hän pelkää, että hänen käy vielä huonosti, sillä hän on ollut liian varomaton puheissaan, ja pari kolme kertaa hän on joutunut kiistaan Susi-Larsenin kanssa nimensä ääntämisen johdosta. Johansonille hän eräänä iltana antoi aika selkäsauvan välikannella, ja siitä pitäen on perämies lausunut oikein hänen nimensä. Mutta eihän Johnson voi koettaa samaa keinoa Susi-Larsenille.

Louis on myös kertonut minulle yhtä ja toista Surma-Larsenista, ja nuo tiedot pitävät aivan yhtä kapteenin antaman kuvauksen kanssa. Me tapaamme Surma-Larsenin luultavasti Japanin rannikolla. "Silloin vasta nousee oikea vihuri", ennustaa Louis, "sillä nuo veljekset vihaavat toisiaan kuin sudenpenikat ja sudenpenikoita he juuri ovatkin! Surma-Larsen on laivurina *Macedoniassa*, joka on ainoa höyryalus koko hylkeenpyyntilavastossa. Ja hänen laivassaan on neljätoista venettä, jota vastoin muissa kuunareissa on vain kuusi. Kerrotaanpa aivan yleisesti, että hänellä on tykkejäkin laivassaan, ja että se tekee hyvin kummallisia retkiä — kuljettaa salaa oopiumia Yhdysvaltoihin ja aseita Kiinaan, harjoittaapa sitä paitsi julkista merirosvoustakin." Minun täytyy ehdottomasti uskoa Louisin sanoja, sillä en kertaakaan ole saanut häntä kiinni valheesta, ja hän tuntee perinpohjin kaikki laivat ja laivurit.

Elämä tässä hirvittävässä helvetinlaivassa on samanlaista välikannella ja perällä kuin kanssissa ja keittiössäkin. Kaikkialla tapellaan aivan hurjasti ja väijytään toisten henkeä. Pyyntimiehet odottavat joka hetki, että pyssynkuula ratkaisee Smoken ja Hendersonin välisen riidan, ja Susi-Larsen on suoraan sanonut, että hän puolestaan tappaa toisen, jos he tekevät itsensä syypääksi sellaiseen tekoon. Hän on myös aivan peittelemättä selittänyt, ettei siihen ole syynä mikään moraalinen periaate, sillä hänen puolestaan ampujat saavat kyllä tappaa ja syödä toisensa, mutta hän tarvitsee heitä pyyntiin. Ja jos he pysyvät vain aisoissa kunnes pyyntiaika on päättynyt, niin hän lupaa panna toimeen suuret kemut, jossa kaikki riidat voidaan ratkaista ja jolloin henkiinjääneet saavat heittää kuolleet mereen ja hyväksi lopuksi keksiä jonkin kauniin jutun, miten nuo vainajat ovat heittäneet henkensä merellä.

Luulenpa, että hänen kylmäverisyytensä hämmästyttää hylkeenampujiakin. Sillä turmeluksestaan huolimatta he sittenkin pelkäävät häntä.

Thomas ryömii edessäni kuin koira, mutta sittenkin minä pelkään häntä. Pelko voi tehdä hänet rohkeaksi — tuo tunne on minullekin niin ihmeen tuttu — ja minä hetkenä tahansa tuo rohkeus voi saada vallan hänessä ja hän voi ottaa minut hengiltä. Polveni on nyt paljon parempi, jos kohta sitä ajoittain särkeekin, ja jäykkyys käsivarressani, jota Susi-Larsen puristi, alkaa jo hävitä. Muuten voin erinomaisen hyvin. Lihakseni ovat tulleet voimakkaammiksi ja jyrkemmiksi. Mutta käteni ovat surkean

näköiset. Ne ovat ikäänkuin keitetyt, kynnet ovat mustat ja halkeilleet ja nahka on kasvanut kuin sieni niiden päälle. Olen sitä paitsi saanut äkämää, luultavasti ruoan johdosta, sillä sellaisia minulla ei koskaan ennen ole ollut.

Eräänä iltana ihmeekseni näin Susi-Larsenin lukevan raamattua. Raamattu, jota hän matkan alussa oli turhaan etsinyt, oli sittemmin löytynyt vainajan arkusta. Minä ihmettelin mitähän hyvää Susi-Larsen saattoi löytää siitä kirjasta, ja hän alkoi lukea minulle ääneen Salomon Saarnaajaa. Hänen lukiessaan tuntui minusta ikäänkuin hän olisi lausunut ilmi omat ajatuksensa, ja hänen syvä, surullisesti värähtelevä äänensä viehätti ja ihastutti minua. Olkoon, että hän on sivistymätön, mutta hän osaa sittenkin lukea oikealla painolla. Voin kuulla hänen äänensä milloin hyvänsä — en voi koskaan unohtaa, miten hän luki seuraavat sanat äänessään surumielisen värähtelevä sointu:

"Minä kokosin myös itselleni hopiaa ja kultaa ja tavaraa kuninkailta ja maakunnista; minä toimitin itselleni veisaajia, miehiä ja vaimoja, ja ihmisten lasten ilon, kaikkinaiset kanteleet.

"Ja tulin suureksi ja menestyin enempi kuin kaikki, jotka minun edelläni olivat Jerusalemissa: minun viisauteni pysyi myös minun tykönäni.

"Ja kaikkia, mitä silmäni toivoivat, olen minä heille antanut...

"Mutta kun minä katsoin kaikkia töitäni, jotka käteni olivat tehneet, ja vaivaa, jolla minä itseni olin vaivannut: niin katso, se oli kaikki turhuus ja hengen vaiva, eikä auringon alla ole mitään muuta.

"Kaikkien on laita sama, niin vanhurskasten kuin jumalattomienkin, hyvien ja puhtaitten kuin saastaistenkin, niin sen joka uhraa, kuin senkin, joka ei uhraa, niinkuin hyvien niin syntistenkin, niin vanhojan kuin sen, joka valaa pelkää.

"Se on paha kaikessa, mitä auringon alla tapahtuu, että yhdelle käy niinkuin toisellekin, josta myös ihmisten lasten sydän täyttyy pahuudella ja hulluus on heidän sydämessänsä, niin kauan kuin he elävät; sitten täytyy heidän kuolla.

"Mitä pitää siis jonkun valitseman? Niin kauan kuin eletään, on toivo, sillä elävä koira on parempi kuin kuollut jalopeura.

"Sillä elävät tietävät kuolevansa, mutta eivät kuolleet tiedä mitään, eivätkä he mitään enää ansaitse, sillä heidän muistonsa on unohdettu.

"On myös heidän rakkautensa ja heidän vihansa ja vainonsa jo rauennut eikä heillä ole yhtään osaa maailmassa kaikessa, mitä auringon alla tapahtuu."

"Kas tässä se nyt on, Hump", sanoi hän sulkien kirjan ja katsoen minuun. "Salomo, Israelin kuningas Jerusalemissa, ajattelee aivan samoin kuin minä. Te sanotte minua pessimistiksi. Eikö tämä nyt ole kaikkein synkintä pessimismää? Kaikki on turhuutta ja hengen vaivaa. — Kaikkien laita on sama, niin vanhurskasten kuin jumalattomienkin, hyvien ja puhtaitten kuin saastaistenkin — ja tämä kaikki on kuolemaa ja pahuutta. Sillä Salomo rakasti elämää eikä tahtonut kuolla, ja niinpä hän sanoi: 'Elävä koira on parempi kuin kuollut jalopeura.' Hän pani enemmän arvoa turhuuteen ja hengen vaivaan kuin haudan hiljaisuuteen ja liikkumattomuuteen. Minä teen samoin kuin hänkin. Matelu täällä maan päällä on eläimellistä, mutta inhottavaa olisi ajatella, etten voisikaan sitä tehdä, vaan että olisin vain kuollut möhkäle tai tukki. Se inhottaa sitä elämää, joka on minussa, tätä elämää, jolle liikunta on kaikki kaikessa, jolla on kykyä liikkua ja joka tietää itse omistavansa tämän kyvyn. Elämä itse ei tuota tyydytystä, mutta vieläkin vähemmän voi kuoleman ajatus tyydyttää."

"Te istutte siinä vielä paljon lujemmin kiinni kuin Omar", sanoin minä, "hän heittäytyi nautintoihin päästyään nuoruusajan raskasmielisyydestä vapaaksi ja käsitti materialisminsa aivan toiselta kannalta."

"Kuka on Omar?" kysyi Susi-Larsen — ja sinä päivänä en suorittanut sen pitemmältä askareitani, enkä liioin seuraavana enkä sitä seuraavanakaan päivänä.

Ahmiessaan mitä erilaisimpia kirjoja ei hänen käsiinsä koskaan ollut sattunut persialaisen runoilijan Omarin Rubaiyat-nimistä mieterunoelmaa ja siitä tuli hänelle nyt aivan pohjaton aarre. Muistin sen melkein kokonaan ulkoa, ainakin kaksi kolmannesta siitä, ja helposti muistui loputkin mieleeni. Tuntikausia me keskustelimme erinäisistä säkeistä, ja hän huomasi niissä haikeutta ja kapinahenkeä, mikä ei koskaan ollut pistänyt minun silmiini. Minä lausuin jotakuinkin vilkkaasti, ja hyvämuistinen kun oli, hän oppi usein säkeistön ulkoa kuultuaan sen kahdesti, vieläpä joskus ensi kerrallakin. Ja hän lausui niitä suurella hehkulla ja intohimoisella kapinahengellä, joka todellakin oli vakuuttava.

Minua huvitti tietää, mikä runo miellyttäisi häntä enimmin, enkä lainkaan ihmeteltyt, kun hän mainitsi erään, joka varmaan oli syntynyt hetken kiihkeydessä ja kokonaan soti persialaisen runoilijan tyyntä

filosofiaa ja nerokkaita elämänohjeita vastaan.

"Suurenmoista!" huudahti Susi-Larsen luettuani sen vielä kerran, "suorastaan suurenmoista! Ihminen heitetään tähän elämään vastoin tahtoansa, ja vasten tahtoansa hän taas karkotetaan täältä. Se on julkeutta — aivan niin! Sen paremmin runoilija ei olisi voinut tuota ajatusta kuvata!"

Turhaan koetin vastustaa häntä. Sain kokonaisen tulvan vastaväitteitä vastaan.

"Elämä on nyt kerran sellainen, se ei voi olla toisin. Elämä nousee aina kapinaan lopun lähestyessä. Sitä ei voi auttaa. Salomon mielestä elämä ja kaikki sen toimet eivät ole mitään muuta kuin turhuutta ja hengen vaivaa, jotakin pahaa — mutta kuolema, jolloin ihminen ei voi enää ajaa takaa turhamaisuutta, oli hänen mielestään vieläkin pahempi. Luku luvulta hän suree sitä pahaa, joka tulee jokaisen osaksi. Siten Omarkin tekee, ja niin minä ja tekin teette, niin, sen tekin teette, sillä te kapinoitte kuolemaa vastaan, kun Cooky hioo veistään tappaakseen teidät. Te pelkäätte kuolemaa — elämä, joka on teissä, joka on parasta mitä teissä on, joka on enemmän kuin te itse, ei tahdo kuolla. Te olette puhunut kuolemattomuudenvaistosta. Minä puhun sen sijaan elämänvaistosta, joka kuoleman lähestyessä voittaa niin sanotun kuolemattomuudenvaiston. Siten teidän kävi — sitä te ette voi kieltää — siksi että te näitte tuon hullun kokin hiovan veistänsä. Te pelkäätte häntä yhä vieläkin. Ja te pelkäätte minuakin. Sitä te ette voi kieltää. Jos minä tarttuisin teitä kurkkuun kiinni, kas näin", — hän puristi minua kurkusta niin etten voinut vetää henkeä — "ja puristaisin teistä hengen — kas näin ja näin — niin teidän kuolemattomuudenvaistonne katoaisi aivan heti ja teidän elämänvaistonne, se joka tahtoo elää, leimahtaisi ilmi liekkiin, ja te taistelisivat henkenne puolesta. Mitä? Minä näen nyt jo kuolemanpelon teidän silmissänne! Te huidotte käsiänne. Te ponnistatte koko vähäisen voimanne saadaksenne elää. Teidän kätenne tarttuu minun käsivarteeni, vaikka sen kosketus on yhtä kevyt kuin perhosen. Teidän rintanne kohoaa, kielenne riippuu ulos suusta, kasvonne mustuvat ja silmänne vuotaa vettä. 'Minä tahdon elää, elää, elää!' huutaa ääni teidän rinnassanne, ja te tahdotte elää täällä ja juuri tänä hetkenä, eikä vasta kuoleman jälkeen. Ehkäpä te ette uskokaan kuolemattomuuteen? Hahahaha! Te ette ole oikein varma asiastanne. Te pelkäätte, että tulette petetyksi. Te voitte olla täysin varma vain tästä elämästä. Mutta teidän silmissänne mustuu yhä enemmän. Kuoleman pimeys ympäröi teitä, laskeutuu teidän ylitsenne, kasaantuu teidän eteenne — te ette elä enää, ette tunne, ette voi liikkua enää. Ja teidän silmänne jäykistyvät, tulevat lasimaisiksi. Te kuulette vain epäselvästi minun ääneni, ikäänkuin olisin kaukana teistä. Te ette voi enää erottaa kasvonpiirteitäni. Ja sittenkin te ponnistatte kaikki voimanne päästäksenne irti minusta. Te potkutte. Teidän ruumiinne kiemuroi kuin käärme. Ja rintanne kohoaa... Niin, elää, elää, elää..."

En kuullut sen enempää. Minä vajosin pimeyteen, jota hän niin sattuvasti oli kuvannut, ja kun toivuin jälleen, makasin pitkänäni maassa. Susi-Larsen poltti sikariaan ja katseli minua uteliaasti.

"No, uskotteko nyt minua?" kysyi hän. "Kas, juokaa hiukan. Minä tahdon tehdä teille muutamia kysymyksiä."

Minä pudistin päätäni. "Teidän todistuksenne ovat liian väkivaltaisia", onnistui minun suurella vaivalla saada sanotuksi, sillä kurkkuani kirveli pahasti.

"Te olette aivan reipas puolen tunnin kuluttua", vakuutti hän. "Ja minä lupaan, etten käytä enää toiste ruumiillisia todisteita. Nouskaa nyt ylös! Te voitte käydä tuolille istumaan."

Minähän olin vain leikkikalua tuon pedon käsissä, ja me jatkoimme keskustelua Omarista ja Salomosta. Keskustelimme aina puoliyöhön asti.

Kahdestoista luku

Tänä viimeisenä vuorokautena on raakuus suorastaan puhjennut kukkaansa laivassa. Se on levinnyt kuin tarttuva tauti kajuutasta kanssiin. Enpä tiedä mistä oikein aloittaisinkaan. Syynä kaikkeen on ollut Susi-Larsen. Johnson oli varmaan ostanut öljykankaisen vaatekerran varastosta ja huomannut, että se oli varsin huonoa lajia. Hän oli heti valmis lausumaan ilmi ajatuksensa. Laivan pukuvarastossa on tarjona kaikenlaisia esineitä, joita merimiehet voivat tarvita matkalla, ja tuollaisia pienoiskauppoja on kaikilla hylkeenpyyntilavoilla. Merimiesten ostot vedetään sitten pois heidän tuloistaan pyyntiaikana. Sekä ampujat että soutajat ja veneiden ohjaajat ovat kaikki samassa asemassa — palkan asemasta he saavat määrätyn prosentin saaliista, niin tai niin paljon kustakin nahasta, jonka kukin on pyytänyt.

En ollut kuullut lainkaan, että Johnson oli tyytymätön saamaansa vaatetukseen, ja siksi kaikki siitä johtuvat seuraukset yllättivät minut aivan äkkiä. Olin juuri lakaissut kajuutassa ja keskustelin parast'aikaa Susi-Larsenin kanssa Hamletista — Shakespearen henkilöistä Hamlet huvitti häntä

kaikkein enimmin — kun Johanson tuli alas portaita ja Johnson seurasi hänen jäljessään. Viimeksi mainittu otti lakin päästään niinkuin tapa vaati, ja hän seiso siinä keskellä lattiaa katsellen kunnioittavasti kapteeniin, vaivoin pysytellen tasapainossa laivan heiluessa puolelle ja toiselle.

"Sulkekaa ovi ja vetäkää salpa eteen", sanoi Susi-Larsen minulle.

Täyttäessäni hänen käskyjään näin Johnsonin silmissä levottoman ilmeen, mutta en voinut aavistaa mikä siihen oli syynä. Yhtä vähän saatoin edeltäpäin ymmärtää sitä, mikä nyt tapahtui, ennenkuin se oli jo tapahtunut, mutta hän aavisti kaikki edeltäpäin ja odotti vain rohkeasti. Ja hänen käytöksensä hyvitti täydellisesti Susi-Larsenin materialismin. Merimies Johnson seurasi häikäilemättä yhtä ainoaa ajatusta, yhtä periaatetta, hän tahtoi pysyä totuudessa ja olla rehellinen. Hän oli oikeassa, hän tiesi olevansa oikeassa, ja siksi hän ei pelännyt. Hän oli valmis vaikka kuolemaan oikeuden puolesta, jos se olisi tarpeen, hän tahtoi olla uskollinen itselleen, rehellinen omalle sielulleen. Se oli sattuva todistus hengen voitosta lihan yli, sielun lannistumattomuudesta ja siveellisestä voimasta, jolla ei ole minkäänlaisia rajoja, vaan joka kohoo yläpuolelle sekä aikaa että paikkaa ja toimii semmoisella varmuudella ja voimalla, joka ei voi johtaa alkuperäänsä muusaa kuin ikuisuudesta ja kuolemattomuudesta.

Mutta palatkaamme asiaan. Minä huomasin levottoman ilmeen Johnsonin silmissä, mutta käsitin sen väärin — luulin sen johtuvan hänen perinnöllisestä arkuudestaan ja kömpelyydestään. Perämies Johanson seiso hänen vieressään, jonkin matkan päässä, ja noin kolme yardia hänestä, aivan hänen edessään istui Susi-Larsen kääntötuolissa. Suljettuani ovet ja vedettyäni salvan eteen seurasi hetken hiljaisuus — äänettömyyttä kesti varmaan minuutin verran. Susi-Larsen puhkesi ensimmäisenä puhumaan.

"Yonson", aloitti hän.

"Nimeni on Johnson, herra", oikaisi merimies pelotta.

"No Johnson sitten — piru vieköön! Voitteko arvata, miksi minä käskin teidät tänne?"

"Kyllä — tai en kuitenkaan", kuului pitkäväteinen vastaus. "Olen suorittanut kunnollisesti työni. Perämies sen kyllä tietää, ja tekin sen tiedätte, herra. Sen johdosta ei ainakaan ole valittamisen syytä."

"Ettekö tiedä mitään muuta?" kysyi Susi-Larsen. Hänen äänensä oli lempeä, hiljainen ja kehräävä.

"Minä tiedän, että te tahdotte vahingoittaa minua, herra", jatkoi Johnson yhä edelleen hitaalla äänellä, pannen jokaiselle sanalle aivan erityistä painoa. "Te ette pidä minusta. Te — te..."

"Jatkakaa vain", kehoitti Susi-Larsen. "Älkää pelätkö loukkaavanne minun tunteitani."

"En minä pelkää", vastasi merimies, ja äkillinen närkästyksen puna tunkeutui päivityksen läpi. "Syynä siihen, etten osaa puhua nopeasti, on se, etten ole ollut kyllin kauan poissa vanhasta maailmasta, herra. Te ette pidä minusta siksi, että minussa on liiaksi miestä — siinä koko syy, herra."

"Teissä on liiaksi miestä totellaksenne laivakuria, jos te sitä tarkoitate — ja jos te mahdollisesti ymmärrätte mitä tarkoitan", vastasi Susi-Larsen.

"Minä osaan englanninkieltä ja tiedän, mitä te tarkoitate, herra", vastasi Johnson. Puna hänen kasvoillaan tummeni, kun toinen niin pilkallisesti vetosi hänen kielitaitoonsa.

"Johnson", sanoi Susi-Larsen ikäänkuin hän nyt vasta olisi siirtynyt varsinaiseen asiaan, "olen kuullut, että te ette ole oikein tyytyväinen öljyvaatteihinne?"

"En olekaan. Ne eivät ole hyvät, herra."

"Ja te olette valittanut siitä toisille."

"Minä sanon suoraan ajatukseni", vastasi merimies rohkeasti. Mutta hän ei puhunut niin juhlallisen kohteliaasti kuin hänen olisi pitänyt tehdä, hän unohti sanoa "herra".

Samassa silmäni sattumalta osuivat Johansonin. Hän seiso siinä ja pui isoja nyrkkejäänsä, avasi ja puristi ne yhteen vähän väliä, ja hänen kasvonsa ilme oli suorastaan pirullinen, niin ilkeästi hän katseli Johnsonia. Hänen toisen silmänsä alla oli mustelma, pieni merkki siitä rangaistuksesta, jonka nuori merimies oli hänelle antanut. Ensi kertaa heräsi nyt hämärä aavistus sielussani, että jotakin kauheaa tulisi tapahtumaan — mutta mitä, sitä en voinut lainkaan kuvailla mielessäni.

"Tiedättekö miten sen käypi, joka moittii minua ja minun varastoani, niinkuin te olette tehnyt?" kysyi Susi-Larsen.

"Kyllä minä sen tiedän, herra", kuului vastaus.

"Mitä te sitten tiedätte?" kysyi Susi-Larsen terävällä ja käskevällä äänellä.

"Mitä te ja perämies aiotte minulle tehdä, herra."

"Katsokaa häntä, Hump", sanoi Susi-Larsen minulle, "katsokaa tätä elävää ainemöhkälettä, joka liikkuu ja hengittää ja nousee vastarintaan ja on aivan vakuutettu siitä, että hänessä on jotakin hyvää — häneen on tarttunut muutamia inhimillisiä kuvitteluja, niinkuin rehellisyyttä ja kunniantuntoa, ja hän tahtoo elää niiden mukaan, kaikista persoonallisista ikävyyksistä huolimatta. Mitä te hänestä ajattelette, Hump? Mitä te ajattelette hänestä?"

"Minä ajattelen, että hän on parempi ihminen kuin te", vastasin minä, sillä äkkiä teki mieleni saada edes osa siitä vihasta, joka uhkasi Johnsonia. "Hänen inhimilliset kuvittelunsa, joksi te niitä nimitätte, todistavat jaloutta ja miehuullisuutta. Teillä ei ole sellaisia kuvitteluja, teillä ei ole unelmia eikä ihanteita. Siinä suhteessa te olette aivan köyhä."

Hän nyökkäsi mielissään päätään. "Aivan oikein, Hump, aivan oikein. Minulla ei ole jaloja eikä miehuullisia kuvitteluja. Elävä koira on parempi kuin kuollut leijona, sanon minä samoin kuin Salomokin. Minun ainoa periaatteeni on oman edun valvominen, ja se antaa minulle voimaa elämiseen. Tuossa käyteaineen möhkäleessä, jota te nimitätte 'Johnsoniksi', ei ole enemmän jaloutta kuin missä aineessa tahansa, niin pian kuin hän ei enää ole käyteainetta, vaan ainoastaan tuhkaa ja tomua, mutta minä sen sijaan olen yhä edelleen elossa ja voin mieleni mukaan raivota. Tiedättekö mitä aion tehdä?"

Minä pudistin päätäni.

"Minä aion käyttää hyväkseni raivoamisoikeuttani ja minä näytän teille miten jalouden sitten käy. Katsokaa nyt!"

Hän istui kolmen yardin päässä Johnsonista. Yhdeksän jalan päässä! Hän hyökkäsi tuoiltaan yhdellä ainoalla hyppäyksellä nousematta edes pystyyn. Hän hyökkäsi paikaltaan aivan siinä asennossa kuin hän oli istunut — heittäytyi kumarassa eteenpäin ikäänkuin villi eläin, kuin tiikeri — ja kuin tiikeri hän hyökkäsi saaliinsa kimppuun. Turhaan Johnson koetti väistää tätä raivoavaa laviinia. Hän varjeli vatsaansa toisella käsivarrellaan, toisella hän peitti kasvonsa. Mutta Susi-Larsenin nyrkki osui näiden molempien väliin, suoraan rintaan, ja sen isku oli murskaava. Johnson ei saanut hengitetyksi, hän haukkoi vain ilmaa voimatta vetää sitä syvemmältä pitkään aikaan. Vihdoin hän puhkui ikäänkuin hän äkisti olisi heilahduttanut kirvestä ilmassa. Hän oli vähällä kaatua selälleen ja horjahteli edestakaisin koettaessaan pysyä tasapainossa.

Minun on aivan mahdoton lähemmin kuvata tätä hirveään kohtausta. Se oli aivan liian tärisyttävä. Voin pahoin vain ajattellessanikin sitä. Johnson piti rohkeasti puoliaan, mutta hänen voimansa eivät riittäneet minnekään Susi-Larsenin rinnalla, ja vielä paljon vähemmän, kun sekä Susi-Larsen että perämies kävivät hänen kimppuunsa. Se oli suorastaan hirveää. En koskaan olisi voinut luulla, että ihminen voi kestää niin paljon ja sittenkin vielä elää ja taistella vastaan. Ja sitä juuri Johnson teki. Tietysti hänellä ei ollut vähintäkään voittamisen toivoa, ja sen hän tiesi yhtä hyvin kuin minäkin, mutta hänen miehuutensa vaati häntä sittenkin pitämään puoliensa.

Tuo kohtausta oli minulle aivan liikaa. Tunsin, että voisin vaikka kadottaa järkeni ja hyökkäsin sen vuoksi portaita ylös avatakseni ovet ja päästäkseni kannelle. Mutta silloin Susi-Larsen jätti hetkeksi uhrinsa rauhaan. Yhdellä ainoalla harppauksella hän seiso vieressäni ja viskasi minut kajuutan perimmäiseen sopukkaan.

"Se on vain yksi elämän ilmiö, Hump", selitti hän. "Jääkää katsomaan sitä! Te voitte tehdä uusia huomioita sielun kuolemattomuudesta. Ja tiedättehän te sitä paitsi, ettemme me tee Johnsonin sielulle mitään pahaa. Me voimme vain tuhota hänen katoavan ruumiinsa."

Aika tuntui pitkältä kuin iankaikkisuus — ehkäpä tuo hirveä kohtausta ei kestänyt sittenkään enemmän kuin kymmenen minuuttia. Susi-Larsen ja perämies räökkäsivät kilvan uhri-parkaansa. He löivät häntä nyrkeillensä, he potkivat häntä raskailla saappaillansa, he viskasivat hänet maahan ja raastoivat hänet jälleen pystyyn heittääkseen hänet uudestaan maahan. Hänen silmänsä olivat pöhytyksissä, niin ettei hän voinut nähdä mitään, ja verta juoksi hänen korvistaan, nenästään ja suustaan, jotta kajuutta oli kuin teurastuspenkki. Kun hän ei enää jaksanut nousta pystyyn, löivät ja potkivat he häntä pitkänään.

"Lopettakaa jo, lopettakaa, Johanson", sanoi Susi-Larsen vihdoin.

Mutta peto perämiehen sielussa oli herännyt, ja Susi-Larsenin täytyi kyynärpäällään työntää hänet kauemmaksi. Tuo töytyys näytti varsin kevyeltä, mutta se heitti Johansonin sittenkin niin äkkiä taakse kuin korkki olisi lentänyt pullosta ja hän iski päänsä seinään kovalla kolinalla. Hän kaatui puoleksi tajuttomana maahan, hengitti syvään ja räpytti silmiään kuin mielenvikainen, mutta hetken kuluttua hän sittenkin nousi pystyyn.

"Avatkaa nyt ovet, Hump", käski Susi-Larsen.

Minä tottelin, ja molemmat pedot nostivat tajuttoman uhrinsa maasta, ikäänkuin siinä olisi ollut vain säkillinen soraa, laahasivat hänet ylös portaita ja kapeasta oviaukosta kannelle. Veri juoksi punaisena virtana hänen nenästään ruorimiehen jaloille. Se oli Louis, Johnsonin venetoveri. Mutta Louis hoiti tehtävänsä ja tuijotti lakkaamatta kompassikoppiin.

Sen sijaan käyttäytyi George Leach, entinen laivapoika, aivan toisin. Ei mikään tapaus laivalla ollut hämmästyttänyt meitä yhtä suuresti. Ilman minkäänlaista käskyä hän tuli peräkannelle ja laahasi mukanaan Johnsonin kokkaan, missä hän alkoi parhaansa mukaan hoitaa hänen haavojaan. Johnsonia olisi ollut aivan mahdoton tuntea, sillä hänen kasvopiirteensä olivat kokonaan muuttuneet, niin pöhötynyt hän oli ja väriltään vaihtunut tuona varsin lyhyenä hetkenä, joka oli kulunut tapauksen alusta siihen saakka, kunnes hänet laahattiin tajuttomana kannelle.

Entäs George Leach... Melkein samaan aikaan kun minä olin lopettanut siivouksen kajuutassa, oli hän ottanut Johnsonin huostaansa. Olin juuri noussut kannelle hengittääkseni hiukan raitista ilmaa ja lepuuttaakseni kiihottuneita hermojani. Susi-Larsen poltti sikariaan ja tarkasteli patenttilokia, jota *Ghost* tavallisesti veti perässään, mutta joka nyt jostakin syystä oli nostettu kannelle. Äkkiä kuulin Leachin äänen, se oli sortunut ja raivosta aivan karhea. Käännyin taakseni ja näin hänen seisovan keittiön luona, peräkannen astimella. Hänen kasvonsa olivat kalmankalpeat ja vääntyneet, hänen silmänsä säkenöivät ja hän kohotti nyrkkiään ilmaan.

"Jumala kirotkoon teidän sielunne helvetin piinaan, Susi-Larsen!" alkoi hän. "Oikeastaan helvettikin on teille liian hyvä, te kurja raukka, murhaaja, sika!"

Minä seisoin ikäänkuin ukkosen iskemänä. Aavistin jo edeltäpäin miten hänen kävisi. Mutta Susi-Larsen ei viitsinytkään karata hänen kimppuunsa. Hän astui hitaasti korokkeen reunalle, nojasi kyynärpäätään keittiön seinää vasten ja katseli mieltävänä ja uteliaasti kiihottunutta nuorukaista.

Ja George Leach sätti ja haukkui Susi-Larsenia pahemmin kuin koskaan ennen olen kuullut. Merimiehet kerääntyivät pelästyneinä yhteen ryhmään kansiluukun edustalle kuuntelemaan. Hylkeenampujat ryntäsivät pesästään esille, mutta minä huomasin, että Leachin puhuessa leikki katosi kauaksi heidän kasvoiltaan. Heitäkin pelotti — tosin ei nuorukaisen julmat sanat, vaan hänen ääretön rohkeutensa. Tuntui aivan käsittämättömältä, että joku elävä olento taisi tällä tavalla sanoa Susi-Larsenille totuuden vasten kasvoja. Omasta puolestani minä ihailin pelotonta nuorukaista, ja minä näin miten hänen kuolematon sielunsa sai voiton hänen ruumiistaan ja ruumiillisesta pelostaan aivan kuin entisajan profeetat tuomitessaan vääryyttä.

Ja millainen tuomio se oli! Hän paljasti niin kokonaan Susi-Larsenin sielun, että kaikkien täytyi halveksia sitä. Hän syyti oikean kiroustulvan hänen ylitsensä, hän herjasi häntä tavalla, joka muistutti mieleen katolisen kirkon keskiaikaisia pannaanjulistuksia. Hänen syytöksillään ei ollut mitään rajaa, hetkittäin hänen vihansa oli ylevä, miltei jumalallinen, hetkittäin hän sätti jälleen mitä karkeimmalla ja sopimattomimmalla tavalla.

Hän raivosi kuin hullu. Hänen huulensa olivat vaahdossa, ja vähän väliä hän oli tukehtua, sanat korisivat vain epäselvinä hänen kurkussaan. Ja kaiken aikaa Susi-Larsen seiso aivan levollisena ja välinpitämättömänä, nojasi vain kyynärpäähänsä ja katseli Leachia uteliaan katsein. Tuo käyteaineen hurja purkaus, tuo liikkuvan materian uhka, tavaton kapina hämmästytti ja huvitti häntä.

Joka hetki minä odotin — ja me odotimme kaikki — että hän hyökkäisi rohkean nuorukaisen kimppuun ja musertaisi hänet. Mutta se ei näyttänyt juolahtavan hänen mieleensäkään. Sikari sammui, mutta Susi-Larsen seiso yhä ääneti ja katseli vain uteliaasti Leachia.

Nuorukainen oli kiihottanut itsensä aivan tajuttomaan raivoon.

"Sika! Sika! Sika!" hän huusi kaikin voimin. "Miksi ette tule alas ja tapa minua, murhaaja? Tehkääpä se! En minä pelkää. Eikä kukaan estä teitä. Paljon parempi on kuolla, jotta teidän valtanne ei voi ulottua minuun, kuin olla hengissä ja teidän kynsissänne! Tulkaa, kurja raukka! Tappakaa minut! Tappakaa minut! Tappakaa minut!"

Samassa Thomas Mugridgen harhaileva sielu johti hänet näyttämölle. Hän oli seisonut keittiön ovella ja kuunnellut, mutta nyt hän astui aivan komeasti esiin ja heitti jotakin roskaa reunan yli mereen, jotta verinen näytelmä, jonka hän aavisti olevan tulossa, ei menisi häneltä hukkaan. Hän käänsi rasvaiset, hymyilevät kasvonsa Susi-Larseniin, joka ei näyttänyt huomaavan häntä. Mutta se ei häirinyt kokkia vähäkään, hän oli siksi hullu, että hän kääntyi Leachin puoleen ja sanoi:

"Onpas sekin puhetta! Kerrassaan kauheaa!"

Leachin raivo sai uuden käänteen. Tässä oli ainakin joku, johon saattoi käydä käsiksi. Ja ensi kertaa iskettyään Leachia veitsellä näyttäytyi Mugridge aseettomana keittiönsä ulkopuolella. Sanat olivat tuskin kajahtaneet hänen huuliltaan, kun Leach viskasi hänet maahan. Kolmesti hän nousi pystyyn ja koetti palata keittiöön, mutta joka kerta toinen viskasi hänet jälleen maahan.

"Oi hyvä Jumala!" huusi kokki valittaen. "Auttakaa! Auttakaa! Viekää hänet pois — ettekö voi viedä pois häntä? Kuulkaa!"

Hylkeenampujat nauroivat ääneensä helpotuksesta. Murhenäytelmä oli muuttunut ilveilyksi. Merimiehet tunkeutuivat nyt rohkeasti perälle, irvistelivät ja työnsivät toisiaan, nähdäkseen miten kokki, jota kaikki vihasivat, sai selkäänsä. Minäkin tunsin rintani paisuvan ilosta. Minä myönnän, että nautin siitä kurituksesta, jota Leach antoi Thomas Mugridgelle, vaikka se olikin melkein yhtä hirveä kuin se, jonka Mugridge oli hankkinut Johnsonille, mutta Susi-Larsenin kasvojen ilme ei muuttunut vähääkään. Hän ei muuttanut asentoakaan, vaan tuijotti yhä eteensä yhtä suurella uteliaisuudella kuin ennenkin. Näyttipä siltä kuin hän, katsellessaan tätä elämän näytelmää, olisi toivonut voitavansa tehdä jonkin uuden keksinnön sen johdosta — ikäänkuin hän olisi koettanut tutkia jotakin, mitä hän tähän asti ei ollut huomannut, ehkäpä saada käsiinsä sen avaimen, joka saattoi antaa hänelle selityksen elämän salaisuuteen.

Entäs tuo hirveä kohtaus! Se oli aivan samanlainen kuin edellinenkin kajuutassa. Kokki koki turhaan päästä raivoavaa nuorukaista pakoon. Turhaan hän yritti paeta kajuuttaankin. Hän vieräsi sinnepäin, hän ryömi, hän keikahti sinnepäin joka kerta, kun hän kaatui maahan. Mutta isku seurasi toistaan hirveällä vauhdilla. Hän viskautui edestakaisin kuin höyhen, kunnes makasi siinä yhtä kurjassa tilassa kuin Johnsonkin. Eikä kukaan tullut apuun. Leach olisi voinut tappaa hänet, mutta hän arveli varmaan jo kostaneensa kylliksi. Hän vetäytyi pois vihollisensa luota, joka loikoili siinä kuin vinkuva ja valittava koiranpentu, ja poistui kokkapuoleen.

Mutta nämä molemmat kohtaukset olivat vain sen päivän ohjelman alkunumeroita. Iltapuolella riitaantuivat Smoke ja Henderson, laukauksia pamahti äkkiä välikannelta, ja muut neljä hylkeenampujaa hyökkäsivät aika vauhtia kannelle. Paksu savupilvi nousi portaita ylös, ja tämän pilven läpi hyökkäsi Susi-Larsen yhdellä harppauksella. Ylös kuului iskujen ja tappelun kolinaa. Molemmat ampujat olivat haavoittuneet, ja nyt kuritti Susi-Larsen kumpaistakin, siksi etteivät he olleet totelleet hänen käskyjään, vaan olivat tehneet toisensa kelpaamattomiksi pyyntiin. Heidän haavansa olivat varsin pahoja, ja annettuaan miehille selkään Susi-Larsen hoiti heidän haavojaan hyvin alkuperäisellä tavalla ja sitoi ne. Minä autoin häntä hänen tutkiessaan ja puhdistessaan niitä, ja molemmat miehet kestivät hänen kovakouraista käsittelyänsä saamatta muuta huumausainetta kuin aika pikarillisen whiskyä.

Sitten ensimmäisen iltapäivävartion aikana syntyi levottomuutta kanssissa. Se johtui niistä puheista ja juoruista, jotka olivat olleet syynä Johnsonin räikkäykseen, ja päättäen siitä melusta, joka alhaalta kuului, sekä merimiesten mustelmista ja haavoista, oli päivänseivää, että toinen puoli miehistöä oli antanut toiselle aika selkäsaunan.

Toinen iltapäivävartio päättyi siten, että tappelu syttyi Johansonin ja Latimerin välillä — tuon laihaa pyyntimiehen, joka ulkomuodoltaan oli täysin amerikkalainen. Heidän riitansa syntyi sen johdosta, että Latimer oli valittanut perämiehen pitävän kovaa ääntä nukkuessansa, ja vaikka Johanson saikin selkäänsä, niin hän piti koko välikannen asukkaat yöllä hereillä, nukkuen itse kaikkein sikeintä untaan — sillä unissaan hän useampaan kertaan uudisti heidän tappelunsa.

Mitä minuun tuli, niin painajainen kiusasi minua kaiken yötä. Koko päivä oli ollut kuin hirveintä unta. Toinen raaka kohtaus oli seurannut toistansa; kuohuvat intohimot ja kylmäverinen julmuus oli yllyttänyt miehiä toisiaan vastaan, he olivat yrittäneet vahingoittaa ja runnella toisiaan. Hermoni olivat hirveän kiihottuneet. Tunsin sisällistä väristystä. Kaiken ikäni olin elänyt rauhassa tuntematta ihmisten elämellisyttä. Elämäntuntemukseni rajoittui vain elämän henkiseen puoleen. Tosin olin joskus nähnyt raakuuttakin, mutta ainoastaan henkistä raakuutta — olinhan kuullut Charley Furusethin purevia kompasanoja, klubitoverini armottomia epigrammeja ja satunnaisia vaikeastisulavia sukkeluuksia sekä silloin tällöin kouluaikoinani joitakin ilkeitä huomautuksia opettajieni puolelta.

Siinä olikin kaikki. Mutta että ihmiset voivat purkaa vihansa musertamalla toistensa jäseniä ja vuodattamalla heidän vertansa, oli jotakin aivan uutta ja kauhistuttavaa minulle. Huomasin, ettei minua syyttä ollut nimitetty "Sissy" van Weydeniksi, ja minä heittelehdin levottomasti vuoteellani kaiken yötä. Toinen paha uni seurasi toistaan. Minusta tuntui, etten tähän asti ollut tietänyt kerrassaan mitään todellisesta elämästä. Minä nauroin katkerasti itselleni ja arvelin, että Susi-Larsenin vastenmielinen filosofia sittenkin antoi luotettavamman kuvan elämästä kuin omani.

Ja minä pelästyin huomattessani mihin suuntaan ajatukseni kulkivat. Ympäristöni raakuus vaikutti silmännähtävästi vahingollisesti minuun. Se oli vähällä turmella minulta kaiken sen, mikä elämässä oli valoisaa ja parasta. Järkeni sanoi minulle, että se räikkäys, jonka alaiseksi Thomas Mugridge oli

joutunut, oli jotakin pahaa, ja kuitenkin en voinut mitenkään olla siitä iloitsematta. Vieläpä silloinkin kun tunsin suuren synnin painostavan mieltäni — se oli todellakin synty — naureskelin itsekseni mielettömässä ihastuksessani. Minä en ollut enää Humphrey van Weyden. Minä olin Hump, laivapoika *Ghost*-kuunarissa. Susi-Larsen oli kapteenini ja muut olivat tovereitani, ja minuunkin oli se leima painanut monta merkkiä, joka oli jättänyt jälkensä kaikkiin.

Kolmastoista luku

Kolmantena päivänä minä hoidin sekä omat että Thomas Mugridgen askareet, ja voin kerskailla suorittaneeni ne hyvin. Tiedän että Susi-Larsen oli tyytyväinen, ja koko miehistö loisti ilosta koko sinä lyhyenä aikana, jolloin minä hoidin keittiötä.

"Ensi kertaa siitä saakka kun tulin laivaan on ruoka siististi valmistettua", sanoi Harrison minulle keittiön ovelta, kantaen sinne kulhoja ja pannuja kanssista päivällisen jälkeen. "Tommyn ruoka maistuu aina rasvalta, härskiltä rasvalta — enkä usko hänen muuttaneen paitaa siitä saakka kun läksimme San Franciscosta."

"Minä tiedän, ettei hän sitä ole tehnyt", vastasin minä.

"Voisinpa lyödä vetoa, että hän nukkuukin samassa paidassa", sanoi Harrison.

"Sen vedon te voittaisitte", selitin minä. "Hän on koko ajan käyttänyt yhtä ja samaa paitaa, hän ei ole kertaakaan riisunut sitä yltään."

Susi-Larsen ei suonut kokille muuta kuin kolme päivää lepoa parantuakseen vammoistaan. Neljäntenä päivänä hänet laahattiin kopistaan ulos rampana ja haavoittuneena, silmät turvoksissa, niin että hän töin tuskin saattoi nähdä mitään, ja pakotettiin jälleen työhön. Hän puhkui ja itki, mutta Susi-Larsen ei armahtanut.

"Ja pitäkää varanne, ettette tarjoa meille enää mitään sotkua", sanoi hän lopuksi. "Minä en siedä enää rasvaa ja likaa, ja silloin tällöin teillä pitää olla puhdas paitakin, jollette tahdo päästä uimaan. Ymmärrätekö?"

Vaivoin Thomas Mugridge laahautui keittiön lattian poikki, ja kun laiva hiukankin heilahti, hän horjahti ja oli vähällä kaatua kumoon. Saadakseen tukea hän tavoitteli kädellään rautatankoa, joka kulki pitkin lieden reunaa, mutta hän osui syrjään ja koko horjuvan ruumiinsa painolla hänen kätensä iski suoraan hehkuvaan lieteen. Samassa kuului pihisevää ääntä, jota seurasi palaneen lihan käry ja vihlova tuskanhuuto.

"Voi hyvä Jumala, — voi, hyvä Jumala — mitä minä olen tehnyt?" hän valitti vaipuen hiililaatikolle ja heiluttaen vahingoittunutta kättään edestakaisin. "Miksi kaikki tämä on kohdannut minua? Minä tulen aivan sairaaksi, se on varma — ja minä, joka olen koettanut aina elää sovinnossa tekemättä kenellekään pahaa."

Kyöneleet vuotivat pitkin hänen pöhöttyneitä ja sinikyhmyisiä poskia, ja hänen kasvonsa vääntyivät tuskasta. Äkkiä levisi hänen kasvoilleen hurja ilme.

"Oi, kuinka minä vihaan häntä! Kuinka minä vihaan häntä!" sanoi hän.

"Ketä?" kysyin minä. Mutta miesparka alkoi jälleen itkeä onnettomuuttaan. Muuten oli helpompi arvata ketä hän vihasi kuin ketä hän ei vihannut. Sillä minulla oli ollut tilaisuus nähdä, että piru riivasi häntä ja yllytti häntä vihaamaan kaikkia. Joskus minusta tuntui, että hän vihasi itseäänkin, niin kummasti ja luonnottomasti elämä oli pidellyt häntä. Sellaisina hetkinä minä säälin häntä syvästi ja häpesin, että koskaan olin iloinnut hänen vastoinkäymisistään ja kärsimyksistään. Elämä on kohdellut häntä kovasti. Se oli tehnyt hänelle aika tepposet muodostaessaan hänet sellaiseksi kuin hän oli, ja se oli kohdellut häntä yhä edelleen samalla tavalla. Mitä edellytyksiä hänellä oli muuttua toiseksi kuin mitä hän oli? Ja ikäänkuin olisi tahtonut vastata minun sanattomaan kysymykseeni, hän sanoi valittaen:

"Minulla ei koskaan ole ollut hyvä olla — ei koskaan eläissäni! Kuka luulette, lähetti minut kouluun, tai ravitsi nälkäistä vatsaani, tai pyyhki veristä nenääni, kun olin pieni? Kuka teki mitään minulle — kuka? Niin kuka — senpä minä juuri tahtoisin tietää!"

"Älkää surko sitä, Tommy", sanoin minä ja laskin tyynnyttäen käteni hänen olkapäälleen. "Rohkaiskaa mielenne. Kyllä kaikki vielä hyväksi kääntyy. Onhan teillä monta vuotta edessänne, ja te voitte tehdä mitä ikinä haluatte."

"Se oli valhe! Musta valhe!" hän huusi vasten naamaani pudistaen käteni pois. "Se on valhetta, sen te kyllä tiedätte. Minä olen se mikä olen, eikä minusta koskaan tule muuta kuin hylky. Toista on teidän, Hump. Te olette syntynyt herrasmieheksi. Te ette tiedä, miltä tuntuu, kun täytyy nälkäisenä itkeä itsensä nukuksiin, vaikka vatsa kurnii ikäänkuin rotta sitä nakertelisi. Minun elämäni ei voi koskaan muuttua hyväksi. Vaikka minusta huomispäivänä tulisi Yhdysvaltojen presidentti, niin se ei sittenkään poistaisi sitä nälkää, jota pienenä poikasena sain kärsiä. Ja miten minun elämäni voisi muuttua hyväksi, senpä tahtoisin tietää? Ei, minä olen syntynyt kärsimään. Minulla on ollut enemmän suruja kuin kymmenellä muulla, se on varma. Sairaalassa olen maannut monet ajat. Sairastin kuumetta Aspinwallissa, Havannassa ja New Orleansissa. Olin vähällä kuolla äkämiin ja minulla oli märkähaavoja kuuden kuukauden aikana Barbadozissa. Unalulussa sain isonrokon, Sanghaissa taitoin molemmat jalkani, Unalaskassa sairastin keuhkokuumetta, San Franciscossa minulta taittui kolme kylkiluuta ja kaikki sisälmykseni menivät sikin sokin. Ja nyt minä olen täällä. Katsokaa minua! Katsokaa minua! Hän potki kylkiluuni jälleen irti selkärangasta. Ennen iltaa syljen verta. Kuinka minun elämäni voi muuttua hyväksi, sen tahtoisin tietää? Kuka siitä pitäisi huolen? Jumalako ehkä? Oi, hän vihaa minua varmaan oikein sydämen pohjasta, koska salli minun syntyä tähän kurjaan maailmaan!"

Hän valitti kovaa kohtaloaan vähintään toista tuntia; sitten hän ryhtyi taas työhönsä ontuen ja puhkien ja hänen silmissään paloi sammumaton viha koko maailmaa kohtaan. Hän oli kuitenkin tehnyt aivan oikean johtopäätöksen itsensä suhteen, sillä hän sai vähän väliä kohtauksia, oksensi verta ja kärsi hirveitä kipuja. Näyttipä todellakin siltä, kuin Jumala, niinkuin hän itse väitti, olisi vihannut häntä liaksi salliakseen hänen kuolla, sillä hän toipui vähitellen ja tuli vielä entistäänkin ilkeämmäksi.

Kesti useita päiviä, ennenkuin Johnson laahautui jälleen kannelle ja ryhtyi veltosti työhönsä. Hän oli yhä vielä sairas, ja monta kertaa näin hänen vain suurella ponnistuksella kiipeävän latvapurjeeseen tai kääpertyvän kivusta kokoon seisoessaan peräsimestä. Mutta vieläkin pahempi oli se seikka, että hän näytti kokonaan murtuneen sielultaan. Hän totteli aivan äänettömästi Susi-Larsenia ja oli matelevan nöyrä Johansonin kohtaan. George Leach käyttäytyi aivan toisin. Hän samoili kannella kuin nuori tiikeri, ja tuijotti rohkeasti vihasta leimuavien silmien Susi-Larseniin ja Johansonin.

"Kyllä minä vielä kerran lölytän sinutkin, senkin ruotsalainen lättäjalka!" kuulin hänen eräänä iltana sanovan Johansonille kannella.

Perämies kiroili ja noitui pimeässä ja samassa viskautui ase vasten keittiön seinää. Sitten seurasi vielä useampia kirouksia ja pilkallista naurua, ja kun kaikki oli jälleen hiljaista, minä hiivin ulos ja näin, että suunnaton veitsi oli iskenyt tuuman syvyydeltä lujaan puuhun. Hetken kuluttua perämies tuli paikalle etsien asettansa, mutta minä annoin sen seuraavana päivänä salaa Leachille. Hän irvisteli vain, kun annoin veitsen hänelle, mutta tuo irvistys ilmaisi syvempää kiitollisuutta kuin monisanaiset korulauseet, joita minun säätyläiseni käyttävät.

Päinvastoin kuin kaikilla muilla ei minulla tällä hetkellä ollut ainoatakaan vihamiestä laivalla, sillä minä olin hyvissä väleissä kaikkien kanssa. Hylkeenampujat tosin vain sietivät minua, mutta ei kukaan heistäkään vihannut minua, ja Smoke ja Henderson, nuo molemmat toipilaat, jotka yöt päivät keinuivat riippumatoissaan kannen alla, vakuuttivat minulle, että olin taitavampi kuin mikään sairaanhoitaja, ja että he kyllä pitäisivät minua mielessään, kun matka on päättynyt ja he saisivat palkkansa. Ikäänkuin olisin tarvinnut heidän rahojansa! Mutta minä olin saanut toimeksi hoitaa heidän haavojansa ja täytin tehtäväni parhaan ymmärrykseni mukaan.

Susi-Larsen sai uuden ankaran päänsärkykohtauksen, jota kesti kaksi vuorokautta. Hänellä oli varmaan hyvin kovia kipuja, sillä hän kutsui minut luokseen ja seurasi määräyksiäni kuin lapsi. Mutta eivät mitkään keinot näyttäneet helpottavan hänen tuskiaan. Minun neuvostani hän jätti kuitenkin juomisen ja tupakoimisen sikseen. Mutta minusta tuntui todellakin käsittämättömältä, kuinka niin voimakas ihminen kuin hän saattoi potea päänsärkyä.

"Se on Jumalan tahdosta, sanon minä." Louis käsitti asian siltä kannalta. "Se on vain pieni rangaistus kaikista hänen pahoista teoistansa, kyllä hän saa vielä enemmänkin, sillä muuten..."

"Mitä — muuten?" kysyin minä.

"Muuten Jumala vain torkkuisi eikä tekisi velvollisuuttansa, vaikka eihän minun pitäisi sitä sanoa."

Erehdyin väittäessäni, että elin sovussa kaikkien kanssa. Thomas Mugridge näet ei vihaa minua ainoastaan yhtä paljon kuin ennen vaan hän on keksinyt vielä uuden syyn vihaansa. Hyvän aikaa minä tuumin, mikähän se saattoi olla, mutta vihdoinkin minulle selvisi, että syynä siihen olivat ne onnellisemmat olosuhteet, joissa minä olin elänyt — että olin 'synnyttäni herrasmies', niinkuin hän sanoi.

"Vainajien luku ei ole vielä lisääntynyt täällä", sanoin Louisille erityisellä painolla, kun Smoke ja Henderson ensi kertaa näyttäytyivät kannella keskustellen tavalliseen tapaan keskenänsä.

Louis tarkasteli minua merkitsevästi viekkailla harmailla silmillään ja pudisti päätään. "Malttakaahan vain mieltänne, sen minä sanon teille — kyllä tässä vielä paukkuu ja pamahtaa ja melske nousee, kun huuhkaja huhuu kuolemaa. Minä olen aavistanut sitä jo kauan, ja minä tunnen sen yhtä selvästi kuin taklauksen pimeänä yönä. Kaukana se ei ole, se on varma!"

"No, kuka ensimmäisenä tekee lähtöä?" kysyin minä.

"Ei ainakaan vanha Louis, sen minä voin luvata", vastasi hän nauraen. "Sillä minä tiedän, että ensi vuonna näihin aikoihin istun vanhan äitini luona, joka uuvuksiin asti on odottanut viittä poikaansa kotiin mereltä."

"Mitä Louis sanoi teille?" kysyi Thomas Mugridge heti sen jälkeen.

"Että hän aikoi joskus lähteä kotiin äitiänsä tervehtimään", vastasin minä valtioviisaasti.

"Minulla ei ole koskaan ollut äitiä", mutisi kokki ja katseli minua väsynyt ja toivoton ilme silmissään.

Neljästoista luku

Nyt minulle on selvinnyt, etten koskaan ole pannut kyllin suurta arvoa naissukupuoleen. Mutta oikeastaan — vaikken ymmärtääkseni ole erityisemmässä määrässä eroottinen luonteeltani — en koskaan ennen ole ollut erilläni naisseurasta ennenkuin nyt. Äitini ja sisareni olivat alituisesti olleet läheisyydessäni, ja minä koetin aina päästä heitä pakoon, sillä he rasittivat minua aivan hirveästi huolehtimalla terveydestäni ja ajoittain tunkeutumalla huoneisiini, jolloin minun järjestyksellinen epäjärjestykseni, josta itse olin oikein kipeä, muuttui vieläkin pahemmaksi sekasotkuksi, jos kohta se saattoikin olla mieluisampaa silmälle. En koskaan voinut löytää ainoatakaan tavaraani heidän poistuttuaan huoneestani. Ja nyt sitä vastoin — kuinka tervetullut heidän läheisyytensä olisikaan minulle, vieläpä heidän hameittensa kahinakin, jota aina ennen olin inhonnut! Olen aivan varma siitä, että jos vielä kerran pääsen kotiin, niin en ikänä enää kohtele heitä kärsimättömästi. Antakoot minulle vain lääkkeitä ja hoidelkoot minua sekä aamuisin että keskipäivisin ja illoin — lakaiskoot ja toimittakoot ja järjestäkööt huonettani vaikka koko päivän. Minä istun vain mukavassa tuolissani ja katselen ja olen kiitollinen siitä, että minulla on äiti ja koko liuta sisaria.

Kaiken tämän johdosta on herännyt mielessäni kummia ajatuksia. Missähän kaikkien näiden ihmisten äidit lienevät, jotka purjehtivat mukanani *Ghost*-laivassa? Minusta on aivan luonnotonta ja epäterveellistä, että miehet ovat kerrassaan erossa naisseurasta ja elävät yksin maailmassa. Heidän täytyy väkisinkin muuttua raaoksi ja villediksi tällä tavalla. Näillä miehillä pitäisi olla vaimoja, sisaria ja tyttäriä — silloin he voisivat olla mieleltään lempeitä, helliä ja sääliä. Mutta ei kukaan näistä miehistä ole naimisissa. Vuosikausiin ei yksikään heistä ole ollut tekemisissä minkään hyvän naisen kanssa, ei ole ollut sellaisen siunausta tuottavan olennon vaikutuksen alaisena. Heidän elämässään ei ole mitään tasapainoa. Heidän pohjaltaan raaka luonteensa on kehittynyt aivan äärimmäisyyteen saakka. Ja heidän luonteensa henkinen puoli on kutistunut kokoon — tullut suorastaan kääpiömäiseksi.

Nuo naimattomat miehet hioutuvat toistensa seurassa, ja päivä päivältä tämä hiominen tekee heidät yhä kovasydämisemmiksi. Tuntuupa siltä, kuin he olisivat puoleksi eläimiä, puoleksi ihmisiä, erityinen sukupuoleton rotu — ikäänkuin he olisivat kuoriutuneet auringonpaisteessa niinkuin kilpikonnan munat tai jollakin muulla salaperäisellä tavalla syntyneet maailmaan — ikäänkuin he koko elämänsä ajan kituisivat raakuudessa ja pahuudessa ja lopulta kuolisivat yhtä rakkaudettomina kuin ovat eläneetkin.

Tämä ajatuksieni uusi suunta teki minut uteliaaksi ja minä puhuin eilen illalla Johansonin kanssa — ensi kertaa matkan alusta saakka hän puhui kanssani muutakin kuin kaikkein välttämättömintä. Hän oli lähtenyt Ruotsista kahdeksantoista vuoden vanhana — nyt hän oli kolmenkymmenenkahdeksan — ja kaikkina niinä vuosina, jotka siitä saakka ovat kuluneet, hän ei kertaakaan ole käynyt kotona. Pari vuotta sitten hän oli kuitenkin tavannut jossakin merimieskapakassa Chillessä erään miehen kotiseudultansa ja saanut kuulla, että äitinsä oli vielä elossa.

"Hän on nykyään varmaan jo varsin vanha", sanoi hän katsellen mieltävästi kompassikojuun ja silmäsi sitten terävästi Harrisoniin, joka ei pysynyt aivan oikeassa suunnassa.

"Milloin te viimeksi kirjoititte hänelle?"

Hän laski ääneensä. "Kahdeksankymmentäyksi — ei kahdeksankymmentäkaksi vai mitä? Ehkäpä se oli kahdeksankymmentäkolme? Niin, kahdeksankymmentäkolme se olikin. Siis kymmenen vuotta sitten. Jostakin pienestä satamasta Madagaskarsaarelta. Minä olin silloin eräessä kauppalaiivassa. — Katsokaa, minä aioin lähteä kotiin joka vuosi", hän jatkoi, ikäänkuin olisi puhunut äidilleen maapallon toiselta

puolelta. "Mitä hyötyä silloin kirjoittamisesta olisi ollut? Pitihän meidän tavata toisemme jo vuoden kuluttua. Mutta vuosi vuodelta tuli aina joku este, enkä päässytkään kotiin. Mutta nyt minä olen perämies, ja kun saan palkkani San Franciscossa — se voi nousta aina viiteenkinsataan dollariin — niin otan pestin johonkin laivaan, joka kiertää Cap Hornin ympäri Liverpooliin. Silloin minä ansaitseen vieläkin enemmän rahaa ja ostan itselleni piletin sieltä kotiin. Sitten äidin ei tarvitse enää tehdä työtä!"

"Tekeekö hän työtä? Kuinka vanha hän on?"

"Seitsemänkymmenen paikkeilla", vastasi hän. Ja hän lisäsi nopeasti: "Me teemme työtä kehdesta hautaan saakka siellä kotona. Siksi me elämmekin niin kauan. Minä aion elää sadan vuoden vanhaksi."

En voi koskaan unohtaa tätä keskustelua. Nuo sanat olivat viimeiset, jotka kuulin hänen suustansa. Ehkäpä ne yleensä olivat hänen viimeiset sanansa. — Kun aioin mennä levolle, oli mielestäni alhaalla hirveän tukahduttavaa. Yö oli tyyni. Me olimme nyt sivuuttaneet pasaatituulet, ja *Ghost* kulki vain yhden solmuvälin tunnissa. Minä käärin vaipan ympärilleni, otin tyynyn kainalooni ja nousin kannelle.

Kun astuin Harrisonin ja kompassikojun välitse, huomasin, että hän oli laskenut koko lailla pois oikeasta suunnasta. Minä luulin, että hän oli nukahtanut, ja tahdoin säästää häntä nuhteilta ja vieläkin pahemmalta, ja siksi puhuttelin häntä. Mutta hän ei nukkunut. Hänen silmänsä olivat selko selällään. Hän näytti kuitenkin olevan hyvin ymmällä ja töin tuskin hän kykeni vastaamaan minulle.

"Mikä teitä vaivaa?" kysyin minä. "Oletteko sairas?"

Hän pudisti päätään, huokasi syvään, ikäänkuin olisi herännyt unesta, ja hengitti sitten aivan säännöllisesti.

"Koettakaa pysyä oikeassa suunnassa", sanoin minä nuhdellen.

Hän väänsi pyörää ja minä näin, miten kompassi hiljalleen siirtyi koilliseen ja hetken aikaa värähdelyään asettui paikoilleen.

Tartuin lujemmin vuodevaatteihini ja aioin juuri jatkaa matkaani, kun huomasin liikettä perällä ja jäin tuijottamaan eteeni. Voimakas käsi, josta tippui vettä, oli tarttunut kiinni laivan reunaan. Heti sen jälkeen näkyi toinenkin samanlainen käsi aivan sen vieressä. Minä seisoin kuin kiinnikasvaneena lattiaan ja katselin eteeni. Mikähän tuo vieras oli, joka kohosi meren syvyydestä? Olkoon kuka hyvänsä, sen vain näin, että hän kiipesi lokinuoran avulla laivaan. Sitten näin pään kohoavan reunan yli ja märän, pörröisen tukan — heti sen jälkeen tunsin Susi-Larsenin silmät ja kasvot. Hänen suhteensa oli aivan mahdoton erehtyä. Hänen oikea poskensa oli verinen, verta vuoti päässä olevasta haavasta.

Hän kiipesi nopeasti kannelle ja kohotessaan pystyyn hän tarkasteli tiukasti miestä, joka seiso peräsimmä, ikäänkuin ollakseen aivan varma siitä, että sama henkilö yhä seiso siinä ja ettei hänellä ollut syytä pelätä häntä. Merivesi virtasi Larsenin vaatteista tippuen hiljalleen kannelle, ja tuo ääni herätti minut ajatuksistani. Kun hän astui eteeni, väistyin vaistomaisesti syrjään, sillä huomasin hänen silmiensä ilmeen ennustavan kuolemaa.

"Halloo, Hump", hän sanoi kuiskaten. "Missä perämies on?"

Minä pudistin päätäni.

"Johanson!" hän huusi hiljaa. "Johanson!"

"Missä hän on?" kysyi hän Harrisonilta.

Nuori merimies näytti nyt tointuneen, sillä hän vastasi varsin levollisella äänellä: "En tiedä, herra. Näin hänen astuvan kokkapuolelle vähän aikaa sitten."

"Minäkin menin kokkapuolelle. Mutta ehkäpä te huomasitte, etten tullut takaisin samaa tietä. Voitteko selittää sitä?"

"Te olitte varmaan meressä, herra?"

"Käynkö etsimässä häntä välikannelta, herra?" kysyin minä.

Susi-Larsen pudisti päätään. "Ette te häntä sieltä kuitenkaan löydä, Hump. Mutta tulkaa mukaan. Tulkaa! Älkää välittäkö vuodevaatteista. Jättäkää ne tähän."

Minä seurasin aivan hänen kintereillään. Välikannella oli kaikki hiljaista.

"Kirotot pyyntimiehet", mutisi hän. "Liian lihavia ja laiskoja viitsiäkseen olla neljä tuntia vahdissa."

Kaikkein perimmällä keulassa makasi kolme merimiestä. Hän kohotti heidän kasvojansa ja katsoi heitä suoraan silmiin. Heidän olisi pitänyt olla vahdissa kannella, mutta laivassa oli tapana, että kauniilla ilmalla vahti sai nukkua, ainoastaan päällikön, peränpitäjän ja tähystäjän oli määrä valvoa.

"Kuka on tähystäjänä?" kysyi Susi-Larsen.

"Minä, herra", vastasi Holvoak — yksi pitkämatkaisista merimiehistä — ja hänen äänensä vapisi hiukan. "Nukahdin juuri äsken, herra. Olen hyvin pahoillani, herra. Se ei tapahdu enää vastedes."

"Oletteko kuullut tai nähnyt mitään kannella?"

"En, herra — minä..."

Mutta Susi-Larsen oli jo kääntynyt vihaisesti tuhahtaen pois ja tähystäjä hieroi ihmeissään silmiään, kun hän pääsi näin vähällä pälkähästä.

"Hiljaa!" kuiskasi Susi-Larsen varoittavasti ja kumartui melkein kaksinkerroin voidakseen laskeutua kansiluukusta alas.

Minä seurasin häntä sykkivin sydämin. Mitähän nyt tapahtuisi? Minulla oli siitä yhtä vähän aavistusta kuin siitäkään, mitä varhemmin oli tapahtunut. Joka tapauksessa oli verta vuodatettu, eikä Susi-Larsen aivan huvikseen ollut hypännyt mereen iso haava otsassaan. Sitä paitsi Johanson oli kadonnut.

Ensi kertaa menin alas kanssiin enkä hevin unohda sitä vaikutusta, jonka tämä paikka teki minuun laskeuduttuani alas tikapuita. Aivan laivan kokassa oli kolmikulmainen suoja, ja pitkin sen sivuja kulki kahdessa rivissä päällekkäin kaksitoista makuukoppia. Huone oli aivan pieni, ja kuitenkin täytyi kahdentoista miehen siinä asua, syödä, nukkua ja suorittaa kaikki tarpeensa. Makuuhuoneeni kotona ei ollut suuri, mutta siihen olisi mahtunut vaikka kaksitoista tällaista kanssia, — niin, vaikkapa kaksikymmentäkin, jos huoneen korkeuskin otettiin lukuun.

Ilma oli hapanta ja ummehtunutta, ja hämärän kattolampun heiluvassa valossa näin, että seinät olivat täynnä saappaita, öljyvaatteita ja kaikenlaisia sekä puhtaita että likaisia vaatekappaleita, jotka laivan heiluessa kieppuivat edestakaisin ja rapisivat aivan kuin puiden oksat kattoa tai seinää vasten. Silloin tällöin löi saapas kovalla kolinalla seinään, ja vaikka yö olikin tyyni, niin kuului sittenkin lankkujen ja nuorien pauketta sekä kaukaista kuminaa lattian alta.

Nukkujat eivät tietäneet siitä yhtään mitään. Heitä oli kaikkiaan kahdeksan — molemmat vahdit olivat alhaalla — ja heidän kuuma ja haiseva hengityksensä teki ilman raskaaksi. Korvissani surisivat lakkaamatta heidän kuorsauksensa, huokauksensa ja valituksensa, eläimellisen ihmisen unen selvät merkit. Nukkuivatko he todellakin? Kaikkiko? Olivatko he nukkuneet jo kauan? Siitä varmaan Susi-Larsen tahtoi ottaa selkoa — hän tahtoi tietää, oliko joku joukossa vain nukkuvinansa vai vast'ikään vaipunut uneen. Ja päästäkseen siitä selville hän käytti tapaa, joka muistutti mieleeni erästä Boccaccion tarinaa.

Hän otti lampun alas tehneestä ja ojensi sen minulle. Ja sitten hän aloitti perimmäisistä kopeista. Ylemmässä makasi eräs kanakki, kelpo merimies, jota toverit nimittivät nimellä Ufti-Ufti. Hän makasi selällään ja hengitti niin hiljaa ja levollisesti kuin nainen. Toinen käsivarsi lepäsi pään alla, toinen peitteellä. Susi-Larsen tarttui hänen ranteeseensa kiinni ja koetti peukalolleen ja etusormellaan hänen valtimoansa. Hänen laskiessaan valtimon lyöntejä mies heräsi. Ja hän heräsi yhtä hiljaa kuin hän nukkuikin. Ruumis ei liikahtanut vähääkään; vain silmät avautuivat. Silmäluomet kohosivat äkkiä, ja hän tuijotti meihin suurin mustin silmin räpäyttämättä niitä kertaakaan. Susi-Larsen painoi sormen suulleen merkiksi, että hän olisi ääneti ja silmät painuivat jälleen kiinni.

Alemmassa kojussa makasi Louis, lihavana, lämpimänä ja hikisenä. Hän nukkui aivan sikeästi ja raskaasti. Kun Susi-Larsen koetteli hänen valtimoansa, liikahti hän levottomasti ja asettui moneen eri asentoon, niin että hän vihdoin nojautui vain hartioihinsa ja kantapäihinsä. Huulet liikuivat ja hän lausui salaperäisiä sanoja:

"Sillinki on neljänneksen arvoinen, mutta pitääkää silmällä kolmen pence kolikoita, muuten tullivirkamiehet vetävät teitä nenästä ja tyrkyttävät niitä teille kuuden pence asemesta."

Sitten hän pyörähti taas toiselle kyljelle ja lisäsi syvään huokaisten:

"Kuuden pence kappale on ruskea väriltänsä ja sillinki on sitä mitä se on — mutta mitä yksi penni on, sitä minä en tiedä."

Tyytyväisenä kummankin raskaaseen uneen Susi-Larsen siirtyi seuraavan kahden makuukopin luo. Lampunvalossa näimme, että siinä oli Leach ja Johnson.

Kun Susi-Larsen kumartui alas tarttuakseen Johnsonin ranteeseen, näin minä, seisoessani siinä pystyssä lamppu kädessä, että Leach ylemmässä kopissa kohotti varovasti päätänsä ja katseli reunan yli, mitä oli tekeillä. Hän oli varmaan keksinyt Susi-Larsenin kepposen ja oli varma siitä, että huomattaisiin hänen olevan valveilla, sillä seuraavassa silmänräpäyksessä lensi lamppu kädestäni ja kansi oli pilkkosen pimeässä. Samalla hän varmaan hyökkäsi myös Susi-Larsenin kimppuun.

Kaikkein ensiksi kuulin äänen, jommoisen härkä ja susi päästävät ilmoille ruvetessaan tappeluun. Susi-Larsen parahti raivoissaan, ja Leach murahti verenhimoisena. Johnson oli varmaan heti seurannut toverin esimerkkiä — hänen alistuvaisuutensa ja matelunsa viime aikoina oli siis ollutkin vain teeskentelyä.

Tämä tappelu pimeässä kauhistutti minua siinä määrin, että nojauduin vain tikapuihin, ja ruumiini vapisi niin kovasti, etten voinut kiivetä ylös. Ja taaskin minä tunsin kipua vatsassani niin kuin aina nähdessäni ruumiillista väkivaltaa. Tällä kertaa tosin en voinut nähdä mitään, mutta minä kuulin kumeita iskuja — tuollaista tömisevää ääntä, kun lihaa isketään kiivaasti lihaa vasten. Sitä paitsi kuulin myös taistelevien kiivaan hengityksen ja äkillisiä tuskanhuutoja.

Useimmat olivat varmaan liittoutuneet yhteen tappaakseen kapteenin ja perämiehen, sillä huomasin että Leach ja Johnson saivat tovereitaan avukseen.

"Hankkikaa veitsi tänne!" huusi Leach.

"Kolauta häntä päähän, niin että aivot pursuvat ulos!" kuului Johnsonin ääni.

Ensimmäisen murahduksen jälkeen ei Susi-Larsen päästänyt ainoatakaan ääntä. Hän taisteli henkensä puolesta aivan äänettömästi. Merimiehet ahdistelivat häntä pahasti. Heti alussa kaaduttuaan kumoon hän ei ollut päästä jaloilleen, ja vaikka hän olikin hirvittävän voimakas, niin tiesin sittenkin, ettei hänellä ollut vähintäkään pelastumisen mahdollisuutta.

Minäkin sain tuntoa taistelun kiivautta, sillä kaaduinkin kumoon, ja tappelevat miehet iskivät kiinni minuunkin. Mutta keskellä sekasortoa minun onnistui pujahtaa piiloon erääseen makuukoppiin, jossa en ollut tappelevien tiellä.

"Tänne kaikki! Hän on meidän käsissämme!" kuulin Leachin huutavan.

"Kuka hän on?" kysyivät ne, jotka todellakin olivat nukkuneet ja heränneet tuohon hirveään meluun, jota he eivät voineet käsittää.

"Verentahraama perämies!" kajahti Leachin viekas vastaus melkein kuiskaten.

Hänen sanojaan tervehdittiin äänekkäillä ilon huudahduksilla, ja samassa hyökkäsi Susi-Larsenin kimppuun seitsemän vahvaa miestä. Louis luullakseni ei ottanut osaa tappeluun. Kansi oli aivan kuin mehiläispesä, jonka asukkaita joku rosvo oli ärsyttänyt.

"Halo! Mitä on tekeillä?" kuulin Latimerin huutavan kanssiluukusta alas. Hän oli liian varovainen laskeutuakseen tähän helvettiin, jonka hän kuuli raivoavan pimeässä.

"Eikö kukaan voi hankkia veistä tänne? Oi — eikö kukaan voi hankkia veistä?" rukoili Leach, kun melu hiukan asettui.

Tappelijoiden suuri joukko sai aikaan hirveän sekamelskan. He olivat useinkin toistensa tiellä, jota vastoin Susi-Larsen kohdisti kaikki ponnistuksensa yhtä ainoaa päämäärää kohti. Hän koetti nimittäin päästä tikapuiden juurelle. Ja vaikka olikin aivan pimeä, saatoinkin sittenkin seurata hänen liikkeitään meluavien äänien mukaan. Ei kukaan muu kuin jättiläinen olisi voinut tehdä sitä mitä hän, päästyään vihdoin tikapuiden juurelle. Askel askelelta — vaikka kaikki miehet koettivatkin vetää häntä alas lattialle — hänen onnistui vahvojen käsivarsiensä varassa kohota pystyyn. Ja askel askelelta hän nousi sitten tikapuita ylös sekä käsiensä että jalkojensa avulla.

Kaikkein viimeisen kohtauksen sain nähdä. Sillä kun Latimer vihdoin haki lyhdyn suuntasi hän sen valon luukusta alas. Susi-Larsen oli ylhäällä tikapuilla vaikken voinutkaan nähdä häntä. En nähnyt muuta kuin suuren joukon miehiä jotka pitelivät hänestä kiinni. Ja tämä joukko kiemurteli ja väänteli itseään kuin suunnaton monijalkainen hämähäkki, se heilui edestakaisin samassa tahdissa kuin laivakin. Mutta sittenkin se kohosi askel askelelta ylöspäin, vaikka kunkin askelen välillä olikin pitkä väliaika. Kerran koko joukko horjahti ja oli vähällä suistua alas mutta sitten se takertui jälleen lujasti tikapuihin kiinni ja kohosi yhä edelleen ylöspäin.

"Kuka se on?" huusi Latimer.

Lyhdynvalossa näin hänen kasvojensa kurkistavan alas ja ne ilmaisivat tavatonta hämmästyttä. "Larsen", vastasi kumea ääni liikkuvan joukon keskeltä.

Latimer ojensi alas toisen kätensä, joka oli vapaa. Minä näin, että toinen käsi ojentautui häntä vastaan ja tarttui siihen kiinni. Latimer veti kaikin voimin, ja nyt joukko kohosi nopeasti. Sitten Susi-Larsen ojensi ylös toisenkin kätensä ja tarttui kiinni aukon reunaan. Joukko kieppui tikapuiden edessä, mutta se piteli sittenkin kiinni karkaavasta vihollisesta. Vähitellen kädet kuitenkin irtaantuivat — ne kolahtivat aukon terävää reunaa vasten ja pakostakin päästivät saaliin irti, varsinkin kun Susi-Larsen antoi niille toisen hurjan potkun toisensa jälkeen. Leach viimeisenä päästi kätensä irti; hän kaatui selälleen lattialle ja löi päänsä ja hartiansa maassa sätkytteleviin tovereihinsa. Susi-Larsen ja valo katosivat, ja me jäimme pilkkopimeään.

Viidestoista luku

Valittaen ja kiroillen miehet tikapuitten juurella kömpivät jälleen pystyyn.

"Sytyttäkää tulta, peukaloni on mennyt sijoiltaan", sanoi Parsons, mustaverinen, synkkämielinen mies, Standishin veneen ohjaaja — saman veneen, jossa Harrison oli soutajana.

"Kyllä se sittenkin pystyy työhön", sanoi Leach istahtaen sen makuukopin laidalle, jonne minä olin piiloutunut.

Sitten siinä alettiin raapaista tulitikkuja ja vihdoinkin saatiin lamppukin palamaan, se savusi ja levitti himmeää valoa ympärilleen, ja puolihämärässä avojalkaiset miehet alkoivat hoitaa haavojaan ja tarkastella vammojaan. Ufti-Ufti tarttui Parsonsin peukaloon, nykäisi sitä voimakkaasti ja sai sen jälleen paikoilleensa. Samassa huomasi, että kanakki oli saanut käsiinsä syviä haavoja, joita hän näytteli toisille irvistellen, niin että hänen kauniit valkoiset hampaansa kiilsivät; hän väitti saaneensa nuo haavat iskiessään Susi-Larsenia vasten suuta.

"Vai niin, tekö se olittekin, musta rakkari!" sanoi kiivaasti Kelly niminen irlantilais-amerikkalainen, joka oli vasta ensimmäisellä matkallansa ja soutajana Kerfootin veneessä.

Sen sanottuaan hän sylkäisi verta ja pari hammasta suustaan ja lähestyi riidanhaluisena Ufti-Uftia. Tämä hypähti koppiinsa, mutta ilmestyi heti taas näkyviin heiluttaen pitkää veistä.

"Menkää nukkumaan, te väsyttätte minua", sanoi Leach. Vaikka hän olikin nuori ja kokematon, näytti hän sittenkin olevan joukon johtaja. "Kuulkaa, Kelly, antakaa Uftin olla rauhassa. Mistä ihmeestä hän saattoi tietää lyöneensä teitä, kun täällä oli niin pimeä?"

Kelly tyyntyi hiljaa muristen itseksensä, ja Uftin hampaat kiilsivät jälleen hänen hymyillessään kiitollisena. Hänen kasvonsa olivat kauniit, melkein naisellisen suloiset, ja hänen suurissa, mustissa silmissään oli lempeä, uneksiva ilme, joka ei lainkaan vastannut sitä kiivautta ja hurjuutta josta hän oli tunnettu.

"Miten hän pääsi pakoon?" kysyi Johnson.

Johnson istui koppinsa laidalla, ja koko hänen olentonsa ilmaisi täydellistä toivottomuutta ja alakuloisuutta. Hän hengitti vielä raskaasti kovan ponnistuksen jälkeen. Paita oli riistäytynyt hänen päältään taistelun kuumuudessa, ja ammottavasta haavasta vuoti veri hänen poskeaan pitkin alas rinnalle ja siitä reittä myöten lattialle.

"Siksi että hän on itse piru — sen minä olen jo ennenkin sanonut teille", vastasi Leach. Samassa hän oli jo pystyssä ja kyynelsilmin päästi raivonsa valloilleen.

"Eikä kukaan teistä voinut hankkia veistä minulle", hän toisti lakkaamatta valittavalla äänellä.

Mutta kaikki muut ajattelivat pelolla tämän kahakan seurauksia eivätkä panneet huomiota hänen valituksiinsa.

"Mistäpä hän voi saada tietää asian oikean laidan", sanoi Kelly. Ja hän katseli ympärilleen murhaavin katsein jatkaessaan: "Jollei joku meistä kantele."

"Hän tietää kaikki heti kun hän vain katsoo meihin", vastasi Parsons.
"Se riittää, kun hän vain katsoo meihin."

"Sanokaa, että lattialankku löi teiltä hampaat suusta", naureskeli Louis. Hän yksin ei ollut lähtenyt

kopistaan liikkeelle, ja hän riemuitsi siitä, ettei hänellä ollut ainoatakaan naarmua, joka olisi voinut todistaa hänen ottaneen osaa yölliseen tappeluun. "Malttakaahan vain, kun hän huomenna saa nähdä teidät, senkin lurjukset!" lisäsi hän naureskellen.

"Me sanomme, että luulimme häntä perämieheksi", sanoi joku. Ja toinen lisäsi: "Minäpä tiedän, mitä sanon — kun minä kuulin tuon kauhean melun, niin hyppäsin alas kopistani ja sain aika iskun vasten naamaani. Minä löin takaisin, mutta kun pimeässä en voinut tietää, kuka siinä oli, niin löin aivan umpimähkään."

"Ja tietysti isku osui minuun", sanoi Kelly, ja hänen kasvonsa kirkastuivat hetkeksi.

Leach ja Johnson eivät ottaneet osaa tähän neuvotteluun, ja selvästi saattoi huomata, että heidän toverinsa arvelivat heidän olevan jo aivan mennyttä kalua — ikäänkuin he jo olisivat olleet kuolleiden kirjoissa. Leach kuunteli hetken aikaa heidän valituksiaan ja moitteitaan, mutta sitten hän puhkesi sanomaan:

"Te väsyttätte minua! Kylläpä te olette kaunista joukkoa. Jos te puhuisitte hiukan vähemmän ja käyttäisitte enemmän käsiänne, niin olisimme tehneet hänestä nyt lopun. Miksi ei joku teistä — juuri joku teistä voinut hankkia minulle veistä, kun minä pyysin? Tulen aivan hulluksi siitä! Te irvistelette ja marisette ja juoksette pitkin maailmaa, ikäänkuin hän yhdellä ainoalla iskulla voisi ottaa teidät hengiltä! Kyllä te tiedätte, ettei hän sitä tee. Hän ei voi sitä tehdä! Täällä ei ole liiaksi soutajia eikä ohjaajia, ja hän tarvitsee teitä kaikkia pyyntiin — hän tarvitsee aivan välttämättä teitä. Kuka soutaisi tai ohjaisi tai hoitaisi alusta, jos hän tekisi lopun teistä. Minä ja Johnson, me saamme maksaa kaikki. Menkää nukkumaan ja pitäkää suunne kiinni — sillä nyt minä tahdon maata."

"Hän on oikeassa, aivan oikeassa", selitti Parsons. "Voihan olla, ettei hän vainoo meitä kaikkia yht'aikaa — mutta painakaa mieleenne mitä minä sanon: tämän jälkeen on helvetti kylmä kuin jääkaappi verrattuna tähän laivaan."

Kaiken aikaa olin ollut hiukan levoton omasta puolestani. Mitähän minulle tapahtuisi, kun he keksivät minut täältä? En koskaan voisi päästä karkuun niinkuin Susi-Larsen oli tehnyt. Ja nyt kuului Latimerin ääni luukulta.

"Hump! Ukko tahtoo puhua teidän kanssanne!"

"Ei hän ole täällä", huusi Parsons vastaan.

"Onpa hän täällä", vastasin minä nousten kopistani ja koettaen puhua levollisesti ja huolettomasti.

He katselivat minua suurella hämmästyksellä. Heidän kasvoissaan kuvastui äkkiä pelkoa — sekä siitä johtuvaa pirullista ilkeyttä.

"Tulen heti!" huusin Latimerille.

"Ei, sitä te ette tee!" huusi Kelly ja asettui minun ja tikapuiden väliin kohottaen uhkaavasti oikean kätensä minua vastaan. "Kirottu käärme! Kyllä minä saan teidän suunne vaikenemaan."

"Antakaa hänen mennä!" käski Leach.

"En koskaan!" kuului äkäinen vastaus.

Leach ei ollut liikahtanut paikaltaan, istuessaan makuukoppinsa reunalla.

"Antakaa hänen mennä", toisti hän. Mutta sillä kertaa hänen äänensä kuulosti kovalta ja ankaralta.

Irlantilainen epäröi. Minä yritin mennä hänen ohitsensa, ja hän väistyi syrjään. Kun tulin tikapuiden luo, käännyin taakseni ja katselin noita raakoja ja pahanilkisiä kasvoja, jotka puolipimeästä tuijottivat minuun. Ja sydämeni valtasi äkkiä syvä säälin tunne. Mieleeni muistui Cookyn käsityskanta. Kuinka julmasti Jumala heitä vihasikaan, koska heidän täytyi kärsiä näin paljon!

"Minä en ole nähnyt enkä kuullut mitään, siihen te voitte luottaa", sanoin minä levollisesti.

"Hän on kunnan mies, sen minä vakuutan teille", kuulin Leachin selittävän kiivetessäni ylös tikapuita. "Eikä hän pidä ukosta enemmän kuin minä tai tekään."

Susi-Larsen odotti minua kajuutassa, hän oli haavottunut ja verissään. Hän hymyili minulle merkillistä hymyään.

"Tulkaa — täällä on teille työtä, tohtori. Näyttääpä siltä, kuin te tällä matkalla saisitte koko paljon tekemistä. En ymmärrä miten *Ghostin* kävisi ilman teitä, ja jos vain voisin tuntea jotakin niin jaloa

tunnetta kuin kiitollisuutta, niin kiittäisin teitä nyt kaikesta sydämestäni."

Minä tiesin ennestään, mitä lääkkeitä *Ghostissa* oli mukana, ja sillä aikaa kuin lämmitin vettä kamiinassa ja otin esille kaikki mitä haavanhoitoa varten tarvitsin, kulki Larsen jutellen ja nauraen edestakaisin tutkien haavojaan miettiväisen näköisenä. En ollut koskaan ennen nähnyt hänen ruumistaan alastomana, ja minun täytyy tunnustaa, että tämä näky herätti ihmetystäni ja ihastustani. En ole koskaan tuntenut tarvetta ylistää ruumiin ihanuutta — kaukana siitä. Mutta minussa on siksi paljon taiteilijaa, että ymmärrän antaa kauneudelle arvonsa.

Minua suorastaan lumosi Susi-Larsenin vartalon sopusuhtaisuus ja sen hirvittävä kauneus, niinkuin mieleni tekisi sanoa. Olen juuri äsken nähnyt miehet alhaalla kanssissa. Usealla oli erinomaiset lihakset, mutta heissä kaikissa oli sittenkin jotakin puutteellista — jokin kohta ei ollut kylliksi kehittynyt, toinen taas aivan liiankin — jokin kaarros tai mutka häiritsi sopusuhtaisuutta — milloin jalat olivat liian lyhyet tai liian pitkät — liian jäntevät tai luisevat tai päinvastoin. Ufti-Ufti oli ainoa, jolla oli täysin sopusointuiset muodot, mutta niiden kauneutta saattoi sanoa miltei naiselliseksi.

Susi-Larsenin vartalo sen sijaan oli oikea miehuuden perikuva, se oli miltei jumalallisen täydellinen. Kun hän astui kajuutassa tai nosti käsivarsiaan, näin hänen lihastensa pinnistyvän ja liikkuvan kiiltävän nahan alla. Olen unohtanut mainita, että kasvot yksin olivat pronssinväriset.

Skandinaavisen syntyperänsä vuoksi hänen ruumiinsa oli valkoinen kuin naisen iho. Muistan, kun hän kohotti käsivarttansa tunnustellakseen haavaa päässään, että lihakset hänen käsivarressaan liikkuivat kuin jokin elävä olento valkeassa tupessaan. Juuri tuo samainen lihas oli kerran ollut vähällä puristaa hengen minusta ja iskenyt monta murskaavaa iskua... En voinut irroittaa katsettani hänestä. Seisoin siinä aivan liikkumatta pidellen puhdistettua sidekangasta kädessäni, ja huomaamattani kääro aukeni ja valui lattialle.

Hän katsoi minuun. Ja minä huomasin samassa tuijottavani häneen.

"Jumala on muovailnut teidät hyvin", sanoin minä.

"Todellako?" vastasi hän. "No, olenhan usein itsekin sitä ajatellut ja ihmetellyt."

"Sen tarkoitustako...", aloitin minä.

"Ei, vaan hyötyä", keskeytti hän. "Tämä ruumis on luotu käytettäväksi. Nämä lihakset ovat kehittyneet, jotta ne musertaisivat ja tappaisivat ne elävät olennot, jotka asettuvat minun ja elämän väliin. Mutta oletteko ajatellut noita toisia eläviä olentoja? Onhan heilläkin jonkinmoisia lihaksia, jotka voivat tarttua kiinni, musertaa ja tappaa — ja kun he tulevat minun ja elämän väliin, niin tartun vaistomaisesti heihin, muserran ja tapan ne. Ei ole mitään tarkoitusta, joka voisi selittää tätä. Mutta hyödyn kannalta sen voi ymmärtää."

"Se ei ole mikään kaunis mielipide", vastustin minä.

"Elämä ei ole kaunista, sitä te kai tarkoitate", sanoi hän hymyillen. "Te sanoitte, että minun ruumiini on hyvin muodostunut. Katsokaa nyt tätä!"

Hän jännitti jalkojaan ja painoi varpaansa lattiaan aivan kuin kynnet. Solmut, nivelet ja lihakset taipuivat ja vetäytyivät kokoon ihon alla.

"Tunnustelkaa niitä!" käski hän.

Ne olivat kovat kuin rauta. Ja minä näin myöskin, että hänen koko ruumiinsa jännittyi aivan vaistomaisesti — lanne, selkä- ja hartialihakset vetäytyivät kokoon — hänen käsivartensa kohosivat ja sormet koukistuivat, niin että ne näyttivät petolinnun kynsiltä. Yksin silmienkin ilme oli muuttunut, niissä kuvastui valppautta, viekkautta ja hehkua, jota vain taistelu on omansa herättämään.

"Lujuutta ja tasapainoa", sanoi hän, ja samassa jännitys laukesi ja hänen ruumiinsa vaipui lepoasentoon. "Minulla on jalat, joilla voin tarttua kiinni maahan, sääret, joilla voin seisoa ja ponnistaa vastaan, silloin kun käsin ja sormin, hampain ja kynsin koetan tappaa toista ja estää toista tappamasta minua. Mikä tarkoitus sillä on? Hyöty on oikea sana."

En ruvennut hänen kanssaan väittelemään. Olin nähnyt juuri äsken edessäni alkuperäisen petoeläimen rakenteen, ja se oli vaikuttanut minuun yhtä valtavasti, kuin suuren valtameren sotalaivan koneisto.

Ajattellessani kuinka hurjasti alhaalla kanssissa oli taisteltu, minun täytyy ihmetellä, ettei hän ollut saanut sen pahempia vammoja, ja minulla on täysi syy sanoa, että sidoin hänen haavansa aika hyvin. Lukuunottamatta muutamia syviä haavoja hän oli saanut ruhjevammoja ja nirhamia. Mutta se isku, joka

oli kohdannut häntä ennenkuin hän menikään alas kanssiin, oli halkaissut pääkamaraa useamman tuuman pituudelta. Hänen neuvojensa mukaan pesin ja ompelin tämän haavan, ajettuani ensin pois tukkaa haavan molemmilta puolilta. Hänen toinen pohkeensa oli myös saanut pahan vamman, ikäänkuin verikoira olisi puraissut sitä. Hän kertoi, että aivan tappelun alussa joku miehistä oli iskenyt siihen hampaansa ja sitten riippunut siinä kiinni ja laahautunut mukana tikapuita ylös, kunnes hän oli saanut potkaistuksi hänet irti.

"Asiasta toiseen, Hump — minä olen huomannut, että te olette reipas ja kätevä", sanoi Susi-Larsen, kun olin suorittanut työni, "niinkuin tiedätte, olemme jälleen ilman perämiestä. Tämän jälkeen te saatte olla vahdissa seitsemänkymmenenviiden dollarin kuukausipalkalla, ja kaikkien tulee nimittää teitä mr van Weydeniksi."

"Mutta — enhän minä ymmärrä mitään merenkulusta, sen te itsekkin tiedätte", sanoin minä hämmästyneenä.

"Ei se ole tarpeenkaan."

"Enkä minä halua lainkaan ylempää tointa", sanoin minä. "Minusta elämä on varsin vaikea nykyisessäkin vaatimattomassa asemassani. Eikä minulla ole minkäänlaista kokemustakaan. Keskinertaisuudellakin on puolensa, katsokaas."

Hän hymyili, ikäänkuin asia olisi ollut sovittu.

"Minä en tahdo ruveta tämän helvetillisen laivan perämieheksi!" huudahdin minä uhmailevasti.

Näin miten hänen kasvonsa kovettuivat ja hänen silmissään kiilsi säälimätön välke. Hän astui kojunsa ovelle ja sanoi:

"Ja nyt hyvää yötä, mr van Weyden!"

"Hyvää yötä, mr Larsen", vastasin minä alistuvaisesti.

Kuudestoista luku

En voi sanoa, että asemani perämiehenä olisi tuottanut minulle mitään muuta iloa kuin sen, ettei minun enää tarvinnut pestä lautasia ja vateja. Minä en tietänyt kaikkein yksinkertaisimpiakaan asioita, joita minun olisi pitänyt suorittaa tässä uudessa toimessani, enkä olisi lainkaan suoriutunut tehtävistäni, jollei miehistö olisi auttanut minua. En ymmärtänyt mitään taklauksista ja köysistä ja purjeiden hoidosta, mutta miehistö koki parhaansa mukaan neuvoa minua. Louis varsinkin oli hyvin hyvä opettaja — eikä minulla ollut sanottavaa ikävyyttä väestäni.

Pyyntimiesten laita oli aivan toisin. He olivat johonkin määrin perehtyneet merenkulkuun ja pitivät minun perämiestointani vain pilana. Omasta mielestäni tuntui myös varsin lystikkäältä, että minä, joka olin oikea "maakrapu", olin pakotettu hoitamaan perämiehen tointa, mutta toista oli sittenkin joutua toisten pilan esineeksi. En valittanut koskaan, mutta Susi-Larsen tahtoi, että minulle osoitettaisiin sitä juhlallista kohteliaisuutta, jota laivaetiketti vaati — vieläpä paljon enemmän kuin mitä koskaan oli tullut Johanson-paran osaksi — ja monien kuritusten, uhkausten ja napolisemisien jälkeen hän vasta sai pyyntimiehet tottelemaan. Kaikki laivalla nimittivät minua nyt "mr van Weydeniksi", ja vain yksityisesti Susi-Larsen itse sanoi minua "Humpiksi".

Se oli varsin lystikästä. Tuuli oli ehkä hiukan yltynyt meidän istuessamme päivällispöydässä, ja kun minä nousin pöydästä, sanoi Susi-Larsen: "Mr van Heyden, olkaa hyvä ja kääntäkää ruori alahankaan!" Minä nousin kannelle, viittasin Louisin luokseni ja sain häneltä tietää mitä minun tuli tehdä. Parin minuutin kuluttua, sulatettuani hänen antamansa neuvot ja päästyäni aivan selville manööveristä, annoin käskyt miehistölle. Muistanpa tuollaisen tapauksen ihan ensi päiviltä kohottuani perämieheksi, jolloin Susi-Larsen tuli kannelle juuri samassa kuin jakelin käskyjä. Hän poltti sikariaan ja katseli levollisesti manööverin suoritusta, ja astui sitten minun luokseni. "Toivotan onnea, Hump — suokaa anteeksi, minä tarkoitan mr van Weyden. Nyt teidän isänne jalat saavat levätä rauhassa haudassaan. Te olette huomannut, että teillä itsellännekin on jalat ja jaksatte myös seisoa niiden varassa. Kun saatte vain vielä hiukan enemmän tietoja ja kokemusta, niin tämän matkan jälkeen voitte kuljettaa mitä rannikkoalusta tahansa."

Tänä aikana — so. Johansonin kuolemasta pyynnin alkuun saakka — vietin mieluisimmat hetkeni *Ghost*-laivalla. Susi-Larsen oli oikein hienotunteinen, miehistö auttoi minua, enkä ollut enää missään ikävässä suhteessa Thomas Mugridgeenkaan. Minun täytyy tunnustaa, että vähitellen aloin oikein

ylpeillä itsestäni. Niin omituinen kuin asemani laivassa olikin — minä, oikea maamyyrä, laivan toisena päällikkönä — hoidin sittenkin työni moitteettomasti, ja tänä lyhyenä aikana opin ylpeilemään itsestäni ja miellyin laivan kiikkumiseen ja heilumiseen, *Ghostin* kyntäessä troopillista merta luoteeseen sitä pientä saarta kohti, jossa meidän oli määrä täyttää vesisäiliömme.

Mutta onneni ei ollut täydellinen. Se oli vain helpotuksen aika, jonka edellä ja jonka jälkeen kävi hirveitä kärsimyksiä. Mitä miehistöön tuli, niin *Ghost* oli oikea helvetti. Miehillä ei suotu vähintäkään lepoa. Susi-Larsen antoi heidän runsaasti maksaa murhayrityksestä ja räökkäyksestä — aamusta iltaan, koko vuorokauden umpeensa hän koetti tehdä elämän heille niin sietämättömäksi kuin suinkin.

Hän tiesi vallan hyvin, mikä suuri merkitys kaikilla pikkuseikoilla on elämässä, ja hän antoi heidän suorittaa kaikenlaisia turhia asioita, jotka olivat tehdä heidät hulluiksi. Näinpä kerrankin, miten Susi-Larsen kutsui Harrisonin kojastaan panemaan maalarinharjan paikoilleen ja herätti molemmat uupuneet vahdit, jotta he katsoisivat, että tuo työ tulisi tehdyksi. Olihan se tosin vain pikkuseikka, mutta kun tuollaisia nerokkaita keksintöjä oli aivan loputtomiin, niin voi helposti käsittää, millainen mieliala kanssissa vallitsi.

Tietysti siellä napistiin, ja silloin tällöin tunteet pääsivät myös valloilleen. Iskuja annettiin oikealle ja vasemmalle, ja pari miestä sai alituisesti hoitaa haavoja, joita heidän ihmishahmon saanut petomainen herransa ja isäntänsä jakeli heille. Kapinaa oli aivan mahdoton saada aikaan, sillä välikannella ja kajuutassa oli suuri joukko aseita. Susi-Larsenin viha kohdistui etupäässä Leachiin ja Johnsoniin, ja sydäntäni vihloi Johnsonin silmien surumielinen ilme.

Leach oli aivan toista maata. Hänessä oli koko lailla petoeläimen luontoa. Rajaton viha näytti vallanneen hänet, hänellä ei ollut aikaa surra. Hänen huulensa olivat aina valmiit murahtamaan, ja heti kun hän näki Susi-Larsenin, hän päästi suustaan hirvittävän ja uhkaavan äänen — luullakseni aivan tietämättään. Olen nähnyt hänen seuraavan katseellaan Susi-Larsenia aivan kuin joku eläin vartijaansa, samalla kun hänen kurkustaan kohosi eläimellinen murina, joka värähdellen tunkeutui esiin hänen yhteenpuristettujen huuliensa välistä.

Muistanpa kerran, kun keskellä valoisaa päivää laskin käteni hänen olkapäälleen antaakseni hänelle jonkin käskyn. Hän seisoj selin minuun, ja tuntiessaan käteni kosketuksen hän hypähti murahtaen ilmaan väistääkseen minua. Hypähtäessään hän käänsi päätään — hän oli luullut minua siksi mieheksi, jota hän vihasi.

Sekä hän että Johnson olisivat olleet valmiit ensi tilaisuudessa tappamaan Susi-Larsenin, mutta tuo tilaisuus ei tullut koskaan. Siksi oli Susi-Larsen liian viisas, ja sitä paitsi ei heillä ollut sopivia aseitakaan. Nyrkit eivät yksin riittäneet. Alituisesti olivat Susi-Larsen ja Leach riidassa keskenään, sillä Leach tarttui aina kiinni hampain ja kynsin kuin villikissa, kunnes hän väsyneenä tai tajuttomana makasi kannella. Aina hän oli valmis uudestaan tappelemaan. Pirullisuus hänessä ärsytti Susi-Larsenin pirullisuutta. Ei tarvittu muuta, kuin että he samaan aikaan olivat kannella, jotta he heti hyökkäsivät toistensa kimppuun, ja kiroillen ja murahtaen iskivät ja löivät toisiaan, ja useamman kerran olen nähnyt Leachin aivan syyttä hyökkäävän Susi-Larsenin päälle. Kerran hän heitti Susi-Larsenia raskaalla puukollaan, ja veitsi lensi tuuman verran hänen kaulansa ohi. Toisen kerran hän viskasi pujotusraudan peräpurjesaalingista. Tuollaista heittoa ei ollut helppo tehdä laivan heiluessa, mutta raudan terävä pää lensi seitsemänkymmenenviiden jalan korkeudesta Susi-Larsenin pään ohi, kun hän nousi kajuutan portaita ylös, ja tunkeutui parin tuuman syvältä lujaan lattialankkuun. Ja taaskin toisen kerran hän oli piiloutunut välikannelle ladattu pyssy kädessä ja aikoi juuri hyökätä aseineen kannelle, kun Kerfoot huomasi hänet ja riisti pyssyn hänen kädestään.

Minä ihmettelin usein, miksei Susi-Larsen tappanut häntä ja siten vapautunut siitä vastuksesta. Mutta hän nauroi vain ja näytti olevan huvitettu koko jutusta. Varmaan heidän suhteensa kiihotti häntä samalla tavalla kuin jotkut ihmiset voivat nauttia verenhimoisten eläinten seurasta.

"Elämä muuttuu jännittäväksi", selitti hän minulle, "kun leikittelee toisen ihmisen hengellä. Ihminen on luonnostaan pelaaja, ja elämä on suurin panos, jonka hän voi uhrata. Mitä suurempi voittamisen mahdollisuus, sitä jännittävämpi peli. Miksi en soisi itselleni sitä huivia, että kiihotan Leachin oikeaan kuumepaloon? Minä teen hänelle siten oikeastaan vain hyvän palveluksen. Huumaus on molemminpuolinen. Hänen elämänsä on kuninkaallinen verrattuna hänen toveriensa oloon, vaikkei hän itse sitä tiedä. Sillä hänellä on jotakin mitä toisilta puuttuu — päämäärä, jonka hän tahtoo saavuttaa, maali, joka nielee koko hänen huomionsa, tuo halu tappaa minut ja toivo saada halunsa täytetyksi. Hän pelaa korkeaa peliä, Hump. En usko, että hän koskaan ennen on elänyt niin kiihkeästi, ja minä kadehdin joskus häntä koko sydämeistäni, kun näen hänen raivoavan aivan hulluna intohimonsa vallassa."

"Mutta sehän on pelkuruutta!" huudahdin minä. "Teillähän on kaikki edut puolellanne."

"No, kuka meistä molemmista on suurempi pelkuri — tekö vai minä?" kysyi hän vakavasti. "Jos jotain

ikävä tapahtuu, niin te hierotte sovintoa omantuntonne kanssa niin pian kuin asia teitä koskee. Jos te todellakin olisitte suuri ja tosi itseänne kohtaan, niin te pitäisitte yhtä Leachin kanssa. Mutta te pelkäätte, te pelkäätte. Te tahdotte elää. Elämä teissä vaatii elämistä, mistä hinnasta tahansa. Ja siksi te elätte alentavaa elämää, olette uskoton parhaille unelmillenne, teette syntiä surkeita pieniä periaatteitanne vastaan ja — jos helvettiä todellakin on olemassa — te kuljette suoraa päätä sinne. Pyh! Minä olen kaikista rohkein. En tee syntiä, sillä minä tottelen niitä vaatimuksia, joita elämä on minulle itselleni asettanut. Minä olen ainakin rehellinen omaa sieluaani kohtaan, mutta sitä te ette ole."

Hänen sanoissaan oli oas, joka pisti. Ehkäpä yleensäkin näyttelin kovin pelkurimaista osaa. Ja mitä enemmän ajattelin tätä asiaa, sitä selvemmäksi minulle kävi, että velvollisuuteni itseäni kohtaan vaati minua tekemään sitä mitä hän sanoi — liittymään Leachiin ja Johnsoniin voidaksemme tuhota hänet. Luulenpa, että juuri tässä suhteessa puritaanisten esi-isieni ankara omatunto pääsi voimaan pakottaen minua suorittamaan jotakin suurta, vieläpä hyväksymään murhan. Minä punnitsin mielessäni tätä ajatusta. Olisihan suorastaan hyvä, jos voisi vapauttaa maailman tällaisesta hirviöstä. Ihmiskunta tulisi paremmaksi ja onnellisemmaksi sen kautta, elämä muuttuisi valoisammaksi ja mieluisemmaksi.

Minä mietin kauan aikaa tätä asiaa maatessani unettomana kojussani ja annoin tosiasioiden kulkea sisäisen silmäni ohi. Ja minä keskustelin Leachin ja Johnsonin kanssa yövartion aikana, jolloin Susi-Larsen oli alhaalla. Molemmat nämä miehet olivat kadottaneet kaiken toivon — Johnson oli mieleltään aivan masennuksissa, ja Leach taas oli turhanpäiten kuluttanut voimiaan ja oli nyt aivan uupunut. Mutta eräänä yönä hän tarttui minua käteen kiinni ja sanoi:

"Minä luulen, että teidän tarkoituksenne on rehellinen ja hyvä, mr van Weyden. Mutta älkää menkö askelta edemmäksi, olkaa vaiti. Älkää olko mitään huomaavianne, hoitakaa vain työnne. Me olemme kuolemaan tuomitut, sen tiedän — mutta joka tapauksessa te voitte ehkä tehdä meille suuren palveluksen, kun me joudumme oikein suureen hätään."

Jo seuraavana päivänä, sen kauemmin sitä ei tarvittu odottaa — Wainwright-saari oli silloin jo näkyvässä — avasi Susi-Larsen suunsa ja lausui ennustuksen. Juuri sitä ennen hän oli hyökännyt Johnsonin kimppuun, ja Leach oli ahdistanut häntä, ja hän oli antanut molemmille aika selkäsaunan.

"Kyllä te tiedätte, että kerran minä otan teidät hengiltä, Leach", sanoi hän.

Leach murahti vastaan.

"Ja mitä teihin tulee, Johnson, niin ennenkuin minä olen saanut teistä valmista, olette te jo niin kyllästynyt elämään, että heittäydytte mereen. Saa nähdä, etteköhän te tee sitä..."

"Se oli vain salainen viittaus", hän lisäsi hiljaa minulle. "Lyönpä vetoa kuukauden hyyrystä, että hän ottaa sen varteen."

Minä olin toivonut, että hänen molemmat uhrinsa saisivat tilaisuuden paeta täyttäessämme vesisäiliöitämme, mutta Susi-Larsen oli valinnut viisaasti maallenusupaikan. *Ghost* oli puolen mailin päässä autiolta rannalta, missä pystysuorien, tuliperäisten kallioseiniä välissä kuohuva joki oli uurtanut uomansa. Ei kukaan ihminen voinut kiivetä näitä jyrkänkaita ylös. Ja siellä oli Leachin ja Johnsonin pakko Susi-Larsenin valvonnan alaisina — sillä hän seurasi heidän mukanaan maihin — täyttää laivan pienet vesitynnyrit vedellä ja vierittää ne alas rantaan. Ei ollut vähintäkään mahdollisuutta päästä veneissä pakoon.

Harrison ja Kelly yrittivät sitä kuitenkin. He soutivat yhtä venettä, heidän tehtävänä oli kulkea laivan ja rannan väliä ja kuljettaa laivaan tynnyri kerrallansa. Juuri ennen päivällistä he olivat lähteneet laivasta tyhjä tynnyri matkassaan ja äkkiä he muuttivat suuntaa ja laskivat suoraan länteen päästäkseen sen niemen ympäri, joka erotti heidät muusta maailmasta. Toisella puolella kuohuvan veden huuhtomaa kalliota sijaitivat japanilaisten siirtolaisten somat kylät ja hymyilevät laaksot, jotka ulottuivat syvälle saareen. Jos pakolaiset onnellisesti pääsisivät tähän turvapaikkaan, niin ei Susi-Larsen voisi heille enää mitään.

Olin nähnyt Smoken ja Hendersonin oleskelevan kannella kaiken aamupäivän ja nyt ymmärsin syyn siihen. He tähtäsivät pyssyillään ja alkoivat hiljaa ja varovasti ampua pakolaisten jälkeen. Se oli vasta oikea kylmäverisen tarkkuuden näyte. Ensin luodit lensivät veteen aivan huolettomasti veneen molemmilta puolin, mutta kun pakolaiset alkoivat soutaa kaikin voimin, osuivat luoditkin täsmällisemmin.

"Katsokaapas nyt, miten minä ammun Kellyltä oikean airon kädestä", sanoi Smoke ja tähtäsi hyvin tarkasti.

Minä tarkastelin kiikarilla ja näin hänen ampuvan aironlavan halki. Henderson seurasi toverinsa esimerkkiä, hän tähtäsi Harrisonin oikeaan airoon. Vene pyörähti ympäri. Molemmat jäljellejääneet

airot murtuivat samalla tavalla. Pakolaiset yrittivät soutaa jäännöksillä, mutta nekin ammuttiin heidän käsistään. Silloin Kelly riisti laudan veneen pohjasta ja alkoi meloa sillä, mutta hän päästi sen huutaen kädestään, kun muserretun puun pirstaleet haavoittivat häntä. Nyt he luopuivat kaikista yrityksistään ja antoivat veneen ajelehtia, kunnes toinen vene, jonka Susi-Larsen oli lähettänyt heidän jälkeensä, hinasi heidät takaisin laivaan.

Myöhään iltapäivällä nostimme ankkurin ja jatkoimme matkaa. Lähinnä meidän tuli nyt ryhtyä hylkeitä pyytämään, ja tätä pyyntiä saattoi kestää kolme jopa neljä kuukautta. Tuo ajatus tuntui varsin synkältä, ja raskain mielin minä ryhdyin työhön. Haudan synkkä hiljaisuus näytti vallitsevan laivalla. Susi-Larsen makasi ankarassa päänsärkyssä. Harrison seisoi välinpitämättömänä peräsिमessä, puoleksi nojautuen siihen, ikäänkuin hänen oma painonsa olisi musertanut häntä. Kaikki muut jurottivat ja olivat ääneti. Kerran näin Kellyn istuvan kyyryssä kanssiluukun suojassa, pää polvien varassa ja käsivarret ristissä pään päällä — tuo asento ilmaisi mitä surkeinta toivottomuutta.

Johnson makasi pitkin pituuttaan kokkakannella ja tarkasteli veden kuohua laivan kokassa — ja minä ajattelin kauhulla sitä viittausta, jonka Susi-Larsen oli antanut hänelle. Luultavasti se kantaisi hedelmän. Mutta yritin kääntää hänen sairaalloiset ajatuksensa toisaalle kutsumalla hänet pois sieltä, mutta hän hymyili alakuloisesti eikä totellut minua.

Palatessani peräpuolelle tuli Leach vastaani.

"Minä tahtoisin pyytää teiltä jotakin, mr van Weyden", sanoi hän. "Jos te olette siksi onnellinen, että saatte palata San Franciscoon, niin tahdotteko olla ystävällinen ja ottaa selkoa Matt McCarthysta? Hän on minun vanha isäni, nähkääs. Hän asuu ylhäällä mäellä Mayfairin leipomon takana — jos kuljette suutarinverstaan ohi, jonka kaikki tuntevat niin varmaan löydätte oikean tien. Sanokaa hänelle, että olen katunut tuottaessani hänelle niin paljon huolta, sekä kaikkea muutakin pahaa, jota olen tehnyt ja — ja sitten voitte vain toivottaa puolestani, että Jumala siunaisi häntä."

Minä nyökkäsin ja vastasin: "Kyllä me kaikki palaamme San Franciscoon ja sitten lähdemme yhdessä tervehtimään Matt McCarthya."

"Minäkin tahtoisin sitä uskoa", vastasi hän ja pudisti kättäni, "mutta en voi. Susi-Larsen ottaa minut hengiltä, sen minä tiedän — enkä toivo muuta, kuin että se tapahtuisi jo pian."

Kun hän oli mennyt, huomasin, että minäkin toivoin aivan samaa. Jos sen täytyi tapahtua — niin tapahtukoon sitten niin pian kuin suinkin! Yleinen synkkämielisyyks oli tarttunut minuunkin. Pahin näytti olevan välttämätöntäpä astuessani tuntikausia edestakaisin kannella tuntuivat Susi-Larsenin epämiellyttävät aatteet tarttuvan minuunkin. Mitä hyötyä kaikesta oli? Missä oli elämän suuruus, koska se niin helposti salli turmella ihmissieluja? Kun kaikki kävi ympäri, niin tämä elämä olikin vain jotakin kurjaa ja arvotonta, ja mitä pikemmin se loppui, sitä parempi.

Loppui! Siinä minä nyt seisoin nojautuneena laivan reunaan ja tuijotin kaihoisesti merelle, sillä minä olin varmasti vakuuttunut siitä, että lopulta kuitenkin vajoaisin, vajoaisin sen kylmään, vihreään helmaan, onohdukseen.

Seitsemästoista luku

Ihmeellistä kyllä ei *Ghost*-laivassa tapahtunut mitään erikoista, vaikka kaikki ennustivatkin onnettomuutta. Me jatkoimme matkaa luoteeseen, kunnes saavuimme Japanin rannikolle ja tapasimme suuret hyljeparvet. Nuo aavan Tyynen meren hylkeet, joista ei kukaan tietänyt mistä ne oikeastaan tulivat, kulkivat vuosittain parituspaikoilleen Beringin mereen. Ja me seurasimme niiden jäljessä pohjoiseen, tuhoten ja tappaen — viskasimme niiden nyljetyt ruumiit mereen haikalojen saaliiksi ja suolasimme nahat, jotka lopulta joutuivat kaupunkilaisnaisten hartioiden kaunistukseksi.

Se oli armotonta teurastusta — ja ainoastaan naisten tähden. Ei kukaan laivassa syönyt hylkeenlihaa eikä käyttänyt sen öljyä. Onnistuneen pyyntipäivän jälkeen oli kansi useinkin täpö täynnä nahkoja ja ruumiita ja niljakas rasvasta ja verestä — valurei'istä vuoti punaista verta — mastot, köydet ja lautakäytävät olivat veren tahraamat — ja miehet työtä tehdessään olivat kuin teurastajia — puoleksi alastomina, käsivarret ja kädet verisinä he nylkivät tappamiaan isoja merieläimiä.

Minun toimenani oli pitää laskua eläimistä, kun niitä kuljetettiin veneissä laivaan, valvoa nahan nylkemistä ja kannen puhdistamista sekä pitää huolta siitä, että kaikki asetettiin jälleen paikoilleen. Se ei ollut lainkaan mieluista työtä. Sekä sieluni että vatsani nousi kapinaan, ja kuitenkin oli tämä toimi sekä työnjohto minulle hyödyllistä. Se kehitti sitä vähäistä johtokykyä, mikä minulla saattoi olla, ja minä tunsin, että luonteeni karaistui, mikä oli varsin terveellistä "Sissy" van Weydenille.

Yksi asia selvisi minulle yhä enemmän, se nimittäin, etten koskaan enää voisi tulla siksi mikä olin ennen. Minun luottamukseni ja uskoni elämään oli tosin kestänyt Susi-Larsenin murhaavan arvostelun, mutta hän oli sittenkin muussa suhteessa saanut muutoksen aikaan minussa. Hän oli avannut silmäni näkemään käytännöllistä elämää, josta minulla ennen oli ollut niin vähän tietoa ja joka aina oli tuntunut minusta vastenmieliseltä. Minä olin oppinut näkemään elämää sellaisena kuin se todellisuudessa oli — ymmärtämään, että maailmassa oli tosiasioitakin — irtaantumaa ajatuksen maailmasta ja panemaan jonkinmoista arvoa elämän todellisille ja oleellisille puolille.

Olin enemmän kuin koskaan ennen Susi-Larsenin parissa tultuamme pyyntivesille. Sillä kun ilma oli kaunis ja me jouduimme keskelle hyljeparvea, olivat kaikki miehet veneissä, ja vain hän ja minä sekä Thomas Mugridge, jota ei oikeastaan voinut ottaa lukuun, olimme yksin laivassa. Mutta me emme olleet toimettomina. Kaikki kuusi venettä erkanivat viuhkan muodossa kuunarista, kunnes ensimmäinen tuulenpuolella ja viimeinen suojapuolella oli noin kymmenen tai kahdenkymmenen mailin päässä toisistaan, ja sen jälkeen ne sitten laskivat suoraan ulapalle, kunnes ilta pimeni tai paha ilma pakotti ne palaamaan. Sillä välin meidän täytyi pysytellä viimeisen suojanpuoleisen veneen alapuolella, jotta kaikki veneet voisivat helposti myötätuulessa palata meidän luoksemme, jos kova ilma sattuisi nousemaan.

Ei ole niinkään helppoa kahden miehen — varsinkin jos tuuli on kova — hoitaa sellaista alusta kuin *Ghost on*: pitää perää, tähystellä veneitä, lisätä purjeita tai vähentää niitä. Minä sain oppia paljon ja suorittamaan nopsasti työni.

Helppoa oli oppia hoitamaan peräsintä, mutta vaikeampi oli kiivetä saalinkiin ja riippua koko painollaan käsivarsien varassa kiivetessä väylingeiltä vieläkin korkeammalle. Mutta minä opin senkin ja varsin pian, sillä minun teki mieleni kunnostautua Susi-Larsenin silmissä — minä tahdoin osoittaa, että minulla oli oikeus olemassaolooni muunkin kuin vain väittelyiden perusteella. Niin, olipa aika, jolloin suorastaan nautin saadessani kiivetä mastoon ja pysytellä tuossa epävakavassa asennossa jalkojeni varassa, tähystellen kiikarilla merellä olevia veneitä.

Mieleeni muistuu eräs erinomaisen kaunis aamu, jolloin veneet läksivät liikkeelle hyvin varhain, ja pyssyjen pauke hiljeni ja vähitellen kokonaan vaikenen veneiden hajaantuessa meren selälle. Tuuli aivan heikosti lännestä, mutta juuri kun pääsimme viimeisen suojanpuoleisen veneen alapuolelle, tuuli tyyntyi kokonaan. Toinen toisensa jälkeen — saatoin selvästi sen erottaa maston huipusta — katosivat nuo kuusi venettä näkyvistä seuraten hylkeitä länteen päin. Me kelluimme hiljakseen tyynen veden pinnalla voimatta seurata veneitä. Susi-Larsen näytti miettivältä. Ilmapuntari oli alhaalla, ja itäinen taivaanranta ei näyttänyt olevan hänelle mieleen. Hän tarkasteli sitä vähän väliä.

"Jos se alkaa nousta tuolta puolelta", sanoi hän, "ja jos se tulee täydellä voimalla ja ajaa meidät veneiden yläpuolelle, niin luultavasti muutamat makuukopit kadottavat asukkaansa".

Kello yhdentoista seuduilla meri oli peilikirkas. Päivällisen aikaan kuumuus oli sietämätön, vaikka olimmekin varsin kaukana pohjoisessa. Ei vähintäkään raitista tuulihenkeä. Ilma oli vain painostava ja raskas, oikea "maanjäristsyilma", niinkuin vanhoilla kalifornialaisilla oli tapana sanoa. Siinä oli jotakin peloittavaa ja uhkaavaa, ja mieleen nousi outo aavistus, että jotakin paha oli tulossa. Hitaasti yli koko itäisen taivaanrannan kohosi pilviä, jotka nousivat ikäänkuin mustat vuoret kadotuksen kuilusta. Saattoi niin selvästi nähdä vuorensolia, rotkoja ja syvyyksiä, että vaistomaisesti tuli katsoneeksi, eikö näkyisi valkeata vaahtoa ja uurroksia siinä missä meri raivoten löi rantaa vasten. Ja kuitenkin laiva keinui aivan hiljaa, tuulta ei ollut nimeksikään.

"Sieltä ei tule vain vihuria", sanoi Susi-Larsen. "Saattepa nähdä, että itse vanha luonto-emo siitä vielä nousee ja alkaa ulvoa voimainsa takaa — ja sitten meillä on tiukka työ edessä, Hump, jos tahdomme saada edes puolet veneistämme korjuun. Parasta että lähдете irrottamaan latvapurjetta."

"Mutta mitäs jos kova ilma nyt nousee ja me olemme vain kahden täällä?" sanoin minä hiukan vastustelevalla äänellä.

"Meidän täytyy käyttää hyväksemme ensimmäisiä tuulenpuuskia ja laskea veneittemme läheisyyteen ennenkuin purjeemme repeytyvät. Sitten en vastaa enää mistään. Kyllä mastot kestävät, ja me molemmat myöskin, mutta kovaa työtä siinä kysytään."

Ilma oli yhä yhtä tyyni. Me söimme päivällistä — minä suoritin sen hyvin nopeasti ajatellessani kahdeksatoista miestämmä kaukana meren selällä ja suuria pilvivuoria, jotka lähestymistään lähestyivät. Susi-Larsen ei näyttänyt kuitenkaan olevan levoton, vaikka huomasiinkin palatessamme kannelle, että hänen sieraimensa hiukan värähtelivät ja että hänen liikkeensä olivat tavallista reippaammat. Hänen kasvonsa olivat hyvin vakavat, niiden piirteet kovettuneet, ja sittenkin hänen silmänsä loistivat — sinä päivänä ne olivat väriltään siniset, kirkkaansiniset — ja niiden välke oli ihmeellisen kirkas ja säteilevä. Minä huomasin kummakseni, että hän varmaan tunsu jonkinlaista julmaa iloa, että hän iloitsi taistelusta, joka juuri oli tulossa, että häntä viehätti se tieto, että vähän ajan

kuluttua koittaisi suuri hetki, jolloin elämän tulvavesi kuohuisi kaikkein korkeimmilleen.

Kerran — tietämättä sitä itsekään tai huomaamatta, että minä sen kuulin — hän naurahti ääneensä, uhmailevasti ja ivallisesti lähestyvälle myrskylle. Milloin tahansa voin nähdä hänet seisovan siinä ikäänkuin kääpiön Tuhannen ja yhden yön hirvittävän henkiolennon edessä. Hän uhmaili kohtaloa eikä tuntenut vähintäkään pelkoa.

Hän meni keittiöön. "Kun olette pessyt vatinne ja pannunne, Cooky, teitä tarvitaan kannella. Pitäkää varanne, kun kutsun teitä."

"Hump", sanoi hän huomattessaan, että tuijotin häneen aivan kuin lumottuna, "tämä on nyt joka tapauksessa toista kuin whiskyn juonti — ja jotakin muuta kuin teidän Omarinne kokemukset. Minun mielestäni hän sittenkin eli vain puolinaista elämää."

Läntinen taivaanpuolisko oli nyt myöskin peittynyt pilveen. Aurinko oli himmennyt ja kadonnut näkyvistä. Kello oli kaksi päivällä, ja aavemainen hämärä, jota silloin tällöin purppurainen hohde punasi, oli laskeutunut merelle. Tässä purppuranhohteessa loistivat ja hehkuivat Susi-Larsenin kasvat, ja kiihtyneen mielikuvitukseni vallassa olin näkevinäni sädekehän hänen päänsä ympärillä. Me lepäsimme luonnottoman hiljaisuuden helmassa, jota vastoin kaikkialla ympärillämme luonto näytti valmistuvan myrskyy. Tukahduttava kuumuus oli käynyt aivan sietämättömäksi. Suuria hikihelmiä pusertui otsastani esiin, ja tunsin niiden valuvan alas nenäni vartta myöten. Olin vähällä mennä tainnoksiin ja tavoittelin laivan reunakaidetta nojautuakseni siihen.

Juuri samassa tunsin hiukan tuulenhenkeä. Se lähestyi idästä ja kiiti ohitsemme kuin kuiska. Veltot purjeet eivät liikahtaneet vähääkään, ja kuitenkin oli tuuli hiukan vilvoittanut kasvojani.

"Cooky!" huusi Susi-Larsen hillityllä äänellä. Thomas Mugridge käänsi tuskaiset ja pelästyneet kasvonsa häneen. "Siirtäkää puomi toiselle puolelle, ja kun purje pyrkii yli, niin päästäkää se menemään ja katsokaa, että köydet ovat kunnossa. Jos olette huolimaton, niin voitte luottaa siihen, että se myös on teidän viimeinen työnne tässä maailmassa. Ymmärrättekö? — Mr van Weyden, auttakaa keulapurjeita toiselle puolen. Ja sitten ylös latvapurjeisiin, nostakaa ne niin pian kuin vain voitte — mitä nopeammin toimitte, sitä helpommin se käy. Ja jollei Cooky pidä kiirettä, niin iskekää nyrkillä häntä otsaan."

Huomasin ilokseni, ettei hän uhkaillut minua antaessaan käskyjään. Laiva oli kääntynyt suoraan luoteiseen, ja hän aikoi käyttää hyväkseen ensimmäistä tuulenpuuskaa.

"Vihuri tulee tältä puolen", hän selitti minulle. "Ja veneet kulkivat hiukan etelää kohden kuullessamme viimeiset laukaukset."

Hän kääntyi ympäri ja astui perälle peräsimen luo. Minä astuin kokkaan ja asetuin kokkapurjeen ääreen. Sitten humahti uusi, suhahtava kuiska ilman halki ja jälleen toinen. Purjeet liikahtivat hiukan.

"Jumalan kiitos, ettei se tulla tupsahda täydellä voimalla, mr van Weyden!" huudahti Mugridge innoissaan.

Ja minäkin olin todellakin kiitollinen, sillä olin jo oppinut sen verran, että tiesin, miten sellaisessa tapauksessa saattoi käydä, kun kaikki purjeet olivat ylhäällä. Tuulen humisevat kuiskaukset muuttuivat puhalluksiksi ja töytäyksiksi, purjeet pullistuivat ja *Ghost* alkoi liikkua. Susi-Larsen väänsi kiivaasti peräsintä vasemmalle, ja me aloimme laskea myötätuuleen. Tuuli tuli nyt suoraan perästä, se kohisi ja puhkui yhä voimakkaammin, ja purjeeni tömisivät hauskaasti. En nähnyt mitään muualla tapahtui, mutta tunsin laivan lipuvan ja kallistuvan, kun tuuli painollaan siirsi keulapurjeen ja isonpurjeen toiselle puolelle. Minulla oli täysi työ hoitaessani jaakaria, kliivaria ja haruspurjeita, ja kun olin suorittanut tämän työni, kiiti *Ghost* täydellä vauhdilla ja myötätuulella lounaista kohti, kaikki purjeet pullollaan. Vetämättä henkeä, vaikka sydämeni tykyttikin kuin vasara ponnistuksen jälkeen, kiiruhdin ylös latvapurjeeseen, ja ennenkuin tuuli oli liiaksi yltynyt, saimme ne kunnolla ylös. Sitten läksin perälle saadakseni lisäkäskeyä.

Susi-Larsen nyökkäsi tyytyväisenä ja jätti peräsimen minun hoitooni. Tuulen voima yhä yltyi ja meri alkoi lainehtia. Minä pidin perää noin tunnin verran, ja hetki hetkeltä työni kävi yhä raskaammaksi. En ollut ennen hoitanut peräsintä näin kovassa kulussa.

"Kiivetkää mastoon ja tähystätäkää kiikarilla veneitämme. Me kuljimme aikaisemmin kymmenen solmuvälin vauhdilla, nyt kiidämme jo kahden- tai kolmentoista. Tämä vanha tyttö näyttää, mihin se kelpaa!"

Minä kiipesin vain etumaiseen saalinkiin, noin seitsemänkymmenen jalan korkeuteen. Tarkastellessani autiota vedenpintaa minulle selvisi, että meidän oli toimittava hyvin nopeasti, jos tahtoimme pelastaa veneemme. Nähdessäni miten meri vyöryi, epäilin, tokko ainoatakaan venettä oli

enää tallella — tuntui aivan mahdottomalta, että keho vene voisi vastustaa niin ääretöntä tuulen ja aaltojen voimaa.

En voinut tuntea tuulen koko voimaa, sillä kuljimme myötätuulessa. Mutta korkealta paikaltani katselin alas laivaan, ikäänkuin olisin ollut sen ulkopuolella. Näin *Ghostin* rajaviivojen selvästi erottuvan kuohuvasta merestä, jota kuunari kynti kuin jokin elävä olento. Väliin se kohosi ylös ja halkaisi suunnattoman aallon, jolloin tuulenpuoleinen parras katosi näkyvistä ja kuohuva valtameri vyöryi kannen yli aina laivaluukkuja myöten. Sellaisena hetkenä, laivan kiivaasti kiikkuessa, heiluin edestakaisin ilmassa niin kauhealla vauhdilla, kuin olisin riippunut äärettömän pendelin päässä, joka pahimmin kiikkuessaan heilahti seitsemänkymmenen jalan kaaressa, jollei enemminkin. Kerran tuossa huimaavassa vauhdissa minut valtasi pelko, ja hetken aikaa pidin kiinni käsin ja jaloin, sillä olin niin pyörällä päästäni ja vapisin niin pahasti, etten voinut tähystellä merelle enkä nähdä muuta alapuolellani kuin kuohuvaa vettä, joka uhkasi niellä *Ghostin* kitaansa.

Mutta ajatellessani merimiehiämme rohkaisin jälleen mieleni ja tähystellessäni eteeni unohdin kokonaan pelkoni. Kokonaiseen tuntiin en voinut nähdä mitään autiolla, kuohuvalla vedenpinnalla. Mutta äkkiä tunkeutui harhaileva auringonsäde esiin ja valoi hopeaansa valtameren ärjyvälle pinnalle, ja samassa huomasin pienen mustan pilkun, joka silmänräpäyksen ajan kohosi ilmaan ja taas katosi. Odotin kärsivällisesti. Taaskin pieni musta pilkku ilmestyi keskelle hopeahohdetta. En yrittänytään huutaa Susi-Larsenille, mutta ilmoitin hänelle keksintöni heiluttamalla kättäni. Hän muutti heti suuntaa, ja minä annoin merkin, kun musta pilkku oli suoraan edessämme.

Pilkku suureni suurenemistaan — se kasvoi niin nopeasti, että vasta sen nähdessäni käsitin, kuinka äärettömällä vauhdilla me kuljimme. Susi-Larsen antoi minulle merkin, että laskeutuisin alas, ja seisoessani hänen vieressään hän neuvoi, miten alus oli pantava piihin.

"Valmistautukaa siihen, että koko helvetti voi milloin tahansa päästä valloilleen", varoitti hän, "mutta älkää välittäkö siitä. Teidän velvollisuutenne on hoitaa työtänne ja katsoa, että Cooky seisoo paikallansa."

Minun onnistui päästä kokkaan. Yhdentekevää mitä puolta kulki, sillä laivan molemmat partaat painuivat vuorotellen veden alle. Sanottuani Thomas Mugridgelle, mitä hänen tuli tehdä, kiipesin pari jalkaa köysitikapuita ylös. Vene oli nyt hyvin lähellä, ja minä saatoin selvästi nähdä, että se ajalehti tuulen mukana ja veti perässään mastoa ja purjeita, jotka nyt tekivät ajoankkurin virkaa. Kaikki kolme miestä olivat hengissä. Jokainen aalto peitti heidät näkyvistäni, ja pelolla ja tuskalla odotin, että he katoisivat ikuisiksi ajoiksi. Mutta vene kohosikin jälleen vaahtoavan myrskyn keskeltä, kokka korkealla ilmassa, niin että saatoin nähdä koko sen märän ja mustan pohjan, aivan kuin se olisi seisonut pystyssä. Vilahdukselta näin nuo kolme miestäkin, jotka hurjasti viskasivat vettä veneestä pohjattomaan syvyyteen, kokka suoraan alaspäin kääntyneenä ja perä melkein pystysuoraan ilmassa. Joka kerta kun vene jälleen tuli näkyviin tuntui se mielestäni oikealta ihmeeltä.

Äkkiä *Ghost* muutti suuntaa, laski loitommalle, ja mieleeni iski se kauhea ajatus, että Susi-Larsen ehkä oli luopunut aikeestaan pelastaa nuo onnettomat. Mutta sitten käsitin, että hän valmistautui kiertämään, ja laskimme nyt aivan vasten tuulta, ja vene oli kaukana meistä toisella puolellamme. Kuunari hiljensi äkkiä vauhtiaan, hetken se seiso i aivan liikkumatta, mutta sitten vauhti taas yltyi — laiva kääntyi tuuleen.

Tuuli tarttui nyt purjeihin täydellä voimalla, jota tähän saakka olimme voineet välttää. Onnettomuudeksi käännyin tyhmydessäni vasten tuulta. Se kohosi eteeni kuin muuri ja täytti keuhkoni ilmalla, jota en saanut jälleen puristetuksi ulos. Ja haukkoessani henkeä ja ollessani tukehtumaisillani näin suuren vesipylvään kohoavan pääni yläpuolella juuri kun *Ghost* kallistui toiselle laidalleen ja nousi korkealle tuuleen. Käännyin sivulle, vedin henkeäni ja katsoin jälleen taakseni. Aalto oli korkeampi kuin laiva; auringonsäteet kimalisivat sen vaahtoavassa huipussa ja läpinäkyvän vihertävän veden läpi näin maidonvalkean vaahton vyöryvän.

Ja sitten se tuli — hornan henget olivat nyt valloillaan ja kaikki tapahtui silmänräpäyksessä. Tunsin iskun, joka aivan musersi ja lamautti minut — tuo isku ei sattunut mihinkään ja kuitenkin joka paikkaan. Se riuhtaisi minut irti siitä tuesta, johon olin tarttunut kiinni, ja vei minut veden valtaan, ja äkkiä päähäni iski ajatus, että hirveintä olisi varmaan tulla siten lakaistuksi meren syvyyteen. Vähän väliä ruumiini kolahti ja pyörähti ympäri, ikäänkuin se vaistomaisesti olisi ajautunut eteenpäin, ja kun en enää voinut pidättää hengitystäni, sain kitkerää suolavettä keuhkoni täyteen. Mutta koko ajan yksi ajatus kiersi aivoissani — *kliivari oli siirrettävä* tuulen puolelle. En pelännyt kuolemaa. Olin aivan varma siitä, että kaikki jollakin ihmeellisellä tavalla päättyisi hyvin. Ja kun minun sekavissa aivoissani selveni se ajatus, että minun tuli panna täytäntöön Susi-Larsenin käskyt, olin näkevinäni hänet peräsimen ääressä keskellä raivoavaa myrskyä, uhmaillen rajuilman voimaa.

Minä iskin luultavasti pääni parraskaidetta vasten, vedin henkeä, ja keuhkoni täyttyivät jälleen

ilmalla. Koetin nousta pystyyn, mutta löin taaskin pääni ja vaivuin jälleen käsieni ja polvieni varaan. Vesi oli kuljettanut minut aivan kanssin ovelle. Ryömiessäni eteenpäin nelinkontin kolahtin Thomas Mugridgeen, joka makasi valittaen maassa. Mutta nyt ei ollut aikaa kyselyihin. Minun täytyi siirtää kiihari toiselle puolelle.

Päästyäni kannelle tuntui aivan kuin maailmanloppu olisi tullut. Kaikkiällä puuosat ja metalli ja purjeet paukkuivat ja narisivat, *Ghost* oli murskautua rikki. Keulapurje ja keulamärssypurje oli repeytynyt säpäleiksi, ja raskas puomi murskautui. Ilmassa lenteli pirstaleita, irtaantuneet köydet kiemurtelivat ja sähisivät kuin käärmeet, ja keulapurjeen kahveli putosi alas keskelle sekasortoa.

Se suhahti varmaan aivan läheltä ohitseni, koska se yllytti minut toimeen. Ehkäpä meidän tilamme ei sittenkään ollut aivan toivoton. Mieleeni muistui Susi-Larsenin varoitus.

Hän oli odottanut, että helvetti alkaisi raivota, nyt se oli tapahtunut. Missä hän oli? Minä näin hänet nyt ison jalusnuoran kimpussa, hän hilasi sitä jättiläisvoimin kuunarin perän kohotessa korkealle ilmaan ja hänen vartalonsa kuvastuessa ohikiitävää valkeaa vaahtoa vasten. Kaiken tämän ja vielä paljon enemmänkin — kokonaisen kadotuksen ja sekasorron maailman — olin ehtinyt nähdä ja kuulla niin lyhyessä ajassa kuin viidessätoista sekunnissa.

En malttanut tarkastaa, mihin pieni vene oli joutunut, vaan tartuin kiireimmän kautta kiiharin jalusnuoraan. Purje oli nyt alkanut elää, kovasti paukkuen se vuoroin pullistui ja taas veltoni, mutta kiristäen nuuraa kaikin voimin joka kerta, kun purje paukkui, sain sen hitaasti vetäytymään paikalleen. Sellaista työtä minä osasin suorittaa, ja minä tein parastani. Minä hilasin ja vedin, kunnes veri vuoti sormenpäistäni, ja ollessani tässä toimessa halkesi sekä jaakari että haruspurje ukkosen jyrinällä ja hajosi tuuleen.

Minä hilasin ja vedin yhä edelleen, ja vihdoinkin nuora alkoikin helpommin juosta. Sitten Susi-Larsen tuli avuksi ja hilasi loput yksin minun kääriessäni kokoon irrallaan olevan pään.

"Kiinnittäkää!" komensi hän. "Ja tulkaa tänne!"

Seuratessani hänen jäljissään huomasin, että laiva oli taas jonkinmoisessa järjestyksessä, vaikka hävitys olikin ollut hirveä. *Ghost* oli pantu pihhin. Vielä se kykeni työhön. Vaikka muut purjeet olivatkin repaleina niin kiihari — se oli pakattu vastatuuleen — ja hankamyötäiseen kinnattu isopurje pitivät puoliansa, ja kuunari oli käyttökelpoinen raivoavassa rajuilmassa.

Minä tähystelin nyt venettä sillä välin kun Susi-Larsen selvitteli venetaljoja, ja minä näin suunnattoman aallon nostavan veneen ylös tuulen alla vain parinkymmenen jalan päässä meistä! Ja niin täsmällisesti Susi-Larsen oli tehnyt laskunsa, että me ajauduimme aivan kauniisti sitä kohti, ei ollut enää muuta tehtävää kuin kiinnittää taljat koukuilla veneen molempiin päihin ja hilata se ylös laivaan. Mutta sitä ei ollut kuitenkaan yhtä helppo tehdä kuin sanoa.

Kokassa istui Kerfoot, Ufti-Ufti oli perässä ja Kelly keskituhdolla. Ajautuessamme lähemmäksi kohosi vene aallon harjalle, jota vastoin me suistuimme niin syvälle, että näin kolmen miehen kasvot melkein yläpuolellani laivan reunan tasalla. Seuraavassa silmänräpäyksessä me kohosimme ylös ja he vaipuivat syvälle meidän allemme. Ihme ja kumma, jollei *Ghost* ensi kerralla murskaisi tuota pientä alusta.

Mutta juuri oikeassa hetkessä minä viskasin taljan Uftille, samassa kun Susi-Larsen heitti omansa Kerfootille keulaan. Siinä tuokiossa olivat molemmat taljat kiinnitetyt, ja nuo kolme miestä pitivät varansa ja hyppäsivät yhtäaikaa kuunariin. Kun *Ghostin* parras kohosi vedestä, nostettiin vene varsin mukavasti laivaan, ja ennenkuin se seuraavan kerran kallistui, me olimme asettaneet veneen ylösalaisin turvalliseen paikkaan kannelle. Huomasin että Kerfootin vasemmasta kädestä vuoti verta. Keskisormi oli jollakin tavalla musertunut. Mutta hän ei ilmaissut vähimmälläkään tavalla, että se tuotti hänelle kipua, vaan auttoi meitä oikealla kädellään asettaessamme venettä paikoilleensa.

"Kiihari toiselle puolelle, Ufti!" komensi Susi-Larsen samassa hetkessä, kun vene oli saatu korjuuseen. "Kelly tulokoon perälle, ja höllittäköön isonpurjeen nuuraa! Te, Kerfoot menette kokkaan ja katsotte, mihin Cooky on joutunut! Ja te, mr van Weyden, kiipeätte taas ylös ja raivaatte pois kaikki roskat, mitä tiellenne sattuu."

Annettuaan nämä käskyt hän harppasi jälleen perälle peräsimen luo aivan kuin tiikeri. Kiivetessäni köysitikapuita ylös *Ghost* laskeutui hitaasti myötätuuleen. Kun me nyt vaappuillimme laineiden lomassa ja aallot huuhtelivat kantta, ei ollut enää mitään purjeita riistettävissä. Ja kiivettyäni puolitiehen ylös saalinkiin, tuulen painaessa minua koko voimallaan rikiä vasten — joten minun olisi ollut aivan mahdollista pudota — näin, en alapuolellani, vaan melkein suorakulmaisesti ylhäältä, *Ghostin* kannen — laiva oli kyljellään vedessä ja sen mastot olivat yhdensuuntaiset meren kanssa. En kuitenkaan voinut nähdä sen kantta, vaan ainoastaan sen paikan, missä oletin kannen olevan, sillä se oli hautaantunut vyöryvän veden alle! Keskeltä tätä veden paljoutta kohosivat kahden maston päät, siinä kaikki. *Ghost* oli

tällä hetkellä veden alla. Kun alus sitten vähitellen kohosi ja hirveä sivulta tuleva paino hiukan hellitti, tuli kansi jälleen näkyviin, se nousi kuin hylkeenselkää veden pintaan.

Siten kiidimme hurjasti eteenpäin aavalla merellä, minun riippuessani ylhäällä saalingissa kuin karpänen ja tähystellessäni toisia veneitä. Puolen tunnin kuluttua näin yhden aluksen, se oli mennyt kumoon ja keinui nyt ylösalaisin laineilla. Jock Horner, paksu Louis ja Johnson pitelivät tuskissaan kiinni kaatuneesta veneestä. Sillä kertaa minä pysyttelin ylhäällä, ja Susi-Larsen sai kuunarin pihin ilman vesiryöppyä. Taljat kiinnitettiin veneeseen ja köydet viskattiin noille kolmelle miehelle, jotka kiipesivät kuin apinat laivaan. Vene musertui kuunaria vasten, kun se saatiin ylös, mutta hylky kierrettiin köydellä kiinni, sillä sen saattoi vielä korjata kuntoon.

Vielä kerran myrsky painoi *Ghostin* veden alle, ja niin syvälle että hetken aikaa luulin, ettei se koskaan enää voisi siitä noustakaan. Kommentosiltakin, joka kuitenkin oli paljon korkeammalla kuin keskiosa laivaa, joutui yhä uudestaan veden valtaan. Sellaisina hetkinä tunsin olevani, aivan yksin Jumalan kanssa ja katselin vain sitä hävitystä, jonka hänen vihansa oli saanut aikaan. Mutta sitten komentosilta kohosi jälleen näkyviin ja samalla Susi-Larsenin leveät hartiat ja kädet, jotka lujasti ohjasivat kuunaria eteenpäin. Hän seiso i siinä kuin jokin jumalolento, halliten myrskyä, singahduttaen päällesyöksyvät vesimassat luotaan ja käyttäen niitä omiin tarkoituksiinsa. Ja mikä ihme! Mikä ihme, että heikot ihmiset saattoivat elää ja hengittää ja tehdä työtä sellaisissakin olosuhteissa ja kuljettaa noin heikkoa puusta ja purjekankaasta kokoonpantua alusta keskellä luonnonvoimien hurjaa raivoa!

Ghost kohosi jälleen syvyydestä, kansi nousi meren helmasta ja alus kiiti eteenpäin ulvovassa myrskyssä. Kello oli nyt puoli kuusi, ja puolta tuntia myöhemmin, kun viimeinenkin päivänvalo väistyi sumuisen ja uhkaavan hämärän tieltä, silmäni keksi kolmannen veneen. Sekin oli kumossa, eikä miehistöstä näkynyt ainoatakaan. Susi-Larsen toisti saman tempun kuin edelliselläkin kerralla, mutta nyt se ei onnistunut, ja me kuljimme veneen ohi neljäkymmenen jalan päästä.

"Se oli numero neljä!" huusi Ufti-Ufti, jonka terävät silmät olivat keksineet veneen numeron sinä lyhyenä hetkenä, jolloin alus oli kohonnut aallon harjalle.

Numero neljä oli Hendersonin vene, ja yhdessä hänen kanssaan olivat siis Hovoak ja Williams — yksi pitkämatkaisista merimiehistä — saaneet surmansa. Sillä ei ollut epäilystäkään siitä, etteivät he olleet hukkuneet. Mutta vene oli tallella, ja Susi-Larsen teki vielä rohkean yrityksen pelastaakseen sen. Olin juuri tullut alas kannelle, ja kuulin Hornerin ja Kerfootin vastustavan häntä.

"Jumalavita, en minä anna minkään myrskyn anastaa veneitäni, vaikkapa se puhaltaisi suoraan helvetistä!" huusi Susi-Larsen. Vaikka me neljä seisoimme aivan lähetysten, päät päissä kiinni, niin hänen äänensä kuulosti sittenkin aivan heikolta ja epäselvältä, ikäänkuin se olisi kajahtanut jostakin hyvin kaukaa.

"Mr van Weyden!" huusi hän, ja minä kuulin sen hiljaisena kuin kuiskauksen myrskyn läpi. "Hoitakaa kliivaria Johnsonin ja Uftin kanssa! Te muut menette perälle! Pian nyt — tai minä lähetän teidät kaikki suoraan toiseen maailmaan! Ymmärrättekö?"

Ja kun hän sitten väänsi peräsintä, ja *Ghost* käännähti, eivät pyyntimiehet voineet muuta kuin totella ja auttaa parhaan kykynsä mukaan. Kuinka suuri vaara oli, sen huomasin parhaiten, kun jälleen hautaannuin hyökylaineiden alle, ja pidin kynsin hampain kiinni keulamastosta. Mutta sormeni irtaantuivat ja vesi riisti minut ja heitti laidan vii. En voinut uida mutta ennenkuin ehdin vajota syvyyteen, heitti aalto minut takaisin laivaan. Voimakas käsi tarttui kiinni minuun, ja kun *Ghost* vihdoin taas kohosi vedestä, huomasin että sain kiittää Johnsonia pelastuksestani. Näin hänen katselevan levottomasti ympärilleen, ja huomasin, että Kelly, joka juuri viime hetkessä oli kulkenut kokkaan, ei ollut enää näkyvissä.

Kun Susi-Larsen ei tälläkään kerralla saanut venettä pelastetuksi ja koska emme enää olleet samassa asemassa kuin edellisillä kerroilla, täytyi hänen turvautua toisenlaiseen temppuun. Ja sen hän tekikin.

"Suurenmoista!" huusi Johnson korvaani, kun onnellisesti olimme suoriutuneet sitä seuraavasta vedenpaisumuksesta. Minä tiesin, ettei hänen ihastunut huudahduksensa tarkoittanut kuitenkaan Susi-Larsenia, vaan *Ghostin* erinomaisuutta.

Nyt oli jo niin pimeä, ettei venettä voinut enää erottaa, mutta Susi-Larsen antoi aluksen kulkea takaperin raivoavassa vedessä, ikäänkuin varma vaisto olisi johtanut häntä. Tällä kertaa me tosin vähän väliä hautaannuimme veden alle mutta aallot eivät pyyhkäisseet meitä kuitenkaan pohjattomaan kitaansa, ja me ajauduimme suoraan kumossa olevan veneen päälle, joka vahingoittui koko lailla meidän hilatessamme sen kannelle.

Nyt seurasi parin tunnin hirveä työ, ja sinä aikana me kaikki — kaksi ampujaa, kolme laivamiestä, Susi-Larsen ja minä — reivasimme ensin kliivarin ja sitten isonpurjeen. Kun sitten olimme panneet

piihin, pysyi kansi jokseenkin vapaana vedestä, ja *Ghost* lensi ja hyppi aallon harjalta toiselle kuin korkinpalanen.

Minun sormenpäistäni vuoti verta jo työn alussakin, ja reivatessamme purjeita valuiivat kyynelet silmistäni, niin kova oli tuskani. Kun työ oli tehty, olin aivan lopussa — minä vaivuin maahan kuin nainen ja väntelin tuskissani itseäni.

Sillä välin oli Thomas Mugridge laahattu esille kuin märkä rotta kanssista, jonne hän peloissaan oli paennut. Näin, miten he retuuttivat hänet kajuuttaan ja huomasin samassa hämmästykseni, että keittiö oli kadonnut. Tyhjä paikka kannella ilmaisi, missä se ennen oli ollut.

Kajuutassa olivat kaikki koolla, myöskin merimiehet, ja sillä välin kuin kahvia keitettiin pienellä kamiinalla, me joimme whiskyä ja söimme laivakorppuja. Ei koskaan eläissäni ruoka ole maistunut minusta niin hyvälle. Eikä koskaan kahvi ole ollut niin maukasta. Mutta laiva heilui ja keinui niin hirveästi, etteivät edes laivamiehet voineet astua askeltakaan pitelemättä kiinni milloin mistäkin, ja monta kertaa huudettuamme: "Nyt sitä mennään!" huomasimme seisovamme yhdessä kasassa alahangan kojujen seinällä, ikäänkuin se olisi ollut laivan kansi.

"Helvettiin kaikki tähysteleminen!" kuulin Susi-Larsenin sanovan syötyämme ja juotuamme kylliksi. "Kannella ei ole mitään tekemistä. Jos meille nyt tapahtuu jotakin, niin ei sitä kuitenkaan voi auttaa. Kas niin, menkää nyt kaikki hetkeksi nukkumaan."

Laivamiehet läksivät keulapuolelle ja asettivat mennessään lyhdyt paikoilleen. Ampujat jäivät sen sijaan kajuuttaan nukkumaan, sillä varovaisinta oli olla avaamatta välikannelle johtavaa luukkua. Susi-Larsen ja minä leikkasimme Kerfootin murskaantuneen sormen pois ja ompelimme haavan umpeen. Mugridge oli koko ajan keittäessään ja tarjotessaan kahvia sekä pitäessään tulta vireillä valittanut sisäisiä vaivoja, ja nyt hän vannoi, että ainakin pari kylkiluuta oli häneltä taittunut. Me tutkimme häntä ja huomasimme, että kolme kappaletta oli mennyt poikki. Mutta hänen hoitonsa sai jäädä seuraavaan päivään, pääasiallisesti siitä syystä, että en tietänyt mitä taittuneille kylkiluille oli tehtävä, vaan minun piti ensin ottaa siitä selkoa.

"Minun mielestäni voitto ei ollut vaivan arvoinen", sanoin minä Susi-Larsenille, "kun voitimme rikkinäisen veneen Kellyn hengellä".

"Mutta Kelly ei ollut myöskään suuren arvoinen", kuului vastaus. "Hyvää yötä!"

Kaiken jälkeen mikä nyt oli tapahtunut — sormenpäitäni kivisti armottomasti ja kolme venettä oli yhä hukassa, puhumattakaan laivan hirveistä hyppäyksistä — en olisi luullut voivani nukkua. Mutta silmäni painuivat varmasti umpeen samana hetkenä, jolloin pääni vaipui tyynylle, ja olin niin väsynyt, että nukuin koko yön, sillä välin kun *Ghost* johdotta ja valvonnatta kamppaili myrskyssä.

Kahdeksastoista luku

Seuraavana päivänä myrskyn hiukan laantuessa, pänttäsimme päähämme, Susi-Larsen ja minä, anatomiaa ja kirurgiaa ja hoidimme Mugridgen kylkiluita. Ja kun myrsky oli kokonaan lakannut, luovaili Susi-Larsen edestakaisin sillä osalla valtamerta, jossa myrsky oli meidät yllättänyt, vaikkakin hiukan lännempänä. Sillä välin korjattiin veneitä ja valmistettiin ja pingoitettiin uusia purjeita. Me kohtasimme toisen hylkeenpyytäjäkuunarin toisensa jälkeen. Ja useimmat niistä etsivät hävinneitä veneitään. Monet olivat myös pelastaneet toisten laivojen miehiä ja veneitä. Sillä useimmat kauppalaivaston laivoista olivat olleet länsipuolella meitä, ja kun veneet hajaantuivat kukin tahollensa, ne olivat hädissään turvautuneet lähimpään apuun.

Kaksi veneistämme sekä niiden miehistö löytyi *Cisco*-nimisestä laivasta, ja Susi-Larsenin suureksi iloksi ja minun suureksi surukseni olivat Smoke, Nilson ja Leach *San Diego*-laivalla. Viiden päivän kuluttua puuttui enää neljä meidän miehistämme — Henderson, Holyoak, Williams ja Kelly — ja pyynti oli jälleen täydessä vauhdissa.

Seuratessamme hyljeparvea pohjoiseen yllättivät hirvittävät merisumut meidät. Päivä päivältä laskimme veneet veteen keskellä sumua, joka nieli ne heti kitaansa, ja me laivassa-olijat toivotimme lakkaamatta torvea ja ammuimme tykeillä joka viidestoista minuutti. Alituisesti veneet hävisivät ja löytyivät jälleen, ja seurauksena oli se, että miehet jättivät saaliinsa aina siihen kuunariin, joka kulloinkin otti ne suojaansa, kunnes ne löysivät taas oman laivansa. Mutta Susi-Larsen, joka oli menettänyt yhden veneistään, anasti — niinkuin häneltä saattoi odottaakin — ensimmäisen eksyneen

veneeseen joka hänen tielleen sattui, ja pakotti miehistön pyydystämään hänelle, sallimatta heidän palata omaan laivaansa, kun se tuli meidän näkyviimme. Muistan, että hän ojentetuin pyssyin pakotti hylkeenampujan ja hänen molemmat seuralaisensa piiloutumaan kannen alle, kun heidän kapteeninsa kulki aivan meidän ohitsemme ja kysyi, olimmeko nähneet hänen miehiänsä.

Thomas Mugridge, joka niin ihmeen itsepäisesti pysyi hengissä, kulki taaskin ontuen paikasta toiseen ja hoiti kaksinkertaista tointaan kokkina ja passarina. Johnsonia ja Leachia kiusattiin ja lyötiin yhtä paljon kuin ennenkin, ja he odottivat vain, että he heittäisivät henkensä heti pyyntiajan loputtua, ja toiset viettivät oikeaa koiranelämää, sillä heidän armoton herransa ja isäntänsä kohteli heitä aivan kuin koiria. Mitä Susi-Larseniin ja minuun tuli, elimme me varsin ystävällisissä väleissä, vaikkakin voinutkaan kokonaan irtaantua siitä ajatuksesta, että minun velvollisuuteni olisi ollut tappaa hänet. Hän suorastaan lumosi minut, ja minä pelkäsin häntä suunnattomasti. Minun oli myös mahdoton ajatella häntä kuolleena edessäni. Hänessä oli jonkinmoista kestävyyttä, ikäänkuin hän ikuisesti pysyisi nuorena, ja tämä seikka esti kaiken muun mahdollisuuden. En voinut ajatella häntä muuten kuin alituisesti elävänä — käskevänä, taistelevana ja tuhoavana, ikuisesti elävänä.

Yksi hänen huvituksistansa oli se, että kun me olimme keskellä hyljeparvea ja meri raivosi niin kovasti, ettemme voineet laskea veneitä ulos, hän otti mukaansa pari soutajaa ja perämiehen ja läksi itse pyyntiin. Hän oli taitava ampuja ja toi mukanaan joukon nahkoja, vaikka ei ollutkaan mitään pyyntimahdollisuutta, niinkuin hylkeenampujat väittivät. Hänen suurin huvinsa näytti olevan antautua hengenvaaraan ja taistella henkensä puolesta tavattomilla voimilla.

Minä perehdyin yhä enemmän merimiesammattiin, ja eräänä päivänä — sellaista tapahtui varsin harvoin — sain ohjata *Ghostia* aivan yksin ja nostaa itse veneet laivaan. Susi-Larsen makasi päänsäryssään, ja minä seisoin peräsimestä aamusta iltaan, purjehdin keskellä valtamerta viimeisen suojanpuoleisen veneen jäljessä, panin piihin ja nostin kaikki veneet laivaan saamatta pienintäkään käskyä tai neuvoa Susi-Larsenilta.

Silloin tällöin pieni myrskykin yllätti meidät, sillä me olimme nyt saapuneet kosteaan ja myrskyiseen seutuun, ja kesäkuun keskipaikkeilla kohtasi meidät vihurimyrsky, jota en hevillä voi unohtaa, sillä se vaikutti suuren muutoksen minun elämässäni. Olimme varmaan aivan keskellä myrskypyörrettä, ja Susi-Larsen koetti päästä sitä pakoon laskemalla etelään päin, reivattuaan kokkapurjeen ja laskettuaan vihdoin kaikki purjeet alas. En ollut koskaan voinut kuvailla mielessäni sellaista aallokkoa. Ne laineet, jotka ennen olivat vyöryneet ympärillämme ja ylitsemme, eivät olleet mitään näihin verraten, sillä näiden harjat olivat puolen mailin päässä toisistaan ja kohosivat mastojemmekin yli. Ne olivat niin jättäjäismäisiä, ettei Susi-Larsen uskaltanut panna piihin, vaikka me ajauduimmekin kauaksi etelään ja etenimme yhä enemmän hyljeparvesta.

Olimme varmaan joutuneet sille reitille, jota höyrylaivat kulkevat Tynnellä merellä, kun tuppurituuli lakkasi, ja pyyntimiesten suureksi iloksi huomasimme olevamme keskellä hyljeparvea — se oli toinen, jonkinmoinen jälkiparvi, joka heidän selitystensä mukaan oli jotakin hyvin tavatonta. Heti paikalla laskettiin veneet vesille, ja kaiken päivää kesti ampumista ja teurastusta.

Illan suussa Leach seiso i lähellä minua. Olin juuri merkinnyt muistiin viimeisen saliin, jonka viimeinen vene oli tuonut mukanaan, kun hän pimeässä lähestyi minua ja sanoi hiljaisella äänellä:

"Voitteko sanoa, mr van Weyden, kuinka kaukana on ranta ja missä suunnassa on Yokohama?"

Sydämeni tykytti ilosta, sillä tiesin, mitä hänellä oli mielessä, ja minä annoin hänelle tarvittavat tiedot: luoteessa, viidensadan mailin päässä.

"Kiitos, herra", sanoi hän ja katosi pimeyteen.

Seuraavana päivänä oli vene numero kolme kadonnut ja sen keralla Leach ja Johnson. Myöskin olivat kaikkien muiden veneiden vesisäiliöt ja ruokalaatikot kadonneet sekä molempien karanneiden vuoteet ja matkalaukut. Susi-Larsen oli raivoissaan. Hän lisäsi purjeita, laski luodetta kohti ja lähetti kaksi pyyntimiestä tähystelemään mastoihin; itse hän kulki kuin ärtyisä jalopeura kannella edestakaisin. Hän tiesi liiankin hyvin, että minä suosin molempia karanneita, ja siksi hän ei lähettänyt minua tähystelemään.

Tuuli oli hyvä, mutta oikullinen, ja yhtä helppoa oli etsiä nuppineulaa heinätukosta kuin saavuttaa pientä venettä tällä aavalla sinisellä ulapalla. Mutta hän antoi *Ghostin* kulkea täyttä vauhtia ehtiäkseen karkulaisten ja rannikon väliin. Kun hän oletti päässeensä niin kauaksi, alkoi hän luovia edestakaisin sillä kohdalla, josta hän luuli heidän kulkevan.

Kolmannen päivän aamulla, heti kahdeksan soiton jälkeen, huusi Smoke tähystyspaikaltaan, että vene oli näkyvässä. Kaikki miehet seisoivat reelingissä. Tuuli puhalsi puskemalla lännestä, se näytti yhä vahvenevan ja tasaantuvan — ja suojupuolella, keskellä värähtelevää nousevan auringon

hopeahohdetta, näkyi musta pilkku, joka vuoroin loisti, vuoroin taas katosi.

Me laskimme sitä kohti. Sydämeni oli raskas kuin lyijy. Olin aivan sairas jännityksestä, ja kun näin riemuitsevan ilmeen Susi-Larsenin kasvoilla, niin musteni kaikki silmissäni ja töintuskin sain hillityksi itseni, etten hyökännyt hänen kimppuunsa. Olin niin hermostunut ajatellessani mikä vaara uhkasi Leachia ja Johnsonia, että jouduin aivan pois suunniltani. Minä tiedän vain, että hiivin melkein tajuttomana pyyntimiesten komeroon välikannelle ja aikoessani palata sieltä ladattu pyssy kädessäni, kuulin hämmästyneen äänen huutavan:

"Heitä on viisi veneessä!"

Nojauduin portaiden kaidepuihin, vapisten koko ruumiiltani, ja kuulin, että toisetkin vakuuttivat samaa. Polveni pettivät ja minä vaivuin maahan, mutta tultuani jälleen tajuntaani huomasin kauhistuksekseni mitä olin aikonut tehdä. Kiitollisena laskin pyssyn kädestäni ja hiivin takaisin kannelle.

Ei kukaan ollut huomannut poissaoloani. Vene oli nyt siksi lähellä, että saatoin huomata, että se oli liian iso ollakseen hylkeenpyyntivene, ja toista muotoakin se oli. Lähestyessämme toisiamme laskettiin veneessä purjeet alas, aivot vedettiin sisään, ja miehet näyttivät odottavan, että pysäyttäisimme laivan ja ottaisimme heidät alukseen.

Smoke joka oli nyt tullut alas kannelle ja seiso minun vieressäni, alkoi nauraa omituisella tavalla. Minä katsoin kysyvästi häneen.

"Onko mokomaa nähty!" naureskeli hän.

"Mikä on hätänä?" kysyin minä.

Hän naurahti taaskin. "Ettekö näe tuolla perällä, katsokaahan, veneen pohjalla? En koskaan enää ammu ainoatakaan laukausta, jollei tuo tuossa ole nainen!"

Minä katsoin tarkemmin, mutta en ollut varma asiasta, ennenkuin kuulin samat sanat toistenkin suusta. Veneessä oli neljä miestä, ja viides epäilemättä oli nainen. Me olimme kaikki muut kovin innoissamme paitsi Susi-Larsen, joka varmaan oli suutuksissaan siitä, ettei vene ollut hänen omansa eikä hän siis ollutkaan saanut käsiinsä molempia vihansa uhreja.

Me suoritimme tavalliset manööverimme päästäksemme tuulen yläpuolelle. Kun se oli tehty, laskettiin veneessä aivot jälleen veteen ja vene lähestyi sivuttain laivan kylkeä. Nyt vasta näin selvästi viidennen henkilön veneessä. Nainen oli käärittynä pitkään matkaturkkiin, sillä aamu oli harmaa ja kylmä, ja minä erotin vain hänen kasvosensa ja hänen tuuhean vaaleanruskean tukkansa merimieslakin alta, joka hänellä oli päässä. Silmät olivat suuret, ruskeat ja loistavat, suu lempeä ja tunteellinen ja kasvojen muoto soikea, mutta aurinko ja suolainen tuuli oli polttanut ne melkein kuparinruskeiksi.

Minusta tuntui, kuin hän olisi ollut kotoisin jostakin muusta maailmasta. Hän herätti minussa jonkinlaisen kalvavan kaipuun, sellaisen kuin ihminen tuntee kuollessaan nälkään. Mutta enhän myöskään ollut nähnyt ainoatakaan naista pitkään aikaan. Tiedän, että seisoin siinä syvän ihmetyksen vallassa, melkein kuin jonkinmoisessa huumeessa — tuollainenko siis oli nainen? — ja minä unohdin kokonaan perämiesvelvollisuuteni enkä koettanut vähimmälläkään tavalla auttaa heitä laivaan. Sillä kun yksi miehistä nosti hänet käsivarrelleen ja laski hänet Susi-Larsenin syliin, katsoi hän uteliaasti meitä silmiin ja hymyili niin suloisesti ja iloisesti kuin vain nainen voi hymyillä — enhän ollut nähnyt ainoankaan naisen hymyilevän niin pitkään aikaan, joten olen suorastaan unohtanut, että sellaista hymyä oli olemassakaan.

"Mr van Weyden!"

Susi-Larsenin terävä ääni herätti minut jälleen tajuntaani.

"Saattakaa nainen alas ja järjestäkää siellä kaikki niin mukavaksi kuin suinkin! Laittakaa vasemmanpuoleinen tyhjä koju kuntoon häntä varten. Cooky voi sen tehdä. Ja hoitakaa hänen ahavoituneita kasvojansa. Ne näyttävät varsin pahalta."

Hän käänti nopeasti meistä pois ja kyseli yhtä ja toista vastatulleilta miehiltä. Heidän veneensä oli joutunut tuuliajolle; olipa se oikea häpeä, arveli yksi miehistä, kun Yokohama oli siksi lähellä.

Minä tunsin omituista arkuutta tätä naista kohtaan, jonka saatoin nyt perälle. Ja minä olin varsin kömpelökin. Minusta tuntui, että nyt vasta ensi kerran huomasin, miten hieno ja heikko olento nainen on, ja kun tartuin hänen käsivarteensa kiinni, auttaakseni häntä alas portaita, ihmetytti minua kuinka pehmeä ja hento se oli. Hän oli yhtä hento ja hienoluinen kuin muutkin naiset, mutta minun silmissäni hän oli niin hieno ja ilmava, että pelkäsin hänen käsivartensa murtuvan minun käsissäni. Minä kerron

kaiken tämän aivan peittelemättä osoittaakseni, minkä vaikutuksen nainen yleensä ja Maud Brewster erityisesti teki minuun pitkän kieltäytymisaikani jälkeen.

"Ei minun tähteni tarvitse niin paljon vaivaa nähdä", vastusteli hän kun olin sijoittanut hänet Susi-Larsenin omaan nojatuoliin, jonka olin tuonut hänen hytistään. "Venemiehet tähystivät maata kaiken aamua, ja luulenpa, että laiva ennättää sinne jo ennen iltaa. Ettekö tekin sitä usko?"

Hänen yksinkertainen luottamuksensa siihen, mitä lähimmässä tulevaisuudessa tapahtuisi, hämmästytti minua. Miten voisin selvittää hänelle asian oikean laidan — kuinka voisin kuvailla hänelle tätä omituista miestä, joka kynti valtamerta kuin itse kohtalo — miten voisin sanoa hänelle kaiken sen, jonka oppimiseen olin tarvinnut useita kuukausia? Mutta minä vastasin rehellisesti ja suoraan.

"Jos kysymyksessä olisi joku muu kapteeni kuin meidän, niin voisin vakuuttaa, että te huomenna olette Yokohamassa. Meidän kapteenimme on omituinen mies, ja minä pyydän teitä valmistumaan vaikka mihin — ymmärrättekö? — vaikka mihin."

"Minä — minun täytyy tunnustaa, että tuskin ymmärrän mitä te tarkoitate", sanoi hän epäröiden, ja hänen silmissään kuvastui hämmästynyt, mutta kaikkea muuta kuin pelokas ilme. "Enkö ole oikeassa olettaessani että haaksirikkoutuneille osoitetaan aina niin paljon myötätuntoa kuin suinkin? Eihän se olisi suurikaan asia, kun me nyt kerran olemme siksi lähellä maata."

"Suoraan sanoen, minä en tiedä yhtään mitään", sanoin minä rohkaisevasti, "mutta tahdoin vain valmistaa teitä pahimman varalta jos se teille sattuisi. Kapteenimme on oikea peto, hornan henki, eikä voi koskaan tietää, mitä kulloinkin hänen päähänsä pistää."

Olin tulla jo aivan liikutetuksi, mutta hän keskeytti minut. —

"Ahaa — kyllä ymmärrän!" sanoi hän, ja hänen äänensä kuulosti väsyneeltä. Hänen oli varmaan vaikea ajatella. Hän oli luultavasti kovin väsynyt.

Hän ei kysynyt sen enempää, enkä minäkään sanonut mitään, vaan koetin sen sijaan seurata Susi-Larsenin käskyä ja asettaa hänelle kaikki niin mukavaksi kuin suinkin. Minä hoidin ja vaalin häntä aivan äidillisesti, hain voiteita, minä sivelin hänen ahavoitunutta ihoaan, etsin Susi-Larsenin yksityisistä kätköistä pullon portviiniä ja annoin Thomas Mugridgelle neuvoja, miten hänen tuli järjestää tyhjä hytti kuntoon.

Tuuli yltyi aivan äkkiä, *Ghost* kiikkui yhä kiivaammin, ja kun hytti oli saatu naiselle kuntoon, kiiti laiva hyvää kyytiä eteenpäin. Olin aivan unohtanut, että Leachia ja Johnsonia oli olemassakaan, kun äkkiä ylhäältä kannelta kajahti ukkosen ääni: "Vene, ohoi!" Ei ollut epäilystäkään siitä, ettei tuo ääni ollut Smoken ylhäältä mastosta. Minä silmäsin haaksirikkoutuneeseen, mutta hän istui nojatuolissaan taaksepäin nojautuneena, silmät ummessa, ja näytti sanomattoman väsyneeltä. Epäilin tokko hän oli kuullut huutoakaan, ja päätin, etten sallisi hänen nähdä sitä raakaa kohtausta, joka varmaan seuraisi heti, kun karkulaiset saataisiin kiinni. Hän oli uupunut. Se oli erittäin hyvä. Hän nukahtaisi varmaan sikeään uneen.

Nopeita komentosanoja kajahti kannelta sekä jalkojen töminää ja purjeiden pauketta, kun *Ghost* laski tuulen yläpuolelle ja kallistui toiselle sivulleen. Laivan heilahtaessa alkoi nojatuoli liukua kajuutan lattialla ja minä kiiruhdin parhaiksi apuun, jotta nainen ei kaatuisi nurin.

Hän oli niin uninen, että hän katsoi vain hämmästyneenä minuun ja kulki horjuen hyttiin, jonne minä saatoin hänet. Mugridge irvisti merkitsevästi minulle, kun käskin hänen palata työhönsä keittiöön, ja kiusatakseen minua hän kertoi suurella riemulla ampujille, miten taitava "kamarineitsyt" minä olin.

Nainen nojautui raskaasti minuun, ja luulenpa, että hän vaipui jo uneen kulkiessaan nojatuolista hyttiinsä. Huomasin sen vasta silloin, kun hän aivan velttona kaatui vuoteella kuunarin äkisti heilahtaessa toiselle sivulleen. Hän heräsi, hymyili unisena ja nukkui jälleen — ja minä jätin hänet nukkumaan, asettaen hänen ylleen vaipan ja hänen päänsä alle tyynyn, jotka olin ottanut Susi-Larsenin kojusta.

Yhdeksästoista luku

Kun tulin kannelle, oli *Ghost* paapuurin halsseilla ja kulki suoraan pientä venettä kohti, jonka varpapurje oli meille varsin tuttu. Kaikki miehet olivat kannella; he tiesivät, että jotakin tapahtuisi, kun Johnson ja Leach pääsisivät laivaan.

Oli neljäs vahdinvaihto. Louis tuli peräkannelle hoitamaan peräsintä. Ilma oli kostea, ja minä

huomasin, että hän oli ottanut öljyvaatteet ylleen.

"Mitä nyt tulee?" kysyin minä.

"Vain pikkuinen myrsky, herra", vastasi hän, "ja hiukan sadetta sen verran vain että kiduksemme kastuvat".

"Sääli että tapasimme heidät", sanoin minä samassa kun suuri aallokko heitti *Ghostin* hyvän matkaa sivulle, jotta äkkiä näimme veneen edessämme.

Louis väänsi peräsintä ja käänsi laivan oikeaan suuntaan. "He eivät kuitenkaan koskaan olisi päässeet maihin, herra."

"Eivätkö todellakaan?" kysyin minä.

"Ei, herra. Tunsitteko tuon puuskan!" Vihuri oli todellakin kiepaissut kiinni laivaan, ja Louisin täytyi kääntää peräsintä, jotta laiva pysyisi tuulen alapuolella. "Enpä usko, että tunnin kuluttua on enää ainoatakaan veneen pahaista jäljellä näillä seuduin; onpa se heille oikea onnenpotkaus, että me olemme täällä ja otamme heidät korjuuseen."

Susi-Larsen tuli nyt perälle keskilaivalta, missä hän oli puhellut haaksirikosta pelastuneiden miesten kanssa. Hänen käyntinsä oli entistä enemmän kissamaisen liukas ja hänen katseensa terävä ja kirkas.

"Kolme öljykauppiasta ja yksi insinööri", sanoi hän astuessaan lähemmäksi. "Mutta kyllä me heistä merimiehiä teemme, tai ainakin soutajia. — No, mitenkä nainen jaksaa?"

En tiedä miksi, mutta tunsin ikäänkuin veitsenpistoksen sydämessäni, kun hän mainitsi häntä. Minä oletin, että se oli vain jonkinmoista typerää arkatuntoisuutta mutta en parhaalla tahdollakaan voinut irtaantua siitä tunteesta, ja kohautin siksi vain olkapäitäni.

Susi-Larsen vihelsi pilkallisesti.

"Mikä hänen nimensä sitten on?" kysyi hän.

"En tiedä", vastasin minä. "Hän nukkuu. Hän oli kovin väsynyt. Minä odotin oikeastaan saavani teiltä tarkempia tietoja. Mikä laiva se oli?"

"Postihöyry", sanoi hän lyhyesti. "'City of Tokio' San Franciscosta, matkalla Yokohamaan. Joutui tuuliajolle myrskyssä. Vanha romu. Vuoti sekä ylhäältä että alhaalta kuin seula. Neljä päivää he olivat olleet tuuliajolla. Ettekö lainkaan tiedä kuka tai mikä hän on? Tyttö, naitu vai leski? Ettekö tiedä mitään?"

Hän pudisti ivallisesti päätään ja katseli nauraen minua.

"Aiotteko...", aloin minä. Vähällä olin kysyä, aikoiko hän viedä haaksirikkoutuneet Yokohamaan.

"Mitä te aiotte tehdä Johnsonille ja Leachille?"

Hän pudisti päätään. "Sitä en todellakaan tiedä, Hump. Saatuaani nämä uudet tulokkaat on minulla miehiä yllinkyllin."

"Mutta he ovat varmaan saaneet aivan kyllikseen karkaamisestaan", sanoin minä. "Miksi ette voisi kohdella heitä aivan toisin kuin ennen? Ottakaa heidät laivaan ja kohdelkaa heitä hyvin. Mitä ikänä he ovatkaan tehneet, niin on heitä ärsytetty siihen."

"Minäkö olen ärsyttänyt?"

"Niin, juuri te", vastasin minä lujalla äänellä. "Ja minä tahdon varoittaa teitä, Susi-Larsen. Minä voisoin ehkä unohtaa, kuinka kallis oma henkeni on minulle, ja tappaa teidät, jos te räökkäätte liaksi noita molempia raukkoja."

"Hyvä!" huudahti hän. "Te saatatte minut ylpeilemään teistä, Hump! Te olette tulleet niin rohkeaksi, että tuumitte kostoakin. Te alatte tulla itsenäiseksi. Te pahaksi onneksi elitte ennen hyvin rauhallista elämää, mutta te alatte kehittyä, ja sen vuoksi pidän teistä entistä enemmän."

Hänen äänensä ja muotonsa muuttui. Hän näytti vakavalta. "Uskotteko te lupauksia?" kysyi hän. "Pidättekö te niitä pyhinä?"

"Tietysti", vastasin minä.

"Sitten minä ehdotan, että me teemme sopimuksen", jatkoi hän sillä hän oli täydellinen näyttelijä. "Jos

minä nyt lupaan, etten tee mitään pahaa Johnsonille ja Leachille, niin lupaatteko te vastapalvelukseksi olla koettamatta ottaa minua hengiltä? — Ei silti, että pelkäisin teitä — en minä teitä pelkää", lisäsi hän nopeasti.

Saatoin tuskin uskoa korviani. Mikä häneen nyt meni?

"Suostutteko siihen?" kysyi hän kärsimättömästi.

"Kyllä suostun", vastasin minä.

Hän ojensi minulle kätensä, ja sillä välin kun minä pudistin sitä, olisin voinut vanhoa, että näin pilkkaavan pirun hetken aikaa välähtävän hänen silmissään.

Me astuimme peräkannen korokkeen yli suojapuolelle. Vene oli nyt hyvin lähellä ja sen tila oli aivan epätoivoinen. Johnson piti perää ja Leach viskasi vettä. Me lähestyimme sitä nopeasti. Susi-Larsen käski Louisin kääntää laivaa hiukan, ja me laskimme veneen rinnalle noin kahdenkymmenen jalan päähän siitä. *Ghost* suojasi sitä tuulelta. Varpapurje lepatti höllänä, ja vene kohosi täyteen tasapainoonsa, jotta miesten täytyi muuttaa asentojaan. Veneen vauhti hiljeni, ja kun me kohosimme suunnattoman hyökyaallon harjalle, se liukui aallonpohjaan.

Samassa Leach ja Johnson katsahtivat tovereihinsa jotka olivat keräytyneet reelingin luo keskilaivalle. Ei kukaan tervehtinyt heitä. Toverit tiesivät, että he olivat kuoleman omat; heidän välillään oli syvä kuilu, joka erottaa elävät kuolleista.

Seuraavassa silmänräpäyksessä he olivat peräkannen korokkeen kohdalla, ja siinä seisoimme Susi-Larsen ja minä. Me olimme nyt laskeutumassa alas aallonpohjaan, ja he kohosivat ylös korkeuteen. Johnson katsoi minuun, ja minä huomasin, että hänen kasvonsa olivat surkastuneet ja näivettyneet. Minä huiskutin hänelle kättäni ja hän vastasi tervehdykseeni, mutta silminnähävästi toivottomasti. Tuntui siltä, kuin hän ikipäiviksi olisi sanonut minulle jäähyväiset. En voinut nähdä Leachin katsetta, sillä hän katsoi koko ajan Susi-Larsenia samalla leppymättömällä vihalla kuin ennenkin.

Heidän veneensä oli nyt ajautunut laivan peräpuolelle. Äkkiä tuuli tarttui varpurjeeseen ja keikautti pientä alusta niin voimakkaasti, että se oli vähällä kaatua. Valkoinen aallonharja kuohahti sen yli ja hajosi lumenvalkeaksi, tupruavaksi vaahdoksi. Sitten vene joka oli puolillaan vettä, kohosi jälleen näkyviin, Leach ajoi vettä veneestä kaikin voimin, ja Johnson piti kalmankalpeana ja pelokkaana lujasti peräsimestä kiinni.

Susi-Larsen naurahti kovalla äänellä aivan korvani vieressä ja astui sitten laivan toiselle reunalle. Hänen olisi nyt pitänyt pysäyttää kuunari, mutta se kulkikin entiseen suuntaansa, eikä Susi-Larsen sanonut sanaakaan, ei antanut ainoatakaan viittausta. Louis seisoivat levollisena peräsimestä, mutta minä huomasin, että merimiehet, jotka olivat kokoontuneet ryhmiin kokkapuolelle, katselivat meitä levottomina ja pelokkaina. *Ghost* kiiti yhä eteenpäin, kunnes vene eteni niin kauaksi, että se näytti enää vain pieneltä pilkulta, mutta samassa kajahti Susi-Larsenin ääni ja hän antoi laivan kääntäjä.

Me kuljimme takaisin kaksi mailia tai vieläkin enemmän taistelevaa pähkinänkuorta kohti, sitten jaakari siirrettiin toiselle puolelle ja alus pysäytettiin. Hylkeenpyytäjäveneet eivät ole rakennetut luovimista varten. Ne koettelevat aina pysyä sellaisessa asennossa, että ne tuulen noustessa voivat laskea myötätuuleen laivan edellä. Mutta koko tällä autiolla lakeudella ei Leachilla ja Johnsonilla ollut muuta turvaa kuin *Ghost*, ja he alkoivat siis rohkeasti uhmailla vastatuulta. Kulku kävi hitaasti, sillä meri oli kovin rauhaton. Joka hetki he olivat hautaantua kuohuvien aaltojen alle. Kerta kerralta — lukemattomia kertoja — näimme veneen luovivan suunnattomien vaahtopäisten laineiden keskellä, hiljentävän vauhtiaan ja heittelehtivän kuin korkki edestakaisin.

Johnson oli erinomainen merimies, ja hän osasi yhtä hyvin hoitaa pientä venettä kuin isoa alustakin. Puolentoista tunnin kuluttua hänen veneensä oli melkein poikittain meihin ja hän laski laivan perän ohi siten, että hän varmaan seuraavalla käännöksellä voisi saavuttaa meidät.

"Vai niin, oletteko nyt muuttaneet mieltänne?" kuulin Susi-Larsenin mutisevan puoleksi itsekseen, puoleksi niille, jotka seisoivat hänen lähetyvillään. "Vai tahdotte nyt tulla laivaan. No, yrittäkäähän vain. — Laskekaa suoraan tuuleen!" hän huusi Ufti-Uftille, joka sillä välin oli tullut Louisin paikalle.

Toinen komento seurasi nyt toistaan. Kun kuunari laski tuuleen, hellitettiin purjeiden köysiä. Me kiidimme nyt eteenpäin myötätuulella, ja sillä välin Johnson arkailematta hellitti köysiään ja laski suoraan meitä kohti noin sadan jalan etäisyydestä. Susi-Larsen nauroi ääneensä ja viitaten kädellään käski heidän seurata jäljessä. Hänen tarkoituksensa varmaan oli pitää heitä pilkkanaan — luulen, että hän tahtoi antaa heille pienen opetuksen selkäsaunan asemesta. Mutta tämä opetus oli vaarallinen, sillä keho vene oli joka hetki vaarassa kaatua.

Johnson laski tarkalleen veneen käänteet ja seurasi meidän jäljissämme. Hänellä ei ollut muuta valinnan varaa. Kuolema uhkasi joka taholta, milloin tahansa jokin noista monista jättiläishyökylaineista saattoi kaataa veneen ja vyöryä sen ylitse.

"Kuolemankauhu ajaa heitä eteenpäin", mutisi Louis aivan korvani juuressa, kun aioin astua kokkaan ja käskeä miesten laskea alas jaakarın ja haruspurjeen.

"Oo, hetken kuluttua hän panee piihin ja ottaa heidät laivaan", sanoin minä iloisesti. "Hän antaa heille aika läksytyksen, siinä kaikki."

Louis katsoi viekkaasti minuun. "Luuletteko todellakin?" kysyi hän.

"Aivan varmaan", vastasin minä. "Ettekö tekin usko?"

"Minäkö? Ah, minä en nykyään ajattele muuta kuin omaa nahkaani", vastasi hän. "Mutta voipa sitä ihmetellä yhtä ja toista tässä maailmassa. San Franciscossa sain aika humalan whiskystä, mutta tuo nainen, joka meillä on laivassa, on varmaan pannut teidän päänne vieläkin enemmän pyörälle. Ajatelkaapas, että minä voin nähdä, millainen vekkuli te olette!"

"Mitä te sillä tarkoitatte?" kysyin minä, kun hän kääntyi pois iskettyään tämän nuolen.

"Mitäkö minä tarkoitin!" huudahti hän. "Ja sitä te voitte kysyä? Mitäs minun tarkoituksistani, kun on kysymys siitä, mitä Susi tarkoittaa. Minä sanoin Susi — juuri Susi."

"Tahdotteko auttaa meitä, jos jotain ikävää sattuu?" kysyin minä vaistomaisesti, sillä hänen sanansa herättivät pelkoani.

"Auttaako teitä? Vanhaa paksua Louista, häntä minä autan, ja ikävyyksiä tulee enemmän kuin tarpeeksi. Me olemme vasta alussa, sen minä sanon teille — vasta aivan alussa."

"Minä en uskonut teitä sellaiseksi pelkuriksi", sanoin minä ivaten.

Hän katseli minua halveksien. "Kun en ole sormellakaan auttanut noita molempia raukkoja" — hän viittasi purjeeseen aaltojen keskellä — "niin ette voine toki luulla, että panisin henkeni alttiiksi naisen tähden, jota en ole edes nähnyt ennen kuin tänään".

Minä käännyin halveksuen pois hänestä ja astuin perälle.

"Laskekaa alas nuo latvapurjeet, mr van Weyden", sanoi Susi-Larsen, kun nousin peräkannen korokkeelle.

Olin aivan rauhallinen noiden molempien veneessä olevien miesten puolesta. Olihan aivan selvää, ettei Susi-Larsen tahtonut poistua kovin kauaksi heistä. Tämä ajatus antoi minulle uutta toivoa, ja läksin siis nopeasti suorittamaan saamaani käskyä. Tuskinpa ehdin avata suuni ja antaa tarpeelliset käskyt miehille, ennenkuin he hyökkäsivät nostoköysien ja alashaalaajien kimppuun tai kiipesivät ylös mastoihin. Susi-Larsen seurasi katkerasti hymyillen heidän auliuttansa.

Me jatkoimme yhä samaan suuntaan ja kun vene oli useamman mailin päässä meistä, pysäytettiin kuunari jälleen ja me jäimme odottamaan. Kaikkien silmät kiintyivät lähenevään veneeseen, yksinpä Susi-Larseninkin, mutta hän yksin koko laivalla oli täysin levollinen. Eipä edes Louis, joka tuijotti jäykästi veteen, voinut täysin hillitä kasvojansa.

Ja vene lähestyi lähestymistään, se kynti kuohuvan vihreän aineen läpi kuin elävä olento, se kohosi ajalehti, se viskautui yli suunnattomien hyökylaineiden tai katosi niiden taakse tullakseen jälleen näkyviin ja kohotakseen pystyyn. Näytti aivan mahdottomalta, että se voisi pelastua, mutta joka kerta huimasti hypätessään se sai suorastaan ihmeitä aikaan. Sadekuuro kulki ohitsemme, ja virtanaan vuotavasta vedestä kohosi vene esiin melkein meidän vieressämme.

"Laskekaa suoraan tuuleen!" huusi Susi-Larsen ja hyppäsi peräsimen luo, jota hän itse alkoi vääntää.

Taaskin *Ghost* kiiti eteenpäin myötätuulella, ja kaksi tuntia seurasivat Johnson ja Leach meidän jäljissämme. Me pysähdyimme ja käännyimme taas myötätuuleen, ja alituisesti pieni vene kohosi ja laski aallonharjalta aallonpohjaan jäljissämme. Vene oli noin neljännesmailin päässä meistä, kun se peittyi sadekuuroon. Me emme nähneet sitä koskaan enää. Tuuli karkotti sateen, ja ilma kirkastui jälleen, mutta ei mitään purjetta näkynyt hyrskyävällä merenpinnalla. Luulin kerran veneen pohjan kiiltävän mustana valkoisen vaahdon keskellä. Siinä kaikki. Johnsonin ja Leachin taistelu henkensä puolesta oli päättynyt.

Heidän toverinsa seisovat yhä pienissä ryhmissä keskilaivalla. Ei kukaan ollut mennyt kannen alle, ei kukaan sanonut sanaakaan. Ei kukaan katsonut toinen toiseensa. Jokainen oli ikäänkuin lamautunut —

tai kuin syviin ajatuksiin vaipunut, koettaen päästä selville siitä, mitä todellakin oli tapahtunut. Mutta Susi-Larsen ei suonut heille paljon ajattelemisen aikaa. Hän sanoi laivan heti kääntyvän entiselle reitilleen — tietysti hyljeparvea kohti eikä Yokohaman satamaan. Mutta miehistö ei vetänyt nuoria eikä nostanut purjeita enää minkäänlaisella innolla, ja minä kuulin heidän hiljaa kiroilevan, hiljaa ja elottomasti. Samoin ei ollut pyyntimiesten laita. Smoke, jota ei kukaan voinut vastustaa, kertoi jotakin juttua, ja he poistuivat nauraen välikannelle.

Kulkiessani keittiön ohi laivan perälle tapasin insinöörin, jonka me olimme pelastaneet. Hän oli kalmankalpea, ja hänen huulensa vapisivat.

"Hyvä Jumala — millainen laiva tämä oikeastaan on, herra", huudahti hän.

"Onhan teillä silmät ja näettehän te itse", vastasin minä melkein raa'asti tuskan ja levottomuuden vallassa.

"Entäs teidän lupauksenne?" sanoin heti sen jälkeen Susi-Larsenille.

"En koskaan aikonutkaan ottaa heitä laivaan antaessani sen lupauksen teille", vastasi hän. "Ja täytyyhän teidän myöntää, etten omin käsin ole ottanut heitä hengiltä — kaukana siitä, kaukana siitä", lisäsi hän nauraen.

En vastannut mitään. Minun oli mahdoton saada sanaakaan suustani, ja ajatukseni vain pyörivät aivoissani. Minun täytyi saada aikaa selvittää ajatuksiani, sen tiesin. Minun täytyi vastata naisesta, joka nukkui alhaalla hytissä, minun täytyi ottaa hänet huomioon, ja ainoa selvä ajatus, joka välähti aivoissani, oli se, etten saanut tehdä mitään varomatonta jos tahdoin häntä jollakin tavalla auttaa.

Kahdeskymmenes luku

Loppuosa päivää kului levollisesti. Kun "pikkuinen myrsky oli kastanut meidän kiduksemme", tyyntyi meri. Kiivaasti keskusteltuaan Susi-Larsenin kanssa saivat sekä insinööri että nuo kolme muuta tulokasta vaatteita vaatevarastosta ja määräyksen auttaa ampujia veneissä, sitä paitsi heidän tuli olla vahdissa laivassa ja maata alhaalla kanssissa. He läksivät vastustellen alas kanssiin, mutta heidän vastaväitteensä eivät olleet äänekkäitä. Susi-Larsenin julmuus oli jo ehtinyt peloittaa heitä, ja ne surulliset tiedot, joita he saivat kanssissa, karkottivat kaiken vastustamishalun heidän mielestään.

Miss Brewster — me olimme saaneet tietää hänen nimensä insinööriltä — nukkui yhä. Illallispöydässä pyysin hylkeenampujia puhumaan hiljaisella äänellä, jotta hän ei häiriytyisi, eikä hän tullut näkyviin ennen kuin seuraavana aamuna. Olin aikonut järjestää siten, että hän saisi aterioita itsekseen, mutta siihen Susi-Larsen vastasi jyrkästi kieltäen. Kuka hän oli, jotta hän ei voisi istua samassa pöydässä muiden kanssa? kysyi hän.

Miss Brewsterin ilmestyminen pöytään tuotti monta lystikästä kohtausta. Pyyntimiehet olivat ääneti kuin myyrät. Jock Horner ja Smoke yksin eivät olleet hänestä tietävinäänkään, he katselivat häntä silloin tällöin salaa, ottivatpa vielä osaa keskusteluunkin. Toiset neljä painoivat itsepäisesti päänsä alas ja pureskelivat ahkerasti, kasvoillaan vakava ilme, korvat vain liikkuiivat tahdissa leukojen kanssa, aivan kuin eläimillä.

Susi-Larsen puhui alussa hyvin vähän, hän vastasi vain, kun häntä puhuteltiin. Ei siltä, että hän olisi ollut hämillään. Kaukana siitä. Mutta tämä nainen oli aivan uusi tyyppi hänelle, kuului siihen lajiin, jota hän ei koskaan ennen ollut tutkinut, ja siksi hän oli utelias. Susi-Larsen tarkasteli häntä niin lakkaamatta, että katseensa tuskin lainkaan irtaantui hänestä, enintään seuratakseen jotakin liikettä, jonka hän teki käsillään tai hartioillaan. Minäkin tutkin häntä, ja vaikka minä ylläpidinkin keskustelua, niin olin sittenkin hiukan hämilläni, en kokonaan oma itseni. Susi-Larsen sitä vastoin ei ollut vähintäkään ymmällä, hänellä oli tavaton itseluottamus, jota ei mikään voinut häiritä; yhtä vähän hän arasteli tuota naista kuin pelkäsi myrskyä tai taistelua.

"Ja kuinka pian tulemme Yokohamaan?" kysyi miss Brewster kääntyen Susi-Larsenin puoleen ja katsoen häntä suoraan silmiin.

Siinä se nyt oli, suora kysymys. Pureskelukoneet keskeyttivät työnsä, korvat lakkasivat liikkumasta, ja vaikka silmät yhä vieläkin olivat kiintyneinä lautasiin, niin jokainen odotti sittenkin uteliaasti vastausta.

"Neljän kuukauden kuluttua — tai ehkäpä kolmen, jos pyynti pian loppuu", sanoi Susi-Larsen.

Miss Brewster veti syvältä henkeään ja sanoi änkyttäen: "Minä — minä luulin — minulle oli sanottu, että me olimme vain päivän matkan päässä Yokohamasta. Siis..." Hän vaikeni ja tarkasteli kaikkia noita

epämiellyttäviä kasvoja, jotka olivat hänen ympärillään ja tuijottivat itsepäisesti lautasiinsa. "Se tieto ei siis ollutkaan oikea", lisäsi hän.

"Sitä kysymystä teidän tulee pohtia mr van Weydenin kanssa", vastasi Susi-Larsen ja nyökkäsi minulle vilkuttaen leikillisesti silmiään. "Mr van Weyden on auktoriteetti, niinkuin te varmaan sanoisitte, sellaisissa kysymyksissä, jotka koskevat sitä, mikä on oikeaa ja väärää. Mutta voi kuitenkin sattua, että minä, joka olen vain tavallinen merimies, käsitän asian hiukan toiselta kannalta. Ehkäpä teistä on ikävä jäädä tänne, mutta meille se on suuri onni."

Larsen katsoi hymyillen häneen. Miss Brewster laski silmänsä alas, mutta kohotti ne jälleen uhmailevasti minuun. Ne kysyivät minulta sanattomasti: onko se oikein? Mutta minä ymmärsin, että minun tuli pysyä ulkopuolella koko asian, ja siksi en vastannut mitään.

"Mitä te ajattelette siitä?" kysyi hän nyt.

"Että se on ikävä teille, varsinkin, jos teillä näinä lähimpinä neljänä kuukautena on jotakin tärkeitä tehtävää. Mutta koska te sanotte, että te terveytenne tähden läksitte matkalle Japaniin, niin voin vakuuttaa teille, ettette missään voi saada parempaa ilmaa kuin tällä laivalla."

Näin hänen silmiensä säkenöivän vihasta, ja tällä kertaa oli minun vuoroni katsoa alas, sillä minä tunsin punastuvani hänen edessään. Olin antanut hänelle pelkurimaisen vastauksen, mutta mitäpä minä saatoin tehdä?

"Se oli auktoriteetin vastaus", sanoi Susi-Larsen nauraen.

Minä painoin pääni alas, ja miss Brewster oli vaiti näyttäen miettivältä.

"Ei siltä, että hän olisi paljonkaan arvoinen", jatkoi Susi-Larsen, "mutta hän on ainakin itse ihmeellisesti parantunut. Olisittepa nähnyt hänet, kun hän tuli laivaan! Sen surkeampaa ja kurjempaa ihmissuvun edustajaa ei olisi voinut ajatellakaan. Enkö ole oikeassa, Kerfoot?"

Kun tämä suoranainen kysymys tehtiin Kerfootille, säpsähti hän kauhusta ja pudotti veitsen maahan, mutta hänen onnistui sittenkin murahtaa myöntävästi.

"Mutta onhan hän myöskin kehittynyt pestessään astioita ja kuoriessaan perunoita, vai mitä, Kerfoot?"

Uusi murahdus nousi puhutellun kurkusta.

"Ja katsokaas häntä nyt! Eihän hän tosin ole lujajäntereinen sanan varsinaisessa merkityksessä, mutta hänessä on kuitenkin lihaksia, ja sitä ei olisi voinut ennen sanoa hänestä. Hän kykenee nyt seisomaan omilla jaloillaankin. Te ette voi sitä ymmärtää nähdessänne hänet nyt, mutta alussa hän ei kyennyt siihen yhtään."

Pyyntimiehet naureskelivat salaa, mutta miss Brewster katsoi minuun myötätuntoisesti, ja tämä katse palkitsi minulle kokonaan Susi-Larsenin ilkeyden. Siitä oli todellakin niin pitkä aika, kun joku osoitti minulle myötätuntoisuutta, että mieleni aivan pehmeni, ja siitä hetkestä alkaen minä ilolla olin miss Brewsterin nöyrä orja. Mutta samalla tunsin katkeruutta Susi-Larsenia kohtaan. Hän oli ärsyttänyt minua pistopuheillaan, yllyttänyt juuri miehuudentunnettani, jonka hän väitti herättäneensä minussa henkiin.

"Ehkäpä hyvinkin olen oppinut seisomaan omilla jaloillani", vastasin minä, "mutta vielä minun on opittava polkemaan niillä toisia".

Hän katsoi halveksivasti minuun. "Silloin teidän kasvatuksenne on vielä keskeneräinen", sanoi hän kuivasti ja kääntyi nopeasti miss Brewsterin puoleen. "Me olemme hyvin vieraanvaraisia tällä laivalla. Sen mr van Weyden on saanut kokea. Me teemme parhaamme, jotta vieraamme kotiutuisivat täällä — eikö totta, mr van Weyden?"

"Kyllä, siinä määrin, että heidän annetaan pestä astioita ja kuoria perunoita", vastasin minä, "puhumattakaan siitä, että heiltä milloin hyvänsä voidaan sulasta ystävydestä vääntää niskat nurin".

"Minun täytyy tosiaankin pyytää, ettette ajattelisi meistä niin paljon pahaa kuin mitä mr van Weyden koettaa uskotella teille", sanoi Susi-Larsen teeskennellyllä levottomuudella. "Huomatkaa, miss Brewster, hänellä on tikari vyössään — ja se — hm — on varsin tavatonta laivalla.

"Vaikka mr van Weyden muuten onkin hyvin kunnioitustaherättävä henkilö, on hän joskus — niin, kuinkas sanoisinkaan! — hiukan taistelunhaluinen, ja silloin ovat ankarat toimenpiteet välttämättömiä. Mutta levollisina hetkinään hän on sekä järkevä että suora, ja koska hän juuri tällä hetkellä on

levollisella mielellä, niin ei hän voine kieltää, että hän eilen viimeksi uhkasi ottaa minut hengiltä."

Olin vähällä tukehtua, enkä epäile lainkaan, että silmissäni paloi vihan liekki. Hän huomautti siitä kaikille.

"Katsokaahan vain häntä! Hädin tuskin hän voi hillitä itseään edes teidän läsnäollessanne. Mutta hän ei ole myöskään tottunut naisseuraan. Minun täytynee ottaa jokin ase mukaani, ennenkuin menen kannelle hänen kanssansa."

Hän pudisti päätään mieltävästi. "Se on todellakin hyvin, hyvin ikävää", sanoi hän, ja pyyntimiehet purskahtivat nauruun.

Heidän karkeat äänensä, jotka kaikuivat tässä pienessä huoneessa, tekivät raa'an vaikutuksen. Koko kohtauksessa oli jotakin raakaa, ja kun minä nyt katselin tätä vierasta naista ja näin, kuinka huonosti hän sopi kaikkeen tähän, huomasin vasta ensi kertaa, kuinka hyvin minä itse siihen soveluin. Minähän tunsin niin hyvin nuo miehet ja heidän sielunelämänsä — ja minä kuului itsekin heidän joukkoonsa, minä elin hylkeenpyytäjän elämää, söin hylkeenpyytäjän ruokaa, ajattelin tavallaan hylkeenpyytäjän ajatuksia. Minua eivät ihmetyttäneet nuo kehnot vaatetukset, karheat kasvot, tuo hurja nauru, nämä haisevat seinät ja heiluvat lamput.

Levittäessäni voita leivälle osuivat silmäni käteeni. Kaikki rystyset olivat nahattomat ja tulehtuneet, sormet paisuneet ja kynnet mustareunaiset. Minä tunsin, että tukka niskassani oli paksu kuin turkki, minä tiesin, että takinihiha oli kulunut rikki ja että sinisen paitani kauluksesta puuttui nappi. Tikari, josta Susi-Larsen oli puhunut, riippui kupeellani. Olihan se hyvinkin luonnollista, että se riippui siinä, nyt vasta käsitin kuinka luonnollista se oli ajatellessani asiaa miss Brewsterin kannalta ja käsittäessäni kuinka omituiselta se sekä kaikki muukin, mikä oli sen yhteydessä, mahtoi hänestä tuntua.

Mutta miss Brewster ymmärsi, että Susi-Larsen vain ivasi, ja hän katsoi minua jälleen myötätuntoisesti. Mutta samalla hän näytti olevan ymmällä. Sillä sen kautta kaikki tuntui hänestä vielä entistäänkin käsittämättömämmältä.

"Ehkäpä minä voin päästä johonkin vastaantulevaan laivaan", sanoi miss Brewster.

"Täällä ei koskaan kulje muita laivoja kuin hylkeenpyytäjiä", vastasi Susi-Larsen.

"Mutta minulla ei ole vaatteita — ei kerrassaan mitään", vastusteli hän. "Te ehkä ette ajattele, etten ole mies — ja että tuo kuljeksiva, huoleton elämä, jota te ja teidän miehonne näytätte viettävän, on minulle jotakin aivan vierasta."

"Mitä pikemmin te siihen totutte, sitä parempi", selitti Susi-Larsen.

"Minä hankin teille kangasta, neuloja ja lankaa", lisäsi hän.

"Toivottavasti puvun tai parin ompeleminen ei tuota teille kovin suurta räsitusta."

Miss Brewster irvisteli hiukan, ikäänkuin olisi tahtonut sanoa, ettei hän osannut ommella vaatteita. Yhtä selvästi huomasin myöskin, että hän sekä pelkäsi että oli aivan ymmällä, vaikka hän rohkeasti koettikin sitä salata.

"Minä oletan, että te, samoin kuin mr van Weydenkin, olette tottunut siihen, että muut ovat tehneet kaikki työt teidän puolestanne. Mutta enpä luule teillä olevan vähintäkään vahinkoa siitä, jos saatte nyt hiukan itsekin tehdä työtä. Kuulkaahan — millä tavalla te ansaitsette elantonne?"

Miss Brewster katsoi kummissaan Susi-Larseniin.

"Tarkoitukseni ei ole loukata. Ihmisethän syövät, ja siksi heidän on pakko hankkia itselleen elintarpeita. Nämä miehet ampuvat hylkeitä elannokseen, minä kuljetan laivaani samassa tarkoituksessa, ja mr van Weyden ansaitsee ainakin tätä nykyä ruokansa auttamalla minua. Mitä te teette?"

Miss Brewster kohautti olkapäitään.

"Ansaitsetteko te itse elantonne? Vai elättääkö joku toinen teitä?"

"Pelkään pahoin, että toiset ovat tehneet sitä suurimman osan ikääni", vastasi hän nauraen. Hän koetti rohkeasti yhtyä Larsenin leikinlaskuun, mutta minä näin, miten pelko kasvamistaan kasvoi hänen silmissään hänen katsellessaan Susi-Larsenia.

"Ja minä oletan myöskin, että muut ovat aina valmistaneet teidän vuoteennekin?"

"Olen minä itsekkin laittanut vuoteeni", vastasi hän.

"Useinko?"

Hän pudisti päätään tekeytyen surulliseksi.

"Tiedättekö, mitä Yhdysvalloissa tehdään köyhille ihmisille, jolleivät he, niinkuin te, ansaitse elatustaan työllä?"

"En, minä olen kovin tietämätön", sanoi hän. "Mitä siellä tehdään köyhille ihmisille, jotka ovat minun kaltaisiani?"

"Heidät lähetetään vankeuteen. Heitä syytetään irtolaisuudesta, jolleivät he voi elättää itseään. Jos minä olisin mr van Weyden, joka aina pitää niin paljon melua oikeasta ja väärästä, niin kysyisin, mikä oikeus teillä on elää, koska ette millään tavalla ansaitse leipääne?"

"Mutta koska te ette ole mr van Weyden, niin eihän minun tarvitse vastata teille?"

Hän katsoi Susi-Larseniin suloisesti hymyillen, vaikka hänen silmänsä olivatkin täynnä kauhua, ja tuo surullinen näky koski kipeästi sydämeeni. Minun täytyi jollakin tavalla tarttua keskusteluun ja johtaa se muualle.

"Oletteko koskaan ansainnut yhtä ainoatakaan dollaria omalla työllänne?" kysyi Susi-Larsen, varmana vastauksesta ja äänessään riemuitseva, kostonhimoinen sävy.

"Kyllä, sitä olen todellakin tehnyt", vastasi miss Brewster hitaasti, ja minä olisin voinut nauraa ääneeni hänen pelokkaalle ilmeelleen. "Muistan, että isäni kerran antoi minulle dollarin, kun olin aivan pieni, jotta pystyisin hiljaa viisi minuuttia."

Susi-Larsen hymyili säälivästi.

"Mutta siitä on hyvin pitkä aika", jatkoi miss Brewster, "ja tuskinpa te voitte vaatiakaan, että yhdeksänvuotias tyttö itse ansaitsisi elatuksensa. — Nykyään", lisäsi hän, oltuaan hetken aikaa vaiti, "ansaitseen vuodessa noin tuhannenkahdeksansadan dollarin paikoilla".

Kaikki katseet kohosivat yht'aikaa lautasista ja kiintyivät häneen. Maksoihan vaivaa katsella naista, joka ansaitsi tuhatkahdeksansataa dollaria vuodessa. Susi-Larsen osoitti peittelemättä ihastustaan.

"Vuospalkallako vai kappaletyöllä?" kysyi hän.

"Kappaletyöllä", vastasi miss Brewster nopeasti.

"Tuhatkahdeksansataa", sanoi Susi-Larsen miettävästi. "Se tekee sataviisikymmentä dollaria kuussa. No niin, miss Brewster, minun laivallani ei olla itaria. Te voitte saada saman palkan meidänkin parissamme."

Miss Brewster ei vastannut siihen mitään. Hän oli vielä liian tottumaton Susi-Larsenin oikullisiin päähänpistoihin voidakseen tyyneesti ottaa niitä vastaan.

"Minä unohdin kysyä, minkälaista työtä te teette", jatkoi Susi-Larsen lempeästi. "Minkälaista tavaraa te valmistatte? Ja minkälaisia työkaluja ja aineksia te käytätte?"

"Paperia ja mustetta", vastasi miss Brewster nauraen. "Niin, sehän on totta — myös konekirjoittajaa."

"Te olette Maud Brewster", sanoin minä hitaasti ja syvällä vakaumuksella, ikäänkuin olisin syyttänyt häntä jostakin rikoksesta.

Hän katsoi uteliaasti minuun. "Mistä te sen tiedätte?"

"Enkö ole oikeassa?" kysyin minä.

Hän nyökkäsi myöntävästi. Nyt Susi-Larsen vuorostaan tuli hämilleen. Sitä nimeä hän ei tuntenut eikä tietänyt mikä merkitys sillä oli. Minä olin ylpeä, että sillä minun silmissäni oli suurempi merkitys, ja ensi kertaa pitkään aikaan tunsin oman etevämmyyteni hänen rinnallaan.

"Muistan, kun kirjoitin arvostelun eräästä pienestä vihkosesta...", aloitin aivan levollisesti, mutta miss Brewster keskeytti minut äkkiä.

"Tekö!" huudahti hän. "Silloinhan te olette..."

Hän tuijotti minuun silmät ihmetyksestä selkosen selällään.

Minä nyökkäsin nyt vuorostani myöntävästi.

"Humphrey van Weyden!" jatkoi hän. Sitten hän lisäsi helpotuksen huokauksella huomaamatta, että oli samalla katsonut Susi-Larseniin: "Oi, kuinka iloinen minä olen!... Minä muistan tuon arvostelun", sanoi hän sitten nopeasti, kun huomasi, että hänen huudahduksensa oli ollut naiivi, "se oli aivan liian imarteleva".

"Ei ensinkään", sanoin minä varmasti. "Te halvennatte minun tervettä arvostelukykyäni ja riistätte mielipiteiltäni niiden arvon. Te tiedätte kyllä, että sonettinne ovat parhaita, mitä englanninkielellä on naisen kynästä lähtenyt."

"Mutta te sanoitte minua Amerikan mrs Meynelliksi!"

"Enkö minä ollut oikeassa?" kysyin minä.

"Ette, ette siinä suhteessa", vastasi hän. "Se loukkasi minua."

"Me emme voi määrätä jonkin tuntemattoman arvoa vertaamalla sitä johonkin tunnettuun", vastasin minä hienoimmalla akateemisella sananparrella. "Arvostelijana minun oli pakko määrittellä teidän arvonne. Nyt te olette itse tulleet omaksi mittapuuksenne. Minulla on kirjahyllylläni teidän pienistä teoksistanne seitsemän kappaletta, siellä on myöskin kaksi paksumpaa nidosta, teidän essee-kirjoitelmanne, ja saatte suoda anteeksi, että sen sanon — en tiedä, onko se teistä imartelevaa vai ei — mutta minusta ne ovat aivan yhtä hyvät kuin teidän runonne. Se aika on pian koittava, jolloin arvostelijat sanovat jotakuta uutta kirjailijataria Englannin Maud Brewsteriksi."

"Te olette erinomaisen ystävällinen", sanoi hän puoleksi kuiskaten. Ja nuo kohteliaat sanat sekä ääni, jolla hän ne lausui, samoin kuin ne muistot, joita ne herättivät minun entisestä elämästäni maapallon toisella puolella, saivat minut äkkiä vavahtamaan — ne herättivät muistoja henkiin, mutta samalla myös katkeran kodinkaipuun.

"Sellaiseltako siis Maud Brewster näyttää", sanoin minä juhlallisesti ja katselin kunnioittavasti häntä.

"Ja sellaiselta siis Humphrey van Weyden näyttää", sanoi hän ja katsoi minuun yhtä juhlallisesti ja kunnioittavasti. "Kuinka ihmeellistä! Minun on niin vaikea sitä käsittää. Me emme ole odottaneet, että teidän järkevistä kynästä lähtisi jokin hurjan romanttinen kuvaus."

"Ei, en minä olekaan keräämässä aineksia sellaista kuvausta varten, sen voin teille vakuuttaa", vastasin minä. "Minulla on yhtä vähän taipumusta kuin haluakaan runoiluun."

"Mutta sanokaahan minulle — miksi te oikeastaan olette hautautunut Kaliforniaan?" kysyi hän sen jälkeen. "Siinä ette ole tehnyt oikein. Me idässä olemme niin harvoin saaneet nähdä teitä, aivan liian vähän olemme saaneet nähdä parissamme amerikkalaisen kirjallisuuden lähinnä etevintä edustajaa."

Minä kumarsin, sovelluttamatta kuitenkaan itseäni hänen kohteliaisuuttaan.

"Vähällä olin tavata teidät kerran Philadelphiassa, jossa teidän oli määrä pitää esitelmä. Mutta junani myöhästyi neljä tuntia."

Ja nyt me unohdimme kokonaan, missä olimme, ja jätimme äänettömän Susi-Larsenin karille keskelle pakinamme vesitulvaa. Pyyntimiehet nousivat pöydästä ja menivät ylös kannelle, mutta me juttelimme yhä edelleen. Susi-Larsen yksin jäi pöytänsä istumaan. Äkkiä minä huomasin, että hän oli läsnä. Hän istui taaksepäin nojautuneena tuolillaan ja kuunteli uteliaasti vierasta puhetta maailmasta, joka oli hänelle aivan outo.

Minä keskeytin puheeni kesken lausetta. Meidän tuskallinen olomme ja kaikki sen mukana seuraavat vaarat masensivat äkkiä mieleni koko hirveällä voimallaan. Miss Brewster tunsu varmaan jotakin samantapaista, sillä hänen silmiinsä tuli epämääräinen kauhun ilme hänen kiinnittäessään katseensa Susi-Larseniin.

Susi-Larsen nousi ja naurahti hämillään. Hänen naurussaan oli omituinen metallin kaiku.

"Oh, älkää välittäkö minusta", sanoi hän tehden kädellään liikkeen ikäänkuin halveksien itseään. "Ei minua tarvitse ottaa lukuun. Jatkakaa, jatkakaa — minä pyydän."

Mutta nyt olivat keskustelun sulkuportit sulkeutuneet, ja mekin nousimme pöydästä naurahtaen hämillämme.

Jollakin tavalla täytyi Susi-Larsenin harmin päästä ilmoille sen johdosta, että Maud Brewster ja minä olimme unohtaneet hänet keskustellessamme pöydässä, ja sattumalta Thomas Mugridge joutui hänen uhrikseen. Hän ei ollut parantanut tapojaan vähimmälläkään tavalla, vaikka hän kerran todellakin oli vaihtanut paitaa. Hänen pukunsa oli yhä edelleen kovin likainen, samoin kuin rasvainen liesi, pannut ja padatkin.

"Minun täytyy antaa teille varoitus, Cooky", selitti Susi-Larsen, "teidän on jo aika tehdä parannus".

Mugridgen kasvot kalpenivat nokikerroksen alla, ja kun Susi-Larsen kutsui luokseen pari miestä ja käski heidän tuoda köyden mukanaan, pakeni Mugridge hurjaa vauhtia keittiöstä ja piiloutui milloin mihinkin kannella, virnistelevä miehistö kintereillään. Eipä juuri mikään olisi voinut olla sille mieluisampaa kuin viskata kokki nuoran varassa laivan reunan yli veteen ja antaa hänen sitten hinautua perässä, sillä kanssiin hän oli lähettänyt kaikkein inhottavinta sekasotkua syötäväksi. Asianhaarat olivat erinomaisen suotuisat sellaiseen yritykseen. *Ghost* kulki ainoastaan kolmen mailin nopeudella tunnissa ja meri oli varsin tyyni. Mutta Mugridge ei halunnut päästä uimaan. Ehkäpä hän oli nähnyt toisten koettavan sitä leikkiä. Sitä paitsi oli vesi peloittavan kylmää, ja hänen ruumiinsa oli kaikkea muuta kuin karaistu.

Niinkuin tavallisesti tulivat kaikki, sekä laivamiehet että hylkeenampujat paikalle, katsomaan tätä urheilua. Mugridge näytti aivan mielettömästi pelkäävän vettä, ja hän kiiruhti paikasta toiseen niin nopeasti, ettei kukaan olisi voinut uneksia hänen voivan liikkua niin notkeasti. Puristuneena keittiön ja peräkannen nurkkauksen väliin hän hyökkäsi kuin kissa kajuutan katolle ja sieltä perälle. Mutta kun takaa-ajajat kiiruhtivat hänen jäljessään, hyppäsi hän taas kajuutan ja keittiön yli ja pääsi kannelle välikannen luukun avulla. Sitten hän hyökkäsi suoraan eteenpäin, kintereillään Harrison, joka lähenemistään läheni häntä. Mutta äkkiä Mugridge hypähti ylös ja tarttui kiinni viistopurjeen puomin nostajaan. Kaikki tämä tapahtui yhdessä silmänräpäyksessä. Pitäen kiinni molemmin käsin käpersi hän ruumistaan riippuvassa asennossaan ja heitti molemmat jalkansa taakse. Harrison sai potkun suoraan vatsaansa, hän huudahti tahtomattaan, lyyhistyi kokoon ja kaatui takaperin kannelle.

Käsien paukutuksella ja kajahtavalla naurulla pyyntimiehet tervehtivät kokin urotyötä; sitten hän kiiruhti takaa-ajajiaan pakoon juoksemalla keulamaston ympäri ja hyökkäsi sen jälkeen peräpuolelle kuin juoksija jalkapallokentällä. Hän suuntasi suoraan peräkannen koroketta kohti ja sitä pitkin aivan laivan perään. Hän juoksi niin kovalla vauhdilla, että kun hän kääntyi kajuutan nurkkauksen ohi, hän kompastui ja kaatui. Nilson seiso peräsimmä, Cooky törmäsi hänen jalkojansa vasten. Molemmat pyörähtivät lattialla, mutta Mugridge yksin nousi pystyyn. Sattumalta hänen heikko ruumiinsa oli kolahtanut niin kovasti vasten toisen vahvoja jalkoja, että ne taittuivat yhtä kevyesti kuin piiskanvarsi.

Parsons otti peräsimen huostaansa, ja takaa-ajo jatkui. He kiersivät yhä uudelleen kannen ympäri — Mugridge aivan hurjana kauhusta, merimiehet huutaen ja hoilottaen loisilleen mihin suuntaan heidän tuli juosta, ja hylkeenampujat usuttaen toisia ja purskahtaen vähän väliä kovaan nauruun. Mugridge kompastui kokassa laivaluukkuun, ja kolme miestä hyökkäsi hänen kimppuunsa, mutta hän kiemurteli irti heidän käsistään kuin ankerias, suu veressä ja kuuluisa paita repaleina. Nyt hän hyökkäsi isonmaston köysiportaiden luo. Hän kapusi ylöspäin, suoraan ylös, väylinkien yli aina maston huippuun asti.

Puolisen tusinaa merimiehiä kiipesi hänen jäljessään saalinkiin, jonne he pysähtyivät, vain kaksi heistä, Ufti-Ufti ja Black — viimeksimainittu oli Latimerin veneen ohjaaja — kiipesi käsiensä varassa ohuita, raudankovia köysiä myöten yhä ylemmäksi.

Se oli vaarallinen yritys, sillä heidän riippuessaan käsiensä varassa sadan jalan korkeudessa kannen yläpuolella oli heidän vaikea väistää kokin potkuja. Ja Mugridge potki aivan hurjasti, kunnes Ufti vihdoin riippuen toisen kätensä varassa tarrasi kiinni hänen jalkaansa. Seuraavassa silmänräpäyksessä tarttui Black kokin toiseen jalkaan, ja sitten nuo kolme miestä ikäänkuin yhteenpalmikoitu riippuva massa liukuivat tapellen alas ja putosivat saalingissa olevien toveriensa syliin.

Tappelu ylätimoissa oli nyt loppunut, ja Thomas Mugridge, joka sätkytteli ja valitti ja oli aivan verinen suustaan, laahattiin kannelle. Susi-Larsen satoi köyden päähän surmansilmukan ja pingoitti sen hänen kainaloihinsa. Sitten kannettiin Mugridge laivan perälle ja viskattiin mereen. Neljän-, viiden-, jopa kuudenkymmenen jalan pituudelta juoksi nuoraa veteen, ennenkuin Susi-Larsen komensi: "Kiinnittäkää!" Ufti-Ufti seurasi käskyä, nuora pingoittui ja laiva, kulki eteenpäin, nykäisi kokin veden pintaan.

Se oli surkea näky. Vaikkei hän voinutkaan hukkua — hänessä varmaan oli yhdeksän henkeä — niin hän sai kokea kaiken sen tuskan ja pelon, jota ihminen tuntee ollessaan hukkumisen vaarassa. *Ghost*

kulki nyt hitaasti, ja kun perä kohosi laineelle ja aluksen keula painui alas, kohosi onneton raukka veden pintaan ja sai hetken aikaa hengittää, mutta niin pian kuin perä vajosi alas ja kokka hitaasti kohosi seuraavan aallon harjalle, höltyi nuora ja Mugridge vaipui veden alle.

Olin kokonaan unohtanut Maud Brewsterin olemassaolon, mutta äkkiä säpsähtäen muistin hänet, kun kuulin hänen kevyet askeleensa vierestäni. Ensi kertaa hän näyttäytyi nyt kannella tultuaan laivaan. Hänen ilmestyessään paikalle hiljenivät kaikki äänet.

"Mikä on syynä siihen tavattomaan iloon, joka on vallinnut täällä ylhäällä", kysyi hän.

"Parasta että kysytte kapteeni Larsenilta", vastasin minä tyyneästi ja levollisesti, vaikka mieleni kuohahti ajatellessani, että hän sai nähdä tämän raa'an kohtauksen.

Hän otti neuvoni varteen ja aikoi juuri kääntyä Susi-Larsenin puoleen, kun hän huomasi Ufti-Uftin, joka seisoj notkeassa asennossa eteenpäin kumartuneena aivan hänen edessään, nuora kierrettyinä käsivarren ympärille.

"Pyydättekö te kaloja?" kysyi miss Brewster.

Ufti ei vastannut. Hänen katseensa oli koko ajan kiintyneenä veden pintaan, ja äkkiä hänen silmänsä iskivät tulta.

"Haikala, hohoi, herra!"

"Hilatkaa! Pian! Kaikki apuun!" huusi Susi-Larsen ja hyökkäsi itse ennen muita köyden luo.

Mugridge oli kuullut Uftin varoitushuudon ja kirkui kuin mieletön. Näin mustan selkäevän ampuvan veden halki ja lähestyvän häntä suuremmalla nopeudella kuin köysi liikkui. Saisiko haikala hänet saaliikseen vai mekö, riippui vain hiuskarvasta, ja parissa sekunnissa se asia tulisi ratkaistuksi. Kun Mugridge oli aivan meidän alapuolellamme, laskeutui perä alas, joten haikala oli edullisemmassa asemassa kuin me. Selkäevä katosi. Vatsa loisti valkeana haikalan hypätessä ylöspäin. Mutta Susi-Larsen oli melkein yhtä nopsa — vaikkei aivan kuitenkaan. Pannen koko suunnattoman voimansa liikkeelle hän nykäisi kiivaasti köyttä. Kokki kohosi ylös vedestä, ja haikala ojentautui hänen jälkeensä. Mugridge veti jalkansa kippuraan, ja näyttipä siltä, kuin haikala olisi vain hipaissut hänen toista jalkaansa ja loiskahtanut sitten takaisin veteen. Mutta Thomas Mugridge päästi vihlovan hätähuudon haikalan koskettaessa häntä. Ja sitten me vedimme hänet laivaan kuin vastasaadun kalan siimassa, ja päästyään onnellisesti reunan yli, hän putosi suinpäin kannelle käsiensä ja polviensa varaan ja kiepsahti selälleen.

Mutta samassa pulpahti oikea verivirta kannelle. Mugridge oli menettänyt oikean jalkansa, se oli nilkasta poikkileikattu. Minä vilkaisin Maud Brewsteriin. Veri oli kadonnut hänen kasvoiltaan, ja hänen silmänsä olivat täynnä kauhua. Hän ei katsonut Thomas Mugridgeen, vaan Susi-Larseniin. Ja Susi-Larsen huomasi sen varmaan, sillä hän sanoi lyhyesti naurahtaen:

"Miesten leikkiä, miss Brewster. Tietysti hiukan kovakouraisempaa, kuin mihin te olette tottunut, mutta — miesten leikkiä sittenkin. Haikalaa emme olleet ottaneet edeltäpäin lukuun. Se..."

Mutta juuri samassa Mugridge kääntyi toiselle kyljelleen — hän oli parhaiksi ehtinyt nostaa päänsä ja nähdä mikä vahinko hänelle oli tapahtunut — ja iski hampaansa Susi-Larsenin jalkaan. Susi-Larsen kumartui kylmäverisesti kokin puoleen ja puristi peukalollaan ja etusormellaan häntä leukojen ja korvien takaa. Leuat irtaantuivat vastahakoisesti toisistaan, ja Susi-Larsen oli vapaana.

"Niinkuin äsken sanoin", jatkoi hän levollisesti, niinkuin ei mitään olisi tapahtunut, "haikalaa emme olleet ottaneet lukuun. Se oli — hm — sanoisinko kohtalon sallimusta."

Miss Brewster ei osoittanut vähimmälläkään tavalla, että hän olisi kuullut, mitä Susi-Larsen sanoi, jos kohta ilme hänen silmissään osoittikin inhoa, kun hän perääntyi askeleen kääntyäkseen pois. Mutta hän ei voinutkaan astua muuta kuin tuon yhden ainoan askeleen, sillä samassa hän horjahti ja tavoitteli raukeana kättäni. Minä tartuin häneen juuri parhaiksi kiinni, jotta hän ei päässyt kaatumaan, ja autoin hänet istumaan kajuutan korokkeelle. Luulin, että hän menisi kokonaan tajuttomaksi, mutta hän hillitsikin itsensä.

"Hakekaa suonipuserin, mr van Weyden", huusi Susi-Larsen minulle.

Minä epäröin. Miss Brewster liikutti huuliaan, mutta vaikkei ainoatakaan ääntä kuulunut, niin hän käski yhtä selvästi silmillään kuin ikinä sanoillaan minua auttamaan raajarikkoontunutta.

"Olkaa niin ystävällinen!" onnistui hänen vihdoin kuiskata, enkä minä voinut muuta kuin totella.

Mutta minä olin osoittanut olevani jo niin taitava välskäri, että Susi-Larsen, annettuaan minulle muutamia neuvoja, salli minun hoitaa sairasta omin neuvoin, pari merimiestä vain apuna. Omasta puolestaan hän tahtoi kostaa haikalalle. Suureen uistinonkeen pantiin suolaista silavaa syötiksi, koukku heitettiin mereen, ja sillä aikaa kun minä sidoin laskimoita ja valtimoita, hilasivat merimiehet laulaen syyllisen pedon laivaan. En nähnyt sitä omin silmin, mutta apulaiseni jättivät minut hetkeksi yksin ja hyökkäsivät keskilaivalle katsomaan, mitä siellä tapahtui. Haikala oli kuudentoista jalan pituinen ja se nostettiin ylös rikkiin. Pedon leuat kiskottiin selkoisen selälleen ja paksu seiväs, joka oli teroitettu molemmista päistään, pistettiin sen kitaan siten, että kun vivut otettiin pois, niin terävät päät tunkeutuivat leukoihin. Kun se oli tehty, leikattiin koukku pois, ja haikala päästettiin jälleen mereen; se oli avuton, vaikka täydessä voimassaan, ja tuomittu hitaaseen nälkäkuolemaan — elävältä kuollut, jommoista rangaistusta se olisi vähemmän ansainnut kuin itse rangaistuksen keksijä.

Kahdeskolmatta luku

Minä tiesin mitä miss Brewster tahtoi, kun hän tuli minun luokseni. Olin nähnyt hänen kymmenen minuutin ajan keskustelevan kiihkeästi insinöörin kanssa, ja viittaamalla pyydettyäni häntä olemaan vaiti saatoin hänet syrjään, jotta perämies ei kuulisi meidän puhettamme. Hänen kasvonsa olivat kalpeat ja hänen ilmeensä oli päättävä, hänen suuret silmänsä näyttivät tavallista suuremmilta, sillä ne katsoivat tutkivasti ja läpitunkevasti minuun. Olin täynnä odotusta ja samalla hämilläni, sillä hän tahtoi nyt tutkia Humphrey van Weydenin sielua, eikä Humphrey van Weydenillä ollut juuri sanottavasti syytä olla siinä suhteessa ylpeä, sen jälkeen kun hän oli tullut *Ghost*-laivaan.

Me astuimme sille välisillalle, joka johti välikannelle, ja siinä hän kääntyi ja katseli minua. Minä silmäsin nopeasti ympärilleni nähdäkseni oliko ketään läheisyydessä.

"Mistä on kysymys?" sanoin minä lempeästi, mutta päättävä ilme hänen kasvoillaan ei muuttunut.

"Minä voin ymmärtää, että surullinen tapaus tänä aamuna oli oikeastaan vain tapaturma", sanoi hän. "Mutta minä puhuin äsken mr Haskinsin kanssa ja hän väitti, että samana päivänä, jolloin me tulimme laivaan ja minä olin alhaalla kannen alla, upotettiin kaksi miestä, suorastaan hukutettiin mereen — toisin sanoen murhattiin."

Hänen äänensä oli kysyvä, ja hän katsoi syyttävästi minuun, ikäänkuin minä olisin ollut syyppää tähän tekoon tai ainakin osallinen siihen.

"Tuo tieto on aivan oikea", vastasin minä. "Nuo molemmat miehet murhattiin."

"Ja sen te saatoitte sallia!" huudahti hän.

"Pikemminkin voisitte sanoa, etten voinut sitä estää", vastasin minä yhtä lempeällä äänellä kuin äskenkin.

"Mutta koetittehan te sitä tehdä?" Hän lausui sanan "koetittehan" erityisellä painolla, ja hänen äänensä oli rukoileva. "Oi, minä näen — minä näen, että te ette sitä tehnyt", lisäsi hän nopeasti, arvaten vastaukseni. "Mutta miksi ette sitä tehnyt?"

Minä kohautin olkapäitani. "Teidän täytyy muistaa, miss Brewster, että olette uusi tulokas tässä pienessä maailmassa ja ettei teillä ole aavistustakaan niistä laeista, jotka vallitsevat täällä. Te tuotte mukanne kauniit aatteet ihmisyydestä, miehuudesta, hyvästä käytöksestä ja muusta senkaltaisesta, mutta saatte oppia täällä, että ne ovat vain vääriä käsitteitä. Sen kokemuksen minä olen tehnyt", lisäsin huoaten tahtomattani.

Hän pudisti epäillen päätänsä.

"Mitä te arvelette, että minun pitäisi tehdä?" kysyin minä.

"Pitäisikö minun ottaa veitsi, pyssy tai kirves ja tappaa hänet?"

Hän säpsähti.

"Ei, ei sitä."

"No, mitä sitten tekisin? Tappaa itsenikö?"

"Te käytätte niin materialistisia sanoja", sanoi hän. "On olemassa jotakin, jota sanotaan moraaliseksi rohkeudeksi, ja moraalinen rohkeus ei koskaan voi olla vaikuttamatta."

"Ahaa!" sanoin minä hymyillen. "Te neuvotte, etten ottaisi häntä enkä itseäni hengiltä, vaan antaisin hänen tappaa minut." Minä torjuin kädelläni, kun hän aukaisi huulensa vastataksensa. "Moraalinen rohkeus on arvoton ominaisuus tässä pienessä uiskentelevassa maailmassa."

"Leachilla — toisella noista murhantuista — hänellä oli moraalista rohkeutta tavattomassa määrässä. Ja samoin oli toisenkin, Johnsonin laita. Ja siitä heillä ei ollut yhtään mitään hyötyä, se syöksi heidät perikatoon. Samoin olisi minunkin käynyt, jos olisin osoittanut sitä moraalista rohkeutta, jota minulla mahdollisesti saattoi olla. Teidän täytyy oppia ymmärtämään, miss Brewster — oppia selvästi ja täysin ymmärtämään — että Susi-Larsen on peto. Hänessä ei ole omaatuntoa vähimmässäkään määrässä. Ei mikään ole hänelle pyhää, eikä ole mitään niin julmaa, jota hän ei voisi tehdä. Oikun vuoksi minunkin oli pakko jäädä tähän laivaan. Ja vain oikun vuoksi olen vielä hengissä. Minä en tee mitään, en voi tehdä mitään, siksi että olen tämän pedon orja, samoin kuin tekin nyt olette — siksi, että minä tahdon elää, samoin kuin tekin tahdotte — sen vuoksi etten voi tapella hänen kanssaan ja voittaa häntä, niinkuin teidän ette voi sitä tehdä."

Hän odotti, että jatkaisin.

"Mitä minä siis voin tehdä? Saan näytellä heikomman osaa. Olen vaiti ja kärsin häpeäni, samoin kuin tekin saatte olla vaiti ja kärsiä samalla tavalla. Ja se onkin viisainta. Muuta emme voi tehdä, jos haluamme säilyttää henkemme. Voi taistella olematta voimakas. Meillä ei ole sitä voimaa, joka voisi voittaa tämän hirviön, siksi meidän täytyy teeskennellä ja koettaa voittaa hänet viekkauksella. Jos tahdotte kuulla minun neuvoani, niin teidän on parasta tehdä samoin kuin minäkin. Tiedän kyllä, että asemani on vaarallinen, ja minä tahdon rehellisesti sanoa teille, että teidän on vielä paljon vaarallisempi. Meidän täytyy ruveta salaiseen liittoon häntä vastaan, vaikka emme saa ilmaista sitä kenellekään. En voi julkisesti esiintyä teidän liittolaisena, ja tapahtukoon minulle mitä tahansa, niin teidän täytyy olla vaiti. Me emme saa ärsyttää häntä minkäänlaisiin kohtauksiin, emme vastustaa hänen tahtoansa. Meidän täytyy hymyillä ja olla ystävällisiä häntä kohtaan, olkoon se kuinka vastenmielistä tahansa."

Hän siveli kädellään tukkaansa ja sanoi hämmästyneenä: "Mutta en voi sittenkään oikein ymmärtää..."

"Teidän täytyy tehdä niinkuin minä sanon", keskeytin hänet jyrkästi, sillä huomasin Susi-Larsenin katselevan meitä astuessaan edestakaisin välikannella Latimerin kanssa. "Seuratkaa neuvoani! Hyvinkin pian huomaa, että olen oikeassa."

"Mutta mitä minun oikeastaan pitää tehdä?" kysyi hän, kun huomasi levottoman katseeni, joka seurasi keskustelumme esineitä. Minun täytyy myös tunnustaa, että vakavuuteni teki syvän vaikutuksen häneen.

"Tukahduttakaa moraalista rohkeuttanne niin paljon kuin suinkin", vastasin minä nopeasti. "Älkää yllyttäkö häntä vihaan. Olkaa hänelle niin ystävällinen kuin suinkin, puhukaa hänen kanssansa, keskustelkaa kirjallisuudesta ja taiteesta hänen kanssaan — siitä hän pitää. Te saatte piankin huomata, että hän on kiitollinen kuulija eikä lainkaan tyhmä. Ja itsenne vuoksi teidän täytyy koettaa varoa, että niin harvoin kuin suinkin näette noita raakoja kohtauksia, joita täällä sattuu. Siten teidän on helpompi pysyä levollisena."

"Te tarkoitate, että minun pitäisi valehdella", sanoi hän lujalla ja kiihottuneella äänellä, "valehdella sekä sanoin että teoin?"

Susi-Larsen erosi nyt Latimerista ja astui meitä kohti. Minä olin melkein poissa suunniltani.

"Oi, olkaa niin herttaisen hyvä älkääkäs käsittäkö minua väärin!" sanoin rukoilevasti, melkein kuiskaten. "Kaikki teidän entinen kokemuksenne ihmisistä ja oloista ei merkitse täällä mitään. Teidän täytyy alkaa aivan alusta. Minä tiedän — ja ymmärrän sen vallan hyvin — että te muun muassa olette tottunut vaikuttamaan muihin ihmisiin silmillänne, antamalla niin sanoakseni moraalisen rohkeutenne säkenöidä. Te olette jo sillä tavalla vaikuttanut minuun — pakottanut minut tottelemaan. Mutta älkää yrittäkö sitä Susi-Larsenin suhteen! Yhtä hyvin voisitte koettaa hallita jalopeuraa, ja hän pitäisi teitä vain pilkkanansa. Hän... Minä olen aina ollut ylpeä siitä, että keksin työn kyvyn", lisäsin minä, nopeasti vaihtaen keskustelunaihetta, kun Susi-Larsen nousi korokkeen astimia ylös ja tuli meidän luoksemme. "Kaikki kustantajat pelkäsivät häntä eivätkä tahtoneet tietää hänestä mitään. Mutta minä näin asian toisessa valossa, ja julkaistessaan tuon erinomaisen 'Paja' nimisen runon osoitti hän, etten ollut erehtynyt hänen suuresta kyvystään."

"Ja sittenkin se oli vain sanomalehtiruno", sanoi miss Brewster vilkkaasti.

"Sattumalta se ilmestyi sanomalehdessä", selitin minä, "mutta siihen ei ollut syynä se, ettei jo aikaisemmin olisi aikakauskirjojen toimittajille annettu tilaisuutta nähdä sitä. — Me puhumme

Harrisista", sanoin minä Susi-Larsenille.

"Vai niin! Aivan oikein — minä muistan tuon runon", selitti hän. "Siinä oli paljon kauniita tunteita ja tavaton usko inhimillisiin kuvitteluihin! Asiasta toiseen, mr van Weyden — ehkäpä te käytte katsomassa Cookya. Hän valittaa ja on kovin levoton."

Siten minut lähetettiin muutta mutkitta pois, ja kun tulin Mugridgen luo, hän nukkui syvässä unessa, sillä olin antanut hänelle morfiinia. En huolinut heti palata kannelle, ja kun jonkin ajan kuluttua nousin sinne, näin ilokseni miss Brewsterin keskustelevan vilkkaasti Susi-Larsenin kanssa. Se oli todellakin suuri ilo. Hän seurasi siis neuvoani. Ja kuitenkin tunsin samalla jonkinmoista pettymystä sen johdosta, että hän teki sitä, mitä niin hartaasti olin pyytänyt, vaikka se olikin hänelle kovin vastenmielistä.

Kolmaskolmatta luku

Raittiit tuulet, jotka puhalsivat tasaisesti ja vakavasti, ajoivat *Ghostin* pohjoiseen hyljeparven keskelle. Me tapasimme sen tultuamme noin neljänteenviidettä leveyspiiriin, kolkolle ja myrskyiselle alueelle, missä tuuli alituisesti raivosi sumujen keskellä. Saattoipa tapahtua, ettemme moneen päivään nähneet aurinkoa vilhdukseltakaan emmekä voineet tehdä minkäänlaisia havaintoja. Mutta sitten tuuli hajoitti sumun, me näimme laineiden väreilevän ja kimaltelevan ja otimme selvää asemastamme. Sen jälkeen meillä saattoi olla jokin kirkas päivä, ehkäpä kolme, neljäkin, mutta sitten sumu jälleen laskeutui ylitsemme, vieläpä entistään paksuimpanakin.

Sellaisissa olosuhteissa oli pyynti hyvin vaarallista. Veneet laskettiin kuitenkin joka päivä veteen, ne katosivat harmaaseen pimeyteen ja tulivat jälleen näkyviin illalla, usein vasta yöllä, jolloin ne kierivät esiin yksitellen paksusta sumusta aivan kuin mitkäkin matelijat. Wainwright — pyyntimies, jonka Susi-Larsen oli anastanut toiselta kuunarilta veneineen ja soutajineen — käytti sumua hyväkseen ja pakeni. Hän katosi eräänä aamuna harmaaseen pimeyteen molempine miehinensä, emmekä nähneet heitä koskaan enää. Mutta eipä kestänyt kauan, ennenkuin saimme kuulla, että he olivat kulkeneet kuunarista toiseen, kunnes olivat löytäneet omansa.

Juuri niin minäkin olin aikonut tehdä, mutta en saanut siihen koskaan tilaisuutta. Perämiehen toimiin ei kuulunut hylkeiden pyydystäminen veneissä, ja vaikka olisin koettanut kuinka viekkaasti tahansa menetellä, päästäkseni kerran veneiden mukana merelle, niin en saanut koskaan Susi-Larsenia suostumaan siihen. Jos hän olisi suostunut, olisin jollakin tavalla laittanut niin, että Maud Brewster olisi tullut mukaan. Mutta niinkuin asiat nyt olivat, muuttui olomme suorastaan peloittavaksi. Minä koetin kaikella voimalla olla ajattelematta sitä, mutta nämä ajatukset kiusasivat minua alati kuin painajainen.

Olin aikoinani lukenut useita meriromaaneja, joissa kaikissa kerrottiin yksinäisestä naisesta suuren miesjoukon keskellä, mutta nyt huomasin, etten koskaan ollut täydellisesti käsittänyt tällaista asemaa, jota kirjailijat alituisesti märehdivät ja selittivät. Mutta tässä olin nyt itse keskellä tällaista tapausta. Ja jotta se olisi niin täydellinen kuin suinkin, ei tarvittu muuta kuin että nainen oli juuri Maud Brewster, joka nyt persoonallisesti ihastutti minua yhtä paljon kuin jo aikaisemmin kaikella sillä, mitä hän oli kirjoittanut.

Eipä kukaan sen huonommin olisi voinut sopia nykyiseen ympäristöön kuin hän. Maud Brewster oli hieno ja henkevä olento, solakka ja notkea, kevyt ja sulava kaikissa liikkeissään. Mahdotonta oli käsittää, että hän todellakin käveli tai että hän käveli samalla tavalla kuin muut kuolevaiset. Hän oli niin ihmeellisen pehmeä ja sulava, ja hän liikkui niin kevyesti — lähestyi aivan kuin liitävä höyhen tai äänettömästi lentävä lintu.

Hän oli mielestäni aivan kuin saksilainen posliiniesine, ja minulla oli aina se tunne, että hän oli niin hauras, että voisi mennä rikki. Aivan kuin ensikerralla tarttuessani hänen käsivarteensa auttaakseni häntä kajuuttaan, pelkäsin alituisesti hänen musertuvan, jos häntä kohdeltaisiin kovasti ja väkivaltaisesti. En koskaan ole nähnyt ruumista ja henkeä niin täysin sopusoinnussa keskenänsä. Samoin kuin arvostelijat ovat sanoneet hänen runoistansa, että ne olivat hienoja ja henkeviä, samoin saattoi sanoa koko hänen olennostansakin. Hänen ruumiinsa näytti sulautuvan kerrassaan hänen sieluunsa, niillä kummallakin oli aivan samat ominaisuudet, ja ne oli kiedottu elämään kaikkein kevyimmillä kahleilla. Hän tallasi tosiaankin maata mahdollisimman kevyesti, ja hänen ruumiinrakenteessaan oli varsin vähän voimakasta ainesta.

Hän oli Susi-Larsenin suoranainen vastakohta. Heissä ei ollut kerrassaan mitään yhteistä, vaan toisessa oli juuri sitä, mitä toisesta puuttui. Eräänä aamuna minä tarkkasin heitä heidän kävellessänsä yhdessä kannella, ja minusta tuntui, että he edustivat ikäänkuin kehityksen molempia äärimmäisiä pisteitä — toinen raakuuden korkeinta määrää, toinen hienoimman sivistyksen täydellisintä tuotetta.

Susi-Larsen oli tosin tavattoman nerokas, mutta nerokkuus oli yksinomaan kehittänyt hänen raakoja intohimojansa ja teki hänet kahta vertaa vaarallisemmaksi. Hänellä oli erinomaiset lihakset ja voimakas ruumis, mutta vaikka hänen käyntinsä oli luja ja varma, niinkuin luonnonihmisellä, ei se sittenkään ollut raskas. Kun hän nosti ja laski maahan jalkojansa, täytyi vaistomaisesti ajatella erämaata ja viidakkoja. Hän käveli kuin kissa, sekä kevyesti että voimakkaasti. En voinut olla vertaamalla häntä tiikeriin, viekkaaseen petoeläimeen. Siltä hän näytti, ja hänen silmissään oli välistä aivan samanlainen kiilto kuin leopardilla ja muilla villieläimillä, kun ne ovat häkkiin suljetut.

Mutta sinä päivänä, jolloin näin heidän kävelevän yhdessä edestakaisin, huomasin myöskin, että miss Brewster äkkiä lopetti kävelyn. He saapuivat kajuutan portaitten edustalle, missä minä seisoin, ja vaikei miss Brewster vähimmälläkään tavalla ilmaissut mielialaansa, niin huomasin sittenkin, että hän oli kiihottunut. Hän teki jonkin vähäpätöisen huomautuksen kiinnittäessään katseensa minuun, ja hän nauroi varsin huolettomasti, mutta minä näin sittenkin, että jokin magneettinen voima veti hänen katseensa Susi-Larseniin; heti sen jälkeen hän katsoi maahan, mutta ei tehnyt sitä kylliksi nopeasti voidakseen salata sitä äkillistä pelkoa, joka kuvastui hänen silmissään.

Ja Susi-Larsenin silmät ilmaisivat minulle, miksi miss Brewster oli niin kiihottunut. Nuo silmät, jotka tavallisesti olivat harmaat ja kovat, olivat nyt lämpimät, lempeät ja kullalta-kimaltelevat, täynnä pieniä tulikipinöitä, jotka väliin himmenivät, mutta äkkiä taas leimahtivat, niin että koko silmämuna hehkui. Hänen silmänsä loistivat aivan kuin kulta, ne viekoittelivat puoleensa, kutsuivat ja pakottivat, ja samalla niissä kuvastui intohimoa ja kaipausta, jota ei mikään nainen saattanut käsittää väärin — kaikkein vähimmin Maud Brewster.

Maud Brewsterin kauhu tarttui minuunkin, ja tänä hirveänä ahdistuksen hetkenä — kauheimpana, mitä mies voi tuntea — selvisi minulle aivan selittämättömällä tavalla, että rakastin häntä. Tuo tieto, että rakastin häntä, kauhistutti minua; mutta samassa kuin nuo molemmat tunteet valtasivat minut, milloin jähmettivät vereni jääksi, milloin saivat sen kiihkeästi kuohumaan, pakotti ulkonainen ja minulle vieras voima minua kääntämään katseeni jälleen Susi-Larseniin. Mutta hän oli taaskin entisellään. Kullan loiste oli kadonnut hänen silmistään. Ne olivat kylmät ja harmaat ja kovat hänen kumartaessaan meille äkisti ja kääntyessään pois.

"Minä pelkään", sanoi Maud Brewster kuiskaten. "Oh, kuinka minä pelkään."

Minäkin pelkäsin, ja tuo tieto, kuinka rakas hän oli minulle oli järkyttänyt kokonaan mieleni. Mutta sain sittenkin varsin levollisesti vastatuksi:

"Kyllä kaikki käy hyvin, miss Brewster. Luottakaa minuun — kaikki käy vielä hyvin."

Hän vastasi kiitollisesti hymyillen, ja tuo hymy sai sydämeni sykkimään kiivaasti rinnassani, ja sitten hän astui kajuutan portaita alas.

Minä seisoin kauan samalla paikalla, jonne hän oli jättänyt minut. Minun täytyi tehdä itselleni tiliä, punnita mitä tämä muutos minulle oikeastaan merkitsi. Se oli siis vihdoinkin minuakin kohdannut — rakkaus oli tullut, silloin kun kaikkein vähimmin olin sitä odottanut ja vieläpä kaikkein epäedullisimmissa olosuhteissa. Minun filosofiani oli tietenkin aina myöntänyt, että rakkauden välttämättä kerran täytyi tulla, joko myöhemmin tai varhemmin, mutta eläessäni vuosikausia hiljaisuudessa kirjojeni parissa en ollut valmistunut ottamaan sitä vastaan.

Ja nyt se oli tapahtunut! Maud Brewster! Ajatukseni palasivat siihen hetkeen, jolloin näin hänen ensimmäisen ohuen vihkosensa kirjoituspöydälläni, ja selvästi näin edessäni myös koko rivin pieniä nidoksia työhuoneeni hyllyllä. Kuinka lämpimästi olinkaan vastaanottanut joka ainoan niistä! Joka vuosi oli uusi nidos tullut julkisuuteen, ja ne olivat olleet minulle ikäänkuin uuden vuoden tervehdys. Ne toivat minulle tervehdyksen sielulta, joka oli minulle itselleni sukua ja minä olin ottanut ne vastaan ikäänkuin olisin ollut tekijättären hyvä toveri. Nyt sen sijaan ne olivat kaikki tunkeutuneet sydämeeni.

Sydämeeni! Minä tunsin mullistuksen koko olennessani. Seisoin mielestäni ulkopuolella itseäni ja tarkastelin itseäni suurella epäilyksellä. Maud Brewster! Humphrey van Weyden, tuo "kylmäverinen kala", "tunteeton hirviö", "järkeilevä daimoni", niinkuin Charley Fureseth minua tavallisesti nimitti, rakastunut! Ja ilman minkäänlaista järkeä tai syytä välähti äkkiä mieleeni pieni elämäkerrallinen tiedonanto, jonka olin lukenut punakantisesta "Kuka kukin on" teoksesta, ja sanoin ääneen: "Maud Brewster syntyi Cambridgessa ja on seitsemänkoltmatta vuoden vanha." Sitten minä lisäsin: "Seitsemänkoltmatta ja vielä vapaa!" Mutta mistä minä saatoin tietää, oliko hänen sydämensä vapaa? Herännyt mustasukkaisuuden tunne ajoi kaiken epäilyksen pakosalle. Ei, vähintäkään epäilyksen syytä ei ollut. Minä olin mustasukkainen, siis minun täytyi olla rakastunutkin. Ja Maud Brewsteria minä rakastin.

Minä, Humphrey van Weyden, olin siis rakastunut. Aloin melkein uudestaan epäillä. En siksi, että

olisin pelännyt rakkautta tai etten olisi tahtonut rakastua. Päinvastoin! Minä olin aina ollut kaikkein suurin idealisti, ja filosofiani oli aina tunnustanut, että rakkaus oli suurinta maailmassa, että se oli elämän päämäärä ja korkein huippu, kaikkein korkein ilon ja onnen tila, johon ihminen saattoi joutua, jotakin, jota enemmän kuin mitään muuta oli tervehdittävä ilolla ja vastaanotettava avoimin sylin. Mutta nyt, kun rakkaus oli tullut, minun oli vaikea uskoa sitä. Miten minä olisin voinut olla niin onnellinen? Se oli aivan liian ihanaa voidakseen olla totta.

Minä en ollut koskaan etsinyt rakkautta. Suurin maailmassa ei ollut minua varten, niin olin ajatellut. Minä olin jollakin tavalla abnormi, "tunteeton peto", omituinen kirjatoukka, joka ei ymmärtänyt muita iloja kuin henkisiä. Ja vaikka koko elämäni ajan olin seurustellut naisten kanssa, niin olin pannut heihin vain esteettiseltä kannalta arvoa, en miltään muulta. Olin todellakin joskus pitänyt itseäni vieraana tässä maailmassa, jonkinmoisena munkkiluonteena, jolta oli kielletty sekä pitemmänaikainen että hetkellinen hellyydentunne, jonka muissa niin hyvin ymmärsin. Ja nyt se oli tullut! Aavistamatta ja ilman minkäänlaista valmistusta se oli ilmestynyt. Ja kiihottuneen huumauksen vallassa minä läksin paikaltani, ja aloin kulkea edestakaisin kannella mutisten itsekseni.

Rakkauden suloinen ääni kajahti korvissani, ja minä unohdin kaiken muun ympärilläni. Mutta Susi-Larsenin terävä ääni herätti minut äkisti unelmistani.

"Mikä hemmetissä teitä vaivaa?" kysyi hän.

Minä olin kulkenut laivan kokkaan, jossa miehet parastaikaa maalasivat, ja kun nyt toinnuin jälleen, huomasin että koetin jalallani kaataa kumoon maalipöytä.

"Käyttekö te unissa vai oletteko saanut auringonpiston?" riiteli hän.

"En, mutta ruoansulatukseni ei ole kunnossa", vastasin minä ja jatkoin kävelyäni, ikäänkuin ei mitään häiritsevää olisi tapahtunut.

Neljäskolmatta luku

Kaikkein selvimmin on mieleeni painunut se, mikä tapahtui *Ghost*-laivalla niiden kahden vuorokauden kuluessa, jotka seurasivat sitä päivää, jolloin huomasin rakastavani Maud Brewsteria. Minä, joka sitä ennen olin viettänyt levollista elämää ja viidenneljättä vanhana joutunut kaikkein mahdottomimpiin seikkailuihin, en koskaan ole kokenut sen jännittävämpiä ja onnettomampia tapauksia, kuin mitä näinä päivinä tapahtui. En voi myöskään olla tuntematta jonkinlaista ylpeyttä muistellessani, etten silloin käyttäytynyt niinkään huonosti.

Hyväksi aluksi Susi-Larsen ilmoitti päivällispöydässä, että pyyntimiehet tämän jälkeen saivat syödä välikannella. Sellaista ei koskaan ennen ollut tapahtunut millään hylkeenpyytäjäläivalla, sillä niissä on aina tapana, että pyyntimiehille annetaan aivan sama arvo kuin päällystöllekin. Susi-Larsen ei selittänyt millään tavalla tätä ilmoitustaan, mutta syy oli kylläkin selvä. Horner ja Smoke olivat uskaltaneet hiukan mielistellä Maud Brewsteria, juttu oli itsessään varsin naurettava eikä voinut vähintäkään vahingoittaa häntä, mutta se ei varmaankaan ollut Susi-Larsenille mieleen.

Tämä sanoma otettiin ääneti vastaan, mutta neljä pyyntimiestä katsoi merkitsevästi niihin molempiin, jotka olivat syynä karkotukseen. Jock Horner oli aina hiljainen käytökseltään, hänen ilmeensä ei muuttunut vähääkään, mutta Smoken otsa kävi tummanpunaiseksi ja hän avasi suunsa vastatakseen. Susi-Larsen katsoi odottavasti häneen, silmissään teräksen kiilto, mutta Smoke sulki suunsa sanomatta sanaakaan.

"Onko teillä mitään sanottavaa?" kysyi Susi-Larsen yllyttävästi.

Mutta Smoke ei halunnut ruveta taistelemaan.

"Minkä johdosta?" kysyi hän niin viattomasti, että Susi-Larsen joutui hämilleen ja muut vetivät suunsa nauruun.

"Ei minkään", sanoi Susi-Larsen veltosti. "Mutta minusta näytti, ikäänkuin te olisitte kaivannut potkaisua."

"Minkä vuoksi?" kysyi parantumaton Smoke.

Nyt hänen toverinsa irvistelivät aivan peittelemättä. Kapteeni olisi voinut iskeä hänet kuoliaaksi, ja olen aivan varma, että verta olisikin vuodatettu, jollei Maud Brewster olisi ollut läsnä. Joka tapauksessa hänen läsnäolonsa oli antanut Smokelle rohkeutta siihen, minkä hän oli tehnyt. Hän oli muuten liian

viisas ja varovainen ärsyttääkseen Susi-Larsenia itseänsä vastaan, silloin kun hänen vihansa saattoi puhjeta esiin voimakkaammallakin tavalla kuin vain sanoilla. Minä pelkäsin, että voisi tapahtua väkivaltaisuuksia, mutta kiista loppuikin, kun kannelta samassa kajahti huuto.

"Savua, ohoi!" huusi mies peräsimestä, ja hänen äänensä tunkeutui alas avoimesta kajuutan ovesta.

"Mistä päin?" huusi Susi-Larsen takaisin.

"Suoraan peräpuolelta, herra."

"Ehkäpä se on ryssä", sanoi Latimer.

Tämä oletus nostatti hätäisen ilmeen toisten pyyntimiesten kasvoille. Ryssä ei voinut olla muuta kuin — risteilijä. Pyyntimiehet, jotka eivät muuten olleet oikein selvillä laivan suunnasta, tiesivät vain, että olimme lähellä kielletyn alueen rajaa ja että Susi-Larsen oli kuuluisa salakyyttä. Kaikkien silmät kääntyivät häneen.

"Me olemme hyvässä turvassa", selitti hän naurahtaen.

"Suolakaivoksista ei puhuttakaan tällä kertaa, Smoke. Mutta lyönpä vetoa viidestä yhtä vastaan, että se on *Macedonia*."

Ei kukaan tahtonut lyödä vetoa hänen kanssaan, ja hän jatkoi: "Jos se on hän, niin lyön vetoa kymmenestä yhtä vastaan, että meille koituu ikävyyttä."

"Kiitoksia paljon", selitti Latimer, "Minä lyön kyllä mielelläni vetoa, mutta en tahdo kuitenkaan olla aivan ilman voittamisen mahdollisuutta. Tuskinpa lienee tapahtunut kertaakaan, että te tavatessa veljenne olisitte säästynyt ikävyyksiltä — voisimpa lyödä vetoa vaikka kahdestakymmenestä yhtä vastaan."

Nyt seurasi yleinen nauru, johon Susi-Larsenkin yhtyi. Päivällinen jatkui varsin hiljaisesti, sillä minä pysyin aivan rauhallisena, vaikka hän kohtelikin minua inhottavasti koko ajan, pilkkasi minua ja oli niin suojeleva ja armollinen, että kiehuin vihasta. Mutta minä tiesin, että minun täytyi hillitä itseäni Maud Brewsterin tähden, ja minä sain palkintoni, kun hän nopeasti vilkaisi minuun ja kehoitti katseellaan minua varovaisuuteen.

Me nousimme pöydästä ja menimme kannelle, sillä olihan laiva aina tervetullut keskeytys yksitoikkoisella merellä, ja sitä jännittävämpää se oli, kun tiesimme, että Surma-Larsen ja *Macedonia* olivat tulossa. Edellisenä iltapuolena oli tuuli ollut varsin kova ja laineet korkeat, mutta aamupäivän kuluessa oli tuuli vaimentunut, joten saatoimme laskea veneet veteen iltapuolen pyyntiä varten. Ja luultavasti oli hyvä saalis odotettavissa. Aamusarastuksesta saakka emme olleet nähneet ainoatakaan hyljettä, mutta nyt olimme tulleet keskelle parvea. Laivan savu oli vielä usean mailin päässä meistä, mutta se lähestyi nopeasti meidän laskiessamme veteen veneet, jotka sitten hajaantuivat ja ohjautuivat pohjoiseen päin. Kerta kerralta me näimme purjeen jälleen kohoavan pystyyn. Hylkeitä oli hyvin tiheässä, tuuli väheni, kaikki näytti lupaavan runsasta saalista. Ja kun aioimme asettua määrääsentoon reunimmaisien suojanpuoleisen veneen mukaan, niin huomasimmekin, että koko vedenpinta oli täynnä nukkuvia hylkeitä. En koskaan ennen ollut nähnyt niin runsaasti hylkeitä yhdessä paikassa — kaksi tai kolme, jopa kokonaisia ryhmiä lepäsi pitkänään veden pinnassa ja nukkui hyvässä rauhassa kuin joukko koiranpentuja.

Savu tuli yhä lähemmäksi ja laiva näkyi yhä selvemmin. Se oli *Macedonia*. Erotin nimen kiikarilla, kun laiva kulki ohitsemme oikealta puoleltamme tuskin mailin päässä meistä. Susi-Larsen katsoi äkeissään siihen, Maud Brewster näytti uteliaalta.

"No, mihin kaikki ikävyydet nyt jäivät, joista te olitte niin varma, kapteeni Larsen?" sanoi Maud Brewster iloisesti.

Susi-Larsen katseli häntä ja näytti huvitetulta. Ja tuo iloinen ilme muutti äkisti hänen äkäiset kasvonsa lempeämmiksi.

"Mitä te odotitte? Luulitteko, että he tulisivat tänne ja leikkaisivat meiltä kaulat poikki?"

"Jotakin senkaltaista", myönsi Maud Brewster. "Täytyyhän teidän ymmärtää, että hylkeenpyynti on minulle jotakin uutta ja vierasta, että voin odottaa vaikka mitä."

Susi-Larsen nyökäytti päätään. "Aivan oikein, aivan oikein. Teidän erehdyksenne onkin vain siinä, ettette osannut odottaa kaikkein pahinta."

"Oi, mikä voisi olla pahempaa kuin kaulan poikki leikkaaminen?" kysyi

Maud Brewster suloisen ja naiivin hämmästyneenä.

"Että he ryöstävät rahat meiltä", vastasi Susi-Larsen. "Ihminen on nykyään luotu sillä tavalla, että hänen elämiskykynsä riippuu vain siitä, minkä verran rahaa hänellä on."

"Ken varastaa minun kukkaroni, hän varastaa samalla selkäsaunan", sanoi Maud Brewster.

"Ken varastaa minun kukkaroni, hän varastaa oikeuteni elää", kuului vastaus, "huolimatta kaikista vanhoista sananparsista. Sillä samallahan minulta varastetaan leipä, ruoka ja vuode, ja siten joutuu henkeni vaaraan. Ei ole olemassa kylliksi kansankeittiöitä eikä leivänjakelupaikkoja, sen te kyllä tiedätte, ja kun kukkarossa ei ole rahoja, saa ihminen kuolla kurjan kuoleman — jollei ole tilaisuutta niin pian kuin suinkin taas täyttää kukkaroansa."

"Mutta minä en ymmärrä, että tuo laiva uhkasi teidän kukkaroanne."

"Odottakaahan, niin saatte nähdä", vastasi Susi-Larsen katkerasti.

Meidän ei tarvinnut kauan odottaa. Kun *Macedonia* oli usean mailin päässä meidän reitiltämme, alkoi se itse laskea veneitään mereen. Me tiesimme, että sillä oli neljätoista venettä, jota vastoin meillä oli vain viisi kappaletta (mehän olimme kadottaneet yhden Wainwrightin paetessa), ja ensimmäinen vene laskettiin kauaksi alapuolelle meidän viimeistä venettämme, ja toiset hajaantuivat sitten aivan meidän reittiemme yli, niin että viimeinen joutui kauaksi tuulenpuolelle meidän ensimmäisestä veneestämme. Koko meidän pyyntimme oli pilattu. Takanamme ei ollut ainoatakaan hyljettä, ja edessämme olivat nuo neljätoista venettä, jotka lakaisivat kuin suunnaton luuta eteenpäin koko hyljeparven.

Meidän veneemme jatkoivat pyyntiään sen parin kolmen mailin levyisellä alalla, joka oli niiden ja *Macedonian* veneiden välillä, sitten ne kääntyivät takaisin. Tuuli oli asettunut hiljaiseksi suhinaksi, meri tyyntyi yhä enemmän, ja edullinen ilma sekä tavattoman suuren hyljeparven läheisyys olisi taannut heille erittäin hyvän pyyntionnen — sellaisen, jommoista ei tavallisesti tarjoudu kuin kahdesti tai kolmesti hyvänä pyyntiaikana. Joukko raivostuneita miehiä — soutajat sekä ohjaajat olivat yhtä kiihottuneet kuin ampujatkkin — hyökkäsi ylös laivaan. Jokainen tunsu tulleen petetyksi, ja veneet nostettiin kauheasti kiroillen laivaan; nuo kiroukset, jos niillä olisi ollut jokin voima, olisivat varmaan ratkaisseet Susi-Larsenin kohtalon ikipäiviksi, tuominneet hänet "kuolemaan ja ikuisen kiroukseen", niinkuin Louis sanoi iskiessään minulle silmää ja huohtaessaan hetkisen kesken veneensä nostoa.

"Kuunnelkaa heidän puhettansa ja sanokaa sitten, eikö ole vaikea keksiä jotain kaunista piirrettä heidän sieluissaan", sanoi Susi-Larsen. "Onko se uskoa? Tai rakkautta? Tai jaloja ihanteita? Tai jotakin hyvää? Tai kaunista? Tai totta?"

"Heidän luonnollinen oikeudentuntonsa on tullut loukatuksi", sanoi Maud Brewster, joka nyt yhtyi keskusteluun.

Hän seisoj noin kahdentoista jalan päässä meistä, nojaten toisella kädellään mastotouviin, ja hänen vartalonsa huojui kevyesti laivan hiljaisten liikkeiden tahdissa. Hän oli puhunut tavallista kovemalla äänellä, ja kuitenkin sen kirkas kellomainen kaiku hämmästytti minua. Oi, kuinka suloisesti se kajahti minun korvissani! En uskaltanut juuri silloin katsoa häneen, jotten ilmaisisi itseäni. Hänellä oli merimieslakki päässä, ja hänen vaaleanruskeat hiuksensa, jotka olivat kevyesti ja ilmastavasti kammatut ja kimaltelivat auringossa, muodostivat ikäänkuin sädekehän hänen hienojen, kapeiden kasvojensa ympärille. Hän oli suorastaan hurmaava seisoessaan siinä, ja ennen kaikkea suloisen ja henkevä, jotten sanoisi yliluonnollinen. Kaikki entiset ajatukset elämän ihmeistä heräsivät jälleen katsellessani tätä ihanaa olentoa — Susi-Larsenin käsitys elämästä ja sen merkityksestä oli tosiaankin varsin naurettava.

"Te olette hempeämielinen", sanoi Susi-Larsen, "aivan kuin mr van Weydenkin. Nuo miehet kiroilevat siksi, että heidän himonsa ei tullut tyydytetyksi. Siinä kaikki. Mitä he himoitsivat? He himoitsivat hyvää ruokaa ja toivoivat saavansa pehmeän vuoteen päästyään maihin, kaikkea sitä he olisivat hyvästä päiväpalkasta voineet hankkia itselleen — voineet saada naisia ja väkeviä, ruokaa ja juomaa vatsansa täydeltä ja saaneet harjoittaa kaikkea sitä eläimellisyyttä, mikä on olennaista heidän persoonallisuudelleen, mikä on parasta heissä itsessään, heidän korkein pyrkimyksensä, ihanteensa, jos te välttämättä tahdotte sitä siksi nimittää. Tämä heidän tunteittensa purkaus ei ole mikään miellyttävä ilmiö, mutta se osoittaa, kuinka syvästi tuo tapaus on koskenut heihin, sillä jos koskee heidän rahoihinsa, niin samalla uhkaa heidän sieluansa."

"Mutta te ette käyttäydy lainkaan niinkuin teidän kukkaroanne olisi kosketettu", sanoi Maud Brewster hymyillen.

"Se johtuu kai sitten siitä, että minä tuon ilmi tunteeni toisella tavalla kuin he, sillä sekä kukkaroani että sieluani on loukattu. Laskien sen hinnan mukaan, joka Lontoon markkinoilla tavallisesti maksetaan hylkeennahoista, ja rehellisesti arvioiden mitä tämän iltapuolen pyynti olisi voinut minulle tuottaa, jollei

Macedonia olisi sitä pilannut, on *Ghost* menettänyt suunnilleen tuhatviisisataa dollaria."

"Ja sen te sanotte aivan levollisesti...", aloitti Maud Brewster.

"Mutta minä en ole lainkaan levollinen. Minä voisin ottaa hengiltä sen, joka on tehnyt meille tämän kepposen", keskeytti hän. "Niin — minä tiedän — tuo mies on veljeni — turhaa hempeämielisyyttä! Pyh!"

Hänen kasvojensa ilme muuttui äkkiä. Ääni oli vähemmän kova ja ohut ja aivan teeskentelystä vapaa, kun hän jatkoi:

"Te olette varmaan onnellisia, te hempeämieliset ihmiset, te olette todellakin onnellisia, kun voitte uneksia ja kuvitella mielessänne, että kaikki on hyvää ja että te tunnette olevanne hyvät siksi, että olette huomanneet jotakin hyvää.

"No, sanokaapa minulle molemmat, näettekö te minussakin jotakin hyvää?"

"Teitä on tavallaan hyvä katsella", selitin minä.

"Teissä on paljon mahdollisuuksia hyvään", kuului Maud Brewsterin vastaus.

"Katsokaa vain!" huudahti Susi-Larsen puoleksi harmissaan. "Nuo ovat vain tyhjiä sanoja minun korvissani. Teidän vastauksessanne ei ole mitään varmaa eikä ratkaisevaa. Ei mitään, josta voisi pitää kiinni. Siinä ei oikeastaan ole mitään ajatustakaan, se ilmaisee vain havainnon, tunteen, jotain, joka perustuu kuvitteluun eikä ole missään tekemisissä teidän järkenne kanssa."

Hänen äänensä muuttui jälleen lempeäksi, ja se kuulosti melkein luotettavalta. "Tiedättekö, joskus minä ihmeekseni huomaan toivovani, etten minäkään näkisi elämää todelliselta kannalta, vaan eläisin vain kuvitteluissa ja luulotteluissa. Ne ovat tietysti kaikki vääriä ja sotivat kokonaan tervettä järkeä vastaan, mutta kun tarkastelen niitä lähemmin, niin sanoo sittenkin järkeni, että — olkoot ne vääriä tai ei, mutta nuo unelmat ja kuvittelut elämässä tuottavat sittenkin ihmiselle enimmäin nautintoa. Ja kun kaikki käy ympäri, niin nautintoa me juuri tavoittelemmekin. Ilman nautintoa ei elämällä olisi mitään arvoa. Elämä ilman palkintoa olisi vieläkin pahempaa kuin kuolema. Se, joka nauttii enimmäin, hänellä on enimmäin iloa elämässä, ja teidän unelmanne ja kuvittelunne ovat vähemmän häiritseviä ja enimmäin tyydyttäviä kuin minun totuuteni."

Hän pudisti päätään, hitaasti ja miettivästi.

"Usein, hyvin usein minä epäilen, mitä hyötyä järjestä oikeastaan on. Unelmat ovat varmaan oleellisempia ja tyydyttävämpiä. Ne nautinnot, joita tunteet tarjoavat, ovat syvempiä ja kestävämpiä kuin ne, joita järki voi meille tuottaa, ja sitä paitsi totuus tekee vain mielen synkäksi. Tunteiden nautinto sen sijaan tuo mukanaan jonkinmoista väsähdystä, joka hyvin pian katoaa. Minä kadehdin teitä, minä kadehtin teitä tosiaankin."

Hän vaikenä äkisti, ja hänen huulillaan karehti ivallinen hymy hänen jatkaessaan jälleen:

"Tämä kateellisuus on aivoissa — huomatkaa! — eikä sydämessä. Järkeni sanoo sen minulle. Kateellisuus on järjen tuote. Minä olen kuin raitis mies, joka katselee juopunutta ja suutuksissaan toivoo, että hänkin olisi juopunut."

"Tai viisas mies, joka katselee hulluja ja toivoo, että hän itsekin olisi hullu", sanoin minä nauraen.

"Aivan niin", myönsi hän. "Te olette molemmat onnellisia, auttamattomia hulluja. Teidän lompakossanne ei ole ainoatakaan tosiasiaa."

"Ja kuitenkin me olemme yhtä anteliaita kuin tekin", selitti Maud Brewster.

"Vieläpä anteliaampiakin, sillä se ei maksa teille mitään."

"Ja siksi, että me asetamme vekselin iankaikkisuuden maksettavaksi", vastasi Maud Brewster.

"No — joko te teette sitä tai luulette tekevänne, sehän on aivan sama asia. Te annatte mitä ette koskaan ole saaneet, ja palkaksi te saatte suuremman voiton siitä, mitä ette koskaan ole saaneet, kuin minä siitä, mitä todellakin olen saanut ja minkä olen hiellä ja vaivalla voittanut itselleni."

"Miksi ette siis muuta rahanleimasinta?" kysyi Maud Brewster harmistuneena.

Susi-Larsen katsoi häneen nopeasti, puolittain toiveikkaasti, mutta sanoi samassa alakuloisesti: "Se on liian myöhäistä. Vaikka tahtoisinkin, niin en voi. Lompakkoni on täynnä vanhoja rahoja, eikä se käy

niinkään helposti. En voi koskaan panna arvoa muuhun kuin todelliseen voittoon."

Hän vaikeni, ja hänen katseensa harhaili tiedottomana kauaksi yli tyynen meren pinnan. Vanha, perinnäinen alakuloisuus oli vallannut hänet. Hän antautui kokonaan sen valtaan. Aprikoiminen oli vähitellen vienyt hänet synkkämielisyyteen, ja parin tunnin jälkeen oli odotettavissa, että daimoni alkaisi hänessä raivota. Minä ajattelin Charley Furusethia ja tiesin, että synkkämielisyys on se sakko, joka materialistin aina täytyy maksaa mielipiteestään.

Viideskolmatta luku

"Te olette ollut kannella, mr van Weyden", sanoi Susi-Larsen seuraavana aamuna aamiaispöydässä. "Miltä siellä näyttää?"

"Varsin kirkkaalta", vastasin minä silmäten aurinkoon, joka virtasi avonaisesta porraskäytävästä sisään. "Hyvä länsituuli, joka varmaan paranee, jos Louisin ennustus käy toteen."

Hän nyökkäsi tyytyväisesti. "Eikö mitään sumun merkkiä?"

"Paksuja töyräspilviä pohjoisessa ja luoteessa."

Hän nyökkäsi jälleen ja näytti vieläkin tyytyväisemmältä kuin äsken.

"Entäs *Macedonia*?"

"Ei näy", vastasin minä.

Olisin voinut vaikka vanhoa, että tämä tieto teki hänet alakuloiseksi, mutta miksi se olisi pettymys hänelle, sitä en voinut ymmärtää.

Pian sekin oli minulle selviävä. "Savuaa, ohoi!" kajahti huuto kannelta, ja hänen kasvonsa kirkastuivat jälleen.

"Hyvä!" huudahti hän ja läksi heti pöydästä mennäkseen kannelle ja sieltä välikannelle, jossa pyyntimiehet karkotuksen jälkeen nauttivat ensimmäistä ateriaansa.

Maud Brewster ja minä koskimme tuskin ruokaan; me katselimme sen sijaan toisiamme tuskallisin katsein ja kuuntelimme Susi-Larsenin ääntä, joka selvästi kuului meille saakka. Hän puhui kauan, ja hänen sanojaan tervehdittiin äänekkäillä hyvä-huudoilla. Me emme voineet kuulla mitä hän sanoi, mutta joka tapauksessa se oli pyyntimiesten mieleen, sillä hyvähuutoja seurasi yhtämittäinen riemu.

Melusta kannella saatoin päätellä, että miehistö oli liikkeellä ja oikeissa laskea veneet veteen. Maud Brewster seurasi mukanaani ylös, mutta hän jäi peräkannen korokkeen reunalle seisomaan, mistä hän saattoi seurata kaikkea olematta itse mukana. Miehet näyttivät tietävän, mitä oli tekeillä, ja suorittivat työnsä vauhdilla ja ilolla, joka todisti oikeaa innostusta. Pyyntimiehet tulivat joukolla kannelle hyljepyssyineen ja ampumavarastoineen, ja ihme kyllä olivat rihlapyssytkin matkassa. Näitä pyssyjä otettiin näet hyvin harvoin veneeseen, sillä jos ampui hylkeen pitkän matkan päästä rihlapyssyllä, niin se vaipui pohjaan, ennenkuin vene ehti paikalle ja hylje saatiin talteen. Mutta nyt oli kaikilla metsästäjillä rihlapyssyinsäkin mukana ja runsaasti patruunia. Minä huomasin, että heidän kasvonsa vetäytyivät tyytyväiseen irvistykseen, niin pian kuin he katselivat siihen suuntaan, missä *Macedonian* savu nousi, ja se kohosi yhä korkeammalle, mitä lähemmäksi laiva tuli.

Kaikki viisi venettä laskettiin vesille kovalla kiireellä, ja ne hajaantuivat joka taholle kuin viuhka, laskien pohjoista kohti, aivan samoin kuin edellisenäkin iltapuolena. Me seurasimme jäljissä. Minä tarkastelin heitä hetken aikaa uteliaasti, mutta ei mitään merkillistä ollut huomattavissa. He laskivat purjeet alas, ampuivat hylkeitä, nostivat purjeet jälleen ja jatkoivat työtään samoin kuin olin nähnyt heidän aina ennenkin tekevän. *Macedonia* uudisti saman tempun kuin edellisenäkin päivänä, "sulki" meiltä meren lähettämällä veneensä meidän veneittemme eteen ja suoraan meidän reitillemme. Neljätoista venettä tarvitsee koko laajan alan valtamerta voidakseen mukavasti pyytää hylkeitä, ja kun *Macedonia* oli täydellisesti sulkenut meiltä tien, jatkoi laiva matkaansa koilliseen, laskien yhä uusia veneitä vesille.

"Mitä on tekeillä?" kysyin minä Susi-Larsenilta, voimatta enää hillitä uteliaisuuttani.

"Älkää välittäkö siitä", vastasi hän äreästi. "Te tarvitsitte tuhat vuotta päästäksenne sen perille, ja sillä välin voitte rukoilla meille suotuisaa tuulta. — No, voinhan sanoa sen teille", lisäsi hän seuraavassa silmänräpäyksessä. "Minä aion antaa herra veljeni maistaa omaa lääkettänsä. Minä aion tehdä samoin

kuin hänkin, lakaista puhtaaksi koko meren, sen minä teen, en vain kerraksi, vaan koko pyyntiajaksi — jos onni vain suosii meitä."

"Ja jollei onni suosi meitä?" kysyin minä.

"Se ei tule kysymykseenkään", vastasi hän nauraen. "Sen *täytyy* aivan yksinkertaisesti onnistua, sillä muuten me olemme surman omat."

Hän seiso i peräsिमessä, ja minä astuin kokkapuolelle ja sieltä alas kanssiin, jossa molemmat raajarikot, Nilson ja Thomas Mugridge makasivat. Nilson oli erinomaisella tuulella, hänen jalkansa paranivat nopeasti. Mutta Cooky oli hirveän alakuloinen, ja minä tunsin syvää sääliä tuota onnetonta ihmistä kohtaan. Ihmeellisintä oli, että hän yhä vielä oli hengissä. Vuosien kuluessa oli hänen laiha ruumiinsa niin vaivaantunut ja rasittunut, ettei siinä ollut muuta kuin surkea hylky jäljellä, ja sittenkin elonkipinä paloi siinä yhtä kiihkeästi kuin konsanaan.

"Tekojalalla — sellaisia on aivan erinomaisia olemassa — te voitte hyppiä keittiössänne elämänne loppuun asti", vakuutin hänelle leikillisesti.

Mutta hän vastasi vakavasti, melkein juhlallisella äänellä: "Minä en ymmärrä teitä, mr van Weyden, mutta sen minä tiedän, etten koskaan eläissäni voi enää tulla iloiselle mielelle, ennenkuin tuo helvetinkoira on todenteolla kuollut. Hän ei saa mistään hinnasta maailmassa elää yhtä kauan kuin minä. Hänellä ei ole oikeutta siihen, sillä Jumala sanoo: 'Amen, ja tapahtukoon se niin pian kuin suinkin!'"

Kun palasin kannelle, näin, että Susi-Larsen hoiti peräsintä toisella kädellä ja piteli toisella kiikaria tutkien veneiden asemaa ja samalla erityisesti tarkastaen *Macedonian*. Ei mikään muu pistänyt silmiin, kuin että veneemme olivat kääntyneet tuulen yläpuolelle ja että ne kulkivat luoteiseen. Minä en voinut ymmärtää, mitä hyötyä tästä manööveristä oli, koska *Macedonian* viisi suojanpuoleista venettä yhä sulki niiltä tien, ja nekin vuorostaan pyrkivät tuulen yläpuolelle. Täten ne hitaasti ajautuivat länteen ja erosivat rivistä muiden veneiden parista. Meidän veneemme kulkivat sekä purjeiden että airojen varassa. Yksinpä ampujatkin soutivat, ja soutuena kolmella airoparilla he pääsivät piankin toisten rinnalle, joita täydellä syyllä voi sanoa heidän vihollisiksensa.

Macedonia-laivan savu näkyi vain sumutäplänä koillisella taivaanrannalla. Itse laivaa ei näkynyt enää yhtään. Me olimme tähän asti vain ajalehtineet eteenpäin lepattavin purjein, käyttämättä hyväksenne tuulen täyttä voimaa. Mutta nyt ajalehtiminen loppui. Köydet pantiin kuntoon, ja Susi-Larsen valmistautui laskemaan laivan täyteen vauhtiinsa. Me sivuutimme oman venerivimme ja laskimme suoraan toisen rivin ensimmäistä tuulenpuoleista venettä kohti.

"Jaakari alas, mr van Weyden", komensi Susi-Larsen, "ja auttakaa kliivarit toiselle puolelle".

Minä kiiruhdin kokkaan ja olin juuri saanut jaakarin alas, kun laskimme veneen ohi noin sadan jalan päästä. Nuo kolme miestä veneessä katselivat epäillen meitä. He olivat olleet mukana sulkemassa meiltä merta, ja he tunsivat Susi-Larsenin, ainakin kulkupuheitten mukaan. Minä huomasin, että ampuja, kookas skandinaavi, joka istui kokassa, piti pyssyään valmiina polvillansa. Sen paikka olisi pikemmin ollut telineessä. Kun vene oli aivan meidän perämme kohdalla, tervehti Susi-Larsen heitä huiskuttamalla kättänsä. Ja samalla hän huusi:

"Tulkaa kannelle hiukan humisemaan!"

Humisemisella hän tarkoitti juttelemista, kehoittaen siten miehiä hetkeksi tulemaan laivaan, sillä ei mikään merielämän yksitoikkoisuudessa ole tervetulleempaa kuin vieraiden tulo laivaan.

Ghost kääntyi päin tuuleen, ja parahiksi sain työni tehdyksi, jotta ehdin kiiruhtaa perälle hilaamaan isonpurjeen köyttä.

"Olkaa hyvä ja pysykää kannella, miss Brewster", sanoi Susi-Larsen astuessaan vierastaan vastaan. "Ja tekin mr van Weyden."

Veneen purje oli laskettu alas, ja alus laski meidän kylkeemme. Pyyntimies, jonka parta oli kullankeltainen kuin vedenjumalan, kiipesi reunan yli laivaan. Mutta vaikka hän vartaloiltaan olikin kuin jättiläinen, kuvastui hänen kasvoiltaan sittenkin epäilystä. Ne olivat hyvin avonaiset, vaikka suunnaton parta peittikin suurimman osan niitä, ja jonkinmoisella helpotuksella hän siirsi katseensa Susi-Larsenista minuun, huomattessaan, ettei kannella ollut muita kuin me kaksi vain, ja sitten hän katsahti tyytyväisenä kahteen toveriinsa, jotka olivat seuranneet hänen jäljissään. Hänellä ei tosiaankaan ollut pelon syytä, sillä hän seiso i Susi-Larsenin edessä kookkaana ja komeana kuin Goljat. Varmaan hän oli kuusi jalkaa ja kahdeksan tai kymmenen tuumaa pitkä, ja myöhemmin sain kuulla, että hän painoi kaksisataaneljäkymmentä naulaa. Hänen ruumiissaan ei ollut vähintäkään rasvaa. Vain luita ja lihaksia.

Epäilevä ilme palasi jälleen hänen kasvoilleen, kun Susi-Larsen pyysi häntä kajuuttaan. Mutta hän rauhoittui, katsellessaan laivan isäntää — olihan tämäkin tosin suurikasvuinen, mutta sittenkin vain kääpiö jättiläismäisen vieraansa rinnalla. Ja siten katosivat kaikki epäilykset, ja molemmat miehet menivät alas kajuuttaan. Sillä välin olivat hänen molemmat seuralaisensa, niinkuin merimiesten kesken on tapana, menneet kokkapuoleen vierailukseen puolestaan kanssissa.

Äkkiä kuului kajuutasta kovaa, tukahdutettua mörinää sekä hurjan taistelun meteliä. Jalopeura ja leopardi siellä tappelivat, ja jalopeura se meteliä piti. Susi-Larsen oli leopardi.

"Siitä te nyt näette, kuinka pyhänä me pidämme vieraanvaraisuutta", sanoin minä katkerasti Maud Brewsterille.

Hän nyökkäsi merkiksi, että oli kuullut sanani, ja minä näin, miten väkivaltaisuus herätti hänessä saman kuvottavan vastenmielisyydentunteen, joka oli minuakin niin hirveästi kiusannut ensimmäisinä viikkoina *Ghost*-laivalla.

"Eiköhän olisi parempi, jos menisimme kokkaan, esimerkiksi porraskäytävän kautta välikannelle, kunnes kaikki on ohitse" ehdotin minä.

Hän pudisti päätään ja katseli surkeana minuun. Hän ei pelännyt, mutta tuo inhimillinen elämellisyys, joka täällä puhkesi ilmi, kauhistutti häntä.

"Ymmärrättehän, että jos minä jollakin tavalla otan osaa siihen mikä täällä tapahtuu tai myöhemmin tulee tapahtumaan, niin teen sen vain pakosta — vain sen vuoksi, että te ja minä joskus pääsisimme hengissä pois tästä hirveästä paikasta." Minä käytin hyväkseni tilaisuutta sanoakseni sen hänelle. "Mutta se ei ole mieluista minulle", lisäsin minä.

"Kyllä ymmärrän", vastasi hän hiljaisella, tuskin kuuluvalla äänellä, ja minä näin hänen katseestaan, että hän ymmärsi minua.

Melu kajuutassa hiljeni varsin pian. Sitten Susi-Larsen tuli yksin kannelle. Hänen ahavoituneet kasvonsa olivat hiukan punaiset, mutta muusta ei olisi voinut nähdäkään hänen olleen tappelussa.

"Kutsukaa molemmat miehet perälle, mr van Weyden", sanoi hän.

Minä tottelin, ja hetken kuluttua he seisoivat Susi-Larsenin edessä.

"Nostakaa veneenne laivaan", sanoi hän heille. "Teidän ampujanne on päättänyt jäädä joksikin aikaa tänne eikä hän tahdo, että vene hankautuisi kuunarin kylkeä vasten. — Nostakaa vene laivaan, sanon minä", toisti hän, kun he epäröivät hiukan. Tällä kertaa hänen äänensä oli terävämpi.

"Ken tietää, vaikka purjehtisittekin jonkin aikaa minun kanssani", hän lisäsi lempeämmin, mutta ääni oli samalla uhkaavakin, kun miehet läksivät täyttämään hänen käskyään, "ja silloinhan on parasta, että koetamme olla ystävyydessä. Pitäkää kiirettä! Surma-Larsenkin saa teidät parempaa kiirettä pitämään, sen te kyllä tiedätte."

Miesten liikkeet kävivät nopeammiksi hänen komentaessansa, ja kun vene oli nostettu kannelle, sain minä käskyn mennä kokkaan auttamaan keulapurjeita toiselle puolelle. Susi-Larsen seiso peräsimmässä ja suuntasi laivan *Macedonian* toista tuulenpuoleista venettä kohti.

Kun minulla sattumalta ei ollut mitään tekemistä, käänsin huomioni veneiden asemaan. Kaksi meidän veneistämme hyökkäsi *Macedonian* kolmannen tuulenpuoleisen veneen kimppuun, toiset ahdistivat neljättä venettä, ja *Macedonian* viides vene kiiruhti auttamaan läheisintä toveriaan. Taistelu oli jo alkanut pitkän matkan päästä, ja laukauksia pamahti vähän väliä. Tuuli nostatti kiivaita laineita, joten ampuminen kävi tukalaksi, ja tullessamme lähemmäksi näimme kuulien lakkaamatta suhahtavan laineenharjalta toiselle.

Vene, jota me ajoimme takaa, oli laskenut myötätuuleen päästäkseen meitä pakoon, ja voidakseen paetessaan auttaa tovereitaan meidän hyökkäystämme vastaan.

Hoitaessani köysiä ja halsseja ei minulla ollut enää tilaisuutta seurata tapahtumia merellä, mutta sattumalta oli peräkannen korokkeella, kun Susi-Larsen käski molempien vieraiden merimiesten mennä kanssiin. He tottelivat vastahakoisesti. Sitten hän pyysi miss Brewsteria menemään kannen alle ja hymyili nähdessään äkkiä kauhun kuvastuvan hänen silmissään.

"Ei alhaalla ole mitään hirveää", selitti hän, "ei siellä ole muuta kuin vahingoittumaton mies, joka on lujasti kiinnitetty rengaspulttiin. Luultavasti kuulia tulee lentämään kannellakin, enkä tahdo, että he tappavat teidät, ymmärrättekö?"

Tuskin hän oli saanut nämä sanat suustaan, kun kuulla iski peräsimen pyörää vasten, josta hän piti kiinni, ja siitä se kimposi ilmaan tuulen puolelle.

"Katsokaahan", sanoi Susi-Larsen miss Brewsterille ja kääntyi sitten minun puoleeni: "Tahdotteko olla hyvä ja hoitaa peräsintä, mr van Weyden?"

Miss Brewster oli mennyt alas porraskäytävään, niin että ainoastaan hänen päänsä oli näkyvässä. Susi-Larsen oli hakenut rihlapyssyn ja latasi sen. Minä rukoilin silmilläni, että miss Brewster menisi alas, mutta hän sanoi hymyillen:

"Vaikka me molemmat olemmekin vain maamyriä, jotka emme voisi seisoa edes omin jaloin, niin voimme ainakin näyttää kapteeni Larsenille, että olemme yhtä rohkeita kuin hänkin."

Susi-Larsen katsoi häneen ihaillen.

"Nyt minä pidän teistä sata kertaa enemmän kuin ennen", sanoi Susi-Larsen. "Teillä on kirjatietoja, älyä ja rohkeutta. Te olette tosiaankin rikas. Sinisukka, joka sopisi vaikka merirosvon vaimoksi. Hm — siitä saamme keskustella myöhemmin", hän sanoi hymyillen, kun kuulla tärähti kajuutan seinään.

Minä näin jälleen kullankimallusta hänen silmissään ja miss Brewsterin katseessa sanatonta kauhistusta.

"Me täällä olemme sittenkin rohkeimmat", kiiruhdin minä selittämään. "Ainakin voin vastata itsestäni, sillä tiedän, että olen rohkeampi kuin kapteeni Larsenkin."

Nyt Susi-Larsen käänsi silmänsä minuun. Hän ihmetteli varmaan, tahdoinko tehdä pilkkaa hänestä. Minä väänsin peräsintä, jotta välttäisin mutkan, jonka *Ghost* yritti tehdä noustessaan tuulen yläpuolelle, ja pidin sitten laivan tasaisessa kulussa. Susi-Larsen odotti yhä selitystä, ja minä viittasin polviini.

"Tuossa kohtaa te voitte huomata hiukan väristystä", sanoin minä. "Se johtuu siitä, että pelkään, minun ruumiini pelkää eikä mielenikään ole peloton, sillä minä en tahdo kuolla. Mutta henkeni hallitsee vapisevaa ruumistani ja levotonta mieltäni. Minä olen enemmänkin kuin peloton. Minä olen rohkea. Teidän ruumiinne ei pelkää. Te ette ole arka. Toiselta puolen te ette pelkää vähintäkään vaaraa, toiselta puolen se tuottaa teille suorastaan nautintoakin. Te iloitsette siitä. Te voitte olla peloton, kapteeni Larsen, mutta teidän täytyy tunnustaa, että oikea rohkeus on minun puolellani."

"Te olette oikeassa", myönsi hän heti. "En koskaan ennen ole sitä ajatellut. Mutta onko vastakohta myöskin oikea? Jos te olette rohkeampi kuin minä, niin pitäisi minun myös osoittaa suurempaa pelkurimaisuutta kuin te."

Me nauroimme molemmat tälle mahdollisuudelle, ja hän astui alas kannelle ja laski pyssynsä poikittain laivan reunalle. Kuulat, jotka olivat osuneet laivaan, olivat lentäneet lähes mailin päästä, mutta me olimme nyt tulleet puolimatkaan. Hän tähtäsi tarkalleen ja ampui kolme laukausta aivan perätysten. Ensimmäinen kuula lensi viidenkymmenen jalan päähän yläpuolelle venettä, toinen kiiti pitkin sen kuvetta, ja kolmannen laukauksen pamahtaessa päästi veneen ohjaaja melan kädestään ja vaipui veneen pohjalle.

"Eivätköhän he nyt malta mieltänsä", sanoi Susi-Larsen ja kohosi pystyyn. "En osunut pyyntimieheen, ja voihan olla, ettei soutaja osaa pitää perää. Siinä tapauksessa ei pyyntimies voi samalla kertaa sekä hoitaa peräsintä että ampua."

Hänen laskunsa oli aivan oikea, vene nousi heti tuulen yläpuolelle, ja ampuja kiiruhti ohjaajan paikalle. Siitä veneestä ei ammuttu enää, mutta toisista paukahti kiivaasti laukaus toisensa jälkeen.

Ampuja oli saanut veneen taas oikeaan suuntaan, mutta me ajoimme suoraan heitä kohti ja meidän vauhtimme oli ainakin puolta kovempi kuin heidän. Kun tulimme noin sadan yardin päähän heistä, näin soutajan ojentavan ampujalle pyssyn. Susi-Larsen astui nyt keskilaivalle ja nosti naulasta kokoonkierretyn touvin. Sitten hän tähysteli laivan reunan yli pitäen pyssyä ojossa. Kahdesti näin ampujan irrottavan toisen kätensä melasta ja tavoittavan pyssyä, mutta malttavan taas mielensä. Me kuljimme nyt rinnakkain, hetken kuluttua *Ghost* oli kiittänyt sen ohi.

"Hei!" huusi Susi-Larsen äkkiä soutajalle. "Kiinnittäkää nuora!"

Hän heitti touvin ilmaan. Se osui suoraan maaliinsa, oli vähällä kaataa kumoon soutajan, mutta tämä ei totellut käskyä. Hän katsoi sen sijaan ampujaan saadakseen häneltä käskyn. Ampuja oli pahassa pulassa. Pyssyä hän piteli polviensa välissä, mutta jos hän heittäisi kädestään melan ampuuksensa, pyörähtäisi vene ympäri ja kolahtaisi kuunariin. Sitä paitsi hän näki Susi-Larsenin pyssynsuun aivan edessään ja tiesi, että Susi-Larsen ampuisi hänet jo ennen kuin hän saisi oman pyssynsä laukeamaan.

"Kiinnittäkää nuora!" sanoi ampuja levollisesti soutajalle.

Tämä totteli, kiinnitti touvin pieneen kokkatuhtoon ja päästi köyden juoksemaan, kunnes se pingoittui. Vene kieppui puolelle ja toiselle, mutta ampuja ohjasi sen jälleen oikeaan suuntaan, jotta se kulki laivan rinnalla noin kahdenkymmenen jalan päässä siitä.

"Päästäkää purje alas ja laskekaa laivan kylkeen!" käski Susi-Larsen.

Susi-Larsen ei laskenut pyssyä kädestään, ei edes silloin, kun hän toisella kädellään päästi taljat alas. Kun ne oli kiinnitetty sekä perä- että kokkapuoleen ja molemmat miehet alkoivat nousta laivaan, tarttui ampuja pyssyynsä, ikäänkuin olisi tahtonut panna sen hyvään talteen.

"Pois pyssy!" jyrähti äkkiä Susi-Larsenin ääni, ja ampujan sormet irtaantuivat nopeasti pyssystä, ikäänkuin se olisi polttanut häntä.

Kun molemmat vangit olivat tulleet kannelle, he nostivat käskystä veneen laivaan, ja Susi-Larsen piti huolta siitä, että haavoittunut veneenohjaaja kannettiin kanssiin.

"Jos meidän viisi venettämme hoitavat tehtävänsä yhtä hyvin kuin me täällä, niin saamme tänne piankin suuren miehistön", sanoi Susi-Larsen minulle.

"Ei suinkaan se, jota te ammuitte, — ei suinkaan hän?" änkytti Maud Brewster.

"Pieni haava olkapäässä", vastasi Susi-Larsen. "Se ei ole vaarallista. Mr van Weyden saa hänet kyllä muutaman viikon kuluttua aivan entisiin voimiinsa. Nuo tuolla sen sijaan tuskin koskaan enää pääsevät jalkeille, sen mukaan kuin voin täältä nähdä", hän lisäsi viitaten *Macedonian* kolmanteen veneeseen, jota kohti minä olin suunnannut laivan ja joka nyt oli aivan lähellä. "Se on Hornerin ja Smoken työtä. Ja kuitenkin minä sanoin heille, että me tarvitsemme eläviä emmekä kuolleita. Mutta on hyvin houkuttelevaa koettaa osata maaliinsa, kun kerran on oppinut ampumaan. Onko teillä se kokemus, mr van Weyden?"

Minä pudistin päätäni ja katselin heidän työtänsä. Siinä oli tosiaankin vuodatettu verta, sillä taistelun aikana oli kolme meidän veneistämme liittynyt heihin ja yhdessä he sitten olivat ahdistaneet vihollisen kahta jäljellejäänyttä venettä. *Macedonian* kolmas vene oli heille joukon jatkona, se keikkui aallokossa edestakaisin, ja varpapurje liehui ja paukkui tuulessa. Ampuja sekä soutaja makasivat molemmat tunnottomina veneen pohjalla, mutta ohjaaja riippui puoleksi reunan yli, käsivarret laahautuivat vedessä, ja pää heilahti milloin millekin puolelle.

"Älkää katsoko sinne, miss Brewster — älkää katsoko sinne", pyysin minä, ja ilokseni hän seurasikin kehoitustani, joten häneltä säästyivät tuo julma näky.

"Ohjatkaa keskelle parvea, mr van Weyden", komensi Susi-Larsen.

Kun me tulimme lähemmäksi, taukosi ampuminen, ja me näimme, että tappelu oli loppunut. Meidän viisi venettämme oli anastanut molemmat vihollisen veneet, ja kaikki seitsemän odottivat nyt yhdessä ryhmässä, että me nostaisimme ne ylös laivaan.

"Katsokaa tuonne!" minä huudahdin vaistomaisesti ja viittasin koilliseen.

Savupilkku, joka osoitti missä *Macedonia* oli, oli jälleen tullut näkyviin.

"Kyllä, minä olen sen nähnyt", vastasi Susi-Larsen levollisesti. Hän mittasi silmillään, pitkältäkö oli sumutöyräaseen, ja käänsi sitten poskensa vasten tuulta. "Eiköhän se kuitenkin käyne. Siitä te ainakin voitte olla varmat, että herra veljeni On huomannut leikkimme ja ajaa meitä nyt takaa. Katsokaahan vain!"

Savupilkku oli äkkiä suurentunut ja näytti hyvin mustalta.

"Minä voitan sinut sittenkin, veli veikkonen", sanoi hän nauraen. "Minä voitan sinut, ja toivonpa, että särjet vanhat koneesi säpäleiksi."

Kun me panimme pihin, vallitsi laivassa äkkiä kova hälinä, vaikka kaikki kävikin hyvässä järjestyksessä. Veneitä nostettiin laivan kummaltakin puolelta yht'aikaa. Heti kun vangit saatiin kannelle, veivät meidän ampujamme heidät kanssiin, ja sillä aikaa laivamiehemme nostivat veneet sikinsokin laivaan ja asettivat ne kannelle minne vain sattui, kiinnittämättä edes niitä. Me olimme jo kulussa, kaikki purjeet oli nostettu, köydet lepattivat vain höllinä tuulessa, kun viimeinen vene kohosi vedestä ja heilahti taljoissa.

Ja kiirettä täytyi jo pitääkin. *Macedonia* lähestyi meitä koillisesta, ja sen piipusta nousi savu

mustanansa. Huolehtimatta muista veneistänsä oli laiva muuttanut suuntaa voidakseen tulla meitä vastaan. Se ei kulkenut suoraan meitä kohti, vaan meidän editsemme. Meidän reittimme yhtyisivät aivan kuin kulman sivut, jonka kärki kosketti sumutöyrään reunaa. Siinä *Macedonia* saattoi saavuttaa meidät, jos se yleensä onnistuisi siltä. Meidän toivomme kohdistui kuitenkin siihen, että laiva pääsisi tämän pisteen ohi ennen kuin *Macedonia*.

Susi-Larsen hoiti peräsintä, ja hänen silmänsä säkenöivät ja kimaltelivat hänen tutkiessaan tarkasti kaikkia yksityiskohtiakin tässä kilpajuoksussa. Vuoroin hän tähysteli merta tuulen puolelta nähdäkseen hiljenisikö tuuli vai kiihtyisikö se, vuoroin hän katseli *Macedoniaa*, vuoroin hänen silmänsä taas siveli kaikkia purjeitamme ja antoi käskyn milloin höllittää jotakin köyttä, milloin kiristää toista, kunnes hän sai *Ghostin* täyteen vauhtiinsa. Kaikki erimielisyydet laivalla näkyivät unohtuneen, ja hämmästykseni näin, millä innolla kaikki nuo miehet, jotka niin kauan olivat kärsineet hänen raakaa kohteluun, kiiruhtivat täyttämään hänen käskyjensä. Ihmeellistä kyllä juolahti onneton Johnson mieleeni laivan kohotessa ja laskeutuessa ja keikkuessa eteenpäin, ja melkeinpä oli mieleni paha, ettei hän ollut elossa ja meidän kanssamme — hänhän oli niin suuresti ihailnut *Ghostia* ja sen erinomaista purjehduskykyä.

"Parasta, että pidämme pyssyt varalla, pojat!" huusi Susi-Larsen ampujillemme. Ja nuo viisi miestä asettuivat laivan reunaa vasten suojuolelle ja odottivat siinä pyssyt kädessä.

Macedonia ei ollut enää kuin yhden mailin päässä meistä. Musta savu tuprusi melkein suorassa kulmassa piipusta, niin mielettömän nopeasti se kiiti laineiden halki seitsemäntoista solmuvälin vauhdilla. "Myrskynä kiitavi hyrskyjen halki", lausui Susi-Larsen vilkaisten Maud Brewsteriin. Me kuljimme vain yhdeksän solmuvälin vauhdilla, mutta sumutöyräs oli myös aivan lähellä.

Samassa kohosi savupilvi *Macedonian* kannelta, kova paukahdus kajahti, ja meidän isopurjeemme sai pyöreän reiän. He ampuivat meitä pienillä tykeillensä, joita huhu tiesi heidän kuljettavan mukanaan. Meidän laivamiehemme keräytyivät keskilaivalle, huiskuttivat hattujaan ja kohottivat raikuvan hurraahuudon. Nyt kohosi uusi savupilvi ja uusi kova paukahdus seurasi sitä. Tällä kertaa osui tykinkuula tuskin kahdenkymmenen jalan päähän meistä veteen, ja kahdesti se kimalteli aalloissa ennenkuin vaipui syvyyteen.

Pyssyillä he eivät ampuneet meitä, sillä heidän ampujansa olivat kaikki joko ulkona veneissä tai meidän vankeinamme. Kun molemmat alukset olivat puolen mailin päässä toisistaan, paukahti vielä kolmaskin laukaus ja repi uuden reiän isoonpurjeeseemme. Samassa me olimme ennättäneet sumuun. Se sulki meidät syliinsä ja kietoi ympärillemme kostean vaippansa.

Äkillinen muutos oli hämmästyttävä. Hetki sitten olimme kiitäneet eteenpäin keskellä auringonpaistetta, kirkas taivas oli kaareutunut yläpuolellemme ja vesi vaahtoili ja lainehti aina taivaanrantaan saakka, tulta ja savua ja kuulia purkavan aluksen ajaessa meitä takaa mielettömällä vauhdillaan. Ja sitten aivan äkkiä, yhdessä ainoassa silmänräpäyksessä katosi aurinko, me emme nähneet enää taivasta, emme edes omia mastonhuippujamme, ja taivaanranta oli yhtä himmeä kuin jos kyynelsilmin olisimme sitä tähystelleet. Harmaa sumu laskeutui ylitsemme kuin sade. Jokainen villalanka vaatteissamme, jokainen hius ja viiksenkarva oli täynnä kimaltelevia kristallihelmiä. Köysitikapuut olivat kosteat, taklauksessa tippui vesipisaroihin, ja puomien alla yhtyivät pisarat vesijuoviksi, jotka irtaantuivat ja ropsahtivat alas kannelle joka kerta kun laiva heilahti. Minusta tuntui, kuin jokin olisi painostanut ja tukehduuttanut minua. Samalla tavalla kuin laivan kulkiessa sen tykyttävä ääni kimposi sumussa takaisin meidän luoksemme, kävi myös meidän ajatustemme. Ne eivät millään ehdolla tahtoneet kiintyä siihen maailmaan, joka oli meitä ympäröivän kostean vaipan ulkopuolella. Sillä tässähän oli koko maailma, sen rajat olivat niin lähellä, että teki mieli ojentaa kätensä — ja työntää ne ulommaksi. Tuntui melkein mahdottomalta, että olisi mitään muuta noiden harmaiden seinien ulkopuolella. Kaikki muu oli vain unta, ei muuta kuin haihtunutta unta.

Se oli hyvin omituista, melkein kuin lumottua. Minä katselin Maud Brewsteriä ja huomasin, että hänkin oli melkein saman tunteen vallassa. Sitten silmäsin Susi-Larseniin, mutta hänen olentonsa ei ilmaissut mitään itsekohtaista. Koko hänen huomionsa oli kohdistunut välittömään, hänen itsensä ulkopuolella olevaan hetkeen. Hänen kätensä lepäsi yhä peräsimestä, ja minä käsitin, että hän laski ajan kulkua, luki minuutit, jotka kuuluivat laivan jokaisen heilahduksen välillä.

"Menkää kokkaan ja kääntäkää, mutta aivan hiljaa", sanoi hän minulle kuiskaten. "Pingoittakaa ensin huippupurjetta. Mies kunkin köyden päähän. Mutta pitäkää varanne, etteivät väkipyörät kolise eikä sanaakaan vaihdeta. Ei mitään melua, ymmärrättekö, ei mitään melua."

Kun kaikki oli valmiina, kulki komennus "kääntäkää" minun kauttani miehestä mieheen, ja *Ghost* kääntyi aivan hiljaisesti. Kun jokin reivinuora paukahti tai väkipyörä narahti — sitä oli aivan mahdotonta välttää — niin teltoa, joka meitä ympäröi, kumahti aivan aavemaisesti.

Tuskin olimme päässeet kääntymään, kun sumu hälveni ja me jouduimme äkkiä taas kirkkaaseen päivänpaisteeseen ja näimme aavan valtameren lainehtivan edessämme. Mutta ulapalla ei näkynyt ketään. *Macedonia* ei kyntänyt vihoissaan laineita eikä pimentänyt savullaan ilmaa.

Susi-Larsen ponnisti heti raakapuun tasaan, ja laiva laski pitkin sumutöyrään reunaa. Hänen kepposensa oli päivänselvä. Hän oli laskenut sumuun tuulen yläpuolelta, ja sillä välin kun *Macedonia* sokeasti kiiti perässä tavoittaaksensa hänet, hän oli livahtanut pois tästä kätköpaikastaan ja palasi nyt sinne takaisin suojapuolelta. Jos tämä keino onnistuisi, niin helpommin olisi voinut löytää nuppineulan heinätukosta kuin *Ghostin* tästä sumusta.

Hän ei laskenut kauaksi. Kun olimme jälleen vaihtaneet keulapurjetta ja isoapurjetta ja nostaneet taas latvapurjeet, ohjasi hän laivan jälleen sumun keskelle. Heti päästyämme sinne olisin voinut vaikka vanhoa, että näin jonkin ison ja epäselvän haamun tulevan tuulenpuolelta sumusta esiin. Minä silmäsin nopeasti Susi-Larseniin. Sumu oli taaskin kietonut meidät syliinsä, ja hän nyökäytti minulle päätään. Hänkin oli nähnyt sen — *Macedonian*, joka oli arvannut hänen manööverinsä ja vähällä olisi voinut tuhota sen. Ei epäilystäkään, että olimme päässeet pakoon heidän huomaamattaan.

"Hän ei voi jatkaa tätä peliä", sanoi Susi-Larsen, "hänen on pakko palata veneittensä luo. Käskekää joku peräsimeen, mr van Weyden, ja pysytelkää samassa suunnassa. Te voitte järjestää vahditkin, meiltä ei mene aika hukkaan tänä iltana. — Antaisinpa vaikka viisisataa dollaria, jos voisin nyt olla viisi minuuttia *Macedoniassa* ja kuulla veljeni kirouksia", lisäsi hän.

"Ja nyt, mr van Weyden", hän sanoi minulle, kun toinen mies tuli hänen paikalleen peräsimeen, "nyt uusille tulokkaille on annettava tuliaismaalja. Antakaa ampujille runsaasti whiskyä ja pitäkää huoli siitä, että pari pulloa eksyy kokkapuolellekin — lyönpä vetoa, että kukin heistä huomenna lähtee yhtä mielellään pyytämään Susi-Larsenin käskystä kuin konsanaan Surma-Larseninikin."

"Mutta ettekö luule, että he karkaavat samoin kuin Wainwrightkin?" kysyin minä.

Hän nauroi viekkaasti. "Eivät he karkaa niin kauan kuin meidän omilla ampujillamme on jotakin sanottavaa siinä asiassa. Minä annan heille yhteiseksi lisäpalkaksi dollarin kustakin nahasta, jonka tulokkaat ampuvat. Ainakin puolet heidän innostaan on tänään johtunut tästä toiveesta. — Ei, karkaamisesta ei tule mitään, jos he vain saavat valita. Ehkäpä te nyt menette kokkaan hoitamaan sairaanhoitajavelvollisuksianne. Eiköhän siellä ole koko lailla työtä teille."

Kuudeskolmatta luku

Susi-Larsen itse jakeli miehistölle whiskyä, ja pulloet tulivat näkyviin minun hoitaessani kanssissa uusia potilaitamme. Olinhan nähnyt ennenkin juotavan whiskyä, esim. klubissa, mutta en koskaan ollut nähnyt kenenkään nauttivan sitä sillä tavalla kuin näiden miesten — läkkikulhoista, maljoista ja pulloista, ja niin perinpohjaisia kulauksia, että kukin kulaus oli jo kohtuuttomuutta. Mutta he eivät tyytyneet vain yhteen tai kahteen kulaukseen. He joivat ja joivat yhtenäin, ja alituisesti ilmestyi uusia pulloja heidän yhä vain juodessansa.

Kaikki joivat. Haavoittuneet joivat. Ufti-Ufti, joka auttoi minua, joi myöskin. Louis yksin hillitsi juomishaluaan, hän kostutti vain aivan varovasti huuliaan whiskyllä, vaikka hän otti osaa kemuihin samalla innolla kuin useimmat muutkin. Ja hurjat nuo juomingit vasta olivatkin. Kovalla äänellä he kilpaa huutaen kertoivat päivän taisteluista, riitelivät yksityiskohdista tai heltyivät ja hieroivat ystävyyttä entisten vihollistensa kanssa. Vangit ja heidän voittajansa nikottelivat kilpaa painaen pänsä toistensa olkapäitä vasten, ja kaikki vannoiivat kunnioittavansa toisiaan. He itkivät ajatellessaan kärsimyksiänsä ja kaikkea sitä kovaa, mikä heitä kohtaisi Susi-Larsenin raudankovan herruuden alaisina. Ja kaikki vannoiivat kadotusta ja kirousta hänelle ja kertoivat hirveitä juttuja hänen julmuudestansa.

Miten omituinen ja peloittava tuo näky oli: pieni suoja, lukemattomat makuukojut, heiluvat ja huojuvat seinät ja lattia — hämärä valaistus — vuoroin pitenevät ja lyhenevät liehuvat varjot — paksu, savuinen ilma, ihmisruumiiden ja jodiformin haju — ja punakkakasvoiset miehet — puoli-ihmiset, tekisi mieleni melkein sanoa. Minä pidin silmällä Ufti-Uftia, kun hän kuunnellen toisten iloa piteli kiinni siteen toisesta päästä. Hänen samettisilmänsä loistivat ja kimmelsivät tulenvalossa aivan kuin metsäkauriin silmät, ja kuitenkin minä tiesin, että hänen rinnassaan väijyi raaka hornanhenki, joka jyrkästi erosi siitä lempeydestä ja miltei naisellisesta hellyydestä, jota hänen ulkomuotonsa ilmaisi. Ja minä tarkastelin Harrisonin poikamaisia kasvoja — niillä oli aikoinaan ollut hyväsydäminen ilme, nyt ne ilmaisivat pikemmin pirullisuutta, niin kerrassaan intohimo ne väärästi hänen kertoessaan uusille tulokkaille siitä helvetistä, johon he olivat joutuneet, ja kiroillessaan ja sättiessään Susi-Larsenia.

Niin, Susi-Larsen oli kaikkeen syynä. Merisusi — tuo orjakauppias ja ihmiskiusaaja, miehinen Kirke! Ja laivamiehet, ne olivat hänen sikojansa — kiusaantuneita luontokappaleita, jotka ryömivät hänen edessään ja nousivat kapinaan vain juovuspäissään ja salavihkaa. Kuuluinkohan minäkin hänen luontokappaleittensa joukkoon? ihmettelin itsekseni. Entäs Maud Brewster! Ei! Minä kiristin vihoissani hampaitani, kunnes mies, jonka haavaa sidoin, väänteli itseään tuskasta, ja Ufti-Ufti katseli uteliaasti minuun. Minä tunsin äkkiä omituista voimaa. Vastaherännyt rakkauteni antoi minulle jättiläisvoimat. En pelännyt enää mitään. Minä saattaisin tahtoni perille huolimatta Susi-Larsenista ja niistä kolmestakymmenestäviidestä vuodesta, jotka olin viettänyt vain kirjojen ääressä. Kaikki kävi vielä hyvin. Siitä minä kyllä pitäisin huolen. Melkein huumautuneena, ihmeellisen voiman vallassa käänsin selkäni tälle huutavalle helvetille ja palasin kannelle, missä sumu hiljalleen kuin aave ajelehti yössä ja ilma oli lauhkea ja puhdas ja tyyni.

Välillä, jossa kaksi haavoittunutta makasi, vallitsi samanlainen elämä kuin alhaalla kanssissakin, paitsi ettei siellä kiroiltu Susi-Larsenia, ja suurella helpotuksella minä nousin sieltä jälleen kannelle ja läksin peräpuolelle kajuuttaan. Illallinen oli valmis, ja Susi-Larsen ja Maud odottivat minua.

Sillä välin kuin koko hänen miehistönsä parhaillaan joi itsensä humalaan, oli hän itse aivan selvä. Hän ei nauttinut ainoatakaan pisaraa väkeviä. Hän ei uskaltanut juoda, sillä laivassa ei ollut ketään muuta kuin Louis ja minä, joihin hän saattoi luottaa, ja Louis oli nyt peräsimessä. Me purjehdimme eteenpäin sumussa ilman tähytystä ja ilman lyhtyjä. Minua ihmetytti, että Susi-Larsen oli antanut viinaa väellensä, mutta hän tunsu varmaan heidän psykologiansa sekä tiesi, että viisainta oli peittää hyväntahtoisuudella se, minkä hän julmuudella oli pannut alulle.

Se seikka, että hän oli voittanut veljensä, näytti vaikuttavan aivan ihmeellisellä tavalla häneen. Edellisenä iltana hän oli puhunut itsensä synkkämieliseksi, ja joka hetki olin odottanut, että tavallinen raivokohtaus olisi puhjennut esiin. Mutta ei mitään ollut tapahtunut, ja nyt hän oli mainiolla tuulella. Ehkäpä se seikka, että hänen oli onnistunut anastaa niin monta venettä ja pyyntimiestä, oli ollut tavallisen reaktion vastapainona. Joka tapauksessa oli alakuloisuus kokonaan kadonnut, vaikk'ei raivonhenki ollutkaan päässyt riehumaan. Siten minä ajattelin silloin — mutta, oi surkeutta! kuinka vähän minä oikeastaan tunsin häntä, enhän tiennyt edes, että hän ehkä juuri samana hetkenä hautoi mielessään tekoa, joka oli hirveämpi kuin kaikki se, mitä ennen olin nähnyt.

Niinkuin sanottu, hän tuntui olevan erinomaisella tuulella, kun tulin alas kajuuttaan. Päänsärky ei ollut rasittanut häntä useaan viikkoon, hänen silmänsä olivat kirkkaansiniset kuin taivaanlaki, hänen pronssinvärisen ihonsa oli tuore ja kaunis, ja elämä virtasi hänen suonissaan raikkaasti ja voimakkaasti. Odotellessaan minua hän oli joutunut vilkkaaseen keskusteluun Maudin kanssa. He näyttivät keskustelevan "kiusauksista", ja päättäen niistä muutamista sanoista, jotka minä kuulin, hän näytti puolustavan sitä mielipidettä, että kiusaus on kiusaus vain siinä tapauksessa, että ihminen antautuu sen valtaan ja lankeaa.

"Sillä nähkääs", sanoi hän, "minun mielipiteeni on se, että ihminen tekee kaikki minkä hän tekee vain siksi, että hänellä on halua siihen. Hänellä on paljon pyyteitä. Hän voi olla halukas välttämään sitä, mikä on kiusallista, tai nauttimaan siitä, mikä on mieluista. Mutta mitä ikinä hän tehneekin, hän tekee kaikki vain siksi, että hänellä on siihen halua."

"Mutta olettaapa, että hänellä on halua kahteen aivan vastakkaiseen tekoon, joista toinen estää häntä tekemästä toista?" keskeytti Maud hänen puheensa.

"Siihen minä juuri pyrinkin", sanoi hän.

"Ja juuri näiden ristiriitaisten pyyteiden välillä tulee ihmisen sielun tulla näkyviin", jatkoi Maud. "Jos sielu on hyvä, niin sen tulee sekä tahtoa että tehdä sitä, mikä on hyvää, ja jos sielu on paha, niin se tekee päinvastoin. Sielusta ratkaisu riippuu."

"Lorua!" huudahti Susi-Larsen kärsimättömästi. "Kaikki riippuu halusta, pyyteestä. Ajatelkaamme esimerkiksi miestä, joka haluaa — sanokaamme vaikka juoda itsensä juovuksiin. Mutta samalla hän haluaa myöskin pysyä raittiina. Mitä hän tekee? Ja miten hän sen tekee. Hän on vain marionetti. Hän on omien himojensa leikkikalua ja hän seuraa sitä halua, joka hänessä on voimakkaampi, siinä kaikki. Miten hän voi samalla kertaa haluta juopuvansa ja pysyvänsä raittiina? Jos raittius voittaa, niin se voittaa vain siksi, että se halu oli hänessä voimakkaampi."

"Kiusauksella ei ole mitään merkitystä, jollei..." hän vaikenen tартtuessaan kiinni uuteen ajatukseen, joka oli juolahtanut hänen mieleensä — "jollei se viekoittele häntä pysymään raittiina. — Hahahaha!" nauroi hän ääneensä, "mitä te siitä ajattelette, mr van Weyden?"

"Että te molemmat vain saivartelette", sanoin minä. "Ihmisen sielu on hänen pyyteensä. Tai jos te niin haluatte, hänen sielunsa on hänen pyyteittensä summa. Te olette kumpikin väärässä. Te, kapteeni

Larsen, panette painoa pyyteelle erottaen siitä sielun, ja miss Brewster panee painoa sieluun erottaen sen pyyteestä, mutta sielu ja pyyteet ovat oikeastaan sama asia. Miss Brewster on kuitenkin oikeassa siinä suhteessa, että kiusaus on kiusaus, olkoonpa että ihminen vajoaa siihen tai voittaa sen. Tuulessa tuli kiihtyy, kunnes leimahtaa ilmiliikkiin. Ja pyyde on kuin tuli. Se alkaa kyteä, kun ihminen näkee edessään halutun esineen tai kuulee siitä kerrottavan uudella ja viekoittelevalla tavalla. Siinä piilee kiusaus. Tuuli puhaltaa pyyteeseen, kunnes se leimahtaa ja hallitsee kaiken muun. Se on kiusaus. Ehkäpä se ei puhalla kyllin voimakkaasti, jotta pyyde voittaisi kaiken muun, mutta niin pian kuin se vain näyttäytyykin, se on jo kiusaus. Ja niinkuin te äsken sanoitte — se voi viekoitella yhtä hyvin johonkin hyvään kuin pahaan."

Minä tunsin jonkinmoista ylpeyttä, kun me kävimme pöytään istumaan. Sanani olivat ratkaisseet kysymyksen. Ainakin ne olivat lopettaneet keskustelun.

Mutta Susi-Larsen tuntui olevan tavattoman puheliaalla tuulella, puheliaampi kuin koskaan ennen. Tuntuipa siltä, kuin tukahdutettu tarmo olisi yrittänyt räjähdyttää hänet, ikäänkuin sen jollakin tavalla olisi täytynyt päästä ilmoille. Hän alkoi melkein heti keskustella rakkaudesta. Niinkuin tavallisestikin hän oli aivan materialistisella kannalla ja Maud ihanteellisella. Minä puolestani sanoin vain silloin tällöin jonkin sanan joukkoon, mutta en varsinaisesti yhtynyt väittelyyn.

Susi-Larsen oli loistava väitellessään, samoin Maudkin. Hetkeksi minulta hävisi keskustelun säie, sillä minä tarkastelin Maudin kasvoja hänen puhuessansa. Niissä oli vain harvoin väriä, mutta nyt hänen kasvonsa näyttivät vilkkailta ja kukoistavilta. Hänen loistava sukkeluutensa leikkeli rohkeasti sanoilla, ja hän näytti nauttivan väittelystä yhtä paljon kuin Susi-Larsenkin — ja Susi-Larsen, hän nautti koko olennollansa. Jostakin syystä, vaikk'en tiedä mistä, — sillä katselin lakkaamatta pientä ruskeaa kiharaa Maudin tukan rajassa — tuli Susi-Larsen lausuneeksi erään Swinburnen runon, jossa runoilija antaa kuvaamansa henkilön riemuita rakkaussynnistään.

Samoin kuin hän oli vainunnut synkkämielisyyttä Omarin sanojen takana, tunsu hän nyt riemua ja hurmausta Swinburnen säikeissä. Tuo tunne oli oikea, ja hän lausui hyvin. Mutta tuskin hän oli saanut nuo sanat sanotuksi, kun Louis pisti päänsä esille porrasaukosta ja kuiskasi: "Hiljaa, hiljaa! Sumu on alkanut nousta, ja jonkun laivan vasemmanpuoleinen lyhty kulkee juuri meidän ohitsemme."

Susi-Larsen hyökkäsi ylös kannelle niin nopeasti, että kun me tulimme sinne hänen jäljessään, oli hän jo sulkenut välikannen luukun, missä juopuneet pyyntimiehet olivat, ja kiiruhtanut keulaan sulkeakseen myöskin kanssiaukon. Ilmassa oli yhä sumua, mutta se oli kohonnut ylemmäksi himmentäen valon, ja täydellinen pimeys vallitsi yössä. Suoraan edessämme saatoin erottaa kirkkaanpunaisen valon sekä toisen, valkoisen, ja kuulin höyrykoneen tykytystä. Se oli varmaan *Macedonia*.

Susi-Larsen oli palannut peräkannen korokkeelle, ja me seisoimme ääneti ja katselimme, miten lyhdynvalo kiiti nopeasti laivan kyljen ohitse.

"Onneksi hänellä ei ole valonheittäjää", sanoi Susi-Larsen.

"Miten kävisi, jos huutaisin nyt täyttä kurkkua?" kysyin minä kuiskaten.

"Silloin kaikki olisi hukassa", vastasi hän. "Mutta oletteko myös ajatellut, mitä siitä heti seuraisi?"

Ennenkuin saatoin sitä kysyä, oli hän tarttunut gorillansormillaan minun kurkkuuni ja hiukan liikutellen lihaksiaan hän antoi minun tuntea, millä tavalla hän olisi taittanut niskani. Seuraavassa silmänräpäyksessä hän laski minut irti, ja me tähystelimme yhä edelleen *Macedonian* lyhtyä.

"Entä jos minä huutaisin?" kysyi Maud.

"Minä pidän teistä liian paljon tehdäkseen teille pahaa", sanoi hän lempeästi, — niin, hänen äänensä oli suorastaan hivelevän hellä, ja minä säpsähdin kuullessani sen sävyn. "Mutta älkää huoliko sitä sittenkään tehdä, sillä siinä tapauksessa minä väännän mr van Weydenin niskat nurin."

"Silloin miss Brewsterillä on lupa huutaa", sanoin minä uhmaillen.

"Enpä usko, että te haluatte panna alttiiksi amerikkalaisen kirjallisuuden lähinnä parhaan arvostelijan hengen", vastasi Susi-Larsen pilkallisesti.

Me emme sanoneet sen enempää ja me olimme siksi tottuneet toistemme seuraan, ettei äänettämyys rasittanut meitä. Ja kun punainen ja valkea valo oli kadonnut, palasimme kajuuttaan lopettaaksemme keskeytyneen illallistemme.

He palasivat entiseen keskustelunaiheeseensa ja toivat esiin uusia esimerkkejä. Maud lausui Dowsonin runon "Impenitentia Ultima". Hän lausui erittäin kauniisti, mutta minä en katsellut häntä,

vaan Susi-Larsenia. Se katse, jonka Susi-Larsen kiinnitti Maudiin, sai minut aivan hulluksi. Hän oli suorastaan haltioissansa, ja minä näin hänen huuliensa vaistomaisesti liikkuvan ja muodostuvan niiden sanojen mukaan, joita Maud lausui. Äkkiä hän keskeytti hänet.

"Niin, teidän äänessänne on musiikkia", sanoi hän nopeasti, ja kullaan välke kimalteli hänen silmissään.

Olisin voinut ääneen riemuita nähdessäni, kuinka hyvin Maud hillitsi itseään. Hän lopetti runon aivan levollisesti, hänen äänensä ei värissyt vähintäkään, ja sitten hän johti keskustelun vähemmän vaarallisille aloille. Ja koko ajan minä istuin ikäänkuin huumeessa juomaseuran melskeen tunkeutuessa välikannelta luoksemme ja miehen, jota minä pelkäsin, keskustellessa sen naisen kanssa, jota minä rakastin. Ruoka ei ollut korjattu pöydästä. Se miehistä, joka oli saanut Mugridgen toimen osakseen, oli varmaan yhtynyt toveriensa seuraan kanssissa.

Nyt jos koskaan elämänilo kohosi Susi-Larsenissa korkeimmilleen. Kerta kerralta minä irtaannuin omista ajatuksistani seuratakseni hurmaantuneena hänen puhettansa, ja minä seurasin sitä ihmetyksellä, hetkeksi hurmaantuen hänen ihmeellisestä neroudestaan, hänen intohimoisten sanojensa lumousvoimasta, sillä kapinanhenki oli nyt saanut hänessä vallan. Miltonin Lucifer vedettiin tietysti esimerkkinä esille, ja kun Susi-Larsen älykkäästi eritteli ja selitti tätä luonnetta, hänen koko tukahdutettu nerollisuutensa puhkesi ilmi. Hänen väitteensä toivat mieleeni Tainen mietteitä, vaikka tiesin, ettei Larsenilla ollut aavistustakaan tästä loistavasta, vaikkakin vaarallisesta ajattelijasta.

"Hän puolusti tappiolle joutunutta asiaa, eikä hän pelännyt Jumalan ukonnuolta", sanoi hän. "Vaikka hän olikin syösty alas helvettiin, niin hän ei sittenkään ollut voitettu. Hän oli vienyt mukansa kolmannen osan Jumalan enkeleistä; hän alkoi heti yllyttää ihmistä Jumalaa vastaan ja voitti puolelleen suurimman osan ihmiskunnan kaikista sukupolvista. Miksi hänet karkotettiin taivaasta? Oliko hän vähemmän rohkea kuin Jumala? Vähemmän kunnianhimoinen? Ei! Tuhat kertaa ei! Jumala oli voimakkaampi, niinkuin hän sanoi — 'hänet ukkonen oli tehnyt suuremmaksi'. Mutta Lucifer oli vapautta janoava henki. Orjan työ oli hänestä samaa kuin kuolema. Hän tahtoi mieluummin kärsiä vapaudessa kuin nauttia siitä onnesta, jonka mukava orjuus saattoi tarjota. Hän ei tahtonut olla Jumalan orja. Hän ei ollut mikään leikkikalua. Hän seisoikin omin jaloin. Hän oli itsenäinen olento."

"Ensimmäinen anarkisti", sanoi Maud nauraen ja nousi pöydästä mennäkseen hyttiinsä.

"Silloin anarkistit ovat hyviä!" huudahti Susi-Larsen. Hänkin oli noussut pystyyn ja katseli Maudia suoraan kasvoihin, kun tämä seisoikin hyttinsä ovella. Ja tulisesti hän lausui Miltonin "Kadotetusta paratiisista" nuo ylväät sanat: "— hallita minä tahdon, vaikka syvyyden kuilussa, ja mieluummin olen kuninkaana helvetissä kuin orjana taivaan ilossa." Hänen voimakas äänensä kajahti kajuutassa, hänen pronssinväriset kasvonsa loistivat, hänen päänsä oli pystyssä, ja hänen silmänsä — ilme niissä oli kullalta kimmeltävä ja hellä, niin ihmeellisen hellä ja intohimoisen — leimahtivat kuin tuli, kun hän kiinnitti ne Maudiin.

Maudin silmissä kuvastui jälleen kauhua, ja hän sanoi melkein kuiskaten: "Te olette Lucifer!"

Ovi sulkeutui ja hän oli kadonnut. Susi-Larsen seisoikin varmaan minuutin ja tuijotti hänen jälkeensä, sitten hän tuli taas entiselleen.

"Minä päästän Louisin lepäämään", sanoi hän aivan lyhyesti, "ja keskiyön aikana te saatte tulla minun paikalleni. Nyt voitte mennä hetkeksi nukkumaan."

Hän veti lapaset käsiinsä, painoi lakin päähänsä ja astui portaita ylös, minä seurasin hänen neuvoaan ja menin levolle. Jostakin syystä, jota en itsekään ymmärtänyt, ikäänkuin jonkin salaperäisen vaiston johdosta, en riisuutunut, vaan heittäydyin pukimissani vuoteelle. Hetken aikaa makasin ja kuuntelin pyyntimiesten äänten hälinää ja ajattelin sitä rakkauden tunnetta, joka täytti sydämeni. Mutta uneni laivalla oli tullut terveemmäksi ja luonnollisemmaksi, ja pian hävisivät sekä huudot että hoilotukset, silmäni painuivat umpeen ja minä vaivuin unen tiedottomaan, puolikuolleeseen tilaan.

En tiedä mikä minut herätti, mutta äkkiä huomasin olevani pystyssä, aivan hereillä, ja koko sieluni vapisi, ikäänkuin jokin vaara olisi uhannut ja varoittava torven toivotus olisi herättänyt minut. Minä tempasin oven auki. Kajuutta oli himmeästi valaistu. Ja minä näin Maudin, oman Maudini kaikin voimin koettavan riistäytyä irti Susi-Larsenin syleilystä — minä näin hänen turhaan ponnistelevan, näin hänen painavan päänsä hänen rintaansa vasten työntääkseen hänet luotaan. Kaiken tämän näin yhdessä ainoassa silmäyksessä ja samassa hyökkäsin myös paikalle.

Minä löin Susi-Larsenia nyrkillä vasten kasvoja, kun hän kohotti päätään, mutta se oli vain heikko, pieni isku. Hän karjui kuin petoeläin ja työnsi minua toisella kädellään. Se oli vain pieni töytäys, vain vähäinen käden kosketus, mutta hänen voimansa oli niin suuri, että minä viskauduin takaperin ikäänkuin olisin saanut iskun viskuukoneesta. Ponnahtin niin kovasti vasten sen kojun ovea, missä

Mugridge ennen oli asunut, että ovipieli murskautui rikki. Vain vaivoin irtaannuin ovensirpaleista ja nousin jälleen pystyyn, ajattelematta olinko ehkä vahingoittanut itseäni. En tuntenut muuta kuin ääretöntä raivoa. Luullakseni minä arjyin kovalla äänellä riistäessäni puukon kupeelta ja hyökätessäni toistamiseen hänen kimppuunsa.

Mutta sillä välin oli jotakin tapahtunut. Susi-Larsenin käsivarret päästivät otteensa. Seisoin aivan hänen vieressään puukko ojossa, mutta hillitsin itseni. Olin aivan ymmällä hämmästyksestä. Maud seisoi nojautuen toisella kädellään seinään, mutta Susi-Larsen horjui edestakaisin, painaen kättään otsaansa vasten ja hapuillen toisella kädellään ympärilleen. Kun käsi tapasi seinän, niin tuntui siltä, kuin koko hänen ruumiinsa olisi tuntenut suurta helpotusta, ikäänkuin hän jälleen olisi tointunut, tietänyt missä oli ja saanut tukea ja turvaa.

Silloin minä jälleen näin silmissäni vain punaista. Kaikki ne vääryydet ja nöyryytykset, joita olin saanut kokea, kohosivat äkkiä selvästi eteeni — kaikki omat kärsimykseni sekä myös toisten hirveät tuskat tällä laivalla — kaikki kauhistuttava itse hänen olemassaolossansa. Minä hyökkäsin sokeasti ja hurjasti hänen päälleen ja iskien veitseni hänen hartiaansa. Samassa tiesin, etten ollut iskenyt häneen muuta kuin ihoahaavan — olin tuntenut veitsen raapaisevan hänen lapaluutaan — ja minä kohotin sen uudelleen haavoittaakseni häntä herkempään kohtaan.

Mutta Maud oli nähnyt kaikki ja hän huusi: "Ei, ei — älkää tehkö sitä!"

Hetkeksi käsivarteni painui alas, mutta vain silmänräpäykseksi. Minä kohotin sen jälleen, ja Susi-Larsen olisi varmaan kuollut minun käteni kautta, jollei Maud olisi tullut väliin. Hän tarttui käsivarteeni, ja hänen hiuksensa koskettivat kasvojani. Valtimoni iski kiihkeämmin kuin koskaan ennen, mutta vimmani yltyi samalla kertaa. Hän katsoi pelotta minua silmiin.

"Minun tähteni!" sanoi hän rukoilevasti.

"Minä tapan hänet teidän tähtenne!" huudahdin minä ja koetin irrottaa kättäni tekemättä hänelle pahaa.

"Hiljaa, hiljaa!" sanoi hän ja painoi kevyesti kätensä huulilleni. Olisin voinut suudella sitä, jos olisin uskaltanut, vaikka olinkin raivoissani — sen kosketus oli niin suloinen, niin ihmeen suloinen. "Oi, olkaa niin hyvä, olkaa niin hyvä", pyysi hän, ja näillä sanoillaan hän teki minut aivan aseettomaksi, — näillä sanoilla, sen sain kokea myöhemmin, oli aina sama ihmeellinen vaikutus minuun.

Väistyin askeleen taakse ja pistin puukon takaisin tuppeen. Katsahdin Susi-Larseniin. Hän seisoi yhä painaen kädellään otsaansa, silmät ummessa. Pää oli alaspainunut — hän näytti äkkiä tulleen aivan hervottomaksi. Ruumis oli lyhyhistyä kokoon, ja leveät hartiat painuivat alas.

"Van Weyden!" huusi hän käheästi, ja äänessä oli hiukan pelokas sävy.

"Van Weyden — missä te olette?"

Minä katsoin Maudiin. Hän nyökkäsi hitaasti, mutta ei sanonut mitään.

"Tässä minä olen!" vastasin minä ja astuin hänen luokseen. "Mitä te tahdotte?"

"Auttakaa minua tuolille", sanoi hän yhtä käheällä ja pelokkaalla äänellä.

"Minä olen sairas mies, hyvin sairas, Hump", sanoi hän, kun hän päästi käteni irti ja vaipui alas tuolille.

Hän painautui pöytää vasten ja kätki kasvot käsiinsä. Vähän väliä hän tuskissansa huojutti päätään edestakaisin. Kerran hän kohotti sitä hiukan, ja minä huomasin, että hiki helmeili hänen tukanrajassaan.

"Mikä teitä vaivaa?" kysyin minä ja laskin käteni hänen olkapäälleen.

"Mitä voin teille tehdä?"

Mutta hän pudisti ärtyisästi käteni pois, ja minä seisoin kauan ääneti hänen rinnallaan. Maud katseli meitä peloissaan. Meidän oli aivan mahdoton ymmärtää mitä hänelle oli tapahtunut.

"Minun täytyy mennä makuulle, Hump", sanoi hän vihdoin. "Pitäkää minua kädestä kiinni. Kyllä tämä hetken kuluttua menee ohi. Se on vain tuota kirottua päänsärkyä. Minä olen aina pelännyt sitä. Minusta tuntui — ei, enhän minä tiedä, mistä minä puhun. Auttakaa minut vuoteeseen."

Mutta kun olin auttanut hänet sinne, niin hän kätki jälleen kasvot käsiinsä ja peitti silmänsä, ja kun käännyn lähtökseni, kuulin hänen mutisevan: "Minä olen sairas mies, hyvin sairas."

Maud katsoi kysyvästi minuun, kun palasin. Minä pudistin päätäni ja sanoin:

"Hänelle on jotakin tapahtunut. Mitä se on, sitä en tiedä. Hän on aivan avuton ja pelästyksissään — varmaan ensi kertaa eläissään. Jotain tapahtui varmaan jo ennen kuin haavoitin häntä, sillä haava on aivan vähäpätöinen. Te näitte varmaan mitä hänelle tapahtui?"

Hän pudisti päätään. "En nähnyt kerrassaan mitään. Minulle koko juttu on yhtä salaperäinen kuin teillekin. Hän päästi minut aivan äkkiä irti ja horjahti. Mutta mitä me voimme tehdä? Mitä minä nyt teen?"

"Tahdotteko ehkä hiukan odottaa täällä, kunnes tulen takaisin", sanoin minä. Nousin sitten kannelle. Louis seiso i peräsिमessä.

"Menkää nyt alas", sanoin minä ja kävin hänen paikalleen seisomaan.

Hän totteli minua nopeasti, ja niinpä olin nyt yksin *Ghostin* kannella. Niin hiljaa kuin suinkin jikasin latvapurjeen, laskin alas jääkärin ja haruspurjeen, panin kokkapurjeen pakkiin ja hellitin isoapurjetta. Sitten menin alas Maudin luo. Painoin sormen huuliani vasten merkiksi, että olisimme ääneti, ja menin sitten Susi-Larsenin kojuun. Hän makasi entisessä asennossaan ja huojutti — tai melkein väenteli päätään edestakaisin aivan kuin ennenkin.

"Enkö voi tehdä teille mitään?" kysyin minä.

Ensin hän ei vastannut mitään, mutta kun minä uudistin kysymykseni, sanoi hän: "Ei, ei — kyllä näin on hyvä. Antakaa minun olla nyt yksin huomiseen asti."

Mutta mennessäni huomasin, että hän jälleen alkoi huojuttaa päätään. Maud odotti minua kärsivällisesti ulkopuolella, ja ilosta vavisten minä huomasin, kuinka ruhtinaallisen arvokkaasti hän piti päätään pystyssä ja kuinka levollisina hänen silmänsä loistivat. Ne olivat yhtä kirkkaat ja levolliset kuin hänen sielunsakin.

"Uskotteko itsenne minun huostaani ja lähdette kanssani kuudensadan mailin pituiselle matkalle?" kysyin häneltä.

"Tarkoitatteko...", sanoi hän — ja minä tiesin hänen arvanneen oikein.

"Niin, sitä juuri minä tarkoitan", vastasin hänelle. "Meillä ei ole muuta valitsemisen varaa kuin lähteä matkaan avonaisessa veneessä."

"Minulla, te tarkoitate", sanoi hän. "Tehän olette tietysti yhtä hyvässä turvassa täällä kuin ennenkin."

"Ei, me emme voi tehdä muuta kuin lähteä veneessä matkaan", toistin minä varmasti. "Olkaa hyvä ja pukeutukaa heti niin lämpimiin vaatteisiin kuin suinkin ja kerätkää kokoon mitä tahdotte ottaa mukaanne. Niin pian kuin suinkin", lisäsin minä, kun hän astui hyttiinsä.

Varastohuone oli kajuutan alla. Minä avasin luukun, otin kynttilän mukaani, laskeuduin tikapuita alas ja aloin tutkia mitä siellä oli. Valitsin etupäässä säilykkeitä, ja kun olin kerännyt kaikki kokoon, ojentautui ylhäältä kaksi kättä alas ja otti vastaan kaiken sen, minkä minä sieltä annoin.

Me teimme aivan ääneti työtä. Otin myöskin vaippoja, käsineitä, öljyvaatteita, myssyjä ja muuta senkaltaista varastohuoneesta. Eipä ollut mikään leikin asia lähteä pienessä veneessä kylmän ja myrskyisen meren selälle, ja oli aivan välttämätöntä suojella itseään kylmää ja kosteutta vastaan.

Me teimme niin kiihkeästi työtä kantaessamme kaikki tavarat kannelle, että Maud, joka ei ollut kovinkaan voimakas, väsyi ja kävi istumaan peräkannen portaalle. Mutta se ei ollut mikään mukava lepoasento, ja siksi hän ojentautui selälleen kovalle lattialle, jotta koko ruumis saisi levätä. Mieleeni muistui, että sisareni joskus oli tehnyt aivan samoin ja että vaikutus oli ollut hyvä ja pikainen. Tiesin myöskin, ettemme voineet tulla toimeen ilman aseita, ja siksi menin Susi-Larsenin hyttiin ottaakseni hänen molemmat pyssynsä. Minä puhuttelin häntä, mutta hän ei vastannut, vaikk'ei hän nukkunutkaan, ja hänen päänsä huojui yhä edelleen edestakaisin.

"Hyvästi, Lucifer!" kuiskasin hiljaa sulkiessani varovasti ovenjälkeeni.

Nyt täytyi vielä hankkia ampumavaroja, mikä ei ollutkaan vaikeata, vaikka minun olikin pakko mennä välikannen portaita alas saadakseni mitä tarvitsin. Siellä nimittäin pyyntimiehet säilyttivät patruunalaatikkojaan, joita he kuljettivat veneissä mukanaan — ja sieltä minä anastin kaksi tuollaista laatikkoa, vaikka olinkin vain parin jalan päässä heidän meluavista juomakesteistänsä.

Mutta nyt oli vene laskettava vesille. Se ei ollut helppo työ yksinäiselle miehelle. Irrotettuani köyttönuorat hilasin ensin kokkataljan ja sitten perätaljan, jotta vene selvisi laivan partaasta, laskin sitten vuorotellen toista ja toista taljaa pari jalkaa kerrassaan, kunnes vene riippui tasapainossa veden

pinnan yläpuolella laivan kupeella. Tarkastin, että siinä oli kaikki tarvittavat aivot, hangat ja purjeet. Vettä ei saanut myöskään unohtaa, ja minä anastin joka ainoasta veneestä niiden vesisäiliöt. Koska veneitä oli kaikkiaan yhdeksän, niin saimmehan me siten vettä aivan riittämiin asti, vieläpä painolastiksikin; sillä pikemmin saattoi pelätä, että veneeseen tulisi liiaksikin lastia, kun olin ottanut niin paljon muutakin mukaan.

Sillä aikaa kun Maud ojensi minulle kaikki tavaramme ja minä asetin ne paikoilleen veneeseen, nousi eräs laivamies kanssista kannelle. Hän seisoi hetken aikaa tuulenpuoleiseen partaaseen nojautuneena — me puuhailimme suojapuolella — astui sitten hitaasti keskilaivaa kohti ja pysähtyi jälleen kääntäen kasvonsa vasten tuulta ja seisoen selin meihin. Kuulin sydämeni tykyttävän kyyristyessäni alas veneeseen. Maud oli lyyhistynyt kokoon kannella, ja minä tiesin, että hän pysytteli aivan liikkumattomana laivan parrasta vasten. Mutta mies ei kääntynyt meihin päin. Oiottuaan käsivarsiaan päänsä yli ja haukoteltuaan ääneensä hän astui takaisin kokkapuolelle ja katosi kansiluukusta alas.

Muutaman minuutin kuluttua olivat kaikki tavarat paikoillaan veneessä, ja sitten minä laskin veneen veteen. Auttaessani Maudia alas ja tuntiessani hänet aivan lähelläni oli minun vaikea olla huudahtamatta hänelle: "Minä rakastan sinua! Minä rakastan sinua!" Niin, Humphrey van Weyden oli todenteolla rakastunut — tuo ajatus täytti minut riemulla, kun hän piti kiinni kädestäni ja minä autoin hänet veneeseen. Pitelin kiinni partaasta toisella kädelläni ja toisella kannatin koko hänen ruumiinsa painoa — ja sinä hetkenä minä ylpeilin voimannäytteestäni. Niin voimakas en muutamia kuukausia sitten tosiaankaan ollut sanoessani jäähyväiset Charley Furuethille ja astuessani onnettomaan *Martinez*-laivaan palatakseni San Franciscoon.

Aalto kohotti venettä. Maudin jalat ylettyivät veneen pohjaan, ja minä päästin irti hänen kätensä. Sitten irroitin taljat ja hyppäsin jäljessä veneeseen. En koskaan eläissäni ollut ennen soutanut, mutta minä pistin aivot veteen ja suurella vaivalla sain veneen ohjatuksi pois laivan kyljestä. Sitten kokeilin purjeilla. Olin monta kertaa nähnyt veneenohjaajien ja pyyntimiesten nostavan purjeita, mutta tämä oli ensimmäinen kokeeni. Se, minkä he varmaan suorittivat kahdessa minuutissa, vei minulta vähintään kaksikymmentä, mutta vihdoin minun onnistui kuitenkin saada kaikki kuntoon, ja mela kädessä ohjasin veneen tuulen yläpuolelle.

"Tuolla päin on Japani", sanoin minä, "suoraan edessämme".

"Humphrey van Weyden", sanoi Maud, "te olette rohkea mies".

"En", vastasin minä, "mutta te olette rohkea nainen".

Me käänsimme molemmat päätä, yhteinen tunne pakotti meidät vielä viimeisen kerran katselemaan *Ghostia*. Laivan syvällä kulkeva runko kohosi aallolle ja kierähti tuulen puolelle; purjeet näyttivät synkiltä yöllisessä ilmassa; kiinnisidottu peräsin ratisi ja paukkui — mutta sitten kaikki katosi näkyvistä ja kuuluvista, ja me olimme yksin pimeällä merellä.

Seitsemäskolmatta luku

Aamu alkoi sarastaa harmaana ja kolkkona. Vene kulki raittiissa hankatuudessa, ja kompassi osoitti, että kuljimme suoraan Japania kohti. Vaikka minulla oli paksut lapaset käsissä, niin sormeni olivat sittenkin kohmettuneet ja niitä kirveli pitäessäni kiinni kovasta peräsimestä. Jalkojani myöskin särki kylmässä, ja toivoin sydämestäni, että aurinko alkaisi paistaa.

Jaloissani, veneen pohjalla makasi Maud. Lämmin hänen ainakin täytyi olla, sillä hänellä oli paksuja vaippoja sekä allaan että yllään. Ylimmän olin vetänyt hänen kasvojensa yli suojellakseni häntä yöilmalta enkä voinut nähdä hänestä muuta kuin vartalon epämääräiset rajaviivat ja vaaleanruskean tukan, joka pisti vaipan alta esiin ja kimalteli kastehelmissä.

Minä katselin häntä kauan hänen maatessaan siinä, kiinnitin katseeni siihen ainoaan kohtaan hänestä, jonka saatoin nähdä, katselin kuin vain mies voi katsella naista, joka on hänelle kaikkein kallein maailmassa. Katseeni oli niin kiihkeä, että hän vihdoin alkoi liikkua vaipan alla, ylin kulma viskautui syrjään ja hän hymyili minulle unisin silmin.

"Hyvää huomenta, mr van Weyden", sanoi hän. "Joko näette rantaa?"

"En", vastasin minä, "mutta me lähestymme sitä kuuden mailin vauhdilla tunnissa."

Hänen kasvoilleen ilmestyi pettynyt ilme.

"Mutta se merkitsee sataaneljääkymmentäneljää mailia vuorokaudessa", lisäsin minä rohkaisevasti.

Hänen kasvonsa kirkastuivat. "Ja kuinka pitkä matka meillä on kaikkiaan?"

"Siperia on tuolla", sanoin minä ja viittasin länttä kohti. "Mutta lounaisessa, noin kuudensadan mailin päässä, on Japani. Jos tätä tuulta kestää, niin pääsemme sinne viidessä päivässä."

"Entä jos myrsky nousee? Silloin kai vene hukkuu?"

Hänellä oli omituinen tapa katsoa toista silmiin saadakseen tietää totuuden, ja hän tarkasteli minua juuri sillä tavalla tehdessään tuon kysymyksen.

"Silloin pitäisi myrskyn olla hyvin ankara", sanoin minä rauhoittaen.

"Mutta jos nousee kova myrsky?"

Minä taivutin päätäni. "Milloin tahansa jokin hyljealus voi pelastaa meidät. Sellaisia aluksia on vaikka kuinka paljon näillä seuduilla valtamerellä."

"Oi, teidän olette aivan kylmettynyt!" huudahti hän nyt. "Kas — teidän aivan värisette vilusta! Älkää kieltäkö yhtään — minä näen, että teitä palelee. Ja täällä minä olen vain maannut lämpimässä!"

"En ymmärrä, mitä se olisi asiaa parantanut, jos te olisitte valvonut ja palellut", sanoin minä nauraen.

"Sen minä ainakin teen niin pian kuin olen oppinut pitämään perää, ja sen minä varmaan opin hyvin pian."

Hän kävi istumaan ja alkoi korjata pukuaan. Hän laski hajalleen hiuksensa, niin että ne peittivät hänen kasvonsa ja hartiansa kuin ruskea pilvi. Oi, noita rakkaita, kosteita, ruskeita hiuksia! Olisin tahtonut suudella niitä, kietoa ne sormieni ympärille, kätkeä niihin kasvoni. Minä tuijotin niihin kuin lumottu, kunnes vene kääntyi tuulen yläpuolelle ja purje alkoi lepattaa — se varoitti minua hoitamaan velvollisuuksiani. Sellainen idealisti ja romantikko kuin minä olin ja aina olin ollut, niin taipuvainen kuin olinkin ollut tekemään analyyskejä, en tähän asti ollut pannut suurtakaan huomiota rakkauden ulkonaisiin tunnusmerkkeihin. Minun mielestäni rakkaus miehen ja naisen välillä oli vain kahden sielun hienointa sopusointua, tunne, joka yhdisti heidän henkensä ja veti ne toisiaan kohtaan. Minun rakkausmaailmassani ei pantu suurtakaan huomiota ruumiiden yhdistymiseen. Mutta minulle selvisi nyt omin päin se suloinen oppi, että ruumis edustaa sielua, että sielu ruumiin kautta antaa itsensä ilmi — että yhtä mieluista sielulle on nähdä rakastetun suortuvia, kosketella niitä tai hengittää niiden tuoksua kuin nähdä hänen silmiensä loistetta ja kuulla hänen ajatustensa pukeutuvan sanoiksi. Kun kaikki kävi ympäri, niin sielu oli vain jotakin käsittämätöntä, jotain, jota saattoi vain aavistaa ja tuntea — omin päin se ei koskaan voisi antaa itseään ilmi. Jehova oli ihmisen kaltainen siksi, että hän saattoi puhua juutalaisille ainoastaan sellaisin sanoin, joita he ymmärsivät ja käsittivät, ja siksi he käsittivät hänet myös ikäänkuin omaksi perikuvakseen, ikäänkuin pilveksi tai tulipatsaaksi — joksikin oleelliseksi ja ruumiilliseksi olenoksi, jota israelilaiset saattoivat aistimillaan käsittää.

Niin minä siinä sitten istuin ja katselin Maudin hiuksia ja rakastin niitä ja opin siten paremmin ymmärtämään rakkautta kuin mitä kaikki runoilijat ja laulajat olivat ennen opettaneet minulle runoillaan ja lauluillaan. Sitten hän äkkiä ravisti päätään ja heitti hiuksensa taakse, että hänen hymyilevät kasvonsa pilkistivät jälleen esiin.

"Miksi naiset eivät aina käy hajalla hapsin?" kysyin minä. "Se on paljon kauniimpaa kuin kaikki hiuslaitteet."

"Kun ne eivät vain sotkeentuisi niin hirveästi", vastasi hän nauraen.

"Kas niin — olen kadottanut yhden kallisarvoisista hiusneuloistani!"

Minä en hoitanut huolellisesti venettä, vaan päästin purjeet kerta kerralta höllälle, niin suurella ihastuksella seurasin hänen pienintäkin liikettään, kun hän etsi hiusneulaansa vaippojen seasta. Olin aivan ihmeissäni ja iloissani huomattessani, että hänessä oli niin paljon naista, ja jokainen uusi naisellinen piirre tuotti minulle yhä suurempaa iloa. Sillä aikaisemmin olin mielessäni asettanut hänet aivan liian korkealle, liian paljon yläpuolelle inhimillistä tasoa ja omaa itseäni. Olin pitänyt häntä jumalallisena olentona, jota oli mahdoton lähestyä. Ja sentähden minä iloitsin kaikista pikkupiirteistä, jotka osoittivat, että hän sittenkin oli vain nainen — esimerkiksi kun hän heitti hiuksensa taakse ja etsi kiihkeästi neulaansa. Hän oli siis sittenkin vain nainen, kuului samaan sukuun kuin minä itekin, seisoi samalla tasolla kuin minä — ja se ihastuttava tuttavallisuus, joka voi vallita miehen ja naisen välillä, ei siis meidänkään välillämme ollut mahdoton, vaikkei kunnioitus ja arvonanto, jota tunsin häntä kohtaan, koskaan voisiakaan kadota.

Ihastuttavasti huudahtaen hän löysi neulansa, ja nyt minä käänsin huomioni taas etupäässä siihen työhön, joka minulla oli käsillä. Tein usein kokeita melallani, kunnes sain veneen pysymään

suuremmitta vaikeuksista tuulen yläpuolella. Sattuihan joskus, että vene nousi liian korkealle tai laskeutui liiaksi alas, mutta se korjautui aina itsestään, ja yleensä kaikki kävi varsin hyvin.

"Ja nyt syömme kai aamiaista", sanoin minä. "Ensin teidän täytyy kuitenkin pukeutua oikein lämpimästi."

Otin esille lämpimän villaröijyn, joka oli Susi-Larsenin sälyistä kotoisin ja tehty villakankaasta. Minä tiesin ennaltaan, että tuollainen röijy oli niin paksu ja tiivis, että se kesti kosteutta eikä päästänyt vettä lävitsensä monen tunnin sateessaakaan. Kun hän oli pukeutunut ylleen tämän röijyn, vaihdoin hänen merimieslakkinsa oikeaan lakkiin, joka oli niin iso, että se peitti hänen hiuksensakin, ja kun reunat laskettiin alas, niin se suojeli sekä niskaa että korvia. Hän näytti aivan ihastuttavalta. Hänen kasvonsa olivat sellaiset, että niiden täytyi esiintyä edukseen missä olosuhteissa tahansa. Ei mikään voinut pilata niiden tavattoman hienoa soikeutta, melkein klassillisia piirteitä, kauniita hienoja, kulmakarvoja tai suuria tummia silmiä, jotka olivat kirkkaat ja levolliset, niin ihanan levolliset.

Tuulenpuuska, tavallista voimakkaampi, osui samassa meihin. Se heilautti venettä juuri sen hypähtäessä aallon harjalta. Se heilahti toiselle puolelle, veneenreuna pyyhkäisi pitkin vedenpintaa, ja vettä tuli veneeseen pienen ämpärillisen verran. Avasin parastaikaa säilykepuurnukkaa, jossa oli kieltä, ja hyökkäsin pystyyn, ehtien parahiksi hellittämään köyttä. Purje paukkui ja lepatti, ja vene painui alemmaksi. Parin minuutin kuluttua se kulki taaskin oikeaan suuntaan, ja minä jatkoin aamiaisvalmistuksiani.

"Kaikkihan näyttää käyvän erinomaisesti — vaikka enhän minä ymmärrä mitään merenkulusta", sanoi Maud nyökäyttäen päätään ja osoittaen siten hyväksyvänsä minun perämiestoimeni.

"Mutta tällä tavalla voi menetellä vain myötätulessa", selitin minä.
"Vasta- tai laitatulessa minun on pakko koko aika pitää perää."

"Minun täytyy tunnustaa, etten ymmärrä kerrassaan mitään asian teknillisestä puolesta", selitti hän, "mutta teidän johtopäätöksenne minä ymmärrän, eikä se ole minulle lainkaan mieleen. Ettehän te voi pitää perää yötä päivää yhteen mittaan. Siksi pyydän, että annatte minulle ensimmäisen opetustunnin jo aamiaisen jälkeen. Ja sitten te panette maata. Me vuorottelemme siinä aivan samoin kuin laivassakin."

"Minä en ymmärrä, miten voin opettaa teitä", vastasin minä, "kun itsekin vasta opettelen koko taitoa. Kun te uskoitte itsenne minun huostaani, niin ette suinkaan ajatellut, ettei minulla ollut vähintäkään kokemusta veneiden hoidossa. Ensimmäistä kertaa vasta olen tällaisessa aluksessa."

"Sitten me opettelemme yhdessä, hyvä herra. Te olette kokonaista yötä minua edellä, ja te saatte opettaa minulle sen, minkä olette sinä aikana oppinut. Nyt me syömme. Oi, kuinka meri-ilmassa tulee hyvä ruokahalu!"

"Kahvia ei ole", sanoin minä alakuloisesti, ojentaessani hänelle laivakorpun, jolla oli voita ja kieltä. "Emmekä me saa teetä, lihalientä, emmekä yleensä mitään lämmintä ruokaa, ennenkuin pääsemme jossakin maihin."

Yksinkertaisen aamiaisen jälkeen, jonka lopuksi me joimme kylmää vettä, Maud sai ensimmäisen tuntinsa peränpidossa. Sillä aikaa kun opetin häntä, opin itsekin koko lailla, vaikka samalla käytinkin hyväkseni niitä tietoja, joita olin hankkinut itselleni ohjatessani *Ghostia* ja katsellessani miten veneenohjaajat hoitivat pikku veneitänsä. Maud oli erinomainen oppilas, hän oppi nopeasti pitämään venettä oikeassa suunnassa, luovaamaan, kun tuulenpuuska yllätti, ja hellittämään köysiä, kun vaara uhkasi.

Kun hän näytti väsyvän, jätti hän melan minulle. Minä olin koonnut vaipat kokoon, mutta nyt hän levitti ne uudestaan veneen pohjalle. Kun kaikki oli hyvässä järjestyksessä, sanoi hän:

"Nyt te, hyvä herra, panette maata. Ja teidän pitää nukkua aamiaiseen — tai päivälliseen asti"; oikaisi hän muistaen ruokajärjestystä laivalla.

Mitä minä saatoin tehdä? Hän oli itsepäinen ja sanoi: "Oi, olkaa niin hyvä — oi, olkaa niin hyvä!" ja silloin minä jätin melan hänelle ja tottelin. Tunsin suloista nautintoa ryömiessäni sille vuoteelle, jonka hän oli omin käsin järjestänyt. Sama levollisuus ja rauha, joka oli niin ominainen hänelle itselleen, näytti tarttuneen vaippoihinkin, joten suloinen väsymys ja tyytyväisyys sai vallan minussakin; minä näin kapeiden kasvojen ja ruskeiden silmien kiikkuvan ylös ja alas edessäni, milloin ne kohosivat vasten harmaita pilviä, milloin ne laskeutuivat alas harmaata vettä vasten — ja sitten minulle äkkiä selvisi, että olin nukkunut.

Katsoin kelloani. Se oli yksi. Olin nukkunut seitsemän tuntia! Ja hän oli seitsemän tuntia pitänyt

perää! Ottaessani melan hänen kädestään täytyi minun ensin taivuttaa hänen yhteenpuristuneet sormensa suoriksi. Hänen voimansa olivat kokonaan lopussa, hän ei voinut edes liikuttaa itseään. Minun täytyi laskea köysi valloilleen siksi aikaa kuin autoin hänet vaippojen alle ja hieroin hänen käsiään ja käsivarsiaan.

"Minä olen niin kovin väsynyt", sanoi hän hengittäen syvään, ja huoaten hän painoi väsyneenä päänsä alas.

Mutta hän nosti sen jälleen pystyyn. "Älkää toruko — älkää koettakokaan", sanoi hän leikillisen uhkaavasti.

"Toivottavasti en näytä suuttuneelta", vastasin vakavasti, "sillä voin vakuuttaa, etten ole lainkaan suuttunut".

"Ei — ei", sanoi hän miettivästi. "Te näytätte vain nuhtelevalta."

"Silloin kasvoni puhuvatkin totta, ne ilmaisevat juuri sitä, mitä minä tunnen. Te ette ole käyttäytynyt oikein minua ettekä itseännekään kohtaan. Kuinka voin enää koskaan luottaa teihin?"

Hän näytti katuvalta. "Kyllä minä olen kiltti", sanoi hän aivan kuin tottelematon lapsi. "Minä lupaan..."

"Totella minua, niinkuin laivamies tottelee kapteeniaan?"

"Kyllä", vastasi hän. "Minä tein tyhmästi, sen tiedän."

"Mutta teidän täytyy luvata minulle myös jotakin muuta", sanoin minä.

"Mielelläni."

"Ettette liian usein sano: 'Oi, olkaa niin hyvä — olkaa niin hyvä!' Sillä kun te sen teette, niin voitte olla varma siitä, että minun valtani on lopussa."

Hän nauroi ja näytti huvitetulta. Hänkin oli huomannut, mikä voima noissa sanoissa piili.

"Ne ovat hyviä sanoja...", sanoin minä.

"Mutta minä en saa liiaksi kuluttaa niitä", lisäsi hän.

Hänen naurunsa oli väsynyttä, ja hänen päänsä painui jälleen alas. Minä heitin melan kädestäni, kunnes sain vaipat kääriytyksi hänen jalkojensa ympärille ja vedetyksi ylimmän hänen kasvojensa suojaksi. Oi — hän ei ollut kovin vahva. Katsoin epätoivoissani lounaiseen ja ajattelin niitä kuuttasataa mailia, jotka meillä oli edessä — niin, jospa sillä matkalla ei olisikaan ollut muuta kuin vaivoja ja ponnistuksia kestettävänä. Mutta myrskyhän saattoi nousta milloin tahansa ja viedä meidät perikatoon. Ja kuitenkin olin aivan peloton. Minulla ei ollut vähintäkään luottamusta tulevaisuutta kohtaan, päinvastoin olin aina täynnä epäilystä, mutta en sittenkään tuntenut pelkoa. "Kaiken täytyy käydä hyvin, sen täytyy käydä hyvin", toistin minä yhä uudestaan itsekseni.

Tuuli yltyi iltapuoleen, meri aaltoili, ja sekä minulla että veneellä oli kova työ edessä. Mutta suuret ruoka- ja vesivarastot pitivät veneen vakavana, jotta se hyvin kesti aaltoja ja tuulta, ja minä pidin puoliani niin kauan kuin uskalsin. Sitten otin alas purjevarvan ja laskin alas purjeen latvan, ja sillä tavoin me ajelehdimme eteenpäin jonkin aikaa.

Myöhään iltapuolella näin laivan savua taivaanrannassa suojapuolella, ja minä tiesin, että se varmaan oli jokin venäläinen risteilijä, tai myöskin — mikä oli vieläkin luultavampaa — *Macedonia*, joka yhä ajoi *Ghostia* takaa. Koko päivänä ei ollut näkynyt aurinkoa, ja ilma oli purevan kylmä. Kun yö lähestyi mustuivat pilvet, ja tuuli yhä yltyi, niin että Maud ja minä söimme illallisemme käsineet kädessä, ja minä koko ajan istuin peräsिमessä ja silloin tällöin vain haukkasin palan tuulenpuuskien lomassa.

Pimeän tultua ei vene voinut enää kestää kovaa tuulta ja aallokkoa, ja minä laskin epäröiden purjeen alas ja aloin panna kuntoon ajoankkuria. Pyyntimiesten puheista olin oppinut, miten sellainen oli tehtävä, ja koko juttu oli varsin yksinkertainen. Korjattuani purjeen ja sidottuani sen lujasti maston puomin, purjevarvan ja kahden lisäairon kanssa yhteen, viskasin koko kojeen mereen ja kiinnitin sen nuoralla veneen keulaan. Koska "ankkuri" vaipui syvälle veteen ja oli kokonaan tuulen suojassa, se kulki hitaammin kuin vene. Siitä oli seurauksena, että vene paremmin kesti tuulta ja aallokkoa — se on varmin keino välttää kumoon kaatumista, kun meri vyöryy valkovahtoisiin lainein.

"Entäs nyt?" kysyi Maud, kun kaikki oli järjestyksessä ja minä vedin käsineet jälleen käteen.

"Nyt me emme kulje enää Japania kohti", vastasin minä. "Me ajelehdimme luoteiseen vähintään kahden mailin vauhdilla tunnissa."

"Mutta se tekee vain neljäkolmatta mailia", sanoi Maud, "vaikka tuuli pysyisikin koko yön yhtä vahvana."

"Niin — ja ainoastaan sataneljäkymmentä mailia, jos tuuli kestää kolme päivää ja yötä."

"Mutta sitä se ei tee", sanoi Maud levollisesti ja rauhoittavasti.
"Kyllä se kääntyy ja helpottaa."

"Meri on uskoton."

"Mutta tuuli!" väitti hän vastaan. "Olen kuullut teidän tulevan suorastaan kaunopuheiseksi ylistäessänne pasaatituulta."

"Paha etten ottanut Susi-Larsenin kronometriä ja sekstanttia mukaan", sanoin minä alakuloisesti. "Kun purjehtii toiseen suuntaan ja ajautuu toiseen — puhumattakaan virrasta, joka voi viedä vielä kolmanteen suuntaan — niin ei voi laskea, minne oikeastaan joutuu. Hetken kuluttua emme voi lainkaan tietää, millä kohtaa valtamerta me oikeastaan olemme."

Sitten minä pyysin häneltä anteeksi ja lupasin, etten koskaan enää lannistaisi hänen mieltään. Hänen kiihkeästä pyynnöstään sallin hänen jäädä vahtiin keskiyöhön saakka. Kello oli silloin yhdeksän, ja minä käärin hänet vaippoihin ja öljytakkiin, ennenkuin panin maata. Nukuin vain vähissä erin. Vene hyppi laineelta toiselle, kuulin hyökyaaltojen hyrskyvän ohitsemme ja näin vaahdon pirskahtavan alituisesti veneeseen. Mutta se ei ollut kuitenkaan mikään vaikea yö, ei kerrassaan mitään verrattuna niihin öihin, joita *Ghost*-laivassa olin saanut kokea, ehkäpä ei myöskään mitään verraten niihin, jotka meillä vielä oli edessämme ja joita meidän täytyi kestää pienessä pähkinänkuoressamme. Veneen laudat olivat kolmenneljänneksen tuuman paksuiset. Ei siis täyden tuumankaan paksuinen puu erottanut meitä meren pohjasta.

Ja kuitenkin — minä vakuutan sen yhä uudestaan — en pelännyt vähintäkään. Susi-Larsen ja vieläpä Mugridgekin olivat peloittaneet minua aivan kuolemaan saakka, nyt en pelännyt enää kuolemaa. Sen jälkeen kun Maud Brewster oli ilmestynyt tielleni, olin tullut kuin uudeksi ihmiseksi. Kun kaikki käy ympäri, ajattelin minä, niin on parempi ja kauniimpi rakastaa kuin vastaanottaa rakkautta, koska tuo tunne voi tehdä toisen niin kalliiksi ihmiselle, että voi vaikka kuolla hänen tähtensä. Minä unohdin oman henkeni rakkauden vuoksi, ja kuitenkin — mikä mahdoton väite! — en koskaan niin mielelläni olisi tahtonut elää kuin juuri nyt, kun elämälläni mielestäni oli kaikkein vähimmin arvoa. Ei koskaan ennen minulla ole ollut niin paljon syytä elää kuin nyt, se oli viimeinen elävä ajatukseni. Sitten, kunnes vaivuin uneen, koetin vain pimeään läpi nähdä sitä kohtaa, missä tiesin Maudin istuvan kyyristyneenä veneen perässä, katsellen vaahtopäisiä aaltoja, valmiina herättämään minut, jos vähinkin vaara uhkaisi.

Kahdeksaskolmatta luku

Ei ole tarpeen yksityiskohtaisesti kuvata kärsimyksiämme pienessä veneessä niinä monina päivinä, jolloin ajelehdimme edestakaisin valtamerellä. Tuuli puhalsi tuimasti luoteisesta neljäkolmatta tuntia yhtä mittaa, sitten se lauhtui, mutta yöllä se alkoi taas puhaltaa lounaisesta Meillä oli nyt täysi vastatuuli, mutta sittenkin minä nostin ankkurin ja kohotin purjeen ja ohjasin kaakkoa kohti. Me olisimme voineet myös kulkea luoteiseen, mutta etelän lauhkeammat tuulet herättivät minussa halun päästä lämpimämmille seuduille ja se sai minut tekemään päätöksen.

Kolmen tunnin aikana — muistan varsin hyvin, että oli sydänyö ja pimeämpi kuin mitä koskaan olen vesillä nähnyt — yltyi luoteistuuli kovaksi myrskyksi, ja minun oli jälleen pakko heittää ankkuri mereen.

Aamu alkoi sarastaa. Minä istuin paikallani kuoppasilmäisenä, valtameri vaahtosi valkeana, ja vene hyppi ylös ja alas ankkurin varassa. Joka hetki uhkasivat valkopäiset laineet täyttää veneemme vedellä. Vaahtoa ja hyrskettä pirskuu niin paljon sisään, että minun täytyi alituisesti viskata vettä veneestä. Vaipat kastuivat lävitsensä. Kaikki muu oli läpimärkää, paitsi Maud, joka öljytakissaan, kumisaappaissaan ja merimieslakissaan oli aivan kuiva, vain kasvot ja kädet olivat hänellä kosteina. Pieni kihara pisti esiin lakin alta, ja sekin tietysti oli märkä. Hän auttoi minua väliin veneen tyhjentämisessä, hän viskasi rohkeasti vettä eikä välittänyt myrskystä. Kaikki on suhteellista, tuuli oli oikeastaan vain kovanpuoleinen, mutta meistä, jotka taistelimme henkemme edestä, se tuntui tosiaankin myrskyltä.

Me taistelimme tuon kylmän ja kolean päivän läpi, tuulen piestessä kasvojamme ja aaltojen hyrskyessä ympärillämme. Sitten tuli yö, mutta ei kumpikaan meistä nukkunut. Päivä valkeni, tuuli pieksi meitä yhä edelleen kasvoihin, aallot hyrskyivät samalla voimalla kuin ennenkin. Seuraavana yönä Maud väsymyksestä vaipui uneen. Minä levitin hänen ylitsensä öljytyn vaatteen. Hän oli verraten kuiva,

mutta aivan kankea kylmästä. Minä pelkäsin hänen kuolevan yön aikana, mutta uusi päivä koitti jälleen, yhtä kylmänä ja kolkkona, taivas oli pilvessä niinkuin ennenkin, tuuli puhalsi kylmästi, ja aallot vyöryivät yhä yhtä korkealla.

En ollut nukkunut kahteen vuorokauteen. Olin läpimärkä, ja minua paleli ytimiäni myöten, pikemmin olin kuollut kuin elävä. Ruumiini oli aivan jäykistynyt sekä rasituksesta että kylmyydestä, ja liikutellessani lihaksiani ne tuottivat minulle mitä hirveintä tuskaa, ja minun täytyi alituisesti niitä liikutella. Koko ajan me ajelehdimme koilliseen päin, suoraan pois Japanista, autiota Beringin merta kohti.

Ja kuitenkin me elimme, ja vene pysyi pystyssä ja tuuli entisessä voimassaan. Kolmannen päivän iltana se vielä enemmän yltyi. Aallon harja huuhtoi äkkiä veneen keulan yli, ja vene täyttyi neljännekselleen vedellä. Minä viskasin vettä kuin hullu. Nyt kun vesi painoi veneen syvemmälle veteen ja riisti siltä sen joustavuuden, oli vaara entistään suurempi, että uusi aalto voisi jälleen tunkeutua veneeseen. Ja tuollainen uusi huuhtelu tekisi meistä kerrassaan lopun. Saatuani veneen tyhjäksi vedestä oli minun pakko ottaa öljykangas Maudilta ja levittää se kokan yli. Ja hyvä se olikin, sillä se peitti kolmanneksen koko veneestä, ja kolmasti näinä lähimpinä tunteina se esti veden virtaamasta veneeseen, kun keula sukelsi aaltoihin.

Maud oli surkuteltavassa tilassa. Hän istui kyyryssä veneen pohjalla sinertävin huulin, ja hänen värittömistä kasvoistaan kävi ilmi, kuinka kovasti hän kärsi. Mutta hän katsoi sittenkin pelottomasti minuun, ja hänen huuliltaan kuului alati rohkaisevia sanoja.

Pahimmin tuuli varmaan raivosi sinä yönä, vaikka minulla ei ollut täyttä käsitystä siitä. Olin niin väsynyt, että torkuin istuallani perässä. Neljännen päivän aamuna oli tuuli hiljentynyt hiljaiseksi huminaksi, aallot asettuivat ja aurinko alkoi paistaa. Oi, tuo suloinen aurinko! Miten me lämmittelisimme jäykistyneitä jäseniämme sen lämmössä, kuinka me heräisimme uudestaan eloon aivan kuin pikku elukat tai madot rajuilman jälkeen! Me saatoimme jälleen hymyillä toisillemme, laskea leikkiä ja arvostella tilaamme valoisammalta kannalta. Ja kuitenkin oli tilamme jos mahdollista vielä entistä tukalampi. Me olimme nyt kauempana Japanista kuin lähtiessämme matkaan *Ghost*-laivalta. Ja vain umpimähkään saatoin arvata, millä leveys- ja pituusasteella olimme. Olettaen että olimme kulkeneet noin kaksi mailia tunnissa seitsemänkymmentä tuntia kestäneessä myrskyssä, olimme joutuneet ainakin sataviisikymmentä mailia koilliseen. Mutta oliko tämä lasku oikea? Käsitykseni mukaan olisimme voineet kulkea neljäkin mailia tunnissa kahden asemesta. Ja siinä tapauksessa olimme vielä toiset sataviisikymmentä mailia kauempana.

Missä me olimme, siitä minulla ei ollut aavistustakaan, mutta luultavaa oli, että olimme *Ghostin* läheisyydessä. Minä näin hylkeitä siellä täällä, ja milloin tahansa odotin, että joku hylkeenpyytäjälaiiva tulisi näkyviin. Iltapuolella sellainen alus ilmestyikin taivaanrantaan, kun luoteistuuli taaskin oli alkanut puhaltaa. Mutta kuunari katosi varsin pian näkyvistä, ja me olimme taaskin yksin meren ympyränmuotoisella pinnalla.

Seurasi sitten sumuisia päiviä, jolloin Maudkin kävi alakuloiseksi eikä ainoatakaan rohkaisevaa sanaa kuulunut hänen huuliltaan; seurasi tyyniä päiviä, jolloin me ajelehdimme eteenpäin tuolla loppumattomalla lakeudella, jossa meren valtava suuruus painosti mieltämme ja me kummaksuen ajattelimme sitä ihmettä, joka piilee elämänkipinässä — sillä mehän elimme yhä ja taistelimme henkemme puolesta; seurasi lumiräntäisiä päiviä, tuulta ja lumituiskua, jolloin emme millään voimalla voineet pysyä lämpiminä; seurasi sateisia päiviä, jolloin täytimme vesisäiliömme märistä purjeista tippuvilla vesipisaroilla.

Ja alati minun rakkauteni Maudia kohtaan vain lisääntyi. Hän oli niin monipuolinen, hänen luonteessaan oli niin paljon eri vivahteita — hän oli oikea proteus-luonne, niinkuin minä häntä nimitin. Mutta tuon nimen, samoin kuin monet muutkin, minä annoin hänelle ajatuksissani. Rakkautentunnustukseni pyöri tosin tuhansia kertoja huulillani, mutta minä tiesin, ettei aika ollut sopiva sellaisiin tunnustuksiin. Jollei muunkaan vuoksi, niin olisihan ollut kovin sopimatonta pyytää naiselta hänen rakkauttaan silloin, kun hän oli kokonaan riippuvainen toisen turvasta, kun toinen juuri koettaa kaikin tavoin pelastaa hänen henkeään. Kuinka arkaluontoinen meidän asemamme olikin, sekä tässä että muissakin suhteissa, niin voin kiitoksekseni mainita, että olin hienotunteinen, etten ainoallakaan katseella enkä ilmeellä ilmaissut rakkauttani hänelle. Me kohtelimme toisiamme kuin hyvät ystävät, ja päivä päivältä meistä tuli yhä paremmat toverit.

Minä ihmettelin suuresti sitä seikkaa, ettei hän osoittanut vähintäkään pelkoa eikä arkuutta. Mylvivä meri, heikko vene, myrskyt, kärsimyksen, yksinäisyys — kaikki tuo, mikä olisi herättänyt pelkoa voimakkaimmankin naisen mielessä — näytti tuskin tekevän minkäänlaista vaikutusta häneen, joka kuitenkin oli oppinut tuntemaan elämää ainoastaan sen suojatimmalta ja keinotekoisimmalta puolelta, ja joka itse oli kuin tulta, kastetta ja sumua, lahjakas henki, jossa oli kaikkea sitä, mikä naisessa oli suloisinta, hellintä ja miellyttävintä. Hän oli sekä arka että ujo, mutta hänellä oli sielun voimaa.

Perintönä oli hänellä heikko ruumis, mutta tämä heikkous painosti vain itse ruumista. Henki oli hänessä kokonaan hallitsevana, hän oli eteerinen olento — yhtä levollinen kuin hänen levolliset silmänsä — ja varma vaihtelevan maailmanjärjestyksen ikuisesta olemassaolosta.

Seurasi myrskypäiviä, myrskyisiä päiviä ja öitä, jolloin meri uhkasi meitä mylvivällä valkeudellaan ja tuuli lakkaamatta heitteli jättiläisvoimilla alustamme. Ja alituisesti me ajauduimme yhä kauemmaksi koilliseen. Kaikkein pahimman myrskyn pauhatessa, mitä olimme saaneet kestää, loin sattumalta katseeni suojapuolelle; aikomukseni ei ollut tähystellä mitään, olin vain väsynyt taistelemaan luonnonvoimia vastaan ja tahdoin vain ikäänkuin sanattomasti rukoilla ärtyneitä voimia, että ne lakkaisivat kiusaamasta meitä ja päästäisivät meidät rauhaan. Ja se mitä ensin näin, tuntui minusta suorastaan mahdottomuudelta. Valvottuani päiviä ja öitä yhtä mittaa olivat aivoni varmaan vain tuskasta ja kärsimyksestä sekaantuneet. Minä katsoin Maudiin, ikäänkuin päästäkseni selville ajasta ja paikasta. Nähdessäni hänen rakkaat, märät poskensa, hänen liehuvat suortuvansa ja rohkeat ruskeat silmänsä, vakuuttauduin, että en nähnyt harhanäkyjä. Sitten katsoin jälleen suojapuolelle ja näin taaskin kallioisen niemen kohoavan mustana ja korkeana ja paljaana, näin kallion juurella ärjyviä tyrskyjä, joista vesi suihkuna pärskyi kallion kuvetta vasten, näin mustan ja luoksepääsemättömän rannan, joka ulottui kauas luoteeseen, valkoisen vaahdon reunustaessa sitä leveäänä vyönä.

"Maud", sanoin minä. "Maud."

Hän käänsi päätään ja näki saman kuin minäkin.

"Se ei voi olla Alaska?" huudahti hän.

"Ei, pahaksi onneksi", vastasin minä. "Osaatteko te uida?"

Hän pudisti päätään.

"En minäkään", sanoin. "Meidän täytyy siis päästä maihin muulla tavalla kuin uimalla — laskea vene johonkin kallionkoloon ja sitten nousta maihin. Mutta meidän täytyy toimia reippaasti, niin reippaasti kuin suinkin — ja varmasti."

Minä puhuin suurella luottamuksella; mutta hän tiesi, ettei minulla sitä sittenkään ollut, sillä hän katsoi levollisesti minuun ja sanoi:

"En ole vielä kiittänyt teitä kaikesta siitä, mitä olette tehnyt minun puolestani..."

Hän epäröi, ikäänkuin olisi etsinyt sanoja, joilla parhaiten olisi voinut ilmaista kiitollisuuttaan.

"No, entäs sitten?" sanoin minä kiivaasti, sillä en ollut oikein tyytyväinen siihen, että hän kiitti minua.

"Teidän pitää auttaa minua", sanoi hän hymyillen.

"Tunnustaa oikeaksi teidän kiitollisuudenvelkanne, ennenkuin te kuolette? En ensinkään. Emme me kuole. Me nousemme maihin tuon saaren rannassa ja elämme siellä aivan rauhallisesti ja hyvin, ennenkuin tämä päivä on lopussa."

Minä puhuin rohkeasti ja varmasti, mutta en itse uskonut sanaakaan siitä, mitä sanoin. En valehdellut pelosta. En pelännyt vähintäkään, vaikka olinkin aivan varma siitä, että kuolema kohtaisi minut noiden kuohuvien hyrskyjen ja kallioiden keskellä, joita kohti me nyt kuljimme suurella vauhdilla. Aivan mahdotonta oli nostaa purjeita ja päästä tuon rannan ohi. Tuuli kaataisi heti veneen, ja laineet huuhtoisivat sen yli samassa hetkessä, kun se laskeutuisi aallonpohjaan, ja sitäpaitsi laahautui purje vara-airoihin kiinnitettyinä meidän edellämme meressä.

Niinkuin jo äsken sanoin — en pelännyt lainkaan kuolemaa omasta puolestani, mutta se ajatuskin, että Maudin täytyisi kuolla, teki minut aivan hervottomaksi. Mielikuvituksessani näin hänet murskautuneena kallioita vasten, ja se oli liian hirveää. Koetin pakottaa itseäni ajattelemaan, että pääsisimme onnellisesti maihin, ja siksi en sanonut mitä uskoin, vaan mitä minä hartaimmin toivoin.

Minua kauhistuttikin ajatella tätä hirveää kuolemaa, ja hetkeksi iski päähäni se hurja ajatus, että riistäisin Maudin syliini ja heittäytyisin veneestä mereen. Mutta sitten päätin odottaa ja vasta viime hetkessä, kun meillä ei enää olisi mitään pelastuksen mahdollisuutta, tahtoisin painaa hänet syliini, tunnustaa hänelle rakkauteni, hypätä epätoivoissani mereen ja kuolla yhdessä hänen kanssaan.

Vaistomaisesti me siirryimme lähemmäksi toisiamme veneen pohjalla. Minä tunsin Maudin käden omassani. Ja sitten me odotimme loppua sanomatta sanaakaan toisillemme. Aivan ohitsemme kulki tuulenpuuska pitkin kallioisen niemen vasenta reunaa, ja minä tähystelin sinne toivoen, että virta tai rannasta kuohahtava laine ajaisi meidät ohi, ennenkuin joutuisimme keskelle hyrskyjä.

"Kyllä me tästä suoriudumme", sanoin minä luottavasti, vaikka tiesinkin, etteivät nuo sanat voineet pettää meitä kumpaistakaan.

"Tuhat tulimmaista — me selviydymme tästä sittenkin!" huudahdin viisi minuuttia myöhemmin.

Mieleni oli niin kiihottunut, että kirous pääsi huuliltani — luullakseni ensimmäinen kirous eläissäni, jollei kiroukseksi ole luettava niin viatonta sanaa kuin "pahus", jota joskus nuoruudessaani käytin.

"Antakaa anteeksi", sanoin minä.

"Teidän sananne saivat minut uskomaan, että tarkoittitte täyttä totta", sanoi hän heikosti hymyillen. "Minä tiedän nyt, että me todellakin selviydymme tästä."

Olin huomannut kaukaisen niemen kallion uloimman huipun toisella puolella, ja kun me nyt tähystelimme sitä kohti, niin näimme siellä syvän lahdelman, jonka ranta yhä laajeni ja kasvoi silmiemme edessä. Samassa kajahti korviimme voimakas, yhtämittäinen haukunta. Se kuulosti melkein yhtä voimakkaalta kuin kaukainen ukkonen, ja ääni tuli suoraan tuulen alta, voittaen hyrskyjen pauhinan ja kulkien myrskyä vastaan. Kuljettuamme niemen ohi näimme koko lahdelman edessämme, puolikuunmuotoisen kaaren, jonka valkoista hiekkarantaa vasten aallot hyrskyivät. Rannassa oli kymmentuhansittain hylkeitä, ja niiden ukkosvoimainen haukunta oli meidän korviimme kajahtanut.

"Hylkeitten pesä!" huudahdin minä. "Nyt me luottavasti olemme pelastuneet. Täällä on varmaan lähiseutuvilla risteilijöitä ja vartiomiehistöjä, jotka pitävät hylkeitä silmällä, jotta ei pyydystettäisi luvottomilla ajoilla. Mahdollisesti on joku hylkeenpyyntiasemakin lähellä." Mutta tarkasteltuani hyrskyä, joka vyöryi vasten rantaa, sanoin minä: "Kova paikka tässäkin on edessä, vaikkei yhtä paha kuin äskeinen. Mutta jos kohtalo on meille suopea, niin kuljemme vielä seuraavankin niemen ohi ja pääsemme johonkin aivan suojattuun rantaan, jossa voimme nousta maihin kastamatta edes jalkojamme."

Ja kohtalo oli meille suopea. Molemmat niemet olivat aivan samassa linjassa kuin lounaistuulikin, mutta kun onnellisesti olimme päässeet toisenkin ohi — sivuutimme sen aivan peloittavan läheltä — niin näimme vielä kolmannenkin niemen, sekin oli samassa linjassa kuin tuuli ja molemmat edelliset. Mutta välillä oli lahdelma! Se tunkeutui syvälle maahan, ja virta kuljetti meitä nopeasti niemen suojaan. Täällä vesi oli tyyntä, vain hiljaiset, raskaat mainingit vierivät, ja minä nostin ankkurin ylös ja aloin soutaa. Niemestä ranta teki polvekkeen, joka kulki yhä enemmän etelää ja länttä kohden, ja lopulta löysimme lahdenpohjukan, pienen suojatun valkaman, jossa vesi oli tyyntä kuin lammessa, silloin tällöin vain hienot tuulen väreet karahtelivat sen pinnalla, kun myrsky kohisten syöksähti alas kalliojyrkänteitä, jotka kohosivat noin sadan jalan päässä maan puolella.

Täällä ei ollut hylkeitä. Veneen pohja törmäsi kovaa rantahiekkaa vasten. Minä hyppäsin veneestä ja ojensin käteni Maudille. Seuraavassa silmänräpäyksessä hän seiso i minun rinnallani. Kun päästin irti hänen kätensä, tarttui hän nopeasti käsivarteeni kiinni. Samassa minä horjahdin ja olin vähällä kaatua kumoon. Se johtui ihmeeksemme siitä, ettemme enää olleet liikkeessä. Me olimme olleet liian kauan kiikkuvalla merellä, että liikkumattomalla ja vakavalla maalla kadotimme tasapainomme. Me oletimme kai, että ranta kohoaisi ja laskeutuisi, että kallioseinät keinuivat edestakaisin samoin kuin veneen reunat, ja kun me vaistomaisesti pingoittaen hermojamme odotimme näitä liikkeitä, niin emme voineetkaan pysyä pystyssä, kun niitä ei ollut olemassa.

"Minun täytyy käydä istumaan", sanoi Maud naurahtaen hermostuneesti ja tehden kädellään liikkeen joka ilmaisi, että häntä pyörrytti, ja hän kävi heti maahan istumaan.

Minä kiinnitin veneen ja istahdin sitten hänen viereensä. Sillä tavalla me jouduimme Kokeilusaarelle, joksi me tätä saarta sittemmin nimitimme, maakipeinä pitkällisen merimatkamme jälkeen.

Yhdeksäskolmatta luku

"Mieletöntä!" huudahdin minä harmistuneena.

Olin purkanut tavarat veneestä ja kantanut ne rantaan, jonne olin alkanut laittaa leiripaikkaa. Rannalla oli hiukan ajopuita, ja kun silmäni osuivat kahvipurnukkaan, jonka olin ottanut mukaan *Ghost*-laivasta, tulin ajatelleeksi tulta.

"Kurja hullu!" jatkoin minä.

Mutta Maud sanoi: "Hiljaa, hiljaa!" lempeän moittivalla äänellä ja kysyi sitten, miksi minä haukuin itseäni hulluksi ja mielettömäksi.

"Ei ainoatakaan tulitikkua!" valitin minä. "En ainoatakaan ole ottanut mukaan, ja nyt saamme olla ilman kahvia, keittoa, teetä ja ihan kaikkea!"

"Eikö Robinson Crusoe hieronut kahta puupalasta vastatusten saadakseen tulta?" sanoi hän hitaasti.

"Mutta minä olen lukenut lukemattomista haaksirikkoutuneista, jotka turhaan ovat sitä yrittäneet", vastasin minä. "Mieleeni muistuu Winters, eräs sanomalehtimies, joka oli käynyt Alaskassa ja Siperiassa. Tapasin hänet kerran Bibelot-klubissa, ja hän kertoi meille, miten hän oli koettanut saada tulta hieromalla kahta puuta vastatusten. Se oli hyvin huvittavaa. Hän kertoi erinomaisen hyvin, mutta koe ei onnistunut. Muistan aivan selvästi hänen loppusanansa. Hänen mustat silmänsä säkenöivät, kun hän sanoi: 'Hyvät herrat — Tyynen meren asukkaille se ehkä onnistuu, malaijilaiset voivat sen tehdä, mutta uskokaa minua; valkoinen mies ei siihen kykene.'"

"No niin, olemmehan me niin kauan tulleet toimeen ilman tulta", sanoi Maud reippaasti. "Enkä minä ymmärrä, miksikä me emme edelleenkään tulisi toimeen ilman sitä."

"Mutta ajatelkaahan kahvia!" huudahdin minä. "Ja se on hyvää kahvia, sen minä tiedän. Otin sen Susi-Larsenin omasta varastosta. Katsokaahan noita mainioita puita!"

Minun täytyy myöntää, että kaipasin äärettömästi kahvia. Eikä kestänyt niinkään kauan, ennenkuin pääsin selville siitä, että kahvi kuului Maudinkin heikkouksiin. Sitä paitsi olimme niin kauan eläneet vain kylmällä ruoalla, että olimme aivan jäykistyneet sekä sisällisesti että ulkonaisesti. Lämmin juoma olisi vaikuttanut ihmeen hyvää. Mutta minä lakkasin valittamasta ja aloin valmistaa Maudille teltaa purjeesta.

Luulin, että se kävisi hyvin helposti, kun minulla oli airot, masto, puomi ja purjearpa, puhumattakaan kaikista nuorista ja köysistä. Mutta kun minulta puuttui kokonaan kokemusta, enkä voinut tehdä kerrassaan mitään kokeilematta, joten jokainen onnistunut yritys oli suorastaan kuin jokin keksintö, niin oli päivä kulunut loppuun, ennenkuin sain suojuksen valmiiksi. Sitten alkoi yöllä sataa, vesi virtasi teltaan, ja Maudin oli pakko etsiä suojaa veneestä.

Seuraavana aamuna kaivoin syvän ojan teltan ympärille, ja tuntia myöhemmin puhalsi äkkiä kova tuulispää kalliolta, raastoi teltan rikki ja viskasi sen hiekkaan noin kolmenkymmenen yardin päähän.

Maud nauroi alakuloiselle ilmeelleni, ja minä sanoin:

"Heti kun tuuli asettuu, lähden tutkimaan saarta. Täällä on varmaan jossakin hylkeenpyyntiasema ja ihmisiä. Ja laivoja käy tietysti siellä. Jokin hallitus suojelee aivan varmaan kaikkia näitä hylkeitä. Mutta minä tahdon järjestää teidän olonne jotakuinkin mukavaksi, ennenkuin lähden matkaan."

"Minä tahtoisin mieluummin seurata teidän mukana", vastasi Maud.

"Parempi, jos te jäisitte tänne. Teillä on ollut jo kylliksi kärsimyksiä. Ihme ja kumma, että olette vielä hengissä. Eikä ole lainkaan hupaista soutaa ja purjehtia sateessa. Te tarvitsette lepoa, ja siksi minä toivoisin, että jäisitte tänne."

Hänen kauniit silmänsä himmenivät. Ikäänkuin jotakin kosteaa olisi noussut niihin, ja hän painoi ne samassa maahan ja käänsi päänsä pois päin.

"Minä tahtoisin mieluummin seurata mukana", sanoi hän hiljaisella äänellä, melkein rukoilevasti. "Minä voisin ehkä hiukan auttaa teitä —", hänen äänensä värähti heikosti. "Ja jos teille tapahtuisi jotakin, — ajatelkaahan, miten minun sitten kävisi täällä yksin."

"Oi, minä aion olla hyvin varovainen", vastasin minä. "En kulje kauemmaksi, kuin että voin palata ennen pimeän tuloa. Niin, tarkoin punniten arvelen todellakin, että teidän on paljon parempi jäädä tänne nukkumaan, lepäämään ja laiskottelemaan."

Hän kääntyi minun puoleeni ja katsoi minua silmiin. Hänen katseensa oli luja ja lempeä.

"Oi, olkaa niin hyvä, olkaa niin hyvä!" sanoi hän ihmeen vienosti.

Olin päättänyt kieltää ja pudistin päätäni. Mutta hän odotti sittenkin ja katseli minua. Minä yritin sanoa ilmausua kieltoni, mutta epäröin vielä. Samassa näin ilonsäteen säihkyvän hänen silmissään ja tiesin olevani voitettu. Aivan mahdotonta oli kieltää enää tämän jälkeen.

Tuuli asettui iltapuolella, ja me valmistuimme lähtemään matkaan seuraavana aamuna. Oli aivan mahdoton lähteä löytöretkelle sisemmälle saareen suojapaikastamme, sillä kallionkyljet kohosivat pystysuorina rannasta, ja lahden molemmissa päissä ne nousivat yhtä pystysuorina merestä.

Aamu sarasti. Se oli pimeä ja pilvinen, mutta tyyni. Heräsin jo varhain ja laitoin veneen kuntoon.

"Tyhmeliini! Hupsu... Halloo!" huusin minä, kun luulin voivani herättää Maudin. Mutta tällä kertaa minä huusin ilosta ja pyörin avopäisenä rannalla teeskennellen epätoivoa.

Hän pisti päänsä esiin purjeen kulman alta.

"Mikäs nyt?" kysyi hän unisesti, mutta etupäässä uteliaasti.

"Kahvia!" huusin minä. "Mitäpä sanoisitte kahvikupista? Lämpimästä kahvista? Oikein kiehuvan kuumasta?"

"Hyvä ihme, kuinka te peloititte minua!" sanoi hän. "Ja kuinka julma te olette! Olen juuri koettanut hillitä mieltäni voidakseni olla iloinen ilman kahviakin, ja sitten te turhilla toiveilla hävitätte kaikki."

"Katsokaahan tänne!" sanoin minä.

Kallion kolosta minä keräsin hiukan kuivia oksia ja risuja ja taitoin ne pieniksi paloiksi. Sitten repäisin lehden muistikirjastani ja otin patruunan esille ampumavaralaahtikosta. Poistettuani tulpan veitsellä kaadoin ruudin litteälle kivelle. Irrotin sitten nallin patruunasta ja asetin ruudin päälle. Nyt oli kaikki valmista. Maud katseli toimiani teltasta. Pitäen vasemmalla kädelläni kiinni paperista iskin nallia isolla kivellä, joka minulla oli oikeassa kädessä. Paksu savu alkoi tupruta, sitten syttyi liekki, paperin epätasainen sivu oli syttynyt tuleen.

Maud taputti käsiään ilosta huudahtaen: "Prometeus!"

Mutta minä olin liian kiintynyt toimeeni voidakseni yhtyä hänen iloonsa. Heikkoa liekkiä tuli huolellisesti hoitaa, jotta se pysyisi elossa. Minä ylläpidin sitä lastuilla ja tikuilla, kunnes se vihdoinkin alkoi paukkua tarttuen pienempiin lastuihin ja tikkuihin. En ollut ottanut edeltäpäin lukuun sitä mahdollisuutta, että joutuisimme asumattomalle saarelle, eikä meillä ollut minkäänlaisia keittoastioita, mutta aluksi käytin rautakauhaa, jolla me viskasimme vettä veneestä, ja myöhemmin kun toinen säilykepurkki toisensa jälkeen tyhjjeni, saimme koko runsaan kokoelman keittoastioita.

Minä keitin vettä, mutta Maud valmisti itse kahvin. Oi, millaista kahvia! Minä puolestani avustin aamiaista säilytetyllä lihalla, joka oli muhennettu yhdessä laivakorppujen ja veden kanssa. Aamiainen onnistui aivan erinomaisesti, ja me istuimme tulen ääressä paljon kauemmin kuin innokkaat tutkimusmatkailijat tavallisesti tekevät, maistelimme kuumaa, mustaa kahviamme ja puhelimme olostamme.

Minä vakuutin, että löytäisimme hylkeenpyyntiaseman jossakin lahdelmassa, sillä minä tiesin, että hylkeitten pesäpaikkoja vartioitiin siten Beringin meren varrella. Mutta Maud väitti — luullakseni valmistaaksensa minua pettymykseen, jos se nyt siksi todellakin kääntyisi — että me olimme joutuneet tuntemattomalle hyljepaikalle. Hän oli kuitenkin hyvällä tuulella ja tuli oikein iloiseksi koettaessaan väitellä vakavasti.

"Jos te olette oikeassa", sanoin minä, "niin täytyy meidän luultavasti jäädä tänne koko talveksi. Meidän ruokavaramme eivät voi riittää niin pitkälle, mutta onhan täällä hylkeitä. Syksyllä ne lähtevät matkoihinsa, joten minun täytyy ruveta keräämään meille lihavaroja. Ja sitten on rakennettava majoja ja koottava puita. Meidän täytyy myös sulattaa hylkeenrasvaa, saadaksemme valoa, kun tulee pimeä. Niin, me saamme työtä yllin kyllin, jos saari todellakin on asumaton. Mutta minä tiedän, ettei se ole."

Maud oli kuitenkin oikeassa. Me purjehdimme hyvässä tuulella pitkin rantoja, tutkimme kiikarilla lahden pohjukoita ja nousimme silloin tällöin maihin, mutta emme löytäneet vähintäkään jälkeä ihmisistä. Huomasimme kuitenkin, että me emme olleet ensimmäisinä tulleet Kokeilusaarelle. Korkealta rannalta, läheisimmän lahden pohjukasta, löysimme murskaantuneen veneen jäännöksiä. Se oli hylkeenpyytjävene, sen saattoi selvästi nähdä, sillä hankojen ympärille oli kierretty köysipalmikko, keulassa oli pyssyteline ja veneen laidassa näkyi vielä epäselvästi valkoisella värillä maalattu nimi *Gazelle N:o 2*. Vene oli varmaan maannut siellä kauan, sillä se oli puolillaan hiekkaa, ja pirstaantuneet lankut olivat mustuneet, jommoiseksi puu muuttuu kauan maattuaan ulkoilmassa. Perässä oli pyssy ja merimiespuukko, jonka terä oli taittunut ja niin ruostunut, että tuskin saattoi nähdä mikä se oli.

"He ovat lähteneet täältä", sanoin minä iloisesti. Mutta sydäntäni ahdisti ja mieleeni nousi aavistus, että varmaan jossakin rannalla oli valjenneita ihmisluitakin.

En tahtonut masentaa Maudin mieltä sellaisella löydöllä, ja siksi me jälleen palasimme veneeseemme ja kiersimme saaren koillispään ympäri. Eteläisellä puolella ei ollut rantaäyräitä, ja varhain iltapuolella olimme kulkeneet tuon mustan niemen ohi ja purjehtineet aivan ympäri koko saaren. Minä arvioin sen olevan viisikolmatta mailia ympärimitaten ja sen leveyden vaihtelevan kahden ja viiden mailin välillä.

Täsmällisemmin saaton laskea, paljonko hylkeitä siellä oli — niitä oli varmaan parisataa tuhatta. Saaren lounaiskärki oli korkein, ja siitä se vähitellen laskeutui alemmaksi, niin että koillinen ranta kohosi vain pari jalkaa meren yläpuolelle. Lukuunottamatta meidän pientä lahdelmaamme viettivät muut rannat noin puolen mailin alalla loivasti taaksepäin muodostaen niin sanoakseni kivisiä niittyjä, joissa siellä täällä kasvoi sammalta ja tundraruohoa. Tänne hylkeet vetäytyivät, ja vanhat koirashylkeet vartioivat haaremejaan, nuorten pysytellessä erillensä.

Sen tarkempaa kuvausta ei maksa vaivaa antaa Kokeilusaaresta. Paikoin kostea ja soinen, paikoin louhikkoinen ja kivikkoinen; myrskytuulet raivosivat siellä alituisesti, laineet hyrskyivät sen rantoja vasten, ja kahdensadan tuhannen hylkeen haukunta kajahti vähänväliä korvissamme; se oli tosiaankin surkea olinpaikka. Maud, joka oli valmistanut minua tähän pettymykseen ja kaiken päivää oli ollut iloisella ja hyvällä mielellä, kadotti rohkeutensa saavuttuamme omaan rantaamme. Hän koetti uljaasti sitä salata, mutta syyttäessäni tulen uudestaan palamaan tiesin hyvinkin, että hän teltassa painoi päänsä vaippoihin ja koetti siten tukahduttaa nyhkytyksensä.

Nyt minun vuorostani piti olla iloinen, ja minä näyttelin osaani parhaan kykyäni mukaan. Tein sen niin suurella menestyksellä, että hymy palasi hänen silmiinsä ja laulu kajahti jälleen hänen huuliltaan. Hän lauloi todellakin minulle ennen maatapanoan. Ensimmäistä kertaa vasta kuulin hänen laulavan, ja minä makasin tulen ääressä ja kuuntelin ihastuneena, sillä kaikin puolin hän oli täysi taiteilija, ja vaikei hänen äänensä ollutkaan vahva, niin se oli sen sijaan suloinen ja tunteellinen.

Minä nukuin edelleen öisin veneessä, makasin kauan aikaa valveilla ja katselin pitkästä aikaa ensi kerran taas tähtiä ja mietin meidän oloamme. Susi-Larsen oli ollut aivan oikeassa. Minä olin seisonut kokonaan isäni jaloilla. Notaarini ja asianajajani olivat hoitaneet omaisuuttani. Minä itse en ollut edesvastuussa mistään. *Ghostissa* olin vasta oppinut vastaamaan teoistani. Ja ensimmäistä kertaa olin nyt edesvastuussa toisesta ihmisestä. Ja tämä edesvastuu oli minulle vakavampi kuin mikään muu, sillä olihan hän ainoa nainen koko maailmassa — ainoa pikku nainen, niinkuin minulla oli tapana ajatuksissani häntä nimittää.

Kolmaskymmenes luku

Oli aivan luonnollista, että me nimittäisimme saarta Kokeilusaareksi. Kaksi viikkoa kului meiltä majan rakentamiseen. Maud tahtoi välttämättä auttaa minua, ja minä olisin voinut vaikka itkeä nähdessäni hänen haavoittuneet ja veriset kätensä. Ja kuitenkin minä samalla olin ylpeä hänestä. Olihan siinä jotakin sankarimaista, että tämä hienosti sivistynyt nainen kesti meidän hirveät kärsimyksemme ja vähäisillä voimillaan suoritti talonpoikaisnaisen töitä. Hän kokosi kiviä, joista minä rakensin majan seinät, eikä hän ollut kuulevinaankaan, kun pyysin häntä jättämään sen työn sikseen. Joskus hän kuitenkin suostui suorittamaan kevyempiä töitä, keittämään ruokaa ja keräämään ajopuita ja sammalia talvitarvettamme varten.

Majan seinät kohosivat vaivalloisesti, mutta kaikki kävi kuitenkin hyvin, kunnes katonkattamiskysymys nousi eteen. Mitä hyötyä oli noista neljästä seinästä ilman kattoa? Ja mistä katto voitaisiin tehdä? Tosin oli olemassa kolme vara-airoa. Ne kelpaisivat katonkannattimiksi, mutta mistä saataisiin peite niiden päälle? Sammal ei siihen kelvannut. Tundraruoho oli epäkäytännöllistä. Purje tarvittiin venettä varten, ja öljykangas oli alkanut vuotaa.

"Winters peitti majansa hylkeennaivoilla", sanoin minä.

"Onhan täällä hylkeitä", vastasi Maud.

Seuraavana päivänä alkoi pyydystys. En osannut lainkaan ampua, mutta minun onnistui kuitenkin saada selkoa miten se oli tehtävä. Ja kun olin hukannut kolmekymmentä patruunaa kolmea hyljettä kohti, niin huomasin, että ampumavarat loppuisivat, ennenkuin olisin saavuttanut tarpeellista taituruutta. Olin myöskin käyttänyt kahdeksan patruunaa tulen syyttämistä varten, ennenkuin keksin sen keinon, että laitoin märästä sammalesta aitauksen hehkuvien hiilien ympärille, eikä laatikossa ollut enää kuin toista sataa patruunaa jäljellä.

"Meidän täytyy tappaa nuijalla hylkeitä", selitin minä, huomattuani kuinka keho ampui. "Olen kuullut hylkeenpyytäjien puhuvan hylkeitten nuijimisesta."

"Ne ovat niin kauniita", sanoi Maud. "Minun on mahdoton sietää sitä ajatusta, että niitä kohdeltaisiin niin julmasti. Sehän olisi suorastaan raakaa — aivan toista on ampua niitä."

"Mutta me tarvitsemme katon majaan", vastasin minä äreästi. "Talvi tulee pian. Meidän tai hylkeiden henki on nyt kysymyksessä. Pahaksi onneksi ei meillä ole kylleksi ampumavaroja, mutta

luulenpa myöskin, että ne kärsivät vähemmän nuijimisesta kuin lukemattomista ampumahaavoista. Ja minä tietysti pidän huolta nuijimisesta."

"Sitähän minä juuri...", alkoi hän innolla, mutta keskeytti äkkiä hämillään lauseensa.

"Mutta tietysti — jos te tahdotte mieluummin...", sanoin minä.

"Mitä minä sitten voin tehdä?" sanoi hän lempeästi, ja hänen äänestään saatoin päätää, että hän aikoi pyytämällä saada sydämeni heltymään.

"Koota ajopuita ja keittää ruokaa", vastasin minä nopeasti.

Hän pudisti päätään. "Teidän on vaarallista yksin tehdä tuollaisia kokeita."

"Kyllä minä tiedän, kyllä tiedän", sanoi hän minun koettaessani väittää vastaan. "Minä en ole muuta kuin heikko nainen, mutta juuri minun apuni voi pelastaa teidät vaarasta."

"Mutta nuijimine?" sanoin minä.

"Sen te tietysti saatte hoitaa. Minä tulen luultavasti huutamaan. Mutta minä katson syrjään, kun..."

"Kun on vaara suurin", lisäsin minä nauraen.

"Minä päätän itse milloin tahdon katsoa, milloin en", vastasi hän kopeasti.

Seurauksena oli se, että hän tuli minun mukanani seuraavana aamuna. Minä soudin viereiseen lahteen aivan rantaäärälle saakka. Kaikkialla ympärillämme vedessä oli hylkeitä, ja rannalta kuului haukuntaa tuhansista kidoista, joten meidän täytyi huutaa kuullaksemme toistemme ääntä.

"Minä tiedän, että hylkeenpyytäjillä on tapana nuijia niitä", sanoin minä koettaen rohkaista omaa mieltäni. Ja minä katselin epäröivästi isoa koirashyljettä, joka noin kolmenkymmenen jalan päässä meistä oli kohonnut etukäpäliensä varaan ja tuijotti lakkaamatta minuun. "Mutta kysymys on nyt vain: millä tavalla niitä nuijitaan?"

"Kerätään tundraheinää ja katetaan sillä maja", sanoi Maud.

Hän oli tästä yrityksestä yhtä levoton kuin minäkin, ja meillä oli tosiaankin syytä pelkoomme, kun läheltä näimme niiden kiiluvat torahampaat ja koiramaiset kuonot.

"Minä olen aina luullut, että hylkeet pelkäisivät ihmisiä", sanoin minä. "Ja mistäpä tiedän, etteivät ne pelkäisikin", lisäsin heti sen jälkeen, soudettuani vielä pari aironvetoa rantaa pitkin. "Jos minä nyt nousisin aivan pelotta maihin, niin ehkäpä ne pakenisivat, niin etten saisi kiinni ainoatakaan."

Minä epäröin yhä edelleen.

"Olen kerran kuullut kerrottavan miehestä, joka joutui keskelle metsähanhiparvea", sanoi Maud. "Ja ne tappoivat hänet."

"Hanhetko?"

"Niin, hanhet. Veljeni kertoi sen minulle, kun olin pieni tyttö."

"Mutta minä tiedän, että on tapana nuijia hylkeitä", intin minä itsepäisesti.

Päinvastoin kuin mitä Maud tarkoitti, tekivät hänen sanansa minut aivan hurjaksi, ja minä päätin tehdä yrityksen. Enhän voinut näyttää hänelle olevani pelkuri.

"Tässä me voimme laskea maihin", sanoin minä ja huopasin toisella airolla, niin että keula kääntyi rantaan.

Nousin veneestä ja lähestyin rohkeasti pitkäharjaista koirashyljettä, joka makasi naaraittensa keskellä. Minulla oli kädessä tavallinen nuija, jolla soutajat tappavat harppuunalla haavoitettuja hylkeitä. Nuija oli vain puolentoista jalan pituinen, ja suuressa tyhmydessäni ei minulla ollut aavistustakaan siitä, että ne nuijat, joilla pesäpaikoilla tapetaan hylkeitä, ovat neljän tai viiden jalan pituisia. Naaraat väistyivät tieltäni, ja minä tulinkin yhä lähemmäksi koirasta. Se kohosi äkäisesti etukäpäliilleen. Se oli noin kahdentoista jalan päässä minusta. Minä astuin rohkeasti eteenpäin, odottaen että se milloin tahansa kääntyisi ja juoksisi karkuun.

Kun me olimme vain kuuden jalan päässä toisistamme, iski päähäni kauhea ajatus: mitäpä, jollei se pakenekaan! No, silloin minä tietysti iskisin sitä nuijalla. Kauhuissani olin unohtanut, että olin tullutkin

sinne pyytämään hylkeitä enkä karkoittamaan niitä pakosalalle. Samassa hylkeen kurkusta nousi kuorsaava mörinä ja se hyökkäsi minua vasten. Sen silmät kiiluivat, kita oli selkosen selällään, ja hampaat loistivat peloittavan valkeina. Vähääkään häpeämättä minä tunnustan, että käännyin ympäri ja aloin juosta pakoon. Hylje juoksi kömpelösti, mutta nopeasti. Se oli vain kahden jalan päässä minusta, kun hyppäsin veneeseen, ja kun työnsin sen toisella airolla vesille, tarttui hylje hampain aironlapaan. Paksu puu murskautui kuin munankuori. Maud ja minä katsoimme ihmeissämme toisiimme. Silmänräpäyksen kuluttua se oli sukeltanut veneen alle ja tarttunut hampain köliin kiinni pudistaen raivoisasti alustamme.

"Herranen aika!" sanoi Maud. "Käännyttään pois."

Minä pudistin päätäni. "Minä voin tehdä mitä muutkin, ja minä tiedän, että toiset ovat nuijineet hylkeitä. Mutta taitaa olla parasta jättää koiraat rauhaan."

"Minä toivoisin, että jättäisitte kaikki rauhaan", sanoi hän.

"Vai niin — älkää nyt vain sanoko: 'Oi, olkaa niin hyvä!'" huudahdin minä melkein ärtyisellä äänellä.

Hän ei vastannut mitään, ja minä tiedän, että ääneni sävy varmaan oli loukannut häntä.

"Antakaa anteeksi", sanoin minä — tai pikemmin huusin täyttä kurkkua, jotta ääneni pääsisi kuuluville keskellä hylkeitten hirveää melua. "Jos tahdotte, niin käännyttään takaisin, mutta suoraan sanoen, minä mieluummin olisin sitä tekemättä."

"Älkää koettakokaan väittää, että teillä on ollut huono onni siksi, että teillä on nainen matkassanne", sanoi hän veitikkamaisesti hymyillen. Ja minä tiesin, että hän oli täydellisesti leppynyt.

Minä soudin pari sataa jalkaa rantaa pitkin rauhoittaakseni hermojeni, sitten laskin taaskin rantaan.

"Olkaa varovainen", huusi hän jälkeeni.

Minä nyökkäsin ja astuin eteenpäin hyökätäkseni lähimmän haaremin kimppuun. Kaikki kävi hyvin, kunnes tähtäsin nuijallani erästä naarasta päähän, joka makasi hiukan erillään toisista, ja iskin syrjään. Se murahti äkäisesti ja koetti paeta. Minä astuin lähemmäksi ja iskin uudelleen, mutta tällä kertaa satutin sitä kylkeen enkä päähän.

"Varokaa!" kuulin Maudin huutavan.

Innoissani en ollut kiinnittänyt huomiota mihinkään muuhun, ja kun katsahdin ylös, näin haaremin hallitsijan hyökkäävän minua kohti. Taaskin pakenin veneeseen hylkeen ajaessa minua takaa. Mutta sillä kertaa ei Maud pyytänyt minua lähtemään pois.

"Minun luullakseni olisi parempi, jos te jättäisitte kaikki haaremit rauhaan ja sen sijaan kävisitte yksinäisten, rauhallisten hylkeitten kimppuun", sanoi Maud. "Olen varmaan joskus lukenut niistä. Muistaakseni tohtori Jordanin kirjassa. Nuo koiraat ovat liian nuoria, jotta niillä olisi omat haaremsa. Hän nimitti niitä varmaan holostjakeiksi tai joiksikin senkaltaisiksi. Ja jos me voisimme saada selkoa siitä, missä ne asustavat..."

"Minusta tuntuu, kuin teidän taistelunhalunne olisi herännyt", sanoin minä nauraen.

Hän punastui kovasti. "Minä myönnän, että tappio on minulle yhtä vastenmielistä kuin teillekin, vieläkin vastenmielisempää kuin noiden kauniiden ja vaarattomien elukoiden tappaminen."

"Kauniiden!" sanoin minä naureskellen. "Minä en yhtään ymmärrä mitä kaunista noissa pedoissa on, jotka vaahtoavin suin ajavat minua takaa."

"Se riippuu teistä", sanoi hän nauraen. "Te ette ollut kyllin pitkän välimatkan päässä. Jos teidän ei olisi ollut pakko tulla niitä niin lähelle..."

"Kas, siinä se juuri onkin!" huudahdin minä "Minä tarvitsen pitempää nuijaa. Ja tässä on murtunut airo juuri parhaaseen tarpeeseen."

"Mieleeni muistuu nyt juuri, että kapteeni Larsen kertoi minulle, mitenkä he tappavat hylkeitä niiden pesäpaikoilla. He ajavat niitä jonkin matkaa maihin pienissä parvissa, ennenkuin he tappavat ne."

"Enpä haluaisi ajaa takaa ainoatakaan näiden haaremien asukkaista", panin minä vastaan.

"Mutta onhan siellä myöskin holostjakeja", sanoi Maud. "Holostjakit pysyttelevät erillään, ja tohtori Jordan sanoo, että haaremien välissä kulkee teitä, ja niin kauan kuin holostjakit pysyttelevät näillä teillä, antavat vanhat koiraat niiden olla rauhassa."

"Tuossa tulee nyt juuri eräs", sanoin minä ja osoitin kädelläni nuorta koirashyljettä vedessä. "Pidetään sitä silmällä ja seurataan sen jäljissä, jos se nousee rannalle."

Hylje ui suoraan rantaan ja kapusi ylös kahden haaremin välistä aukkoa myöten; niiden hallitsijat päästivät tosin varoittavia huutoja, mutta eivät kuitenkaan käyneet sen kimppuun. Me näimme sen hitaasti jatkavan matkaansa ylös maihin, luovien haaremipaikkojen välitse, luultavasti pysytellen tarkalleen tiellä.

"Tästä se varmaan käy", sanoin minä ja nousin veneestä. Mutta minä myönnän, että sydän nousi kurkkuun ajattellessani, että minun tuli astua tämän suunnattoman joukon läpi.

"Olisi kai viisainta kiinnittää vene", sanoi Maud.

Hän oli noussut minun jäljissäni, ja minä katsoin ihmeissäni häneen.

Hän nyökkäsi lujasti päätään. "Niin, minä aion seurata teidän mukanne, siksi on parasta, että kiinnitätte veneen ja myöskin annatte minulle nuijan."

"Käännytään takaisin", sanoin minä alakuloisesti. "Eiköhän tundraruohokin kelpaa, kun siksi tulee."

"Kyllä te tiedätte, ettei siitä ole mihinkään", kuului vastaus.

"Astunko edellä?"

Kohauttaen olkapäitäni, mutta sydämessäni ihailen hänen rohkeuttansa annoin murtuneen airon hänelle ja itse otin toisen. Hermostuneina ja levottomina me läksimme astumaan. Kerran Maud huudahti peloissaan, kun yksi naaraista uteliaasti nuuski hänen toista jalkaansa, ja usean kerran minä kiiruhdin askeliani samasta syystä. Mutta paitsi varoittavia yskimisiä ei käynyt vähintäkään vihamielisyyttä ilmi. Tällä pesäpaikalla ei luultavasti koskaan ollut käynyt pyytäjiä, ja sen vuoksi hylkeet olivat sekä hyväntahtoisia että pelottomia.

Mutta keskellä parvea vallitsi hirveä jymy. Se oli melkein lyödä korvat lukkoon. Minä pysähdyin ja hymyilin rohkaisevasti Maudille, sillä olin pikemmin rauhoittunut kuin hän. Minä näin, että hän yhä pelkäsi hirveästi. Hän tuli aivan minun luokseni ja huusi:

"Minua peloittaa aivan kauheasti!"

Mutta minä en pelännyt. Vaikka en ollut vielä täysin selvillä tästä uudesta aikeestamme, niin oli hylkeitten levollisuus rauhoittanut minutkin. Maud vapisi pelosta.

"Minä samalla pelkään enkä kuitenkaan pelkää", änkytti hän kalisevin hampain. "Minun surkea ruumiini pelkää, mutta en minä itse."

"Kaikkihan käy hyvin, oikein hyvin", sanoin minä rohkaisevasti ja laskin suojelevasti käsivarteni hänen vartalonsa ympärille.

En koskaan unohda, miten minä äkkiä tänä hetkenä tunsin oman miehuuteni. Alkuperäisin voima minussa heräsi äkkiä. Minä tunsin olevani mies, tunsin olevani luotu heikompaa suojelemaan, aivan kuin tappeluun valmis koiras. Ja kaikkein parasta oli se, että tunsin Voivani suojella sitä, jota rakastin. Maud nojautui minuun, aivan kuin heikko, hento lilja, ja kun hän oli voittanut vavistuksensa, olin mielestäni sanomattoman voimakas. Olin valmis taistelemaan parven hurjimman koiraan kanssa ja minä tiedän, että jos sellainen olisi hyökännyt kimppuuni, niin olisin astunut sitä vastaan aivan levollisena, silmääkään räpäyttämättä — ja tiedän myöskin, että olisin tappanut sen.

"Nyt minun on taas hyvä olla", sanoi Maud ja katsoi minuun, silmissään kiitollinen ilme. "Jatketaan matkaa."

Sydämeni riemuitsi ajatellessani, että minun voimani oli rohkaissut häntä ja antanut hänelle luottamusta. Alkuperäisen rodun nuoruudenvoima näytti puhkeavan esiin minussa, liikasivistyksen turmelemassa miehessä, ja minä elin nyt unohtuneitten esi-isieni metsäläiselämää. Minä olin Susi-Larsenille suuressa kiitoksenvelassa — tuo ajatus seurasi minua astuessamme tietä pitkin hylkeitten haaremien välitse.

Kuljettuamme neljänneksen mailia saavuimme holostjakkien — nuorten koirasten — olinpaikalle, missä ne viettivät poikamiespäiviään ja kokoilivat voimia voidakseen kerran voittaa itselleen paikan haaremien hallitsijoiden rivissä.

Kaikki kävi hyvin. Näyttipä siltä, kuin olisin tietänyt tarkalleen mitä minun piti tehdä ja millä tavalla minun oli meneteltävä. Huutamalla ja kirkumalla, huitomalla käsiäni ja heiluttamalla nuijaani, töytäämällä kylkeenkin noita laiskoja elukoita sain parikymmentä nuorta hyljettä erotetuksi toisten

parista. Heti kun joku yrittikin vain kääntyä mereen päin, iskin minä sitä päähän. Maud oli minulle hyväksi avuksi, hän huusi ja heilutti lakkaamatta murtunutta airoaan. Mutta minä huomasin kuitenkin, että jos joku hylje näytti väsyneeltä ja voimattomalta, niin hän antoi sen päästä karkuun. Mutta minä näin myöskin, että jos joku taistelunhaluisena koetti päästä hänen ohitsensa, iskivät hänen silmänsä tulta ja hän kolautti sitä aika tavalla nuijallaan.

"Hyvänen aika, kuinka kiihottavaa tämä on!" huudahti hän levähtäessään hiukan aikaa, sillä hän oli aivan väsynyt. "Minun täytyy hetkeksi istahtaa."

Minä ajoin pientä parvea — siinä ei enää ollutkaan kuin tusinan verran, sillä Maud oli päästänyt monta karkuun — noin sata yardia kauemmaksi, ja kun Maud tuli paikalle, olin ottanut ne kaikki jo hengiltä ja aioin juuri ruveta niitä nylkemään. Tunnin kuluttua läksimme ylpeinä rantaan, palaten samaa tietä kuin olimme tulleetkin. Kahdesti me kuljimme tätä tietä laahaten hylkeennahkoja rantaan, jolloin meillä mielestäni olikin jo riittävästi kattamista varten. Minä nostin purjeen, tein polvekkeen ulapalle, ja toisella laskimme jo omaan pieneen lahteemme.

"Tuntuupa siltä, kuin tulisimme kotiin", sanoi Maud veneen törmätessä rantaan.

Minä kuuntelin hänen sanojansa sykkivin sydämin — kaikki kävi tosiaankin ihmeen tuttavallisesti ja luonnollisesti, ja minä sanoin:

"Minusta tuntuu, kuin aina olisin elänyt tällaista elämää. Se maailma, johon kirjat ja kirjallinen sivistys kuuluvat, on mielestäni paremmin unta kuin todellisuutta. Aivan kuin koko elämäni ajan olisin vain metsästänyt ja samoillut metsiä ja maita ja taistellut. Ja tekin minun mielestäni kuulutte tähän alkuperäiseen maailmaan. Te olette..." Vähällä olin sanoa: vaimo, joka on annettu minulle, mutta minä muutinkin nopeasti sanani ja sanoin: "erittäin hyvä kestäämään vaivoja ja vastuksia".

Mutta hän oli huomannut äkillisen keskeyttämiseni. Hän ymmärsi, että olin hillinnyt ajatukseni kesken sen lentoa. Hän katsoi nopeasti minuun.

"Sitä te ette tarkoittanut. Mitä te aioitte sanoa?"

"Että Amerikan mrs Meynell elää villinaisen elämää ja onnistuu siinä erinomaisesti", sanoin minä levollisesti.

"Oi!" muuta hän ei vastannut. Mutta olisin voinut vanhoa, että hänen äänensä kuulosti pettyneeltä.

Mutta "vaimo, joka on annettu minulle" kaikui koko loppupäivän korvissani ja monta päivää vielä jälkeenkänpäin. Eivätkä ne sanat koskaan kajahtaneet sen selvemmin kuin illalla, jolloin näin hänen poistavan sammalet hiilien ympäriltä, puhaltavan tulen sytyksiin ja laittavan illallista. Varmaan viimeiset jäännökset muinaisesta metsäläisluonteesta heräsivät minussa, koska nuo vanhat sanat, jotka ovat niin läheisesti liittyneet rodun alkuaikaan, saattoivat liikuttaa minua ja tehdä minuun niin syvän vaikutuksen. Ja ne väikkyivät mielessäni, kunnes vaivuin uneen, yhä uudestaan mutisten niitä itsekseni.

Yhdesneljättä luku

"Kyllä nuo haisevat pahalta", sanoin minä, "mutta ne pitävät lämmintä ja estävät sateen ja lumen pääsemästä sisään".

Me tarkastimme valmista hylkeennahkakattoa.

"Se on kömpelö, mutta se täyttää tarkoituksensa ja sehän on pääasia", lisäsin minä, toivoen että Maud lausuisi minulle tunnustuksensa.

Ja hän taputti käsiään ja selitti, että hän oli hyvin tyytyväinen.

"Mutta täällä on pimeä", sanoi hän seuraavassa silmänräpäyksessä ja kohautti olkapäitään vaistomaisesti hiukan väristen.

"Miksette puhunut ikkunasta, kun seiniä rakennettiin", sanoin minä. "Maja rakennettiin teitä varten, ja teidän olisi pitänyt tietää, että siellä tarvittaisiin ikkunakin."

"Mutta minä en tiedä koskaan sitä, mikä on itsestään selvää, sen te kyllä tiedätte", sanoi hän nauraen. "Ja sitä paitsi te voitte iskeä kolon seinään milloin hyvänsä."

"Aivan oikein — sitä en tullut ajatelleeksi", vastasin minä ja nyökäytin päätäni viisastellen. "Mutta oletteko muistanut tilata ikkunalaseja? Tehän voitte soittaa tehtaaseen — 4451 muistaakseni — ja

ilmoittaa millaista lasia haluatte ja minkä kokoista."

"Se merkitsee kai samaa kuin...", alkoi hän.

"Olla ilman ikkunaa."

Tuo maja oli pimeä ja ruma. Sivistyneessä maassa se enintään olisi kelvannut sioille. Mutta meidän mielestämme, jotka niin kauan olimme saaneet asua avonaisessa veneessä, se oli oikein hauska pieni asunto. Pidettyämme huolta lämmityksestä, joka kävi siten, että aloimme käyttää hylkeenrasvaa öljynä ja tervattua pumpulia lampunsydämenä, läksimme hankkimaan lihaa talvitarpeiksi, ja sitten päätimme rakentaa vielä toisen majan. Metsästäminen kävi meiltä nyt aivan helposti, me läksimme aamulla varhain matkaan ja palasimme päivällisen aikana mukanamme koko veneellinen hylkeitä. Ja kun minä sitten aloin rakentaa majaa, sulatti Maud rasvasta öljyä pitäen heikolla tulella hylkeenlihaa. Olin kuullut kerrottavan, millä tavalla lihaa kuivattiin aroilla, ja leikattuamme ohuita viipaleita ja ripustettuamme ne savuun ne kuivuivat mainiosti.

Toista majaa oli helpompi rakentaa, sillä minä pystyitin sen toisen viereen, jottei siihen tarvittu kuin kolme seinää. Mutta työtä se sittenkin kysyi, kovaa työtä. Maud ja minä teimme työtä aamusta iltaan, kunnes olimme aivan uupuneet, ja kun ilta tuli, jaksoimme tuskin laskeutua levolle ja nukuimme sitten yhtä raskaasti kuin eläimet. Mutta Maud väitti sittenkin, ettei hän koskaan ollut tuntenut olevansa terveempi eikä vahvempi kuin nyt. Minä tiesin omasta kokemuksestani, että asian laita todellakin oli niin, mutta hän ei sittenkään ollut hentoa liljaa vahvempi, ja minä pelkäsin, että hän voisi kokonaan murtua. Monta monituista kertaa, kun hän oli aivan uuvuksissa, näin hänen heittäytyvän selälleen hiekkaan levätäksään ja saadakseen uusia voimia. Sitten hän nousi taas pystyyn ja teki yhtä kovasti työtä kuin koskaan ennen. Mistä hän sai tuon voiman, sitä en voi ymmärtää.

"Ajatelkaa pitkää lepoaikaa talvella", vastasi hän minulle, kun minä toin epäilyni esille, "silloin luullakseni olisimme hyvinkin mielissämme, jos saisimme jotakin työtä."

Me vietimme pientä harjannostajaisjuhlaa minun majassani sinä iltana, jolloin katto saatiin valmiiksi. Kolmipäiväinen ankara myrsky, joka oli pyöräyttänyt kompassin kaakosta luoteiseen ja puhaltanut suoraan meitä vastaan, oli juuri loppumaisillaan. Laineet hyrskyivät ukkosenjyrinällä ulkolahdelmassa, vieläpä meidänkin suojatussa satamassamme aaltoili meri ankarasti. Suunnaton kallionkylki ei suojellut meitä sitä vastaan, ja myrsky ulvoi ja vinkui majan ympärillä niin ankarasti, että useamman kerran pelkäsin seinien luhistuvan kokoon. Hylkeennahkakatto, jonka mielestäni olin pingoittanut yhtä kireälle kuin tynnyrin kannen, pullotteli ja vinkui tuulen käsissä, ja seiniin ilmaantui useita rakoja, vaikka Maud luuli tukkineensa kaikki sammalilla. Mutta hylkeenrasvaöljy paloi kirikkaasti, ja meidän oli lämmin ja hyvä olla.

Ilta kului todellakin hauskasti, ja me olimme yhtämieltä siitä, että tämä oli hauskin ilta, minkä Kokeilusaarella olimme viettäneet. Me olimme hyvällä tuulella. Olimme täydellisesti alistuneet siihen ajatukseen, että saisimme viettää koko talven täällä, ja varustautuneet myös sen varalta. Hylkeet saisivat nyt meidän puolestamme milloin hyvänsä lähteä salaperäisille matkoilleen etelään, eikä myrsky peloittanut meitä. Me tiesimme voivamme suojella itseämme sekä kosteutta että kylmyyttä ja tuulta vastaan, ja sitä paitsi meillä oli erinomaisen pehmeät sammalpatjat. Maud oli keksinyt sen tuuman ja itse kerännyt sammalet, huolimatta minun avustani. Tänä yönä saisin ensi kertaa käyttää tätä patjaa, ja tiesin, että nukkuisin kahta vertaa makeammin, koska se oli hänen valmistamansa.

Kun Maud nousi mennäksensä, kääntyi hän äkkiä minuun omituisella tavalla ja sanoi:

"Jotakin tapahtuu — se on jo tapahtunutkin. Minä tunnen sen aivan selvästi. Jokin on tulossa tänne meidän luoksemme. Se lähestyy parasta aikaa. Minä en tiedä mitä se on, mutta se tulee."

"Hyväkö vai pahaa?" kysyin minä.

Hän pudisti päätään. "Sitä en tiedä, mutta se on jossakin tuolla ulkona."

Hän viittasi meren ja myrskyn puolelle.

"Ehkäpä siellä on suojaisa ranta", sanoin minä nauraen. "Mutta totta tosiaan, mieluummin minä olen täällä kuin lähden sinne tällaisena yönä. — Ette te suinkaan pelkää?" kysyin minä, kun menin avaamaan hänelle ovea.

Hän katsoi pelotta minuun.

"Ja te olette terve? Täysin terve?"

"En koskaan ole ollut terveempi", vastasi hän.

Me juttelimme vielä hetken aikaa, ennenkuin hän läksi.

"Hyvää yötä, Maud", sanoin minä vihdoin.

"Hyvää yötä, Humphrey!" sanoi hän.

Aivan luonnollisesti olimme ruvenneet käyttämään toistemme ristimänimiä puhuttelusanoina, se oli käynyt ilman minkäänlaista punnitsemista, aivan yksinkertaisesti ja luonnollisesti vain. Tänä hetkenä olisin voinut kietoa käsivarteni hänen ympärilleen ja painaa hänet lähelleni. Aivan varmaan olisin sen tehnyt siinä maailmassa, johon me molemmat kuuluimme. Mutta niinkuin olot nyt olivat, erosimme vain sillä tavalla, joka yksin oli mahdollinen. Mutta kun minä jäin yksin pieneen majaan, tunsin suloista tyydytystä ja iloa ja tiesin, että meidän välillämme oli nyt side, jotakin hiljaista ja salaista, jota ei ollut ennen ollut olemassa.

Kahdeksasneljättä luku

Herätessäni tunsin omituista painostusta. Ikäänkuin jotakin olisi puuttunut ympäristöstäni. Mutta tämä salaperäinen painostus katosi heti oltuani vähän aikaa hereillä ja huomattuani, ettei minulta puuttunutkaan muuta kuin tuuli. Olin vaipunut uneen hermostuneen pinnistuksen vallassa, valmiina kestämaan alituisesti uudistuvia ääniä tai liikkeitä, ja olin herännyt samassa pinnistyksessä, valmiina vastustamaan painoa, jota ei enää ollut olemassa.

Ensi kertaa olin nyt useaan kuukauteen viettänyt yöni katon alla, ja minä makasin siinä ja ojentelin jäseniäni mukavasti vaippojen alla — tällä kertaa aivan kuivana. Ensin mietin sitä vaikutusta, jonka tuulen taukoaminen oli tehnyt minuun — sitten ajattelin ilolla, että makasin patjalla, jonka Maud omin käsin oli valmistanut. Puettuani ylleni ja avattuani oven kuulin laineiden yhä hyrskyävän rantaa vasten, kertoen yöllisen myrskyn hirveästä raivosta. Päivä oli kirkas ja aurinkoinen. Olin nukkunut kauan ja astuin reippaasti ovesta ulos voittaakseni takaisin kadottamani ajan, niinkuin Kokeilusaaressa asukkaan ainakin tuli tehdä.

Kun tulin ulos, pysähdyin äkisti. Tietysti minä uskoin silmiäni, mutta sittenkin seisoin hetken aikaa aivan lamautuneena siitä näystä, joka kohtasi minua. Rannalla, noin viidenkymmenen jalan päässä, oli mastoton laivanrunko, keula maihin päin kääntyneenä. Puomit ja mastot, sekaantuneina köysiin ja repaleisiin purjeihin, keinuivat hiljalleen rungon sivulla. Minun teki mieleni hieroa silmiäni seisoessani siinä ja katsoessani eteeni... Siinähän oli tuttu keittiökoju, jonka olimme itse rakentaneet — tuossa peräkannelle johtava tuttu koroke ja matala kajuutta, jonka katto kohosi tuskin laivan parrasta korkeammalle. Niin, se oli *Ghost!*

Mikä kohtalon oikku oli johdattanut tämän laivan tänne — miksei yhtä hyvin jonnekin muualle? Mikä onneton sattuma? Minä loin silmäni paljasta, luoksepääsemätöntä kallioseinää kohti, ja minulle selvisi koko epätoivoinen asemamme. Turhaa oli paeta, mahdotonta edes sitä tuumiakaan. Minä ajattelin Maudia, joka nukkui meidän rakentamassamme majassa — minä ajattelin hänen ääntään, kun hän lausui minulle: "hyvää yötä, Humphrey", ja korvissani kajahtivat nuo sanat: "vaimo, joka on annettu minulle" — mutta ne kuulostivat nyt kuolinkellojen ääneltä. Ja sitten kaikki musteni silmissäni.

Sitä kesti ehkä vain puolen sekuntia, mutta minulla ei ollut aavistustakaan siitä, kuinka pian minä jälleen toinnuin. Joka tapauksessa *Ghost* oli nyt siinä edessäni, keula rantaanpäin kääntyneenä, sen murskaantunut kokkapuu pisti hiekasta esiin, ja sen yhteentakertuneet märssytangot hakkasivat sen kylkeä vasten, kun hyrskyivät laineet sitä keinuttelivat. Jotakin oli tehtävä — niin, jotakin oli tehtävä.

Äkkiä huomasin ihmeekseni, ettei laivassa näkynyt vähintäkään liikettä. Väsyneinä yön taisteluista ja kauhuista kaikki varmaan vielä nukkuivat. Ensimmäinen ajatukseni oli se, että ehkäpä Maud ja minä sittenkin pääsisimme pakoon. Jos me lähtisimme veneessä soutamaan niemen taakse, ennenkuin kukaan siellä heräisi? Minä herättäisin hänet, ja sitten me heti lähtisimme matkaan. Olin jo kohottanut käteni kolkuttaakseni hänen oveensa, kun tulin ajatelleeksi, kuinka pieni saaremme oli — emme me siinä voisi piiloutua minnekään. Ei muuta pakopaikkaa meillä ollut kuin valtameri. Minä ajattelin somia pieniä majojamme, liha- ja öljyvarastoamme, sammalia ja keräämiämme polttopuita, ja minä tiesin, ettemme koskaan voisi kestää talvea merellä emmekä nousevia suuria myrskyjä.

Epäröin hetken aikaa hänen ovellaan. Niin, se oli mahdotonta, aivan mahdotonta. Hurja ajatus hyökätä sisään hänen luokseen ja tappaa hänet hänen nukkuessaan iski äkkiä päähäni. Mutta samalla juolahti mieleeni parempi ajatus. Koko miehistö nukkui. Miksen hiipisi laivaan — minähän tunsin tien Susi-Larsenin hyttiin — miksen tappaisi häntä hänen nukkuessaan? Ja sitten — niin, sittenpäähän nähtäisiin. Kun hän oli hengiltä, niin olihan sitten sekä aikaa että tilaisuutta tehdä kaikkea muuta, ja

joka tapauksessa — muuttukoot olot millaisiksi tahansa, pahemmiksi kuin nyt ne eivät kuitenkaan enää voisi tulla.

Puukko oli paikallaan kupeellani. Minä käännyin majaan ottaakseni pyssyni, katsoin että se oli ladattu ja astuin *Ghostin* luo. Minun oli varsin vaikea kiivetä siihen, olinpa kastuakin melkein kainaloja myöten. Kanssiluukku oli auki. Minä pysähdyin ja kuulostin nukkuvien hengitystä, mutta en kuullut minkäänlaista ääntä. Olin vähällä tukehtua ajatellessani, että laiva mahdollisesti voisi olla aivan tyhjä. Kuuntelin vieläkin kiihkeämmin. En kuullut kerrassaan mitään. Astuin varovasti tikapuita alas. Alhaalla tuntui omituinen ummehtunut haju, niinkuin asumattomassa huoneessa. Kaikkialla oli repaleisia vaatekasoja, vanhoja saappaita, repeytyneitä öljytakkeja — kaikkea tuollaista roskaa, jota kanssiin keräytyy pitkän matkan aikana.

Miehet olivat nähtävästi kaikessa kiireessä lähteneet sieltä matkoihinsa — sen johtopäätöksen tein astuessani jälleen kannelle. Toivo heräsi nyt rinnassani, ja minä katselin levollisemmin ympärilleni. Nyt huomasin, että veneet olivat kadonneet. Pyyntimiesten olinpaikka oli yhtä autio kuin kanssikin. He olivat varmaan keränneet kokoon tavaransa yhtä suurella kiireellä. *Ghost* oli aivan autio. Se oli siis Maudin ja minun omani. Tulin ajatelleeksi laivan varastohuonetta kajuutan alla ja päätin hankkia pienen yllätyksen Maudille aamiaiseksi.

Kun pelkoni nyt oli kadonnut eikä tuo julma teko, jota olin lähtenyt suorittamaan, ollut siis tarpeellinen, tulin äkkiä aivan poikamaisen iloiseksi. Minä hyökkäsin portaita ylös pyyntimiesten suojasta kaksi askelta kerrassaan, ja minä iloitsin vain mielessäni ja toivoin, että Maud nukkuisi siksi kauan, että ennättäisin saada aamiaisen yllätyksineen valmiiksi. Kulkiessani keittiön ohi ajattelin tyytyväisyydellä kaikkia siellä olevia keittoastioita. Sitten hypähdin peräkannen korokkeelle, ja siellä näin äkkiä — Susi-Larsenin. Vauhtini oli niin kova, että horjahdin pari kolme askelta eteenpäin, ennenkuin pääsin pysähtymään. Hän seisoj kajuutan portailla, niin että ainoastaan hänen päänsä ja hartiansa olivat näkyvissä, ja hän tuijotti suoraan minuun. Hän nojasi käsivartensa puoleksi avattua luukua vasten, eikä hän liikahtanut vähimmässäkään määrässä — hän seisoj vain siinä ja katsoj minuun.

Minä aloin vapista. Tunsin samanlaista kuvottavaa tunnetta vatsassani kuin joskus ennenkin. Tartuin kiinni katoksen reunaan saadakseni hiukan tukea. Huuleni kuivuivat äkkiä kokonaan, ja minä kostutin niitä, kunnes minun oli pakko puhua. Mutta en hetkeksikään irroitannut katsettani hänestä. Ei kumpikaan sanonut sanaakaan. Hänen äänettömyytensä ja liikkumattomuutensa tuntui ennustavan onnettomuutta. Koko entinen pelkoni palasi ja kasvoi vielä sata kertaa suuremmaksi. Ja yhä edelleen seisoin siinä molemmat ja tuijotimme toisiimme.

Minun teki mieleni ryhtyä johonkin, mutta entisen avuttomuuteni hirveän painon alla odotin, että hän tekisi alun. Odottaessani tulin ajatelleeksi, että seisoin tässä hänen edessään aivan kuin kerran tuon pitkäharjaisen koirashylkeen edessä ja peloissani unohdin kokonaan, että olin aikonut ottaa sen hengiltä, kunnes vihdoin aloin toivoa, että se juoksisikin karkuun. Täten selvisi minulle kuitenkin, etten seisonut siinä antaakseni Susi-Larsenin ensiksi hyökätä kimppuuni, vaan tehdäkseni sen itse.

Minä viritin molemmat hanat ja tähtäsin pyssyni häntä kohti. Jos hän olisi hiukankin liikahtanut, koettanut vetäytyä takaisin porraskäytävään, niin aivan varmaan olisin ampunut hänet. Mutta hän seisoj siinä liikkumattomana ja tuijotti vain eteensä. Seisoessani siinä hänen edessänsä, ojennettu pyssy vapisevissa käsissäni, oli minulla aikaa huomata, että hänen kasvonsa olivat riutuneet. Näyttipä siltä, kuin suuri tuska olisi sen saanut aikaan. Hänen poskensa olivat sisäänpainuneet, ja hänen ryppyisellä otsallaan oli väsynyt ilme. Sitä paitsi tuntui hänen silmänsä mielestäni kovin omituisilta, ei yksin ilmeeltään, vaan myöskin ulkomuodoltaan — ikäänkuin näköhermoja ja lihaksia olisi liiaksi vaivattu ja sen johdosta silmämunat olisivat hiukan vääristyneet.

Kaiken sen minä nyt huomasin ja aivoni työskentelivät kiihkeästi, minulla oli varmaan tuhat ajatusta yhtäaikaa. Mutta en sittenkään voinut laukaista. Minä annoin pyssyn vaipua alas ja astuin kajuutan katoksen nurkkauksen luo, ensinkin rauhoittaakseni kiihottuneita hermojani ja voidakseni jälleen ryhtyä johonkin ja myöskin tullakseni häntä lähemmäksi. Kohotin pyssyni uudelleen. Hän seisoj vain kyynärän päässä pyssyn suusta. Hänellä ei ollut vähintäkään pelastumisen toivoa. Päätökseni oli järkähtämätön. En mitenkään olisi voinut olla osaamatta häneen, vaikka olisin ollut kuinka huono ampuja tahansa. Ja kuitenkin minä epäröin enkä voinut laukaista.

"No?" huudahti hän kärsimättömästi.

Turhaan minä koetin pakottaa sormiani painamaan hanaa, ja yhtä turhaan koetin saada sanan huuliltani.

"Miksi ette ammu?" kysyi hän.

Koetin karaista kurkkuani voidakseni puhua.

"Te ette voi sitä tehdä, Hump", sanoi hän hitaasti. "Ette te oikeastaan ole pelkuri. Mutta te ette voi. Teidän sovinnainen moraalinne on teitä voimakkaampi. Te tottelette sokeasti oppia, joka vallitsee niiden ihmisten parissa, joita te tunnette tai joista olette lukenut. Sen lakipykälät on pöntetty päähänne aina siitä ajasta saakka, jolloin te opitte puhumaan — ja huolimatta filosofiastanne ja siitä, mitä olette oppinut minulta, te ette sittenkään voi tappaa aseetonta, joka ei tee minkäänlaista vastarintaa."

"Sen minä kyllä tiedän", sanoin käheällä äänellä.

"Ja te tiedätte myöskin, että minä tappaisin aseettoman miehen yhtä levollisesti kuin polttaisin sikariani", jatkoi hän. "Te tiedätte mikä minä olen — te tiedätte, mikä arvo minulla on maailman silmissä teidän mittapuunne mukaan. Te olette sanoneet minua kyykäärmeeksi, tiikeriksi, haikalaksi, pedoksi ja Calibaniksi. Ja kuitenkin — te pieni surkea marionetti, te pieni kajahteleva koneisto — ette voi minua tappaa, niinkuin te tappaisitte kyykäärmeen tai haikalan, siksi että minun käteni ja jalkani ja ruumiini on melkein samalla tavalla luotu kuin teidänkin. Pyh! Minä olin odottanut teistä enemmän, Hump!"

Hän astui portailta esiin ja tuli minun luokseni.

"Pankaa pois pyssynne. Minä tahdon tehdä teille muutamia kysymyksiä. Minulla ei vielä ole ollut tilaisuutta katsella ympärilläni. Mikä paikka tämä on? Minkälainen asema *Ghostilla* on? Miksi te olette märkä? Missä on Maud — suokaa anteeksi, — minä tarkoitan miss Brewster — vai pitääkö minun sanoa mrs van Weyden?"

Olin peräytynyt taaksepäin ja minua melkein itketti, kun en kyennyt ampumaan häntä, mutta en ollut siksi mieleton, että olisin laskenut pyssyn kädestäni. Epätoivoissani toivoin, että hän tekisi jotakin väkivaltaista — että hän koettaisi lyödä tai kuristaa minua — sillä minä tunsin, että vasta sitten voisoin ampua hänet.

"Tämä on Kokeilusaari", sanoin minä.

"En ole koskaan kuullut puhuttavan siitä", sanoi hän.

"Mutta me nimitämme sitä siksi", selitin minä.

"Me?" sanoi hän kysyvällä äänellä. "Ketkä me?"

"Miss Brewster ja minä. Entä *Ghostin* asema? Voittehan itsekkin nähdä, että sen keula on rannassa kiinni."

"Täällä on hylkeitä", sanoi hän. "Ne herättivät minut haukunnallaan, muuten olisin kai vieläkin nukkunut. Minä kuulin niiden äänen, kun yöllä ajauduin tänne. Se oli ensimmäinen merkki siitä, että lähestyin suojattua rantaa. Täällä on hylkeitten pesäpaikka — sellainen, jota vuosikausia olen etsinyt. Veljeäni saan siis sittenkin kiittää siitä, että aivan sattumalta onni on minua niin suuresti potkaissut. Tämähän on suorastaan kultakaivos. Entäs saaren asema?"

"Siitä minulla ei ole vähintäkään aavistusta", vastasin. "Teidän täytynee se kuitenkin suunnilleen tietää. Mitä teidän viimeiset huomionne osoittavat?"

Hän hymyili salaperäisesti, mutta ei vastannut mitään.

"Missä on miehistö?" kysyin minä. "Mistä se johtuu, että te olette yksin?"

Olin valmistunut siihen, ettei hän vastaisi tähänkään kysymykseen, ja siksi hämmästyin, kun hän alkoi suopeasti kertoa.

"Veljeni piti minua neljäkymmentäkahdeksan tuntia saarroksissa enkä päässyt kerrassaan mihinkään. Se ei ollut minun syyäni. Hän tuli yöllä laivaan, ja vahti yksin oli kannella. Kaikki ampujat käänisivät minulle selkensä. Hän lupasi heille suuremman voiton. Kuulin, kun hän teki heille tarjouksensa. Aivan nenäni edessä. Ja tietysti koko miehistöni läksi tiehensä. Sehän oli aivan luonnollista. Joka mies karkasi — ja siinä minä sitten olin omassa laivassani kuin asumattomalla saarella. Veljeäni onni potkaisi sillä kertaa — jäihän se joka tapauksessa sukuun."

"Mutta miten mastot ovat taittuneet?" kysyin minä.

"Menkääpäs katsomaan köysiä", sanoi hän viitaten siihen suuntaan, missä mesaanirikin olisi pitänyt olla.

"Ne on veitsellä leikattu poikki!" huudahdin minä.

"Ei aivan niin kuitenkaan", vastasi hän nauraen. "Se kävi paljon ovelammalla tavalla. Katsokaa tarkemmin."

Minä tottelin. Köydet olivat melkein poikkileikatut, mutta siksi paljon oli jätetty jäljelle, että vantit pysyivät koossa, kunnes ne joutuisivat kovan painon alle.

"Sen Cooky teki", sanoi hän uudestaan nauraen. "Minä tiedän sen, vaikken nähnytään häntä työssä. Se oli vain pieni tilinteko meidän välillämme."

"Mutta se kääntyi Mugridgen eduksi", huudahdin minä.

"Niin — sitä minäkin ajattelin, kun kaikki läksivät laivasta. Mutta en sanonut sitä ääneen."

"Mutta mitä te teitte, kun kaikki tämä tapahtui?" kysyin minä.

"Kyllä minä tein parastani, sen voitte uskoa, mutta eihän siitä mitään hyötyä ollut sellaisissa olosuhteissa."

Minä käännyin lähemmin tarkastelemaan Mugridgen työtä.

"Minäpä käyn hetkeksi istumaan ja lämmittelemään auringonpaisteeseen", kuulin Susi-Larsenin sanovan.

Hänen äänestään saattoi aavistaa, vaikkakin vain hämärästi, että hänen ruumiillinen voimansa oli heikontunut, ja tämä tuntui minusta niin omituiselta, että katsahdin nopeasti häneen. Hän pyyhkäisi hermostuneesti kasvojaan käsillään, ikäänkuin olisi tahtonut poistaa hämähäkinverkon silmistään. Olin aivan ymmällä. Susi-Larsen ei ollut lainkaan enää se mies, jonka minä olin tuntenut.

"Miten on päänsäryn laita?" kysyin minä.

"Se kiusaa minua joskus", kuului vastaus. "Ja luulenpa, että se juuri nyt on tulossa."

Hän liukui maahan istuvasta asennostaan, kunnes makasi pitkällään kannella. Sitten hän käännähti kyljelleen nojaten päätään toista käsivartta vasten, varjellen toisella kädellään silmiään auringolta. Minä tarkastelin häntä ihmetellen.

"Nyt teitä onni suosii, Hump", sanoi hän.

"Minä en ymmärrä mitä te tarkoitate", valehtelin minä, sillä ymmärsin vallan hyvin hänen sanansa.

"Oi, en juuri mitään", hän sanoi hiljaa, ikäänkuin olisi juuri ollut vaipumaisillaan uneen, "minä tarkoitan vain, että nyt te olette saanut minut sinne, minne tahdoitte".

"Ei, sitä en tosiaankaan ole tahtonut", vastasin minä. "Sillä mieluummin minä toivoisin, että olisitte tuhannen mailin päässä täältä."

Hän nauroi salavihkaa eikä sanonut sen enempää. Hän ei liikahtanutkaan, kun astuin hänen ohitsensa alas kajuuttaan. Minä nostin lattialuukun ylös, mutta jäin hetkeksi seisomaan siihen ja katselin epäillen alas pimeään varastohuoneeseen. Epäroin tokko laskeutuisin sinne alas. Jos hän vain tekeytyi sairaaksi ja ilveillään makasi alallaan? Olisipa se todellakin kaunista, jos jäisin tuonne alas kuin rotta satimeen. Hiivin hiljaa taas portaita ylös ja katselin häntä. Hän makasi aivan entisessä asennossaan. Minä menin jälleen alas. Mutta ennen kuin laskeuduin varastohuoneeseen, viskasin kuitenkin varovaisuuden vuoksi luukun edeltäkäsini alas. Ansa ei ainakaan voisi sulkeutua. Mutta kaikki tuo oli tarpeetonta. Nousin jälleen ylös kajuuttaan mukani koko kuormallinen hilloja, laivakorppuja, lihasäilykkeitä ja jos jotakin — niin paljon kuin vain jaksoin kantaa — ja sitten työnsin taas luukun paikoilleen.

Yksi ainoa silmäys Susi-Larseniin ilmaisi minulle, ettei hän ollut liikahtanut. Nyt iski hyvä ajatus päähäni. Minä hiivin hänen kojuunsa ja otin huostaani hänen revolverinsa. En löytänyt mitään muita aseita, vaikka etsin perin pohjin muutkin kojut. Varmuuden vuoksi palasin vielä kansiin ja välikannelle ja tarkastelin kaikki paikat sielläkin ja keräsin sitten keittiöstä kaikki terävät veitset. Sitten tulin ajatelleeksi isoa kääntöveistä, joka oli Susi-Larsenin taskussa, ja minä astuin hänen luokseen ja puhuttelin häntä, ensin hiljaa ja sitten kovemmin. Hän ei liikahtanut. Silloin kumarruin ja otin veitsen hänen taskustaan. Minä hengitin nyt helpommin. Hänellä ei ollut enää minkäänlaisia aseita, joilla hän matkan päästä olisi voinut ahdistaa minua, jota vastoin minulla oli useampiakin aseita ja saatoin aina ennättää ennen häntä, jos hän koettaisi tarttua minuun hirveillä gorillankäsivarsillaan.

Pantuani osan saaliistani kahvi- ja paistinpannuun ja otettuani muutamia posliiniastioita kajuutan kaapista jätin Susi-Larsenin makaamaan auringonpaisteeseen ja läksin maihin.

Maud nukkui yhä. Minä puhalsin hiiliin ja sain tulen syttymään — emme olleet vielä rakentaneet

itsellemme keittiötä talven varaksi — ja minä valmistin aamiaisen suurella kiireellä. Kun olin lopettamaisillani työni, kuulin Maudin liikkuvan majassaan pukiessaan ylleen. Ja juuri kun kaikki oli valmista ja kahvi oli kiehua yli, hän avasi oven ja tuli ulos.

"Se ei ole kauniisti tehty", tervehti hän minua. "Te olette anastanut minun oikeuteni. Olettehan suostunut siihen, että minä saan pitää huolta ruoanlaitosta, ja..."

"Minä tein sen vain tämän ainoan kerran", sanoin anteeksi pyytäen.

"Mutta teidän täytyy luvata, ettette tee sitä koskaan enää", sanoi hän hymyillen. "Jollette nimittäin ole kyllästynyt minun heikkoihin kokeiluihini."

Suureksi ilokseni hän ei katsonutkaan alas rantaan, ja minä jatkoin niin erinomaisella menestyksellä leikinlaskuani, ettei hän edes huomannut juovansa kahvia posliinikupista, syövänsä keitetyjä perunoita ja levittävänsä hilloa korpulle. Mutta kauan sitä ei voinut kestää. Minä näin hänen rajattoman hämmästyksensä, kun hän huomasi syövänsä posliinilautaselta. Hän tuijotti aamiaisastioihin ja keksi toisen yllätyksen toisensa jälkeen. Sitten hän katsoi minuun ja käänsi hitaasti päänsä rantaa kohden.

"Humphrey!" sanoi hän.

Entinen hirveä kauhistus samensi hänen silmänsä.

"Onko hän...?" änkytti Maud.

Minä vain nyökkäsin vastaukseksi.

Kolmasneljättä luku

Me odotimme kaiken päivää, että Susi-Larsen tulisi maihin. Aika kului sietämättömän tuskallisesti. Vähänväliä me vuorotellen katsoimme levottomasti *Ghostiin*. Mutta hän ei tullut. Häntä ei näkynyt edes kannella.

"Ehkäpä päänsärky on esteenä", sanoin minä. "Lähtiessäni laivasta hän makasi pitkänään peräkannella. Ehkäpä hän on maannut siinä koko yönkin. Minun tekee mieleni käydä häntä katsomassa."

Maud katsoi rukoilevasti minuun.

"Ei siinä mitään vaaraa ole", vakuutin minä. "Ja minä otan revolverin mukaani. Tiedättehän, että otin huostaani kaikki aseet, joita laivassa oli."

"Mutta hänellä on käsivarret ja kädet — hirveät, julmat kädet!" huudahti hän. Ja sitten hän lisäsi: "Oi, Humphrey — minä pelkään niin hirveästi häntä! Älkää menkö — olkaa niin hyvä, älkää menkö!"

Hän tarttui rukoillen käteeni, ja minun valtimoni iski kiihkeästi. Silmäni ilmaisivat aivan varmaan mitä sydämeni tunsu tänä lyhyenä hetkenä! Ja hän oli niin kokonaan nainen, turvaa etsivä ja rukoileva nainen — hän oli miehuuteni auringonpaiste, kaste, joka vahvisti sen juuria ja antoi sille uusia voimia. Olisin tahtonut kietoa käsivarteni hänen ympärilleen, mutta minä hillitsin itseni ja jätin sen tekemättä.

"En aio antautua mihinkään vaaraan", sanoin minä.

"Minä vain katselen laivan reunalta millaista siellä on."

Hän puristi vakavasti kättäni ja antoi minun lähteä. Mutta paikka, jonne Susi-Larsen minun lähtiessäni laivasta oli jäänyt, oli tyhjä. Hän oli varmaan mennyt alas. Seuraavana yönä me valvoimme vuorotellen, nukuimme vain kumpikin vuorostamme, sillä eihän kukaan voinut tietää, mitä Susi-Larsen voisi tehdä. Hän kykeni vaikka mihin.

Me pidimme *Ghostia* silmällä seuraavan ja sitä seuraavankin päivän — sieltä ei näkynyt kuitenkaan ainoatakaan elonmerkkiä.

"Hänellä on tietenkin kova päänsärky", sanoi Maud neljännen päivän iltapuolella. "Ehkä hän on hyvinkin sairas. Hän voi olla kuollutkin — tai kuolemaisillansa", lisäsi hän hetken vaiti oltuansa ja odotettuaan minun vastaustani.

"Sitä parempi!" vastasin minä.

"Mutta ajatelkaahan ihmistä, jonka täytyisi olla aivan yksin viimeisenä hetkenään."

"Kuka sen tietää", sanoin minä.

"Niin, onhan se vain oletus", myönsi hän. "Mutta emmehän me voi tietää sitä varmaan. Kuinka hirveätä, jos todellakin niin olisi. En koskaan voisi antaa sitä itselleni anteeksi. Meidän täytyy tehdä jotakin."

"Ehkä", lisäsin minä.

Minä odotin, hymyillen hänen naisellisen hellälle luonnolleen, joka saattoi hänet huolehtimaan Susi-Larsenin puolesta. Mihin oli nyt kadonnut hänen levottomuutensa minun tähteni, ajattelin minä — ja kuitenkin hän aivan vasta oli pelännyt minun puolestani, kun tahdoin vain hiukan pistäytyäkin laivaan katsomaan?

Hän oli siksi viisas, että hän heti ymmärsi, miksi olin vaiti. Ja hän oli yhtä suora kuin viisaskin.

"Teidän täytyy mennä laivaan katsomaan, Humphrey", sanoi hän. "Ja jos te perästäpäin tahdotte nauraa minulle, niin annan siihen suostumukseni, suonpa sen teille anteeksikin."

Minä nousin tottelevaisesti ja astuin rantaan.

"Olkaa varovainen!" huusi hän jälkeeni.

Minä vilkutin hänelle kättäni kanssin katolta ja laskeuduin alas kannelle. Sitten astuin peräpuolelle kajuutan portaitten luo ja huusin alas. Susi-Larsen vastasi, ja kun hän nousi portaita ylös, painoin minä sormeni revolverin hanaa vasten. Pidin asetta siinä asennossa koko ajan puhellessani hänen kanssansa, mutta hän ei näyttänyt kiinnittävän siihen mitään huomiota. Hänen ulkomuotonsa oli samanlainen kuin edelliselläkin kerralla, mutta hän oli synkkä ja harvapuheinen. Niitä sanoja, joita me vaihdoimme keskenämme, ei voinut tosiaankaan sanoa keskusteluksi. Minä en kysynyt, miksei hän tullut maihin, eikä hän kysynyt, miksi minä olin tullut laivaan. Hänen päänsä oli taaskin terve, sanoi hän — ja sitten minä läksin pois sen enemmittä puheita.

Maud vastaanotti ilmoitukseni silminnähävällä helpotuksella, ja kun me hetken kuluttua näimme savun kohoavan keittiön piipusta, hän tuli vieläkin tyytyväisemmäksi. Seuraavana päivänä ja sitä seuraavanakin nousi savua keittiöstä, ja väliin me näimme hänet vilahdukselta peräkannella. Mutta siinä olikin kaikki. Hän ei yrittänytkaan tulla maihin. Me tiesimme sen, sillä me vartioimme öisin yhä edelleenkin. Me odotimme, että hän tekisi jotakin, että hän, niin sanoakseni, näyttäisi voimaansa — ja hänen toimetomuutensa hämmästytti ja kiusasi meitä.

Siten kului viikko. Me emme ajatelleetkaan mitään muuta kuin Susi-Larsenia, ja hänen läsnäolonsa tuotti meille levottomuutta ja pahoja aavistuksia, jotka estivät meitä ryhtymästä mihinkään niistä toimista, joita olimme suunnitelleet.

Mutta viikon lopussa lakkasi savu nousemasta keittiöstä, eikä hän näyttänyt enää kannellakaan. Minä huomasin, että Maud tuli jälleen levottomaksi, vaikka hän oli liian arka, ehkäpä liian ylpeäkin pyytääkseen minua lähtemään uudelleen laivaan. Ja miksipä moittisin häntä siitä? Hän oli sanomattoman ihmisystävällinen ja hän oli nainen. Sitä paitsi tuntui minustakin ikävältä, että se mies, jonka minä olin koettanut tappaa, makasi ehkä henkitoreissaan aivan yksin, kun ihmisiä kuitenkin oli hänen läheisyydessään. Maud oli oikeassa. Se laki, joka hallitsi sitä ihmisryhmää, johon minä kuului, oli voimakkaampi kuin minä itse. Se seikka, että hänen kätensä, jalkansa ja ruumiinsa olivat jokseenkin samankaltaiset kuin minunkin, asetti minulle vaatimuksia, joita en voinut olla huomioon ottamatta.

En odottanut, että Maud toistamiseen lähettäisi minut laivaan. Minä selitin, että me tarvitsimme säilykemaitoa ja hilloa, ja ilmoitin, että aioin lähteä niitä hakemaan. Minä huomasin, että Maud tuskin tiesi mitä hän oikeastaan halusi. Koettipa hän vakuuttaa, ettei maito ja hillo lainkaan ollut meille tarpeenkaan, ja että ehkä menoni olisi aivan turha. Samoin kuin hän aikaisemmin oli käsittänyt mitä vaitioloni tarkoitti, hän ymmärsi nyt sananikin ja tiesi varsin hyvin, etten aikonut lähteä laivaan maidon ja hillon vuoksi, vaan yksinomaan hänen tähtensä — siksi että hän oli levoton, ettei hän voinut salata levottomuuttaan.

Kun tulin kanssin katokselle, riisuin kengät jalastani ja astuin äänettömästi sukkasillani perälle. Ja tällä kertaa en huutanut myöskään kajuutan ovelta. Minä hiivin varovasti alas ja näin, että kajuutta oli tyhjä. Ovi Susi-Larsenin kojuun oli suljettu. Ensin aioin kolkuttaa hänen oveensa, mutta sitten tulin ajatelleeksi asiaani ja päätin toimittaa sen ensin. Välttämällä kaikkea melua nostin lattialuukun paikoiltaan ja asetin sen syrjään. Sekä vaatevarastoa että ruokatavaroita säilytettiin tuolla alhaalla, ja minä käytin hyväkseni tilaisuutta ja otin sieltä myös pakan alusvaatteita.

Tultuani jälleen ylös kuulin ääntä Susi-Larsenin kojusta. Minä kyyristyin ja kuuntelin. Oven ripa narahti. Äkkiä ja aivan vaistomaisesti minä hiivin pöydän taakse ja tartuin revolveriini. Ovi avautui ja hän astui ulos. En eläissäni ole nähnyt niin syvää tuskaa kuvastuvan kenenkään kasvoilla — ja nuo kasvot olivat kuitenkin Susi-Larsenin, tuon voimakkaan, taistelunhaluisen ja voittamattoman miehen. Hän väenteli käsiään kuin nainen, hän kohotti ilmaan nyrkkejään ja siveli kädellään silmiään, ikäänkuin olisi tahtonut poistaa kasvoiltaan hämähäkinverkkoja...

"Hyvä Jumala!" vaikeroi hän ja pui jälleen nyrkkiään hirveän tuskan vallassa, joka tärisytti hänen ääntään.

Se oli hirveätä. Koko ruumiini vapisi, ja minä tunsin väristyksen toisensa jälkeen kulkevan pitkin selkäpiitäni, hikihelmien kihotessa otsalleni. Eipä mikään tee ihmiseen syvempää vaikutusta kuin voimakas mies, joka on kerrassaan murtunut.

Mutta Susi-Larsen voitti heikkoutensa äärettömällä voimanponnistuksella. Koko hänen ruumiinsa vapisi. Näyttipä siltä, kuin hän olisi saanut kouristuksia. Hänen kasvopiipteensä vääristyivät hänen koettaessaan hillitä niitä, ja kaikista ponnistuksistaan huolimatta hän sittenkin vielä kerran joutui tuskan valtaan. Hän kohotti taaskin nyrkkejäänsä ja valitti ääneensä. Pari kertaa hän veti syvään henkeään ja nyyhkytti. Mutta lopulta tahdonvoima sai voiton. Nyt hän oli taas melkein ennallansa, mutta sittenkin tuntuivat hänen liikkeensä heikoilta ja epävarmoilta. Hän kääntyi portaihin päin ja astui niitä kohti aivan kuin olin nähnyt hänen ennenkin tekevän. Mutta hänen käyntinsäkin tuntui heikolta ja epävarmalta.

Minä aloin nyt pelätä omasta puolestani. Varastohuoneen ammottava aukko oli aivan hänen edessään, ja niin pian kuin hän huomaisi sen, hän keksisi minutkin. Minua harmitti, että hän näkisi minut niin kurjassa asennossa, kyyristyneenä lattialle. Vielä minulla oli aikaa kohota pystyyn. Minä teinkin sen, ja tiedän, että aivan vaistomaisesti asetuin uhkaavaan asentoon. Mutta hän ei pannut vähintäkään huomiota minuun. Ja yhtä vähän hän huomasi ammottavaa aukkoakaan. Ennenkuin olin selvillä asiasta ja ennenkuin ehdin mitään tehdä, oli hän astunut reippaasti aukkoa kohti. Hän astui toisella jalallaan suoraan aukkoon juuri samassa, kun hän aikoi kohottaa toista jalkaansa lattiasta. Mutta kun toinen jalka ei saanut minkäänlaista tukea, vaan vaipui tyhjään ilmaan, niin entinen Susi-Larsen, jolla oli oikeat tiikerin lihakset, viskautui koko pituudellaan aukon yli, niin että hän kaatui kätet ojossa eteenpäin eikä alas, ja löi aukon toisella puolen rintansa ja vatsansa vasten lattiaa. Seuraavassa hetkessä hän oli vetänyt jalkansa ylös, pyörähtänyt ympäri ja välttänyt vaaran. Mutta hän vierähti hillojen ja alusvaatteiden keskelle ja kolahti vasten luukkua.

Hänen kasvojensa ilmeestä saatoin nähdä, että hän oli ymmärtänyt koko asian. Mutta ennenkuin ehdin ajatella sen enempää, hän oli laskenut luukun paikoilleen ja sulkenut varastohuoneen aukon. Samassa minäkin ymmärsin. Hän luuli sulkeneensa minut alas. Ja hän oli sokea sokea kuin yölepakko. Minä pidin häntä tarkasti silmällä ja hengitin niin hiljaa, ettei hän voinut kuulla minua. Hän astui nopeasti kojuunsa. Näin hänen erehtyvän ovesta, kopeloivan kädellään ovenripaa ja lopulta löytävän sen. Nyt oli oikea hetki tullut. Minä hiivin varpaillani kajuutan lattian poikki portaita ylös. Hän tuli jälleen ulos laahaten perässään isoa merimiesarkkua, jonka hän asetti luukulle. Mutta hän ei tyytynyt siihen, vaan toi vielä toisenkin ja laski sen edellisen päälle. Sitten hän keräsi kokoon hillot ja alusvaatteet ja pani kaikki pöydälle. Kun hän astui portaita ylös, vetäydyin minä syrjään ja pyörähdin äänettömästi kajuutan katoksen yli.

Hän työnsi kajuutanluukun hiukan syrjään, nojautui siihen käsivarsineen ja seisoi siinä katsellen eteensä, ikäänkuin olisi silmäillyt laivan keulaa kohti, tai oikeammin sanoen hän tuijotti eteensä, sillä hänen silmänsä olivat aivan liikkumattomat, hän ei edes räpäyttänyt niitä. Olin vain noin viiden jalan päässä hänestä ja aivan hänen silmiensä edessä. Tuntuipa tämä oikein kauhistuttavalta. Olin omasta mielestäni ikäänkuin jokin kummitus, koska saatoin olla niin näkymätön. Heilutin kättäni edestakaisin, vaikkei hän tietystikään nähnyt sitä, mutta kun liikkuva varjo liehui hänen kasvojensa vii, niin huomasin, että hän tunsin sen. Hänen kasvonsa ilmaisivat kiihkeää odotusta, samalla kun hän yritti selvittää itselleen, mitä tuo liike merkitsi. Hän tiesi, että jokin oli osunut häneen ulkoapäin, että jokin muutos hänen ympäristössään oli herättänyt tuon tunteen, mutta mitä se oli, sitä hän ei voinut käsittää. Minä lakkasin liikkuttamasta kättäni, jotta varjo pysyi paikoillaan. Hän käänsi hitaasti päätään edestakaisin, puolelta toiselle, jotta väliin aurinko osui siihen, väliin minun käteni varjo — hän koetti niin sanoakseni tunteellaan tutkia, mitä tuo varjo merkitsi.

Minä puolestani ihmettelin, miten hän saattoi tuntea jotakin niin vähäistä kuin tuo varjo oli. Jos hänen silmämunansa yksinään olivat vahingoittuneet tai jos hänen näköhermonsa eivät olleet kokonaan pilaantuneet, niin selitys oli hyvin yksinkertainen. Mutta jos asian laita ei ollut sellainen, niin en voinut myöskään sitä selittää muulla tavalla, kuin että hänen herkkätuntoinen ihonsa saattoi tuntea eron auringon ja varjon lämpötilan välillä.

Tai ehkä — kukapa saattoi sen tietää? — se johtui jostakin satumaisesta kuudennesta aistista, niin

että hän tunsu ihmisen läsnäolon, joka oli niin lähellä häntä.

Hän ei koettanut kuitenkaan tutkia varjoa sen pitemmältä. Hän nousi kannelle ja astui keulaa kohden niin nopeasti ja varmasti, että olin aivan ihmeissäni. Ja kuitenkin hänen käynnissään saattoi vähän väliä nähdä sokean avuttomuutta. Nyt minä vasta ymmärsin mitä se oli.

Sekä ilokseni että surukseni hän löysi kenkäni kanssin kannelta ja vei ne mukanaan keittiöön. Minä näin hänen syyttävän tulta ja alkavan keittää itselleen ruokaa. Sitten minä hiivin kajuuttaan, hain sieltä hillot ja alusvaatteet, hiivin taas yhtä hiljaa keittiön ohi ja kiipesin alas rantaan tehdäkseen selkoa avojalkaretkeilystäni.

Neljäsneljättä luku

"Mikä vahinko, että *Ghostin* mastot ovat katkenneet. Muuten olisimme voineet purjehtia sillä täältä. Ettekö usko, että olisimme voineet sen tehdä, Humphrey?"

Minä hyökkäsin innoissani ylös paikaltani.

"Minä ihmettelen — minä ihmettelen...", toistin minä astuessani edestakaisin.

Maudin silmät seurasivat minua, loistavina ja odotusta täynnä. Hän uskoi lujasti minuun! Ja tuo tieto antoi minulle ennenaavistamattoman voiman. Minä ajattelin Micheletin sanoja: "Nainen antaa miehelle yhtä paljon voimaa kuin sadussa kerrotaan maan antaneen pojalleen. Hänen ei tarvinnut muuta kuin laskeutua polvilleen ja suudella hänen poveaan, niin hän tuli jälleen voimakkaaksi." Vasta ensi kertaa ymmärsin täydellisesti sen ihmeellisen totuuden, joka piilee näissä sanoissa. Niin, minä sain itsekini kokea, kuinka tosia ne olivat. Maud merkitsi kaikkea tätä minulle — minä ammensin hänestä loppumattomasti voimaa ja rohkeutta. Minun ei tarvinnut muuta kuin katsella tai ajatella häntä saadakseni uusia voimia.

"Se voi käydä päinsä, se voi käydä!" vastasin minä ääneen omiin ajatuksiini. "Mitä ihmiset ennen ovat tehneet, sitä minäkin voin tehdä. Ja vaikei kukaan sitä ennen olisikaan tehnyt, niin se onnistuu minulta sittenkin."

"Mitä? Jumalan tähden?" kysyi Maud. "Olkaa armollinen! Mitä te osaatte tehdä?"

"Me voimme sen tehdä", oikaisin minä. "Ja *mitä?* Ei muuta kuin asettaa jälleen *Ghostin* mastot paikoilleen ja purjehtia pois täältä."

"Humphrey!" huudahti Maud.

Ja minä ylpeilin tuumastani, ikäänkuin olisin sen jo toteuttanut.

"Mutta miten se on mahdollista?" kysyi Maud.

"Sitä en tiedä", vastasin minä. "Sen tiedän vain, että nykyään voin tehdä vaikka mitä."

Minä hymyilin hänelle ylpeänä — ehkä liiankin ylpeänä, sillä hän painoi katseensa alas, ja me olimme hetken aikaa molemmat vaiti.

"Entäs kapteeni Larsen", sanoi Maud.

"Hän on sokea ja avuton", vastasin minä nopeasti, ikäänkuin häntä ei olisi lainkaan tarvinnut ottaa lukuun.

"Mutta hänen hirveät kätensä! Ajatelkaa, miten hän heittäytyi varastohuoneen aukon yli."

"Te tiedätte myöskin, että minä hiivin pakoon", selitin minä iloisesti.

"Ja kadotitte kenkänne."

"Ettehän toki luule, että ne olisivat voineet pelastua Susi-Larsenin käsistä ilman minun apuani?"

Me nauroimme molemmat ja aloimme sitten vakavasti suunnitella, miten saisimme *Ghostin* mastot jälleen pystyyn ja pääsisimme takaisin ihmisten ilmoille. Muistin vain hämärästi mitä koulussa fysiikasta olin oppinut, mutta viimeisten kuukausien kuluessa olin saavuttanut mekaniikassa käytännöllistä kokemusta. Minun täytyy kuitenkin tunnustaa, että kun läksimme *Ghostiin* lähemmin tutkiaksemme yrittystämme, niin mieleni masentui melkein kokonaan nähdessäni nuo suunnattomat mastot, jotka uivat

vedessä. Mistä päästä oli paras alkaa? Jos edes yksi mastoista olisi seisonut paikoillaan tai jos olisi ollut jotakin, johon olisin voinut kiinnittää väkipyörän ja köydet! Mutta ei ollut kerrassaan mitään. Meidän aikeemme tuntui yhtä mahdottomalta kuin itsensä nostaminen ilmaan saappaansilmukasta. Minä tiesin kyllä, miten vipu oli rakennettava, mutta mistä voisin saada sille tukikohdan?

Siinä oli ensinkin isomasto, joka tyvipuoleltaan oli läpimitaten viisitoista tuumaa paksu ja pituudeltaan kuusikymmentäviisi jalkaa; arviolleen se painoi kolmetuhatta naulaa. Sitten oli siinä keulamasto, joka oli vieläkin paksumpi ja painoi varmaan kolmetuhatta viisisataa naulaa. Mistä päästä voisin aloittaa? Maud seiso i ääneti vieressä, kun minä tuumailin mitenkä saisin tehdyksi sellaiset kojeet, joita merimiehet nimittivät "saksiksi". Mutta vaikka kaikki merimiehet tunsivatkin sen, niin minä sen kuitenkin täällä itse keksin. Asettamalla ristiin pari salkoa, joiden alapää t olivat yhteensidotut, ja nostamalla sitten kojeen ilmaan jotta se näytti ylösalaisin käännetyltä V:ltä, saato i saada kiinteän pisteen kannen yläpuolelle, johonka sitten voisin kiinnittää nostoköyteni. Tähän nostoköyteen saato i tarpeen vaatiessa kiinnittää vielä toisenkin. Ja siten olisi vintturi valmis!

Maud huomasi, että olin saanut kysymyksen ratkaistuksi, ja hänen silmänsä loistivat ilosta.

"Mitä aiotte tehdä?" kysyi hän.

"Selvitän tuon sotkun", sanoin minä ja osoitin sotkeentuneita köysiä ja mastoja laivan kupeella.

Oi, kuinka tämä päätös kajahti hyvältä korvissani. "Selvitän tuon sotkun!" Eipä sellaisia sanoja olisi Humphrey van Weydenin huulilta kuulunut muutamia kuukausia sitten!

Äänessäni ja puhettavassani oli varmaan jotakin hempeämielistä, sillä Maud hymyili. Hän ymmärsi erinomaisesti kaikkea, mikä oli koomillista, ja kaikkialla, missä sitä vain ilmeni, hän huomasi heti kaiken sen, mikä oli teeskenneltyä ja sävyiltään väärää ja liioiteltua. Juuri tämän ominaisuuden vuoksi hänen omat teoksensa olivat niin arvokkaita ja ihmiset panivat häneen niin suurta arvoa. Vakava arvostelija, joka samalla ymmärtää huumoria ja heppoudella tuo ilmi ajatuksensa, voittaa ehdottomasti maailman tunnustuksen. Ja sen hän oli voittanut. Hänen humoristinen kykynsä oli oikeastaan taiteilijan synnynnäistä suhdevaistoa.

"Olen aivan varma siitä, että olen kuullut nuo sanat ennen — ehkäpä olen lukenut ne jostakin kirjasta", sanoi hän iloisesti.

Minullakin oli suhdevaistoa, ja minä lyyhistyin heti kokoon — vajosin oloja hallitsevasta asemasta nöyrän hämmennyksen tilaan, mikä lievimmin sanoen oli hyvin surkeaa.

Hän tavoitteli nopeasti kättäni.

"Olen kovin pahoillani", sanoi hän.

"Ei se ole tarpeen", änkytin minä. "Se oli minulle vain hyväksi. Minussa on todellakin aivan liaksi koulupoikaa. Vaikka eipä se oikeastaan kuulu tähän. Meidän pitää vain koettaa selvittää tuo sekava vyyhti. Jos tahdotte tulla kanssani veneeseen, niin voimme ryhtyä työhön ja koettaa saada siitä selvää."

Iltapäivän kuluessa me sitten koetimme suorittaa työtä iloisella mielellä.

Maud auttoi minua siten, että piti venettä sopivassa asennossa minun selvitellessäni mastoja ja köysiä. Kylläpä ne tosiaankin olivat sotkuiset! Nostoköydet, hilausnuorat, vantit, taakit — kaikki ne olivat sotkeutuneet ja sekaantuneet yhteen ja vedessä menneet moninkertaisiin solmuihin. En leikannut poikki muuta kuin mikä oli kaikkein välttämättömintä, ja päästäessäni pitkiä nuoria mastojen ja puomien ympäriltä, selvitellessäni köysiä, kerießäni niitä kerälle ja pujotellessani niitä silmukkojen läpi tulin aivan läpimäräksi.

Voidakseni irroittaa purjeita täytyi minun useamman kerran käyttää veistä, ja raskas purjekangas, joka oli vettäkin raskaampi, pani voimani kovalle koetukselle. Mutta sittenkin sain kaikki rannalle kuivumaan ennen pimeän tuloa. Me olimme molemmat hyvin väsyksissä palatessamme illallista syömään, olimmehan suorittaneetkin koko suuren työn, vaikkei se näyttänyt niin paljolta.

Seuraavana aamuna läksin Maudin kanssa *Ghostin* ruumaan selvittämään mastonkenkää. Olimme juuri aloittaneet työmme, kun hakkaamisemme ja vasaroimisemme kutsui Susi-Larsenin paikalle.

"Halloo!" huusi hän avonaisesta luukusta alas.

Kuullessaan Susi-Larsenin äänen painautui Maud nopeasti lähelle minua, ikäänkuin turvaa hakien, ja nojasi toisella kädellään minun käsivarteeni meidän puhellessamme keskenämme.

"Halloo!" huusin minä. "Hyvää huomenta!"

"Mitä te teette siellä?" kysyi Susi-Larsen. "Yritätkö porata laivani upoksiin?"

"Päinvastoin! Minä koetan korjata sitä", kuului vastaukseni.

"Mitä hemmetissä te siellä korjaatte?" Hänen äänensä kuulosti hämmästyneeltä.

"Minä teen täällä vain hiukan valmistuksia voidakseni nostaa mastot paikoilleen", vastasin minä aivan välinpitämättömästi, ikäänkuin se olisi ollut kaikkein helpoin asia maailmassa.

"Tuntuupa siltä, kuin te nykyään todellakin seisoisitte omilla jaloillanne, Hump", kuulumme hänen sanovan. Ja sitten oli hetken aivan hiljaista.

"Mutta sen minä sanon teille, Hump", huusi hän meille, "sitä te ette osaa tehdä".

"Kyllä, kyllä minä osaan", vastasin minä. "Minä teen sitä parasta aikaa."

"Mutta laiva on minun, minun yksityisomaisuuttani. Ja jos minä kiellän teitä koskemasta siihen?"

"Te unohdatte yhden asian", vastasin minä. "Te ette ole täällä enää voimakkain kappale käyteainetta. Te olitte sitä kerran, silloin te olisitte voinut vaikka syödä minut, niinkuin sanoitte. Mutta nyt on tapahtunut muutos, ja minä voinkin nyt syödä teidät. Hiiva on väljähännyt."

Hän nauroi lyhyesti ja ikävästi. "Minä huomaan, että te heitätte oman filosofiani minulle vasten kasvoja. Mutta älkää yrittäkökään arvata minua liian heikoksi. Teidän itsenne tähden minä varoitan teitä."

"Milloin teistä on tullut ihmisystävä?" kysyin minä. "Myöntäkää, että olette hyvin epäjohdonmukainen varoittaessanne minua."

Hän ei pannut huomiota pilkkaani, vaan sanoi: "No, entäs jos minä sulkisin nyt tämän luukun? Te ette voi vetää minua enää nenästä niinkuin silloin, kun kävitte varastohuoneessa."

"Susi-Larsen", sanoin minä vakavasti — ensi kertaa minä nimitin häntä tällä nimellä, joka oli enimmin tunnettu, "minä en voi ampua avutonta miestä, joka ei kykene puolustautumaan. Te olette itse nähnyt sen meidän kummankin iloksemme. Mutta minä varoitan teitä nyt, en niin paljon teidän tähtenne kuin itseni vuoksi, sillä ammun teidät samassa hetkessä, jolloin te yritätte tehdä jotakin pahaa. Minä voin ampua teidät tästä, missä nyt olen — ja jos teitä haluttaa, niin astukaa askel eteenpäin ja koettakaa sulkea luukku."

"Joka tapauksessa minä jyrkästi kiellän teitä laastaroimasta laivaa."

"Mies!" sanoin minä moittien. "Te väitätte, että laiva on teidän, ikäänkuin teillä muka olisi moraalinen oikeus siihen. Ettehän koskaan ole pannut mitään huomiota moraalisiin oikeuksiin ollessanne tekemisissä muiden kanssa. Ja ettehän te silloin voi myöskään vaatia, että minä nyt teihin nähden panisin niihin huomiota."

Olin astunut avonaisen luukun alle, jotta saatoin nähdä hänet. Hänen ilmeettömät kasvonsa — ne näyttivät aivan toisilta nyt kuin tarkastellessani niitä hänen tietämättänsä alhaalla kajuutassa — ne näyttivät vieläkin veltommilta, sillä liikkumattomat silmät tuijottivat vain suoraan eteensä. Tuo näky ei ollut lainkaan mieluisa.

"Eikä kukaan ole niin kurja, ei edes Hump, ettei pitäisi olla hänelle kohtelias", sanoi hän ivallisesti.

Iva ilmeni vain hänen äänessään. Kasvot olivat yhtä ilmeettömät kuin ennenkin.

"Mitä teille kuuluu, miss Brewster?" kysyi Susi-Larsen äkisti oltuaan hetken vaiti.

Minä säpsähdin. Maud ei ollut liikahtanut vähintäkään. Oliko Susi-Larsenilla sittenkin vielä hiukan näkövoimaa? Vai saisiko hän sen ehkä takaisin?

"Kiitos, miten te itse voitte, kapteeni Larsen?" vastasi Maud. "Mutta mistä tiesitte, että minä olin täällä?"

"Kuulinhan minä teidän hengityksenne. Humphrey näyttää edistyvän, vai mitä te arvelette?"

"En tiedä", vastasi Maud hymyillen minulle. "En ole koskaan nähnyt häntä muunlaisena."

"Olisittepa vain nähnyt hänet ennen vanhaan!"

"Susi-Larsen suurin annoksin", mutisin minä, "ennen ja jälkeen ruoan".

"Minä sanon teille vieläkin kerran, Hump", huudahti Susi-Larsen uhkaavalla äänellä, "te tekisitte viisaammin, jos jättäisitte *Ghostin* rauhaan".

"Mutta ettekö te tahtoisi päästä pois täältä samoin kuin mekin?" kysyin minä epäröiden.

"En", vastasi hän. "Minä aion kuolla täällä."

"Mutta sitä me emme aio", vakuutin minä uhmailevasti ja aloin jälleen hakata ja nakutella.

Viidesneljättä luku.

Seuraavana päivänä olivat mastojenkengät selvät ja kaikki sen verran järjestyksessä, että saatoimme koettaa nostaa molemmat märssytangot laivaan. Isomärssytanko oli yli kolmenkymmenen jalan pituinen ja keulamärssytanko lähes kolmenkymmenen, ja näistä molemmista minä aioin nyt laittaa "sakset". Se vasta oli kiusallista työtä. Minä kiinnitin vahvan taljan vintturiin ja kierrettyäni toisen pään keulamärssytangon tyvipuolen ympärille aloin nostaa sitä ylös. Maud tarttui vintturin vääntimeen ja kiersi irtonaisen pään kokoon.

Me ihmettelimme, kuinka helposti tanko nousi ilmaan. Se oli jonkinmoinen parannettu vintturi, ja sen nostovoima oli tavattoman suuri. Mutta yhtä paljon kuin me voitimme voimassa, kadotimme matkassa. Yhtä monta kertaa kuin se monisti minun voimani, pidensi se myös hilattavan nuoran pituutta. Talja kulki raskaasti laivan reunan yli, ja sen hitaus lisääntyi, mitä korkeammalle tanko kohosi vedestä. Vintturin hoito kävi yhä raskaammaksi.

Mutta kun märssytangon alapää kohosi laivan reunan tasalle, pysähtyi koko peli.

"Olisihan minun pitänyt se tietää", sanoin minä kärsimättömästi. "Nyt on kaikki tehtävä uudestaan."

"Miksi emme kiinnitä taljaa hiukan alemmaksi?" sanoi Maud.

"Sehän minun olisi pitänyt heti alusta alkaen tehdä", vastasin tyytymättömänä itseeni.

Minä päästin köyden valloilleen, laskin tangon takaisin veteen ja kiinnitin taljan alemmaksi. Tunnin kuluttua, jona aikana vuoroin hilasin ja vuoroin lepäsin, olin saanut tangon niin korkealle kuin se saattoi nousta. Kahdeksan jalkaa oli se laivan reunan yläpuolella, mutta sen pitemmälle en voinut sitä kohottaa. Kävin istumaan ja tuumin, miten ratkaisisin tehtäväni. Siihen ei tarvittu pitkää aikaa. Ilosta huudahtaen hypähdin paikaltani.

"Nyt tiedän!" huudahdin minä. "Minun olisi pitänyt kiinnittää talja itse painopisteen kohdalle. Ja se, minkä nyt olemme oppineet, voi olla meille hyödyksi mitä tahansa me tämän jälkeen nostammekin laivaan."

Vielä kerran minun täytyi alkaa aivan alusta ja laskea tanko veteen. Mutta minä erehdyin painopisteestä, ja alkaessani nostaa nousikin tangon yläpää eikä sen tyvi. Maud näytti epätoivoiselta, mutta minä sanoin nauraen, että se onnistuisi sittenkin.

Kun olin selittänyt Maudille, miten hänen tuli pitää kiinni vääntimestä ja päästää köysi valloilleen, kun annoin hänelle käskyn, tartuin käsin tankoon kiinni ja koetin saada sen reunan yli. Kun luulin saaneeni sen niin kauaksi kuin oli tarpeellista, käskin Maudin hellittää köyttä, mutta ponnistuksistani huolimatta kohosi tanko pystyyn, ja putosi takaisin veteen. Taaskin minä nostin sen entiselle paikalleen, sillä olin nyt keksinyt uuden tuuman. Tulin ajatelleeksi pientä yksinkertaista taljalaitosta ja läksin sitä hakemaan.

Sillä aikaa kun kiinnitin sen tangon yläpään ja vastakkaisen reunan väliin, tuli Susi-Larsen paikalle. Me tervehdimme vain toisiamme, ja vaikka hän ei voinut nähdä mitään, kävi hän jonkin matkan päähän laivan partaasta istumaan ja seurasi korvakuulolla toimiani.

Sanottuani jälleen Maudille, että hänen tuli hellittää köyttä minun antaessani hänelle merkin, aloin hilata taljalaitosta. Tanko kääntyi hitaasti sisäänpäin, kunnes se oli kohtisuorassa reunaa vasten. Ja nyt minä ihmeekseni huomasin, ettei Maudin tarvinnutkaan hellittää. Päinvastoin kiristäminen oli tarpeen. Minä kiinnitin taljan, kiersin vintturia ja sain tangon tuuma tuumalta lähemmäksi, kunnes sen yläpää ensin ulottui kannelle ja vihdoinkin lepäsi siinä koko pituudessaan.

Katselin kelloani. Kello oli kaksitoista. Selkäni särki kauheasti, ja olin hirveän väsynyt ja nälkäinen. Ja kannella oli vasta yksi ainoa tanko todisteena siitä, mitä aamupäivän kuluessa olin saanut aikaan. Ensi kertaa vasta käsitin, kuinka suuri se työ oli, johon olimme ryhtyneet. Mutta minä olin oppinut

jotakin — olin todellakin oppinut jotakin. Iltapäivällä olisi tulos varmaan paljon parempi. Ja niin se olikin. Me palasimme laivaan kello yhdeltä, levättyämme ja vahvistettuamme itseämme perinpohjaisella aterialla.

Vähemmässä kuin tunnissa sain toisen tangon laivaan ja rupesin rakentamaan "saksia". Sidoin molempien tankojen päät yhteen ja ottaen huomioon niiden eri pituuden kiinnitin leikkauspisteen kohdalle kahvelimallin kaksinkertaisen taljan. Tämä yhdessä yksinkertaisen taljan ja itse vallin kanssa muodosti nostotaljan. Jotta tankojen tyvipuolet eivät liukuisi kannelle, naulasin alapuolelle isoja pölkäreitä. Kun kaikki oli valmista, kiinnitin nuoran "saksien" päähän ja vedin sen suoraan vintturiin. Aloin luottaa tähän vintturiin, sillä se antoi minulle niin odottamattoman paljon voimaa. Niinkuin tavallisesti piti Maud kiinni vääntimestä minun hilatessani. "Sakset" kohosivat ilmaan.

Nyt huomasin, että olin unohtanut varppausnuorat. Senvuoksi minun oli pakko kiivetä ylös "saksiin", vieläpä kaksi kertaa, ennenkuin sain kiinnitetyksi nämä nuorat sekä etu- että peräpuolelle ja vielä molemmin puolin.

Alkoi jo hämärtää, kun työni oli niin pitkälle edistynyt. Susi-Larsen oli istunut ulkona ja kuunnellut hommaamme koko iltapäivän sanomatta sanaakaan, mutta nyt hän oli mennyt keittiöön valmistamaan illallistaan. Selkäni oli niin jäykkä, että vain vaivalla ja ponnistuksella saatoin seisoa suorana. Katselin ylpeänä työtäni. Se alkoi jo todellakin näyttää joltakin. Minun teki mieleni ruveta hilaamaan "saksillani" — aivan kuin lapsi, joka tahtoo leikkiä uudella leikkikalulla.

"Ikävä, että on jo niin myöhäistä", sanoin minä. "Olisipa hauska nähdä kone työssä."

"Älkää olko niin kiihkeä, Humphrey", torui Maud. "Muistakaa, että huomennakin on päivä, ja olettehan nyt niin väsynyt, että tuskin pysytte pystyssä."

"Entäs te?" sanoin minä äkkiä levottomana. "Te olette varmaan myöskin hyvin väsynyt. Te olette tehnyt ahkerasti työtä. Minä olen ylpeä teistä, Maud."

"Ette sinnepäinkään niin ylpeä kuin minä teistä, eikä teillä myöskään ole puoleksikaan niin paljon syytä siihen", vastasi hän ja katsoi hetkisen suoraan minuun silmissään loistava ilme, joka äkkiä tenhosi minut — miksi, sitä en tiedä, sillä en ymmärtänyt sitä.

"Jospa joku ystävästämme voisi nyt nähdä meidät", sanoi hän. "Nähdä meidät! Oletteko tänään kertaakaan hengähtänyt työstänne ja huomannut miltä me näytämme?"

"Kyllä minä olen useampaankin kertaan katsellut teitä", vastasin minä ajatellen sitä ilmettä, jonka olin nähnyt hänen silmissään, sekä hämmästyen sitä äkillistä käännettä, jonka hän meidän keskustelullemme antoi.

"Hyvä Jumala!" huudahti hän. "No, mitä te siis arvelette?"

"Pelkään, että te näytätte linnunpelättimeltä", vastasin minä. "Katsokaapas esimerkiksi likaantuneita helmojanne! Katsokaa noita kolmikulmaisia reikiä! Ja puseroanne! Ei tarvitse olla mikään Sherlock Holmes keksiäksensä, että te olette keittänyt ruokaa nuotiotulen ääressä — puhumattakaan siitä, että olette sulattanut hylkeenrasvaa. Ja päällepäätteeksi — millainen lakki teillä on! Ja tämä sama nainen on kirjoittanut runon 'Suudelma'."

Maud teki siron ja komean kumarruksen ja sanoi: "Mitä teihin tulee, hyvä herra..."

Sen leikin alla, jota me laskettelimme nyt hetken aikaa, piili kuitenkin jotakin vakavaakin, ja se johtui aivan varmaan siitä omituisesta ja hetkellisestä ilmeestä, jonka äkkiä olin nähnyt hänen silmissään. Mitä se merkitsi? Oliko mahdollista, että silmämme puhuisivat vastoin tahtoamme ja varovaisia sanojamme? Tiesin, että silmäni olivat pettäneet minut, kunnes huomasin sen ja aloin pitää niitä aisoissa. Se oli tapahtunut useita kertoja. Mutta oliko Maud huomannut sen levottomuuden, joka piili niiden pohjalla, ja ymmärtänyt mitä se merkitsi? Ja olivatko hänen silmänsä nyt puhuneet samaa minullekin? Mitä muuta se saattoi tarkoittaa — tuo värähtelevä välke ja jotain vielä enempääkin, jota oli mahdoton sanoin selittää. Ja kuitenkin se ei voinut olla mahdollista. Se oli kerrassaan mahdotonta. Sitäpaitsi en ollut laisinkaan taitava selittämään silmäkieltä. Olin vain Humphrey van Weyden, kirjatoukka, joka oli oppinut rakastamaan. Ja kun sain vain rakastaa ja odottaa ja ehkäpä vähitellen voittaa vastarakkauttakin, niin siinä oli jo minulle ihanuutta kylliksi. Tätä minä ajattelin laskiessamme edelleen leikkiä toistemme ulkomuodosta, ja sitä minä ajattelin vielä sittenkin, kun tulimme maihin ja saimme paljon muutakin ajateltavaa.

"Onpa todellakin harmillista, ettemme saa nukkua koko yötä yhteen menoon tällaisen työpäivän jälkeen", valitin minä, kun olimme syöneet.

"Mutta onko nyt enää mitään vaaraa? Onhan hän sokea", sanoi Maud.

"En koskaan voi luottaa häneen", vastasin minä, "ja vielä vähemmän nyt, kun hän on sokea. Luultavaa on, että tuo osittainen avuttomuus tekee hänet vielä entistään ilkeämmäksi. Minäpä tiedän mitä teen heti huomisaamuna — heitän ankkurin mereen ja kuljetan laivan hiukan kauemmaksi rannasta. Silloin Susi-Larsen on vankina, ja me soudamme iltaisin veneellä rantaan. Viimeistä kertaa meidän siis nyt enää tarvitsee olla yhdessä, ja siksi se käykin kahta vertaa helpommin."

Me heräsimme varhain aamulla ja olimme juuri lopettamaisillamme aamiaisemme, kuin päivä alkoi sarastaa.

"Voi, Humphrey!" kuulin Maudin äkkiä huutavan, keskeyttäen syömisensä.

Minä katsoin häneen. Hänen silmänsä olivat kiintyneet laivaan. Seurasin hänen katsettansa, mutta en huomannut siellä mitään erikoista. Sitten hän käänsi silmänsä minuun ja minä katsoin kysyvästi häneen.

"Sakset!" sanoi hän, ja hänen äänensä vapisi.

Olin kokonaan unohtanut "sakset". Katsoin jälleen laivaan mutta niitä ei näkynyt.

"Jos hän on...", mutisin minä vimmoissani.

Maud laski rauhoittaen kätensä minun kädelleni ja sanoi: "Teidän täytyy aloittaa taas alusta."

"Oi, uskokaa minua — ei minun vihani mitään merkitse, enhän minä voisi tehdä karpäsellekään pahaa", vastasin minä katkerasti hymyillen. "Ja pahinta kaikesta on se, että hän sen tietää. Te olette oikeassa. Jos hän on pilannut 'sakset', niin en voi tehdä muuta kuin aloittaa jälleen alusta. — Mutta tästä lähtien minä vahdin yöllä laivassa", huudahdin heti sen jälkeen. "Ja jos hän silloin..."

"Mutta minä en uskalla olla yksin kaiket yöt täällä", kuulin Maudin sanovan, kun olin hiukan rauhoittunut. "Olisi kaikin puolin niin paljon parempi, jos hän tahtoisi olla hiukan ystävällinen meitä kohtaan ja auttaa meitä. Meillä voisi olla niin hyvä laivassa kaikilla kolmella."

"Aivan niin", vakuutin minä yhä vihoissani, sillä rakkaitten "saksieni" turmeleminen oli kovasti koskenut minuun. "Minä tarkoitan, te ja minä jäämme laivaan, samapa se, olemmeko hyvissä väleissä Susi-Larsenin kanssa vai emmekö."

"Oikeastaan on kovin lapsellista, että hän tekee tuollaista", sanoin minä hetken kuluttua nauraen, "ja sitäpaitsi olen minä yhtä lapsellinen, kun suutun sellaisesta".

Mutta sydäntä vihloi sittenkin, kun tulimme laivaan ja näimme kaiken sen hävityksen, jonka hän oli saanut aikaan. "Sakset" olivat kokonaan kadonneet. Köydet oli leikattu poikki. Nostoköydet oli myöskin katkottu kaikkialla. Ja Susi-Larsen tiesi, etten minä osannut punoa nuoria yhteen. Äkillinen ajatus juolahti mieleeni. Minä hyökkäsin vintturin luo. Se ei liikkunut enää. Hän oli turmellut senkin. Me katsoimme ällistyneinä toisiimme. Sitten kiiruhdin laivan reunalle. Mastot, puomit ja kahvelit — kaikki, mitä minä olin eilen selvittänyt — olivat poissa. Hän oli löytänyt köydet, jotka olivat kiinnitetyt niihin, ja päästänyt ne irralleen.

Maudin silmät olivat täynnä kyyneliä, ja minä luulen, että nuo kyyneleet tarkoittivat minua. Ja olisinpa voinut itsekin itkeä. Millä tavalla saisimme nyt laivan mastot pystyyn? Susi-Larsen oli tehnyt työnsä hyvin. Minä istahdin laivaluukulle ja epätoivoissani nojasin leukaani käsiäni vasten.

"Hän ansaitsisi kuoleman!" huudahdin minä. "Jumala antakoon minulle anteeksi — mutta minussa ei ole kylliksi miestä tappaakseni hänet."

Mutta Maud seiso vieressäni, hänen kätensä sively hiljaa hiuksiani, ikäänkuin olisin ollut lapsi, ja hän sanoi: "No, no — kyllä kaikki käy vielä hyvin. Me olemme itse tehneet oikein, ja silloin täytyy käydä hyvin."

Micheletin sanat muistui mieleeni, ja minä nojasin pääni Maudia vasten. Tunsin todellakin saavani uutta voimaa. Tämä siunattu nainen oli minulle loppumattomana voimanlähteenä. Mitä merkitsi se, mitä oli tapahtunut? Vain pientä taantumista, viivytystä. Virta ei varmaankaan ollut vienyt mastoja kauaksi merelle, sillä tuuli oli ollut heikko. Tarvittiin vain hiukan työtä, jotta mastot löytyisivät ja olisivat jälleen paikalla. Ja sitä paitsi se oli hyväksi opiksi. Minä tiesin nyt mitä saatoin odottaa. Susi-Larsen olisi voinut turmella meidän työemme vielä sittenkin, kun olisimme päässeet pitemmälle.

"Tuolta hän tulee", kuiskasi Maud.

Katsoin ylös. Hän astui hitaasti peräkantta pitkin suojanpuolella.

"Älkää olko huomaavinnan häntä", kuiskasin minä. "Hän tulee katsomaan, miten meidän laitamme on. Ei anneta hänen huomata, että me tiedämme kaikki. Sitä tyydytystä meidän ei tarvitse suoda hänelle. Riisukaa kengät jalasta — kas niin — ja ottakaa ne käteen."

Ja sitten me olimme piilosilla sokean kanssa. Kun hän tuli vasemmalle puolelle, hiivimme me oikealle, ja sitten hän kääntyi peräkannen korokkeelta takaisin ja seurasi meidän jäljissämme.

Hän oli varmaan jollakin tavalla huomannut, että me olimme laivassa, sillä hän tervehti meitä hyvin varmasti ja odotti selvästi, että me vastaisimme siihen. Sitten hän meni perälle, ja me hiivimme keulapuolelle.

"Kyllä minä tiedän, että te olette laivassa!" huusi hän, ja minä näin, että hän vaiettuaan kuunteli suurella jännityksellä.

Hän muistutti huuhekajaa, joka päästettyään kovan huudon jää kuuntelemaan, tokko pelästynyt saalis liikahdaa paikaltaan. Mutta me emme liikahdaneet, me siirryimme toiseen paikkaan vain silloin, kun hän liikkui. Ja siten me hiivimme ympäri laivaa käsi kädessä kuin kaksi lasta, joita hirveä peto ajaa takaa, kunnes Susi-Larsen silminnähtävästi pettyneenä poistui kannelta ja läksi alas kajuuttaan. Meidän silmämme loistivat ilosta, ja meidän oli vaikea pidättää naurua vetäessämme kengät jalkoihimme ja kavutessamme alas veneeseen. Katsoessani Maudin silmiin, noihin kirkkaihin, tummiin silmiin, unohdin kaiken sen pahan, jonka Susi-Larsen oli tehnyt — minä tunsin vain rakastavani Maudia, ja että olin hänen kauttansa saanut voimaa raivata meille tien takaisin maailmaan.

Kuudesneljättä luku

Kaksi kokonaista päivää Maud ja minä soutelimme yltympäri veneessä ja etsimme rannoilta kadonneita mastojamme. Vasta kolmantena päivänä löysimme ne, kaikki yhdestä paikasta, yksinpä "saksetkin", mutta ne olivat kaikkein vaarallisimmalla paikalla, lounaisen niemen rannassa, hyrskyn keskellä. Mitenkä me teimme työtä! Kun ilta alkoi hämärtää, palasimme kuitenkin väsyneinä pieneen lahdelmaamme laahaten perässämme isoamastoa. Ja meidän oli ollut pakko soutaa koko matka tuulen puutteessa.

Työskennelyämme ankarasti ja hengenvaarassa vieläkin päivän toimme taaskin illan tullen omaan rantaamme molemmat märssytangot. Seuraavana päivänä olin aivan suunniltani — laitoin kokonaisen lautan keulamastosta, molemmista puomeista ja niiden kahveleista. Tuuli oli suotuisa, ja olin luullut voivani purjehtien kuljettaa ne perille, mutta tuuli hiljeni ja tyyntyi lopulta kokonaan, niin että meidän täytyi soutaa, ja töin tuskin pääsimme paikaltamme hievahtamaan. Se vasta oli epätoivoista ponnistusta. Eipä ollut juuri ilahduttavaa kohdistaa koko voimansa ja painonsa airoihin ja tuntea sittenkin, että raskas taakka veneen perässä esti sitä eteenpäin kulkemasta.

Alkoi jo tulla aivan pimeä, ja tilamme paheni vieläkin enemmän sen vuoksi, että alkoi tuulla uudelleen — mutta vastaan. Nyt ei vain eteenpäinpääsy tullut mahdottomaksi, vaan me aloimme ajautua takaisin merelle. Minä ponnistelin airoissa, kunnes voimani olivat aivan lopussa. Ja Maud parka, jota en koskaan saanut estetyksi panemasta viimeisiäkkin voimiansa liikkeelle, makasi uupuneena perällä. En jaksanut soutaa sen enempää. Haavoittuneet ja paisuneet käteni eivät taipuneet enää airojen ympärille. Käsivarsiani ja käsiäni särki kauheasti, ja vaikka olinkin syönyt kelpo aamiaisen, olin sen jälkeen tehnyt niin kovasti työtä, että olin vähällä mennä tainnoksiin nälästä.

Nostin aivot vedestä ja kurkotin eteenpäin tarttuakseni nuoraan, jolla lautta oli sidottu kiinni. Mutta Maud ojensi nopeasti kätensä estääkseen minua. "Mitä aiotte tehdä?" kysyi hän vaivalla. "Heittää sen irti", vastasin minä ja hellitin hiukan nuoraa.

Mutta hän tarttui minun käteeni.

"Oi, olkaa niin hyvä ja jättäkää se tekemättä!" pyysi hän. "Ei siitä ole mihinkään", vastasin minä. "Yö on tulossa, ja tuuli ajaa meidät merelle".

"Mutta malttakaahan toki, Humphrey! Jollemme voi päästä täältä pois *Ghostilla*, täytyy meidän ehkä jäädä tänne vuosikausiksi — niin; ehkäpä koko iäksemme. Jollei tätä saarta ole löydetty kaikkina näinä vuosina, niin ehkeipä sitä koskaan löydetä."

"Te unohditte veneen, jonka me löysimme rannalta", sanoin minä.

"Se oli hylkeenpyyntivene", vastasi hän, "ja te tiedätte varsin hyvin, että jos he olisivat päässeet hengissä täältä, niin he olisivat palanneet saadakseen kaikki ne rikkaudet, joita täällä on. Te tiedätte

varsin hyvin, etteivät he koskaan palanneet täältä." Minä istuin ääneti ja epäröin.

"Sitä paitsi se oli teidän tuumanne", sanoi hän hitaasti, "ja minä tahtoisin nähdä sen onnistuvan".

Nyt minun oli jälleen helppo olla kova. Niin pian kuin hän alkoi puhua minusta imartelevasti, tuntui minusta välttämättömältä vastustaa häntä. "Parempi on sittenkin elää vuosikausia saarella kuin kuolla tänä yönä tai huomenna tai sitä seuraavana päivänä avonaisessa veneessä. Me emme ole lainkaan valmistuneet kestäämään vaikeuksia merellä. Meillä ei ole ruokaa eikä vettä, ei vaippoja eikä kerrassaan mitään. Te ette tulisi edes tätä yötä toimeen ilman peitettä. Kyllä minä tunnen teidän voimanne. Te värisette jo nytkin."

"Se on vain hermostumista", vastasi hän. "Minä pelkään, että te päästätte irti mastot vastoin minun tahtoani. — Oi Humphrey, olkaa niin hyvä — olkaa niin herttaisen hyvä älkääkään tehkö sitä!" huudahti hän heti jäljestä.

Ja siten taistelu loppui — se loppui tähän lauseeseen, jonka hän tiesi vaikuttavan niin ratkaisevasti minuun. Meitä paleli hirveästi sinä yönä. Vähän väliä minä vaivuin uneen, mutta heräsin jälleen kylmyydestä. Miten Maud saattoi kestää sitä, on minulle arvoitus. Olin liian väsynyt liikutellakseni käsivarsiani pysyäkseen lämpimänä, mutta silloin tällöin jaksoin sentään hieroa Maudin käsiä ja jalkoja, jotta hänen verensä alkaisi jälleen liikkua. Ja sittenkin hän vain pyysi, etten päästäisi köyttä irti. Kolmen tienoissa aamulla hän sai kouristuskohtauksen, ja kun olin hieronut häntä, kunnes se meni ohitse, pakotin hänet soutamaan, vaikka hän olikin niin heikko, että luulin hänen joka aironvedolla pyörtyvän.

Aamu tuli, ja me tuijotimme kauan harmaaseen ilmaan etsien saartamme. Vihdoin keksimme sen, pienenä ja mustana se siinsi taivaanrannassa ainakin viidentoista mailin päässä. Minä katselin kiikarilla ja tähystelin ulapalle. Kaukana lounaassa näin vedenpinnalla mustan raidan, joka katsellessani yhä kasvoi.

"Hyvä tuuli!" huudahdin minä karkealla äänellä, jota tuskin itsekään enää tunsin. Maud koetti vastata, mutta hän ei voinut puhua. Hänen huulensa olivat aivan siniset kylmästä ja silmät sisäänpainuneet — mutta sittenkin hän tuijotti rohkeasti minuun. Niin surkean rohkeasti!

Aloin taaskin hieroa hänen käsiään ja liikutella hänen käsivarsiaan ylös ja alas sekä ristiin, kunnes hän vihdoin itsekään saattoi niitä liikuttaa. Sitten pakotin hänet nousemaan pystyyn, ja vaikka hän olisikin kaatunut, jollen olisi pitänyt hänestä kiinni, niin sain hänet sittenkin astumaan useita askelia perän ja soutotuhdon välillä ja lopulta hyppimäänkin.

"Oi teitä rohkeaa, uljasta naista", sanoin minä, kun näin punan taas palaavan hänen kasvoilleensa. "Tiesittekö ennen, kuinka rohkea te olette?"

"En minä ole ennen ollut rohkea", vastasi hän. "En ole koskaan ollut rohkea, ennenkuin tulin teidät tuntemaan. Te minut siksi olette tehnyt."

"Enkä minäkään sitä ollut, ennenkuin tulin teidät tuntemaan", vastasin minä.

Hän katsoi nopeasti minuun, ja taaskin näin tuon väräjävän kiillon ja jotakin vieläkin enemmän hänen silmissään. Mutta sitä kesti vain hetken aikaa. Sitten hän hymyili.

"Olosuhteet ovat varmaan sen vaikuttaneet", sanoi Maud. Mutta minä tiesin, että hän oli väärässä, ja minä ihmettelin, tokko hänkin sen tiesi.

Sitten alkoi tuuli raittiisti puhaltaa ja vene kulkea saarta kohden. Puoli neljän seuduissa iltapuolella me sivuutimme lounaisen niemen. Emme olleet ainoastaan nälkäisiä, vaan janokin kiusasi meitä. Huulemme olivat aivan kuivat ja ne halkeilivat, emmekä enää saaneet niitä kielelläkään kostumaan. Sitten tuuli äkkiä lakkasi. Yön aikana oli aivan työntä, ja minä aloin taas soutaa hyvin, hyvin heikosti!

Kello kaksi aamulla vene törmäsi oman pienen lahtemme rantaan, ja minä hoipertelin maihin kiinnittäökseni nuoran. Maud ei voinut seisoa pystyssä, eikä minulla ollut voimia kantaa häntä. Kaaduun hänen kanssaan kumoon hiekkaan, ja kun jälleen toinnuin, en voinut muuta kuin tarttua häntä kainaloihin ja laahata hänet rannasta majaan.

Seuraavana päivänä emme jaksaneet tehdä mitään työtä. Me nukuimme kello kolmeen iltapuolella, tai ainakin minä tein sen, sillä kun heräsin, keitti Maud päivällisruokaa. Hänellä oli ihmeellinen kyky tulla pian taas entisiin voimiinsa. Hänen heikossa ruumiissaan oli jotakin ihmeen sitkeää, itsepäistä hengissä pysymistä, mikä kokonaan erosi hänen luonnollisesta heikkoudestaan.

"Tiedättehän, että minun oli määrä matkustaa Japaniin terveyteni vuoksi!" sanoi hän, kun me istuimme tulen ääressä iltapuolella ja nautimme toimeettomuuden hiljaisuudesta. "Minä en ollut kovin vahva. En ole koskaan ollut. Lääkäri määräsi minulle merimatkan, ja minä valitsin kaikkein pisimmän."

"Ettepä silloin tiennyt, mitä oikeastaan valitsitte", sanoin minä nauraen.

"Mutta minulla on nyt paljon enemmän kokemuksia kuin koskaan ennen, ja ruumiinikin on entistään paljon voimakkaampi", vastasi hän, "ja toivottavasti tulen myös entistä paremmaksi. Ainakin ymmärrän tästä lähin paljon paremmin elämää kuin ennen."

Sitten seurasi lyhyen päivän hämärä, ja me aloimme puhua Susi-Larsenin sokeudesta. Sitä oli kerrassaan mahdoton käsittää. Mutta että se oli vakavaa laatua, kävi selville siitä, että hän aikoi jäädä tänne ja kuolla Kokeilusaarella. Koska hän, joka oli niin voimakas ja niin suuresti kiintynyt omaan elämäänsä, ajatteli kuolemaa, niin varmaan jokin muukin vamma kuin vain sokeus rasitti häntä. Olihan hän potanut hirveätä päänsärkyä, ja me oletimme kumpikin, että varmaan nuo uudistuvat kohtaukset johtuivat jostakin aivotaudista ja tuottivat hänelle suurempia kipuja kuin mitä me saatoimme aavistaakaan.

Keskustellessamme hänen tilastansa huomasin, että Maud tunsu yhä suurempaa sääliä häntä kohtaan, enkä minä voinut muuta kuin rakastaa häntä vielä entistäkin enemmän sen vuoksi, sillä olihan se niin herttaisen naisellista. Sitä paitsi ei tuossa tunteessa ollut vähintäkään väärän hempeämielisyyden jälkeä. Hän oli myöntänyt, että Susi-Larsenia täytyi kohdella hyvin ankarasti, mutta häntä kauhistutti se ajatus, että minun ehkä täytyi ottaa hänet hengiltä pelastaakseni oman henkeni — "meidän henkemme", niinkuin hän sanoi.

Seuraavana aamuna söimme aamiaista ja läksimme työhön heti kun päivä alkoi sarastaa. Minä löysin kevyen ankkurin keularuumasta, missä sellaisia tavaroita säilytettiin, ja vähäisellä ponnistuksella sain sen kannelle ja alas veneeseen. Pitkä köysi veneessä soudin sitten vähän matkan päähän rannasta lahtemme edustalle ja laskin ankkurin veteen. Ilma oli tyyni, vesi korkealla ja kuunari kellui pinnalla. Laskettuani köyden valloilleen varppasin laivan käsivoimalla — vintturihan oli rikki — melkein pienen ankkurin yläpuolelle, joka kuitenkin oli liian pieni pidättääkseen kuunaria paikoillaan, jos pienikin tuulenpuuska nousisi. Sitten laskin ison ankkurin mereen päästäten varsin pitkältä ketjua sen mukana; iltapuolella aloin korjata vintturia.

Kolme päivää kului, ennenkuin sain sen kuntoon. Kaikkein vähimmin minä olin mekaanikko — ja noina päivinä sain tehdyksi saman, minkä tavallinen koneenkäyttäjä olisi tehnyt yhtä monessa tunnissa. Kaikkein ensiksi minun täytyi oppia käyttämään työkaluja, ja yksinkertaisimmatkin mekaaniset asiat, jotka sellainen mies osaa kuin viisi sormeaan, täytyi minun itse keksiä. Mutta kolmen päivän kuluttua oli minulla sittenkin vintturi, joka teki tehtävänsä, joskin hiukan kömpelösti. Se ei tietystikään vetänyt vertoja vanhalle, mutta se kävi kuitenkin ja teki työnteon minulle mahdolliseksi.

Puolessa päivässä sain molemmat tangot nostetuiksi laivaan ja "sakset" köysitetyksi niinkuin ennenkin. Seuraavana yönä nukuin laivan kannella työni ääressä. Maud ei tahtonut jäädä yksin rannalle, siksi hän nukkui nyt kanssissa. Susi-Larsen oli istunut kannella, kuunnellut kun minä laitoin vintturia, ja puhellut Maudin ja minun kanssani jokapäiväisistä asioista. Ei kukaan meistä viittannut sanallakaan siihen, että "sakset" oli rikottu, eikä hän myöskään käskenyt minua jättämään hänen laivaansa rauhaan. Mutta minä pelkäsin sittenkin alituisesti häntä, kun hän siinä istui sokeana ja avuttomana ja kuunteli, lakkaamatta vain kuunteli, ja minä varoin tarkasti, etten työskennellessäni tullut liian lähelle hänen voimakkaita käsiänsä.

Yöllä maatessani rakkaitten "saksieni" alla heräsin kuullessani hänen astuvan kannelle. Taivas oli tähdessä, ja epäselvästi näin hänen vartalonsa liikkuvan edestakaisin. Minä ryömin esille vaippojeni alta ja hiivin sukkasillani hänen jäljessään. Hän oli ottanut kääntöpäveitsen työkalulaatikosta, ja sillä hän aikoi leikata poikki köydet "saksista". Hän koetteli niitä kädellään ja huomasi, etten ollut kiinnittänyt niitä alhaalta. Tämä ei ollut hänelle eikä hänen veitselleen sopivaa, ja siksi hän tarttui kädellään irtonaiseen nuoranpäähän, kiristi sitä ja kiinnitti sen lujalle. Sitten hän alkoi sahata sitä poikki kääntöpäveitsellään.

"Tuota minä en tekisi, jos olisin teidän sijassanne", sanoin minä levollisesti.

Hän kuuli hanan naksahdavan virittäessäni revolveriani, ja hän nauroi.

"Halloo, Hump!" sanoi hän. "Minä tiesin koko ajan, että te olitte täällä. Te ette voi pettää korviani."

"Se ei ole totta, Susi-Larsen", sanoin minä yhtä levollisesti kuin äskenkin. "Mutta minä himoitsen tilaisuutta, jolloin voin tappaa teidät; leikatkaa siksi vain nuorat poikki."

"Onhan teillä aina siihen tilaisuus!" sanoi hän ivallisesti.

"Leikatkaa poikki!" uhkasin minä.

"Minun tekee mieleni tuottaa teille hiukan pettymystä", sanoi hän nauraen, ja kääntyen äkisti pois

hän meni peräkannelle.

"Jotakin on tehtävä", sanoi Maud seuraavana aamuna, kun kerroin hänelle mitä yöllä oli tapahtunut. "Jos hän saa käydä vapaana, voi hän tehdä mitä hyvänsä. Hän voi porata laivan upoksiin tai sytyttää sen tuleen. Ei kukaan voi tietää mitä hän keksii. Meidän täytyy vangita hänet."

"Mutta miten se käy päinsä?" kysyin minä epätoivoisesti kohauttaen olkapäitäni. "En uskalla lähestyä häntä, ja hän tietää, että niin kauan kuin hän on alallaan eikä tee vastarintaa, en voi ampua häntä."

"Jokin keino on keksittävä", selitti Maud. "Antakaahan kun tuumin!"

"Yksi keino on", sanoin minä katkerasti.

Maud odotti.

Minä otin hyljenuijan käteeni.

"Se ei ottaisi häntä hengiltä", sanoin minä. "Mutta ennenkuin hän tointuisi, voisin minä sitoa hänen kätensä ja jalkansa kiinni."

Maud pudisti väristen päätään. "Ei — ei sillä tavalla. Täytyy olla joku vähemmän raaka keino. Odotetaanpa vielä."

Mutta meidän ei tarvinnut kauan odottaa, ja kysymys tuli itsestään ratkaistuksi. Aamupäivän kuluessa löysin monien kokeitten jälkeen keulamaston painopisteen ja kiinnitin nostotaljan paria jalkaa ylemmäksi. Maud väänsi vintturia sillä aikaa kun minä hilasin. Jos vintturi olisi ollut kunnollinen, niin työ ei olisi ollut niin vaikeaa; mutta niinkuin asiat nyt olivat, täytyi minun käyttää koko voimani ja painoni saadakseni edes tuumankin verran hilatuksi. Alituisesti minun täytyi levähtää. Levähdykset olivat työaikaakin pitemmät. Monta kertaa, kun minä kaikista ponnistuksistani huolimatta en saanut vintturia liikahtamaan paikaltaan, piteli Maud toisella kädellään vääntimestä ja toisella painoi koko voimallaan, siten auttaen minua.

Tunnin kuluttua olivat molemmat väkipyörät nousseet ylös "saksiin". Enempää en jaksanut nostaa. Ja kuitenkin ei masto sittenkään ollut kokonaan laivan reunan sisäpuolella. Tyvipuoli lepäsi laivan vasemmanpuoleista ulkoreunaa vasten, mutta yläpää riippui alhaalla oikeanpuoleisen reunan alapuolella. "Sakset" olivat liian lyhyet. Koko työni oli siis ollut turhaa. Mutta minä en joutunut enää epätoivon valtaan niinkuin edellisillä kerroilla. Minulla oli nyt suurempi luottamus omaan kykyyni sekä vintturin "saksien" ja nostoköysien voimaan. Jokin keino täytyi olla olemassa, jonka avulla saatoin suorittaa työni, ja minun tuli vain keksiä se.

Tuumiessani tätä kysymystä tuli Susi-Larsen kannelle. Me huomasimme heti, että hänessä oli jotakin outoa. Hänen liikkeensä olivat tavallista epävakavammat ja heikommat. Hän astui suorastaan hoiperrellen kulkiessaan kajuutan oikeaa sivua pitkin. Peräkannen korokkeen juurella hän kompastui, pyyhkäisi kädellään silmiään, niinkuin hänellä oli tapana tehdä, liukui seisoviltaan kannelle johtavia portaita alas, ja kompastui jälleen, horjahti ja huitoi käsillään ilmaa pysyäkseen tasapainossa. Hän saavutti jälleen tasapainonsa astuessaan välikannelle ja seiso siinä sitten hetken aikaa pyörällä päästään, kunnes hän äkkiä lyyhistyi kokoon, jalat eivät kannattaneet häntä enää, ja hän kaatui lattialle.

"Uusi kohtaaus", kuiskasin minä Maudille.

Hän nyökkäsi. Ja minä näin säälin ilmeen hänen silmissään.

Me astuimme Susi-Larsenin luo, mutta hän näytti olevan tajuton ja hengitti epätasaisesti. Maud alkoi hoitaa häntä; hän kohotti hänen päätään, jotta veri ei juoksisi aivoihin, ja hän käski minun hakea tyynyn kajuutasta. Minä otin myös pari vaippaa mukaani, ja me laitoin Maudille mukavan vuoteen. Tunnustelin hänen valtimoaan. Se löi voimakkaasti ja lujasti ja oli aivan säännöllinen. Se saattoi minut ymmälle. Aloin tulla epäileväksi.

"Ajatelkaahan, jos tämä on vain teeskentelyä?" sanoin minä pitäen yhä häntä ranteesta kiinni.

Maud pudisti päätään, ja minä näin moittivan ilmeen hänen silmissään. Mutta samassa Susi-Larsen riisti ranteensa minun kädestäni, ja hänen sormensa puristautuivat kuin rautapihdit ranteeni ympärille. Minä huusin ääneeni kauhusta — se oli hirveä, eläimellinen tuskanhuuto. Ja minä näin vilahdukselta ilkeän ja voitonriemuisen ilmeen hänen kasvoillansa, kun hän toisella kädellään tarttui lujasti vartalooni kiinni ja painoi minut itseään vasten.

Hän päästi ranteeni irti, mutta toisella kädellään, jonka hän oli kiertänyt selkäni ympäri, piti hän kiinni molemmista käsistäni, jotta en voinut liikahtaa. Vapaalla kädellään hän tarttui sitten kurkkuuni, ja sinä hetkenä minä tunsin kuoleman katkeraa esimakua, sillä olihan oma mielettömyyteni siihen

syynä. Miksi olin tullut niin lähelle häntä, että hänen hirveät käsivartensa olivat yletyneet minuun? Tunsin toisetkin kädet kurkussani. Siinä oli Maud, joka turhaan koetti irroittaa sitä kättä, joka oli vähällä kuristaa minut. Hän luopui yrityksestään, ja minä kuulin hänen huutavan niin sydäntäsärkevästi ja pelokkaasti kuin vain nainen voi huutaa, ja tuo huuto viilsi sydäntäni. Kerran ennen olin kuullut samanlaisen huudon — silloin kun *Martinez* vajosi pohjaan.

Kasvoni olivat painetut Susi-Larsenin rintaa vasten enkä voinut nähdä yhtään mitään, mutta kuulin Maudin nousevan maasta ja kiiruhtavan pois nopein askelin. Kaikki tapahtui salaman nopeudella. En ollut kadottanut hetkeksikään tajuntaani, mutta minusta tuntui, että koko iankaikkisuus olisi kulunut, ennenkuin kuulin hänen nopeitten askeliensa palaavan. Samassa tunsin Susi-Larsenin koko ruumiin voimattomana raukeavan allani. Ilmaa puhaltui hänen keuhkoistaan, ja hänen rintansa painui kokoon minun painoni alla. Liekö se johtunut hengityksestä vai tunsiko hän vajoavansa täydelliseen tajuttomuuteen — sitä en voi sanoa — mutta joka tapauksessa kumea, valittava ääni kohosi hänen kurkustaan. Käsi, joka puristi kurkkuani, lamautui. Minä hengitin jälleen. Hänen vapiseva kätensä tarttui uudestaan lujemmin minuun. Mutta eipä edes hänen suunnaton tahdonvoimansa voinut voittaa tätä tunnottomuutta, joka hänet nyt valtasi. Hänen tahtonsa oli murtunut. Hän meni tainnoksiin.

Maudin askeleet kuuluivat aivan läheltä, kun Susi-Larsenin käsi vavahti viimeistä kertaa ja päästi irti otteensa. Minä pyörähdin maahan ja kaaduin selälleni kannelle, lähättäen ja silmiäni räpyttäen auringonpaisteessa. Maud oli kalmankalpea, mutta levollinen — silmäni olivat heti kääntyneet häneen — ja hän katsoi minuun sekä levottomuudella että helpotuksella. Sitten katseeni kiintyi raskaaseen hyljenuijaan, jota hän piti kädessään, ja hänen katseensa seurasi minun silmiäni. Nuija putosi hänen kädestään, ikäänkuin se äkkiä olisi pistänyt häntä, ja samassa silmänräpäyksessä paisui sydämeni äärettömästä riemusta. Niin, hän oli tosiaankin *minun* naiseni — vaimo, joka oli minulle annettu — joka taisteli minun kanssani ja minun puolestani, niinkuin luola-asukkaiden naiset olivat taistelleet; kaikki alkuperäisyys oli äkkiä herännyt hänessä, hän oli unohtanut kulttuurinsa, oli kova, vaikka sivistys olikin pehmentänyt hänen kovuutensa niissä olosuhteissa, joissa hän oli elänyt.

"Armas, rakkahin!" huudahdin minä ja kohosin horjuen ylös.

Seuraavassa silmänräpäyksessä hän oli heittäytynyt syliini ja nyyhkytti kouristuksentapaisesti nojautuen olkapäähäni, minun painaessani hänet lujasti rintaani vasten. Minä katselin hänen ruskeita suortuviansa, joiden kimaltelu auringonpaisteessa oli minulle tuhat vertaa kalliimpi kuin jalokivien loisto kuninkaitten aarreaitoissa. Ja minä painoin pääni alas ja suutelin hiljaa hänen hiuksiaan — niin hiljaa, ettei hän sitä huomannut.

Sitten hyvin järkevä ajatus iski mieleeni. Kun kaikki kävi ympäriinsä, niin hän oli vain nainen, joka nyt, kun vaara oli voitettu, itki keventääkseen mieltänsä suojelijansa tai vaarassa olleen miehen sylissä. Jos olisin ollut hänen isänsä tai veljensä, niin hän olisi tehnyt aivan samoin. Sitäpaitsi ei aika eikä paikka ollut sopiva, minä tahdoin vielä paremmin ansaita oikeuteni ilmaista rakkauteni. Ja siksi suutelin vielä kerran hänen hiuksiansa aivan hiljaa, kun tunsin, että hän vetäytyi pois sylistäni.

"Se oli oikea kohtaaminen sittenkin tällä kertaa", sanoin minä, "yhtä kova kuin hänen tullessaan sokeaksi. Ensin hän vain teeskenteli, mutta sitten tuli täysi tosi eteen."

Maud asetti jo tyynyä hänen päänsä alle.

"Ei, ei vielä", sanoin minä. "Nyt kun hän on avuttomana meidän käsissämme, emme päästä häntä enää vapaaksi. Tästä lähtien me asumme kajuutassa. Susi-Larsen saa asua pyyntimiesten entisessä makuupaikassa."

Minä tartuin Susi-Larsenin kainaloista kiinni ja laahasin hänet portaiden luo. Lähetin Maudin hakemaan nuoraa. Kun olin sitonut sen hänen kainaloittensa alle, nostin hänet kynnyksen yli ja laskin hänet alas rappusia lattialle. En jaksanut nostaa häntä suoraa päätä mihinkään makuukojuun, mutta Maudin avulla kohotin ensin hänen hartiansa ja päänsä ja sitten hänen ruumiinsa reunan yli ja vieritin hänet sitten makuusijalle.

Mutta se ei sittenkään vielä riittänyt. Muistin, että hänen hytissään oli käsiraudat, joita hänellä oli tapana käyttää laivamiehilleen kömpelöiden vanhanaikaisten rautaketjujen asemesta. Ja poistuessamme hänen luotaan oli hän sekä käsistään että jaloista kahlehdittu. Ensi kertaa moneen päivään hengitin taas vapaasti. Mieleni tuntui ihmeen kevyeltä palatessani ylös kannelle, aivan kuin jokin taakka olisi nostettu hartioiltani. Minä tunsin myöskin, että Maud ja minä olimme tulleet toisillemme vielä entistäänkin läheisemmäksi. Ja minä ihmettelin, tokko hänellä oli sama tunne meidän astuessamme rinnatusten sille paikalle, missä keulamasto riippui "saksien" varassa.

Me muutamme heti *Ghostiin*, otimme entiset kolumme huostaamme ja keitimme ruokaa keittiössä. Susi-Larsenin vangitseminen oli sattunut hyvin sopivaan aikaan, sillä jälkikesä, joka oli vallinnut tällä pohjoisella leveysasteella, oli nyt loppunut ja sateet ja myrskyt alkaneet. Meidän olomme oli nyt erinomaisen mukava, ja keskeneräiset "sakset" sekä niissä riippuva keulamasto antoivat kuunarille afäärin ulkomuodon ennustaen matkallelähtöä.

Ja nyt kun olimme saaneet Susi-Larsenin rautoihin — oli se aivan tarpeetonta! Samoin kuin ensimmäisen ankaran kohtauksen jälkeen seurasi nytkin täydellinen tajuttomuuden tila. Maud huomasi sen iltapuolella yrittäessään antaa hänelle ruokaa. Susi-Larsen oli hiukan liikahtanut, ja Maud oli puhutellut häntä, mutta ei ollut saanut vastausta. Hän makasi silloin vasemmalla kyljellä, ja hänellä näytti olevan kovia tuskia. Kiivaasti hän käänsi päätään, niin että hänen vasen korvansa kohosi tyynyltä, jota vasten se oli painuneena. Samassa hän kuulikin Maudin äänen, ja Maud läksi minua hakemaan.

Minä painoin tyynyn vasten hänen vasenta korvaansa ja kysyin, kuuliko hän ääntäni, mutta hän ei vastannut mitään. Silloin otin pois tyynyn ja uudistin kysymyksen. Hän vastasi heti ja sanoi kuulevansa.

"Tiedättekö, että olette kuuro oikealta korvaltanne?" kysyin minä.

"Kyllä", vastasi hän matalalla, voimakkaalla äänellä, "mutta asian laita on vieläkin pahempi. Koko oikea sivuni on kipeä. Se on aivan kuin puutunut. En voi liikuttaa oikeaa kättä enkä jalkaa."

"Ehkä te taaskin näyttelette?" kysyin minä kiivaasti.

Hän pudisti päätään, ja hänen karhea suunsa vääntyi omituiseen kieroon irvistelyyn. Se oli todellakin kiero, sillä vain toinen suupieli vääntyi. Kasvojen lihakset oikealla puolella eivät liikkuneet yhtään.

"Susi näytteli nyt viimeistä kertaa", sanoi hän. "Minä olen halvattu. En voi koskaan enää kävellä. Ah, se on vain toinen puoli", lisäsi hän, ikäänkuin hän olisi arvannut minun katselevan epäilevästi hänen vasenta jalkaansa, jonka polvi kohosi peitteen alla. "Kylläpä minulla on huono onni", lisäsi hän. "Olisin mielelläni sitä ennen ottanut teidät hengiltä, Hump. Ja minä luulin, että minulla olisi vielä ollut sen verran voimia."

"Mutta minkä vuoksi?" kysyin minä osittain kauhuissani, osittain uteliaasti.

Taaskin hänen suunsa vääntyi tuohon omituiseen irvistelyynpä hän sanoi:

"Oi — saadakseni vain elää — saadakseni elää ja toimia — ollakseni suuri kappale käyteainetta viimeiseen saakka — saadakseni syödä teidät! Mutta tällainen kuolema on kauhea!"

Hän kohautti olkapäitään, tai pikemminkin yritti sitä tehdä, mutta vain hänen vasen olkapäänsä nousi. Tuo liike oli yhtä puolinen kuin hymykin.

"Mutta mistä se johtuu? Missä tuo paha piilee?"

"Aivoissa", vastasi hän heti. "Tuo kirottu päänsärky on siihen syynä."

"Minkälaiset ovat oireet olleet?" kysyin minä.

Hän taivutti päätään. "Sitä en tiedä. En koskaan eläissäni ole ollut sairas. Mutta aivoissa on jotakin hullua. Syöpä tai kasvain tai jotakin sentapaista — jotakin, mikä hivuttaa ja hävittää. Se kalvaa hermokeskuksia, syö niitä pala palalta, solu solulta — siltä ainakin tuntuu."

"Ja myöskin liikekeskuksia", sanoin minä.

"Siltä se tuntuu. Ja sitä seuraava kirous on se, että minun täytyy maata tässä aivan tunnoissani, täysissä henkisissä voimissani, vaikka tiedän, että elämä kuluu loppuaan kohti, että yhteys maailman kanssa vähitellen katkeaa. En voi nähdä, kuuloni ja tuntoni katoaa, ja jonkin ajan kuluttua en voi enää puhuaakaan. Mutta koko ajan mukaan täällä sittenkin täysin hengissä, ajatukset täydessä työssä, mutta kerrassaan voimattomana."

"Kun te sanotte, että te olette täällä, niin tahtoisin viitata myös sieluunne", sanoin minä.

"Loruja!" vastasi hän. "Se merkitsee vain sitä, että vaikka aivoni ovat vioittuneet, niin korkeammat henkiset keskuksat ovat sittenkin pysyneet turmeltumatta. Minun muistini on tallessa, minä voin ajatella ja keskustella. Sitten kun sekin on lopussa, olen minäkin aivan lopussa. Mutta sitä en vielä ole. Mitäpä sielusta!"

Hän purskahti pilkalliseen nauruun, ja sitten hän painoi vasemman korvansa tyyntyä vasten osoittaen siten, ettei tahtonut jatkaa keskustelua.

Maud ja minä palasimme työhömmе, syvästi liikutettuina siitä hirveästä kohtalosta, joka oli tullut Susi-Larsenin osaksi — kuinka hirveä tuo kohtalo oli, se meille vasta myöhemmin täysin selvisi. Me tunsimme hyvityksen synkkää juhmallisuutta. Ajatuksemme olivat vakavia, ja me puhuimme melkein kuiskaten keskenämme.

"Te voisitte vallan hyvin ottaa käsiraudat pois", sanoi Susi-Larsen samana iltana, kun me seisoiimme hänen makuusijansa ääressä ja neuvottelimme hänen tilastansa. "Täysi varmuus on ilman niitäkin. Olenhan minä halvattu. Lähinnä saamme nyt ruveta ajattelemaan makuuhaavoja."

Hän irvisti taaskin. Maudin silmät olivat aivan pyöreinä kauhusta, ja hänen oli pakko kääntää pois päänsä.

"Tiedättekö, että hymyillessänne teidän suunne vääntyy kieroon?" kysyin minä. Sillä minä tiesin, että Maudin täytyi hoitaa häntä, ja tahdoin säästää häneltä niin paljon vaikeutta kuin suinkin.

"Sitten en huoli enää vetää suutani hymyyn", sanoi hän levollisesti. "Minä arvasinkin, että jotakin on hullusti. Oikea poskeni on ollut jäykkä kaiken päivää. Niin, viimeisinä kolmena päivänä olen tuntenut jonkinmoisia enteitä. Oikea puoleni puutui vähän väliä — milloin käsivarsi tai käsi, milloin sääri tai jalka..."

"Vai niin, vääntyykö suuni siis kieroon?" sanoi hän hetken kuluttua. "No, tästä lähin saatte kuvailla mielessänne, että hymyilen salassa — sielullani, jos niin haluatte, sielullani. Voittehan otaksua, että teen sitä parastaikaa."

Hänen sisäinen ihmisensä ei ollut muuttunut, entinen voittamaton ja hirveä Susi-Larsen oli vangittuna tähän ruumiiseen, joka ennen oli ollut kaikkia muita voimakkaampi ja täydellisempi. Nyt se piti häntä salaisissa kahleissaan, kietoi hänen sielunsa pimeään ja äänettömyyteen, erotti sen maailmasta, jossa hän oli hillittömänä riehunut. Ei koskaan enää hän voisi taivuttaa verbiä "tehdä" kaikissa eri ajoissa ja muodoissa. "Elää", sitä hän vielä saattoi — elää, mutta aivan liikkumatta, samoin kuin hän oli määritellyt kuolemaa — tahtoa, voimatta saada mitään aikaan — ajatella ja keskustella ja olla sielultaan yhtä virkeä kuin konsanaan ennen, vaikka ruumis olikin kuollut, miltei täydellisesti kuollut.

Ja kuitenkin, vaikka vapautinkin hänet käsirauodoista, niin emme sittenkään voineet oikein päästä selville hänen tilastaan. Aistimme nousivat sitä vastaan. Meidän mielestämme hän edelleenkin oli täynnä mahdollisuuksia. Emme tietäneet, mitä saatoimme odottaa hänen puoleltaan — mitä hirvittävyiksi hän voisi saada aikaan sellaisessa kohtauksessa, jolloin sielu vie ruumiinvoimista voiton. Meidän kokemuksemme antoi tukea tälle oletukselle, ja me työskentelimme alituisen pelon vallassa.

Olin keksinyt, millä tavalla ratkaisisin sen pulman, joka oli syntynyt, kun "sakset" eivät olleet riittävän pitkät. Taljan avulla — olin laittanut uuden sellaisen — nostin keulamaston tyvipuolen laivan reunan yli ja laskin sen sitten alas kannelle. Sen jälkeen nostin isonpuomin laivaan. Sen neljänkymmenen jalan pituus riitti korkeudeksi, jotta saisin maston kääntymään. Toisen taljan avulla, jonka olin kiinnittänyt "saksiin", pyöräytin puomin melkein vaakasuoraan asentoon, ja laskin sitten tyvipuolen kannelle, jossa naulasin isoja pölkäreitä sen ympärille, jotta se ei pääsisi liukumaan. Ensimmäisen taljan väkipyörän olin kiinnittänyt puomin päähän. Kuljettamalla tämän taljan vintturiin saatoin nyt kohottaa ja laskea puomia mieleni mukaan, jolloin tyvipuoli koko ajan pysyi samalla paikalla, ja köysien avulla saatoin taas kääntää puomia molemmin puolin. Puomin päähän olin myöskin sitonut nostotaljan, ja kun koko laitos oli valmis, en voinut muuta kuin ihmetellä, mikä ääretön voima siinä oli.

Olin tietenkin tarvinnut pari päivää saadakseni valmiiksi tämän osan työstäni, ja vasta kolmannen päivän aamuna nostin keulamaston kannelle ja aloin veistää tasaiseksi sen tyveä, jotta se soveltuisi mastonkenkään. Se kävi minulta kovin kömpelösti. Sahasin ja hakkasin ja vuolin taltalla kovettunutta puuta, niin että lopulta näytti kuin jättiläisrotta olisi sitä jyrsinyt. Mutta se sopi paikoilleen sittenkin.

"Se käy — minä tiedän, että se käy!" huudahdin minä.

"Tiedättekö mikä tohtori Jordanin mielestä on totuuden koetuskivi?" kysyi Maud.

Minä pudistin päätäni ja karistin pois lastuja, jotka olivat sinkoilleet kaulalleni.

"Voiko siitä olla hyötyä? Voimmeko uskoa henkemme sen varaan?" siten hän kysyy."

"Jordan näyttää olevan yksi teidän suosikeistanne?"

"Niin! Kyllä minä hylkäsin ensin Pantheonini, Napoleonin ja Caesarin ynnä kaikki muut, mutta rakensin heti itselleni toisen", sanoi hän vakavasti. "Ja ensimmäinen, jolle minä varasin siellä paikan, oli

tohtori Jordan."

"Nykyajan sankari."

"Ja juuri sen vuoksi hän on paljon suurempi", sanoi Maud. "Mitenkä entisajan sankareita voisi verrata nykyisiin?"

Minä pudistin päätäni. Meidän mielipiteemme pitivät monessa suhteessa aivan yhtä, jotta olisi tarvittu minkäänlaisia todisteita. Meidän katsantokantamme ja koko elämäntähtämyksemme oli ainakin suuressa määrin samanlainen.

"Ollaksemme arvostelijoita, me tulemme aivan erinomaisesti toimeen", sanoin minä nauraen.

"Ja myöskin laivanikkarina ja hänen apulaisenaan", naurooi Maud.

Mutta paljon aikaa nauramiseen ei näinä päivinä ollut, osittain raskaan työn vuoksi, osittain myös Susi-Larsenin tähden, joka oli kuin elävältä kuollut.

Hän oli saanut uuden halvauskohtauksen. Hänen puhekykynsä oli melkein kokonaan kadonnut ja huononi huononemistaan. Hän saattoi vain ajoittain puhua. Ja hänen puhuessaan nousi ja laski hänen äänensä kuin kurssi pörssimarkkinoilla. Välistä se kulki aivan vapaasti ja hän puhui aivan kuin ennenkin, vaikka hitaasti ja raskaasti. Mutta äkkiä puhekyky saattoi kokonaan kadota, välistä aivan kesken lausettakin, ja joskus kesti tuntikausia, ennenkuin se palasi jälleen. Hän valitti tuntevansa hirveitä tuskia päässänsä, ja tänä aikana hän keksi jonkinlaisen järjestelmän, jonka avulla hän saattoi ilmaista ajatuksensa siltä varalta, että hän kadottaisi kokonaan puhekykynsä. Yksi kädenpuristus merkitsi myöntävää, kaksi puristusta kieltävää vastausta. Hyvä se olikin, että tämä asia juuri silloin tuli päätetyksi, sillä jo samana iltana hänen puhekykynsä katosi kokonaan. Sen jälkeen hän vastasi meidän kysymyksiimme kädenpuristuksilla, ja kun hänellä oli jotakin sanottavaa, kirjoitti hän sen vasemmalla kädellään aivan selvästi paperille.

Kova talvi oli nyt tullut. Myrsky seurasi toistaan tuoden mukanaan lunta ja lumiräntää ja sadetta. Hylkeet olivat lähteneet pitkälle matkalleen etelään, ja niiden pesäpaikka oli autio ja tyhjä. Minä tein työtä kuumeentapaisella kiihkolla. Huolimatta huonosta ilmasta ja tuulesta, joka varsinkin oli minulle suurena esteenä, olin kannella varhaisesta aamusta iltaan asti, ja työ edistyi silmännähtävästi.

Käytin hyväkseni sitä oppia, jonka olin saanut pystyttäessäni ensi kerralla "sakset", ja sitten olin pakotettu kiipeämään ylös kiinnittäökseni siihen köydet. Sitten kiinnitin keulamaston huippuun, joka oli juuri parhaiksi laivan reunan yläpuolella, köysistön, taakin ja nostoköyden. Niinkuin tavallisesti en ollut voinut laskea, kuinka paljon työtä se kysyisi. Tarvitsin kokonaista kaksi päivää siihen. Ja oli niin paljon muutakin tehtävää — purjeet esimerkiksi oli täydellisesti korjattava.

Minun köysittäessäni keulamastoa Maud ompeli purjeita, alituisesti valmiina auttamaan minua, jos työssä tarvittiin enemmän kuin kahta kättä. Purjekangas oli paksua ja kovaa, ja hän ompeli kaikkien sääntöjen mukaan purjeämällä ja -kintaalla. Hänen kätensä tulivat hyvin pian rakoille, mutta hän jatkoi sittenkin rohkeasti ompeluaan ja piti sen ohessa huolta ruoankeitosta ja hoiti sairasta.

"Taikausko on vain typeryyttä!" sanoin minä eräänä perjantaiamuna.
"Masto on tänään kaikesta huolimatta pystytettävä."

Kaikki oli sitä varten valmistettu. Kuljettamalla puomitaljan vintturiin nostin maston melkein ilmaan. Sitten kiinnitin sen taljaan ja kuljetin saksitaljan, joka oli kiinnitetty puomin päähän, vintturiin — ja pari kertaa väännettyäni sitä seisoi masto pystyssä.

Samassa kun Maud sai päästää vääntimen irti, taputti hän käsiään ja huudahti:

"Se käy! Se käy! Me voimme uskoa henkemme sen huostaan."

Mutta äkkiä hänen ilmeensä muuttui tuskalliseksi.

"Se ei ole aivan reiän kohdalla", sanoi hän. "Saatteko taaskin tehdä kaikki uudestaan?"

Minä hymyilin ylimielisesti, hellitin yhtä köyttä ja kiristin toista, jolloin masto heilahti keskelle kantta. Sittenkään se ei ollut aivan reiän kohdalla. Maud näytti jälleen levottomalta, ja minä hymyilin taaskin ylimielisesti. Minä hellitin nyt puomitaljaa ja nostin saman verran saksitaljaa, jolloin maston tyvi tuli aivan kannessa olevan reiän kohdalle. Sitten annoin tarkat määräykset Maudille, miten hänen tuli päästää se alas, ja menin ruumaan.

Huusin Maudille, ja masto laskeutui kevyesti ja varmasti alas. Suoraan nelikulmaista mastonkenkää kohti laskeutui maston nelikulmainen tyvipuoli. Mutta painuessaan alas se käännähti hiukan ja neliöt

eivät sopineetkaan toisiinsa. En epäröinyt hetkeäkään. Huudettuani Maudille, että hän lakkaisi hilaamasta, kiiruhdin kannelle ja kiinnitin taljan mastoon juoksevalla silmukalla. Maudin tuli vetää siitä ja minä palasin jälleen ruumaan. Lyhdyn valossa näin nyt maston tyven kääntyvän hiljalleen, kunnes se soveltui mastokenkään. Nyt käskin Maudin kiinnittää taljan ja ruveta taas hilaamaan. Hitaasti laskeutui maston tyvi alemmaksi, mutta vääntyi jälleen syrjään. Taaskin Maudin täytyi kääntää sitä taljan avulla, ennenkuin se vihdoin osui oikeaan. Mutta lopulta se sittenkin onnistui. Masto seisoi paikoillansa.

Minä huudahdin riemusta, ja hän kiiruhti alas katsomaan. Keltaisen lyhdyn valossa tarkastelimme työtämme. Sitten me katsahdimme toisiimme ja meidän kätemme tavoittelivat toisiaan ja yhtyivät lämpimään puristukseen. Luulenpa, että meidän kummankin silmät kyyneltyivät menestyksen ilosta.

"Koko työ oli oikeastaan kovin helppoa", sanoin minä. "Koko vaikeus oli valmistuksissa."

"Kaikki ihmeellinen on juuri työn täyttymisessä", lisäsi Maud. "Minun on miltei vaikea uskoa, että tuo suuri masto todellakin on taas pystyssä paikoillaan — että te olette nostanut sen vedestä, pyöräyttäneet sitä ilmassa ja asettanut sen oikealle paikalleen. Sellainen työ on jättiläisellekin kunniaksi."

"Ja he tekivät itse monta keksintöä", aloitin minä iloisesti, mutta keskeytin samassa puheeni, sillä tunsin omituista hajua.

Silmäsin nopeasti lyhtyyn. Se ei savunnut. Minä haistelin taaskin.

"Jossakin palaa", sanoi Maud äkkiä ja aivan varmasti.

Me hyökkäsimme molemmat portaita ylös, mutta minä kiiruhdin hänen edelleen ja ylös kannelle. Paksu savu tunkeutui portailta, jotka johtivat alas pyyntimiesten olinpaikkaan.

"Susi ei ole vielä kuollut", mutisin minä itsekseni, hyökätessäni sinne savun läpi.

Ahtaassa huoneessa oli niin paksultti savua, että vain hapuillen saatoin kulkea eteenpäin. Ja niin valtavasti vaikutti Susi-Larsen mielikuvitukseeni, että olin aivan valmistunut siihen, että tuo avuton jättiläinen tarttuisi minua kurkkuun kiinni ja koettaisi kuristaa minut. Minä epäröin. Vähällä olin kääntyä takaisin ja kiirehtiä takaisin kannelle. Mutta sitten ajattelin Maudia. Sieluni silmäin edessä näin Maudin sellaisena kuin hän seisoi lyhdynvalossa alhaalla ruumassa, ruskeat silmät kyynelissä ja loistaen onnesta, ja minun oli mahdoton kääntyä takaisin.

Olin vähällä tukahtua savuun, kun tulin Susi-Larsenin kojuun. Ojensin käteni ja tavoittelin häntä. Hän makasi liikkumattomana, mutta hätkähti hiukan koskettaessani häntä. Minä kopeloin hänen vaippojansa sekä päältä että alta. Ne eivät olleet lämpimiä, ei missään ollut vähintäkään tulen merkkiä. Mutta täytyihän tällä savulla, joka sokaisi minut ja sai minut läähättämään ja yskimään, olla lähtökohtansakin. Olin aivan pyörällä päästäni ja juoksin hurjana ympäri huonetta, mutta törmätessäni pöytää vasten tulin jälleen tajuntaani. Minä käsitin, ettei avuton mies voinut syyttää tulta muualla kuin makuupaikallaan.

Minä palasin Susi-Larsenin makuusijan luo. Siinä kohtasin Maudin. Minulla ei ollut aavistustakaan, kuinka kauan hän oli ollut tuossa tukehduttavassa ilmassa.

"Menkää ylös kannelle!" käskin lyhyesti.

"Mutta Humphrey...", vastusteli hän omituisen käheällä äänellä.

"Oi, olkaa niin hyvä — olkaa niin hyvä!" huusin minä tuimasti.

Hän vetäytyi tottelevasti pois, ja samassa iski mieleeni ajatus: entäs jollei hän löydäkään portaita? Minä kiiruhdin portaiden luoja pysähdyin niiden juurelle. Oliko hän jo noussut kannelle? Seisoessani siinä ja epäröidessäni mitä tehdä kuulin äkkiä hiljaisen äänen:

"Oi Humphrey — minä olen hukassa!"

Minä näin hänen haparoivan peräseinällä, ja puoleksi taluttaen, puoleksi kantaen vein hänet ylös portaita. Puhdas ilma oli oikeaa nektaria. Maud oli aivan väsähtänyt ja päästään pyörällä, ja minä jätin hänet makaamaan kannelle ja läksin toistamiseen alas.

Savupesä oli varmaan Susi-Larsenin lähimmässä läheisyydessä, siitä olin aivan varma, ja minä astuin suoraan hänen vuoteensa luo. Kopeloidessani hänen peitteitensä putosi jotakin kuumaa kädelleni. Se poltti minua, ja minä vetäisin käteni syrjään. Nyt ymmärsin! Ylemmän makuulavitsan rakojen läpi hän oli syyttänyt patjan palamaan. Hän saattoi vielä siksi paljon liikuttaa vasenta kättänsä. Ja kosteat patjaoljet, jotka olivat syyttyneet alhaalta tuleen, eivät voineet vedon puutteen vuoksi muuta kuin kyteä ja savuta.

Yrittäessäni kantaa patjaa ulos kojusta hajosi se puolitiessä ja oljet syttyivät ilmilieskeihin. Korjasin kojusta viimeisetkin jätteet ja kiiruhdin sitten kannelle saadakseni raitista ilmaa.

Parilla ämpärillisellä vettä sain patjan sammumaan, ja kun savu oli hälvennyt, annoin Maudin tulla alas. Susi-Larsen oli tajuton, mutta ei kestänyt kauan, ennenkuin hän virkosi raittiissa ilmassa. Me puuhasimme paraikaa hänen ympärillään, kun hän antoi merkin, että tahtoi saada kynää ja paperia.

"Älkää huoliko häiritä minua", kirjoitti hän. "Minä hymyilen itsekseni."

"Vieläkin minä olen palanen käyteainetta, niin kuin näette", kirjoitti hän hiukkasta myöhemmin.

"Minä iloitsen siitä, että se on niin kovin vähäinen", sanoin minä.

"Kiitoksia paljon", kirjoitti hän. "Mutta ajatelkaa, kuinka paljon vähäisemmäksi se vielä tulee, ennenkuin kuolen."

"Ja kuitenkin olen minä vielä täällä, Hump", kirjoitti hän riemuiten.

"Minä voin ajatella selvemmin kuin koskaan ennen koko elämäni aikana. Ei mikään häiritse minua. Olen täydessä voimassani. Olen kokonaan täällä, enemmän kuin koskaan ennen."

Se tuntui melkein haudantakaiselta sanomalta, sillä tämän miehen ruumis oli muuttunut hänen haudaksensa.

Tässä kummassa hautaholvissa eli ja liikkui hänen henkensä. Se eläisi ja liikkuisi yhä edelleen, kunnes viimeinen yhdyside laukeaisi, ja sitten — kukapa saattoi sanoa, kuinka kauan se vielä sittenkin eläisi ja liikkuisi?

Kahdeksasneljättä luku

"Luulenpa melkein, että vasen puolenikin alkaa nyt halvaantua", kirjoitti Susi-Larsen laivanpolttoyrietyksensä jälkeisenä päivänä. "Jäykkyys lisääntyy. Toin tuskin voin liikuttaa kättäni. Teidän täytyy puhua kovemmin. Loppu lähestyy."

"Onko teillä kipuja?" kysyin minä.

Mutta minun täytyi toistaa kysymykseni kovalla äänellä, ennenkuin hän vastasi: "Ei alinomaa."

Hänen vasen kätensä liikkui jäykästi, ja vain suurella vaivalla saimme selkoa hänen kirjoituksestaan. Se näytti miltei "henkien kirjoitukselta", sellaiselta kuin saa nähdä spiritistisissä istunnoissa, joihin on dollarin pääsymaksu.

"Mutta minä olen sittenkin vielä täällä, kokonaan täällä", kirjoitti hän hitaammin ja epäselvemmin kuin konsanaan.

Kynä kirposi hänen kädestään, ja meidän täytyi panna se uudestaan hänen sormiensa väliin.

"Kun olen vapaa kiviusta, tuntuu ihmeen rauhalliselta ja hyvältä. En koskaan ole ajatellut selvemmin kuin nyt. Voin ajatella elämää ja kuolemaa aivan kuin jokin Intian viisaista."

"Entäs kuolemattomuutta?" kysyi Maud kovalla äänellä aivan hänen korvansa juuressa.

Kolmesti hän yritti kirjoittaa vastausta, mutta käsi ei totellut. Kynä putosi jälleen. Turhaan koetimme asettaa sitä hänen sormiensa lomaan, ne eivät voineet puristua sen ympärille. Silloin Maud painoi kynän hänen käteensä ja piti kiinni siitä omilla sormillaan, ja nyt Susi-Larsen kirjoitti isoin kirjaimin ja niin hitaasti, että jokaisen kirjaimen muodostamiseen kului pari minuuttia:

"Loruja!"

Se oli Susi-Larsenin viimeinen sana. "Loruja!" Epäilevä ja voittamaton viimeiseen asti. Käsivarsi ja käsi herpaantuivat. Ruumis liikkui vielä hiukan. Sitten viimeinenkin liikunto lakkasi. Maud päästi irti hänen kätensä. Sormet erosivat toisistaan oman painonsa vaikutuksesta, ja kynä vierähti maahan.

"Kuuletteko te vielä?" huusin minä ääneen tarttuen kiinni hänen käteensä ja odottaen puristusta, joka merkitsisi myöntävää vastausta. Mutta minä odotin turhaan. Käsi oli kuollut.

"Minä näin hänen liikuttavan huuliaan", sanoi Maud.

Minä uudistin kysymykseni. Huulet liikkuvat. Maud painoi sormensa niitä vasten. Taaskin minä uudistin kysymykseni. "Kyllä", ilmoitti Maud. Me katsoimme odottaen toisiimme.

"Mitä hyötyä siitä oikeastaan on?", sanoin minä. "Mitäpä me voimme enää sanoa hänelle?"

"Oi — kysykää häneltä..."

Maud epäröi.

"Kysykää jotakin, johon hänen täytyy vastata kieltävästi", ehdotin minä. "Silloin tiedämme, että hän on tajussaan."

"Onko teidän nälkä?" huusi Maud.

Huulet liikkuvat Maudin sormien alla, ja hän selitti hänen vastanneen "on".

"Tahdotteko lihaa?" kysyi Maud jälleen.

"En", tuli vastaukseksi.

"Lihalientä?"

"Kyllä, hän tahtoo saada lihalientä", sanoi Maud levollisesti ja katsoi minuun. "Niin kauan kuin hänellä on kuulo tallessa, voimme puhua hänen kanssansa. Mutta sitten..."

Hän katsoi omituisesti minuun. Näin, että hänen huulensa vapisivat ja kyyneleitä tuli hänen silmiinsä. Hän horjahti, ja minä kiedoin käsivarteni hänen ympärilleen.

"Oi, Humphrey, milloin tästä tulee loppu?" nyyhkytti hän. "Minä olen niin väsynyt, niin kovin väsynyt!"

Hän nojasi päätään olkaani vasten, ja hänen hento vartalonsa värähteli kiihkeästä itkusta. Hän oli kevyt kuin höyhen sylissäni, hento ja ilmava. "Hänen voimansa ovat nyt vihdoin lopussa", ajattelin minä. "Mutta mitäpä minä voin tehdä ilman häntä?"

Mutta minä koetin rauhoittaa ja lohduttaa häntä, ja lopulta hän rohkaisi mielensä ja hänen sielunvoimansa palasivat yhtä nopeasti kuin konsanaan hänen ruumiinsakin voimat.

"Minun pitäisi todellakin hävetä", sanoi hän. Ja sitten hän lisäsi hymyillen, joka minusta oli ihmeen suloista: "Mutta enhän minä olekaan muuta kuin pieni nainen."

Sanat "pieni nainen" iskivät minuun ikäänkuin sähkötärähdys. Nehän olivat minun omat sanani, se salainen lempinimi, jota häntä ajatellessani käytin.

"Mistä te olette saanut nuo sanat?" kysyin minä niin kiivaasti, että hän vuorostaan nyt hämmästyi.

"Mitkä sanat?" kysyi hän.

"Pieni nainen."

"Ovatko ne teidän sananne?" kysyi hän.

"Ovat", vastasin minä. "Minun omani. Minä olen ne keksinyt."

"Sitten te varmaan olette puhunut unissanne", sanoi hän hymyillen.

Ja taaskin hänen silmissään värähteli omituinen kiilto. Ja minä tiesin, että minun silmäni puhuivat myös suoraa kieltä vastoin tahtoani. Minä nojauduin eteenpäin häntä kohti. Tahtomattani sen tein, aivan kuin puu, joka tuulessa taipuu eteenpäin. Oi, me olimme niin ihmeen lähellä toisiamme tänä hetkenä! Mutta hän pudisti päätään ikäänkuin olisi tahtonut ravistaa unen mielestään ja sanoi:

"Minä olen kuullut nuo sanat niin kauan kuin olen elänyt. Sitä lempinimeä isäni käytti aina puhutellessaan äitiäni."

"Sitä minäkin olen käyttänyt", sanoin minä itsepintaisesti.

"Äidillennekö?"

"En", vastasin minä. Eikä hän kysynyt sen enempää, mutta olisin voinut vaikka vannoa, että hänen silmissään oli hetken aikaa kiusoitteleva ja ilvehtivä ilme.

Kun nyt keulamasto oli paikoillaan, edistyi muu työ hyvällä vauhdilla. Ennen pitkää ja ilman

ainoatakaan suurta vastoinkäymistä sain isonmaston pystyyn. Kaikki järjestyi vähitellen, eikä kestänyt monta päivää, ennenkuin kaikki köydet ja vantit olivat paikoillaan. Märssypurjeita olisi ollut vaarallista käyttää laivassa, jossa ei ollut kuin kahden hengen miehistö, ja siksi laskettiin märssytangot kannelle ja köytettiin kiinni.

Kesti hyvin monta päivää, ennenkuin purjeet saatiin kuntoon.

Meillä ei ollut kuin kolme purjetta — viistopurje, fokka ja isopurje — ja koska ne kaikki olivat paikattuja, pienennettyjä ja turmeltuneita, näyttivät ne hyvin naurettavilta ja sopimattomilta niin mainion laivan kuin *Ghostin* verhona.

"Mutta ne kelpaavat sittenkin käytettäväksi!" huudahti Maud riemuiten. "Meidän työmme on kantava hedelmiä — me voimme uskoa henkemme sen huomaa!"

Kaikista uusista töistäni oli minulla epäilemättä vähimmin kunniaa purjeitten ompelusta. Minä osasin paljon paremmin hoitaa purjeita kuin valmistaa niitä, enkä epäillyt lainkaan, etten voisi ohjata *Ghostia* johonkin Japanin pohjoiseen satamaan. Olin opiskellut merenkulkua myöskin muutamista oppikirjoista, joita oli laivassa, ja sitä paitsi olihan minulla Susi-Larsenin tähtimittakaava, joka oli niin yksinkertainen keksintö, että lapsikin olisi voinut käyttää sitä.

Mitä itse keksijään tuli, ei hänen tilassaan viikon päiviin ollut tapahtunut sanottavia muutoksia, paitsi että kuurous lisääntyi ja huulien liikkeet yhä heikkenivät. Mutta sinä päivänä, jolloin olimme saaneet purjeet kuntoon, hän kuuli viimeiset äänet, ja sitten huulet lakkasivat liikkumasta — sitä ennen olin vielä ehtinyt kysyä häneltä: "Oletteko te vielä täällä?" ja hänen huulensa olivat vastanneet myöntävästi.

Viimeinenkin yhdysside oli katkennut. Jossakin tuossa puolikuolleessa ruumiissa oleskeli vielä miehen sielu. Elävän aineksen ympäröimänä paloi voimakas äly, mutta se paloi äänettömyydessä ja pimeydessä. Ja se oli irtaantunut kokonaan ruumiista. Tämä äly ei tietänyt mitään ruumiin olemassaolosta. Se ei edes tuntenut mitään sellaista. Aistillinen maailma ei ollut sille lainkaan olemassa. Se tunsu vain itsensä ja äänettömyyden ja pimeyden koko laajuuden ja syvyyden.

Yhdeksäsneljättä luku

Sitten koitti meidän lähtöpäivämme. Ei mikään pidättänyt meitä enää Kokeilusaarella. *Ghostin* taittuneet mastot olivat jälleen paikoillaan ja sen turmeltuneet purjeet kunnossa. Kaikki, mitä käteni olivat suorittaneet, oli kestävä, mutta ei mikään ollut kaunista. Minä tiesin kuitenkin, että kaikki teki tehtävänsä, ja olin mielestäni aika mahtava mies katsellessani kaikkea.

"Se on minun työtäni! Minun omaa työtäni! Omin käsin olen tehnyt kaikki!" niin olisin tahtonut huutaa ääneen.

Mutta Maud ja minä osasimme lausua ilmi toistemme ajatukset, ja parhaillaan, kun olimme nostamassa isoapurjetta, hän sanoi:

"Ajatelkaahan, Humphrey, että te olette omin käsin tehnyt kaiken tämän!"

"Mutta olipa minulla kaksi muutakin kättä apunani", vastasin minä. "Kaksi pientä kättä — älkää yrittäkökään nyt väittää, että nekin sanat olisivat teidän isänne."

Hän nauroi ja pudisti päätään ja kohotti sitten kätensä ilmaan näyttääkseen niitä. "En suinkaan koskaan saa niitä enää oikein puhtaksi", valitti hän, "eikä ahavoitunut iho myöskään koskaan enää tule yhtä pehmeäksi kuin ennen".

"Se tuottaa niille vain kunniaa", vakuutin minä ja tartuin hänen käsiinsä. Huolimatta kaikista päätöksistäni olisin aivan varmaan suudellut niitä, jollei hän olisi vetänyt niitä pois.

Meidän toverillinen suhteemme oli tullut hiukan häilyväksi. Kauan olin pitänyt rakkauttani aisoissa, mutta nyt se alkoi hallita minua. Se oli ollut tottelematon ja saanut silmäni puhumaan, ja nyt se oli ottanut valtaansa kielenikin — niin, vieläpä huulenikin, sillä tänä hetkenä oli minulla hurja halu saada suudella näitä pieniä käsiä, jotka olivat työskennelleet niin kovasti ja uskollisesti. Olin melkein pois suunniltani. Lukemattomat äänet sielussani kutsuivat minua vain hänen luoksensa. Tuuli, jota minun oli mahdoton vastustaa, ajoi minua eteenpäin, ja ruumiini horjahti, niin että kumarruin hänen puoleensa, aivan vaistomaisesti. Ja hän ymmärsi sen aivan varmaan, koska hän niin äkkiä veti kätensä pois eikä kuitenkaan voinut olla nopeasti ja tutkivasti katsomatta minuun, ennenkuin käänsi pois silmänsä.

Taljojen avulla saatoin kuljettaa nostoköydet vintturiin, ja minä nostin nyt isonpurjeen, kahvelin ja

halssin samalla kertaa. Se kävi tosin kömpelösti, mutta ei vinyt paljon aikaa, ja pian oli fokkaakin ylhäällä ja lepatti tuulessa.

"Me emme voi saada ankkuria nostetuksi näin ahtaalla paikalla, kun se kerran on irti pohjasta", sanoin minä. "Meidän pitää ensin päästä kallioiden ulkopuolelle."

"Mitä te voitte sille tehdä?" kysyi Maud.

"Päästän sen valloilleen", vastasin minä. "Ja sillä aikaa kun minä lasken sen irti, hoidatte te vintturia. Minun täytyy heti hyökätä peräsimen luo, ja samalla teidän pitää nostaa viistopurje ylös."

Olin tutkinut tätä manööveria, jonka avulla pääsisimme liikkeelle, olin tuuminut sitä ainakin pariinkymmeneen kertaan, ja minä tiesin, että Maud voisi vintturin avulla saada viistopurjeen nostetuksi, mikä oli aivan välttämätöntä. Raitis tuuli puhalsi lahden pohjaan, ja vaikka meri oli tyyni, täytyi meidän toimia reippaasti päästäksemme ulapalle.

Irroitettuani rautapultin liukui ketju kalisten kettinkireiästä mereen. Minä kiiruhdin perälle. *Ghost* näytti heräävän henkiin purjeiden pullistuessa. Viistopurje siirtyi yläpuolelle. Kun tuuli tarttui siihen, keikahti laiva kallelleen, ja minun täytyi laskea hiukan alemmaksi saadakseni sen kulkemaan tasaisesti.

Olin keksinyt keinon, millä viistopurjeen köysi siirtyi itsestään toiselle puolelle, jotta Maudin ei tarvinnut hoitaa sitä, ja hän nosti parastaikaa purjetta, kun minä väänsin peräsintä alemmaksi. Se oli tuskallinen hetki, sillä *Ghost* kiiti suoraan rantaa kohti, joka oli vain kivenheiton päässä. Mutta alus nousi kauniisti tuulen yläpuolelle. Purjeet ja reivinuorat paukkuivat ja pamahtelivat, ja tuo ääni kuulosti hyvin mieluisalta korvissani. Sitten tuuli tarttui niihin täydellä voimallaan ja me selviydimme siitä pulmasta.

Maud oli lopettanut työnsä ja tullut perälle. Siinä hän seiso minun vieressäni, pieni merimieslakki liehuvilla suortuvillaan, posket ponnistuksesta punoittavina, silmät mielenliikutuksesta loistavina ja sieraimet värähtelevinä raitiissa, suolaisessa tuulenhengessä. Hänen tummat silmänsä muistuttivat säikähtyneen metsäkauriin katsetta. Niiden ilme oli hurja ja rohkea, jommoista en koskaan ennen ollut niissä nähnyt, ja hänen huulensa avautuivat ja hengityksensä pysähtyi, kun *Ghost* kiiti suoraan sisemmän lahden suulla olevaa kalliioseiniä kohti, mutta nousikin samassa tuulen yläpuolelle ja pääsi selvälle vedelle.

Ensimmäinen manööverini näillä vesillä oli minulle suureksi hyödyksi, minä selvisin hyvin sisemmästä lahdesta ja tein pitkän polven ulomman lahden rantaa pitkin. Sitten laskin jälleen ulommaksi, suoraan aavaa ulappaa kohti. Laiva keinui nyt valtameren aalloilla seuraten niiden tahtia, kohoten ja laskeutuen leveäselkäisten laineiden mukana. Päivä oli ollut pilvinen ja kolkko, mutta nyt aurinko pilkisti esiin pilvien lomasta — se oli tervetullut enne — ja se valaisi säteillään sitä lahdelmaa, jossa me yhdessä olimme tuottaneet levottomuutta koirashylkeitten haaremeihin ja tappaneet holostjakkeja. Koko Kokeilusaari loisti auringossa. Yksin synkkä lounaisniemikin näytti tavallista valoisammalta, ja rannalla, missä meren vaahto hyrskyi korkealle, kimalteli ja loisti vesi auringossa.

"Minä olen aina muisteleva saartamme ylpeydellä", sanoin minä Maudille.

Hän keikautti päätään kuin ruhtinatar ja sanoi: "Rakas, kallis Kokeilusaari! Sinä pysyt minulle aina rakkaana."

"Minulle myöskin!" lisäsin minä nopeasti.

Tuntuipa siltä, kuin silmiemme olisi pitänyt nyt yhtyä ja ilmaista syvintä ymmärtämystä, mutta ne kääntyivät sittenkin vastahakoisesti muualle kohtaamatta toisiaan.

Hetken vallitsi melkein tuskallinen hiljaisuus; vihdoinkin minä katkaisin sen sanomalla:

"Näettekö noita mustia pilviä tuulen yläpuolella? Muistatteko että sanoin eilen illalla, että ilmapuntari oli alkanut laskea?"

"Ja aurinkokin on kadonnut", sanoi hän katse kiintyneenä vielä saareemme, missä olimme osoittaneet kykyämme ja eläneet kaikkein parhaassa toveruudessa.

"Ja se merkitsee, että saamme höllittää purjeita ja laskea suoraan Japania kohti!" huudahdin minä iloisesti. "Hyvässä tuulessa ja höllin purjein — siinä sitä vasta mennään!"

Minä sidoin peräsimen kiinni ja kiiruhdin keulapuolelle. Höllitin fokkaa ja isoapurjetta ja laitoin kaikki valmiiksi raikkaan tuulen varalta. Tuuli yltyikin hyvin kovaksi, mutta minä päätin sittenkin päästää purjeet niin höllälle kuin suinkin. Pahaksi onneksi ei sellaisissa olosuhteissa voinut sitoa peräsintä

kiinni, joten minulla oli koko yön valvonta edessä. Maud tahtoi välttämättä vuorotella kanssani, mutta hyvinkin pian kävi ilmi, ettei hänellä ollut kylliksi voimia ohjatakseen laivaa vyöryvällä merellä, vaikka hän olisi voinut oppia sen taidon. Hän oli aivan epätoivoissaan huomattessaan tämän, mutta hän rohkaisi mieltään kerimällä kokoon taljoja ja nostoköysiä ja liikanuoria. Sitten oli myöskin ruokaa keitettävä ja vuoteet laitettava ja Susi-Larsenia hoidettava, ja hän päätti päivän panemalla suursiivouksen toimeen kajuutassa ja välikannella.

Kaiken yötä minä seisoin lepäämättä peräsimestä tuulen hitaasti ja vakavasti yltyessä ja laineiden yhä kasvaessa. Kello viisi aamulla Maud toi minulle lämmintä kahvia ja korppuja, joita hän oli leiponut, ja kello seitsemältä sain vankan aamiaisen ja lämmintä ruokaa, mikä antoi minulle uutta eloa.

Päivän kuluessa yltyi tuulen voima yhtä hitaasti ja varmasti kuin ennenkin. Tuntuipa siltä, kuin se olisi päättänyt puhaltaa aivan taukoamatta ja yhä vain puhaltaa. Ja yhä edelleen *Ghost* kiiti eteenpäin mailin toisensa jälkeen, ainakin yhdentoista solmuvälin vauhdilla. Se oli siksi hyvä vauhti, etten tahtonut olla käyttämättä sitä hyväksemme, mutta kun ilta tuli, olivat voimani aivan lopussa. Vaikka olinkin yleensä aivan erinomaisissa ruumiillisissa voimissa, niin kolmenkymmenen tunnin työ peräsimestä oli tehnyt niistä kerrassaan lopun. Sitäpaitsi Maud pyysi minua pienentämään purjeita, ja minä tiesin, että jos tuuli yltyisi ja laineet vain kasvaisivat yön kuluessa, niin ei sitä jonkin ajan kuluttua olisi enää mahdollista tehdä. Ja siksi minä hämärän tullen laskin laivan tuulen yläpuolelle; tein sen samalla kertaa sekä mielelläni että vastahakoisesti.

Mutta en ollut edeltäpäin arvannut, mikä ääretön työ yhdelle miehelle oli reivata kolmea purjetta. Kulkiessamme myötätuulella en ollut käsittänyt, kuinka voimakas tuuli oikeastaan oli, mutta kun vauhti lakkasi, huomasin surukseni, melkein epätoivokseni, miten kauhean kova se oli. Tuuli piti pilkkanaan kaikkia minun ponnistuksiani. Se repi purjeen käsistäni ja turmeli silmänräpöksessä kaiken sen, minkä kymmenen minuutin kuluessa olin saanut aikaan. Kello kahdeksan tienoissa olin saanut kuntoon vasta toisen reivin fokassa. Kello viidentoista aikaan en ollut päässyt sen pitemmälle. Veri tihkui sormenpäistä, ja kynnet olivat taittuneet aivan lihaa myöten. Minä itkin kivusta ja voimattomuudesta pimeässä, mutta niin salassa, ettei Maud sitä huomannut.

Epätoivoissani en yrittänyt reivata isoapurjetta ja päätin koettaa panna pihin vain reivatun fokan avulla. Kului vieläkin kolme tuntia, ennenkuin sain korjatuksi isonpurjeen ja viestipurjeen, ja kello kaksi aamulla, jolloin melkein olin kuolemaan saakka väsynyt ponnistuksesta, olin töintuskin vielä niin tajuissani, että käsitin yritykseni onnistuneen. Reivattu fokka teki tehtävänsä. *Ghost* nousi korkealle tuulen yläpuolelle eikä näyttänyt laisinkaan pyrkivän alas tuuleen kyljittäin aallonpohjaan.

Olin aivan nälästä näännyksissä, mutta turhaan koki Maud saada minua syömään. Minä torkuin suu ruokaa täynnä. Vaivuin uneen yrittäessäni viedä ruokaa suuhun ja heräsin tuskissani, kun en ollutkaan sitä tehnyt. Olin niin avuttoman uninen, että Maudin täytyi pitää minusta kiinni, etten putoaisi tuoilta lattialle, kun laiva kiivaasti keikahteli.

Minulla ei ollut aavistustakaan siitä, että kuljin keittiöstä kajuuttaan. Olin vain kuin unissakävijä, jota Maud talutti ja tuki. En oikeastaan tietänyt yhtään mistään, ennenkuin heräsin hytissäni ilman saappaita — kauanko jälkepäin, siitä minulla ei ollut aavistustakaan. Oli aivan pimeä. Ruumiini oli jäykkä, ja minä huusin kivusta, kun sormenpäni sattuivat vuodevaatteihin.

Aamu ei suinkaan vielä ollut valjennut, ja minä suljin silmäni ja nukuin uudestaan. En tietänyt, että olin nukkunut kokonaisen vuorokauden ja että oli jälleen yö.

Sitten heräsin uudestaan, en nukkunut enää yhtä hyvin kuin ennen. Sytytin tulitikun ja katsoin kelloani. Kello oli kaksitoista. Ja kannelta en ollut poistunut ennen kello kolmea. Olisin tullut ihan pyörälle päästäni, jollen olisi arvannut asian oikeaa laitaa. Kummako etten voinut nukkua. Olin nukkunut kaksikymmentäyksi tuntia. Hetken minä kuuntelin *Ghostin* liikkeitä, meren kohinaa ja tuulen ääntä kannelta; sitten käännyin kyljelleni ja nukuin rauhallisesti aamuun asti.

Kun nousin seitsemältä, en nähnyt missään Maudia, ja minä otaksuin, että hän oli keittiössä laittamassa aamiaista. Kannelle tultuani näin, että *Ghost* hoiti aivan erinomaisesti itseään. Tuli paloi keittiössä ja vesi kiehui liedellä, mutta sielläkään ei Maud ollut.

Vihdoin löysin hänet Susi-Larsenin vuoteen äärestä. Minä katselin tuota miestä, joka oli syösty alas elämänvoiman korkeimmalta huipulta ja haudattu elävältä, tuomittu elämäänsä kuolemaakin kauheampaa elämää. Hänen ilmeettömät kasvonsa olivat nyt aivan veltot. Maud katsoi minuun — ja minä ymmärsin.

"Hänen elämänsä sammui myrskyn raivotessa", sanoin minä.

"Mutta hän elää sittenkin vielä", vastasi Maud järkähtämättömällä uskolla.

"Hänessä on liaksi voimaa."

"Niin", sanoi Maud, "mutta nyt se ei ole enää hänelle esteenä. Hänen henkensä on vapautunut."

"Niin, hänen henkensä on vapautunut", myönsin minäkin. Ja minä tartuin Maudin käteen ja vein hänet mukanani kannelle.

Myrskyn voima taittui sinä yönä, toisin sanoen se väheni yhtä hitaasti kuin oli kasvanutkin. Seuraavana aamuna aamiaisen jälkeen, kannettuani Susi-Larsenin ruumiin kannelle haudatakseni sen, tuuli vielä varsin kovasti ja meri aaltoili. Vähän väliä laineet huuhtoivat kantta kohoten reunan vii ja virraten valurei'istä sisään. Tuuli antoi laivalle äkillisiä töytäyksiä ja *Ghost* kallistui niin, että suojanpuoleinen parras vaipui veden alle; köydet vinkuivat ja valittivat. Me seisoiimme vedessä polvia myöten minun paljastaessani pääni.

"Minä en muista muuta kuin osan rituaalista", sanoin minä, "en muuta kuin seuraavat sanat: 'Ja ruumis on laskettava meren pohjaan'."

Maud katsoi minua ihmeissään. Mutta muisto eräästä tapauksesta, jossa itsekin olin ollut mukana, valtasi minut kokonaan ja pakotti minut antamaan Susi-Larsenille samanlaisen hautauksen, kuin hän itse kerran oli antanut eräälle toiselle. Kohotin laivaluukun toista päätä, ja purjekankaaseen ommeltu ruumis liukui jalat edellä mereen. Rautapainot vetivät sen pohjaan. Se oli kadonnut.

"Jää hyvästi, Lucifer, sinä ylpeä henki!" kuiskasi Maud hiljaa, että ääni kuoli tuulessa. Mutta minä näin hänen huuliensa liikkuvan ja tiesin mitä hän sanoi.

Kulkiessamme pitkin laivan parrasta suojanpuolelle ja yrittäessämme päästä perälle silmäsin sattumalta ulapalle. *Ghost* kohosi samassa ison laineen harjalle, ja minä näin selvästi kahden, kolmen mailin päässä pienen höyrylaivan, joka kiikkui laineilla ja kulki suoraan meitä kohti. Laivan runko oli mustaksi maalattu, ja minä arvasin, muistelllessani pyyntimiesten kertomuksia heidän salametsästysretkistänsä, että laiva varmaan oli joku Yhdysvaltojen tullilailivoista. Minä osoitin Maudille löytöäni ja vein hänet sitten niin pian kuin suinkin peräkannelle, missä hän oli varmassa suojassa huuhtelevilta aalloilta.

Aioin juuri hyökätä lippuarkun luo, kun muistin, etten ollutkaan muistanut kiinnittää lippunuoraa.

"Emme me tarvitse mitään hätämerkkiä", sanoi Maud. "Kyllä se riittää, jos he vain näkevät meidät."

"Me olemme pelastuneet", sanoin minä hiljaa ja juhlallisesti. Ja sitten minä huudahdin riemulla: "Enpä tiedä, pitääkö minun iloita siitä vai ei."

Minä katselin Maudia. Meidän silmämme eivät karttaneet enää toisiansa. Me nojaudimme toisiimme, ja ennenkuin aavistinkaan, olin kietonut käsivarteni hänen ympärilleen.

"Tarvitseeko minun sitä sanoa?" kysyin minä.

Ja Maud vastasi: "Ei se ole tarpeen, vaikka sitä olisi ollut niin suloista, niin ihmeen suloista kuulla."

Hänen huulensa painuivat minun huuliani vasten. Jonkin ihmeellisen mielikuvituksen leikin kautta tulin samassa ajatelleeksi, että Maud kerran *Ghostin* kajuutassa oli aivan kevyesti painanut sormensa huuliani vasten ja sanonut: "Hiljaa, hiljaa!"

"Minun naiseni, oma, pieni naiseni", sanoin minä hyväillen toisella kädelläni hänen olkapäätänsä tavalla, jonka kaikki rakastajat tuntevat, vaikkeivät ole koskaan oppineet sitä missään koulussa.

"Minun mieheni!" sanoi Maud ja katsoi hetkisen minuun, ja hänen silmäluomensa värähtelivät, kunnes ne painuivat alas ja peittivät hänen silmänsä, ja sitten hän piilotti päänsä rintaani vasten onnellisesti huokaisten.

Minä katselin tullilavaa. Se oli hyvin lähellä. Vene laskettiin siitä vesille.

"Yksi ainoa suudelma, oma armaani", kuiskasin minä. "Yksi ainoa suudelma, ennenkuin he tulevat..."

"... ja pelastavat meidät itseltämme", lisäsi hän suloisesti hymyillen; sen suloisempaa hymyä en ollut koskaan nähnyt, sillä se oli täynnä rakkautta.

*** END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK MERISUSI ***

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns

a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE
THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase “Project Gutenberg”), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. “Project Gutenberg” is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation (“the Foundation” or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase

“Project Gutenberg” associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than “Plain Vanilla ASCII” or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original “Plain Vanilla ASCII” or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, “Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation.”
- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.
- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain “Defects,” such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the “Right of Replacement or Refund” described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE

LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you 'AS-IS', WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™'s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any

particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.